

Dit rapport maakt deel uit van
het leefbaarheidsonderzoek Westhoek
gemaakt in opdracht van de Provincie West-Vlaanderen
met steun van
het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

Leefbaarheidsonderzoek in de Plattelandskernen van de Westhoek

DORPENONDERZOEK

Virginie Carlassara
Samenlevingsopbouw Westhoek vzw

1997

Dit onderzoek en de verschillende deelrapporten stonden onder de wetenschappelijke begeleiding van dr. Frans Thissen - Amsterdam study centre for the Metropolitan Environment (AME) - UvA.

Dit deelrapport dorpenonderzoek maakt deel uit
van de onderzoeksopdracht rond
**HET VERHOGEN VAN DE LEEFBAARHEID
VAN DE PLATTELANDSKERNEN IN DE WESTHOEK**

Dit onderzoek werd uitgevoerd in opdracht en met financiële steun van de PROVINCIE WEST-VLAANDEREN en het EUROPESE FONDS VOOR REGIONALE ONTWIKKELING in het kader van het 5B programma voor het gebied WESTHOEK - MIDDENKUST.

Coördinatie van het onderzoek :
WESTVLAAMSE INTERCOMMUNALE VOOR TECHNISCH ADVIES
EN BIJSTAND VOOR RUIMTELIJKE ORDENING

Betrokken partners :
WESTHOEKOVERLEG, SAMENLEVINGSOPBOUW WESTHOEK

Het onderzoeksproject stond onder voorzitterschap van
de Heer JAN DURNEZ, Gedeputeerde voor de Provincie West-Vlaanderen.
De coördinatie van het onderzoeksproject gebeurde door de Heer NIEK DE ROO

De rapportage van het onderzoek bestaat uit 4 boekdelen :

- Deel 1 Bewonersonderzoek - uitgevoerd door UNIVERSITEIT GENT
- Deel 2 Voorzieningenonderzoek - uitgevoerd door KU LEUVEN
- Deel 3 Dorpenonderzoek - uitgevoerd door SAMENLEVINGSOPBOUW
WESTHOEK
- Deel 4 Eindrapport - uitgevoerd door AME - UNIVERSITEIT VAN
AMSTERDAM en PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

De wetenschappelijke onderzoeksgroep stond onder leiding van
de Heer dr. FRANS THISSEN - Amsterdam study centre for the Metropolitan Environment
(AME) - Universiteit van Amsterdam

De HEER dr. FRANS THISSEN was tevens co-auteur van Deel 1 van dit deelrapport.

Voor het verzamelen van de noodzakelijke gegevens werd o.m. gebruik gemaakt van de
databestanden van het WESTVLAAMS ECONOMISCH STUDIEBUREAU.

Het project werd geadviseerd door de stuurgroep LEEFBAARHEID :

*Ackerman Dirk, Anzepamper Sylvie, Boury Filip, Cleenewerck Peter, Coudenys Hilde,
De Man Luc, De Rynck Filip, Declerck Johan, Desmytere Hans, Druant Viviane,
Hemscote Jacques, Hoste Guido, Leterme Yves, Leus Bea, Maddelein Marc,
Maenboudt Bernard, Morlion Koen, Pectoor Kristof, Schaessens Fernand, Sissau Isabelle,
Vandermeulen Anne, Vanberck René, Vanneste Patrick*

Voor de secretariaats- en organisatorische ondersteuning van het onderzoek werd beroep
gedaan op : *Dorine Pattyn, Katrien Cnockaert, Sabine Derck.*

Inhoudstafel

DEEL 1. Algemeen kader	6
1.1. Een schets van het onderzoek 'Leefbaarheid in de plattelandskernen in de Westhoek'	7
1.2. Sociale verandering in de plattelandskernen in de Westhoek: naar een typologie van woonmilieus	9
1.3. Leefbaarheid op het platteland: naar een definitie van 'leefbaarheid'	13
DEEL 2. Het collectief leefbaarheidsonderzoek in de Westhoek	15
DEEL 3. Keuze en beschrijving van de vier dorpen	19
3.1. Het keuzeproces	20
3.2. Een beschrijving van de vier dorpen	21
3.2.1. Roesbrugge-Haringe	21
3.2.2. Zandvoorde	24
3.2.3. Bovekerke	26
3.2.4. Beauvoorde	28
DEEL 4. De onderzoeksmethode	30
4.1. Inleiding	31
4.2. De onderzoeksstructuur	32
4.3. De communicatie-strategie	33
4.3.1. Werkwijze	33
4.3.2. Evaluatie van de communicatie-strategie	33
4.4. Fase 1. De instap in het dorp	34
4.4. 1. Werkwijze	34
4.4. 2. Evaluatie van de instapfase	34
4.5. Fase 2. De verkennende interviews	35
4.5. 1. Werkwijze	35
4.5. 2. Evaluatie van de verkennende fase	36
4.6. Fase 3. De deelname aan de groepsbijeenkomsten	37
4.6. 1. Werkwijze	37
4.6. 2. Evaluatie van de deelname	39
4.7. Fase 4. De eerste panelbijeenkomst	40
4.7. 1. Werkwijze	40
4.7. 2. Evaluatie van de eerste panelbijeenkomst	42

4.8. Fase 5. De tweede panelbijeenkomst	43
4.8. 1. Werkwijze	43
4.8. 2. Evaluatie van de tweede panelbijeenkomst	45
4.9. Fase 6. De open dorpsvergadering	46
4.9. 1. Werkwijze	46
4.9. 2. Evaluatie van de open dorpsvergadering	52
4.10. Kansarmoede in de dorpen	53
4.10. 1. Werkwijze	53
4.10. 2. Evaluatie	53
4.11. Over de randvoorwaarden voor een collectief leefbaarheidsonderzoek	54
DEEL 5. Beschrijving van de onderzoeksresultaten	55
5.1. Roesbrugge	56
a) Wonen en woonomgeving	56
b) Voorzieningen en diensten	56
c) Verkeer en vervoer	57
d) Relatie met gemeentebestuur en verenigingsleven	57
e) Werken	58
f) Milieu, landbouw, toerisme en recreatie	58
g) Besluit: knelpunten en oplossingsrichtingen ter verbetering van de leefbaarheid van Roesbrugge	59
5.2. Zandvoorde	60
a) Wonen en woonomgeving	60
b) Voorzieningen en diensten	61
c) Verkeer en vervoer	62
d) Relatie met gemeentebestuur en verenigingsleven	62
e) Werken	63
f) Milieu, landbouw, toerisme en recreatie	63
g) Besluit: knelpunten en oplossingsrichtingen ter verbetering van de leefbaarheid van Zandvoorde	63
5.3. Bovekerke	64
a) Wonen en woonomgeving	64
b) Voorzieningen en diensten	64
c) Verkeer en vervoer	65
d) Relatie met gemeentebestuur en verenigingsleven	65
e) Werken	65
f) Milieu, landbouw, toerisme en recreatie	65
g) Besluit: knelpunten en oplossingsrichtingen ter verbetering van de leefbaarheid van Bovekerke	66
5.4. Beauvoorde	67
a) Wonen en woonomgeving	67
b) Voorzieningen en diensten	67
c) Verkeer en vervoer	68
d) Relatie met gemeentebestuur en verenigingsleven	69
e) Werken	70

f) Milieu, landbouw, toerisme en recreatie	70
g) Besluit: knelpunten en oplossingsrichtingen ter verbetering van de leefbaarheid van Beauvoorde	70
5.5. (Kans)armoede in de dorpen	71
DEEL 6. Een analyse van de onderzoeksresultaten	74
Inleiding	75
De vijf aspecten van leefbaarheid	76
Aspect 1. inkomen	76
Aspect 2. de verzorgingssituatie	77
Aspect 3. het fysieke woonklimaat	78
Aspect 4. het sociale klimaat	80
Aspect 5. de mate waarin bewoners greep hebben op hun eigen omgeving	84
Besluit	86
Slot	88
DEEL 7. Conclusies en aanbevelingen	89
Bibliografie	92
Bijlagen	

Lijst met tabellen

- Tabel 1. Statistieken voor de vier dorpen, 1996
 Tabel 2. Kansarmoede-indicatoren volgens Kesteloot, 1996
 Tabel 3. Inventaris van de aanwezige voorzieningen in de vier dorpen
 Tabel 4. Deelname aan het onderzoek in de vier dorpen

Lijst met kaarten

1. Kaart van de Westhoek
2. Plan gemeente Poperinge
3. Plattegrond Roesbrugge-Haringe
4. Plan gemeente Zonnebeke
5. Plattegrond Zandvoorde
6. Plan gemeente Koekelare
7. Plattegrond Bovekerke
8. Plan gemeente Veurne
9. Plattegrond Beauvoorde

Lijst met kaders

- Kader 1. Uitnodiging voor de eerste panelbijeenkomst in Zandvoorde
 Kader 2. Inleidende tekst voor de open dorpsvergadering te Roesbrugge-Haringe
 Kader 3. Inleidende tekst voor de open dorpsvergadering te Zandvoorde
 Kader 4. Inleidende tekst voor de open dorpsvergadering te Bovekerke
 Kader 5. Inleidende tekst voor de open dorpsvergadering te Beauvoorde

Bijlagen

- Bijlage 1. Tabel 1. Statistieken voor de vier dorpen, 1996
 Bijlage 2. Tabel 2. Kansarmoede-indicatoren volgens Kesteloot, 1996
 Bijlage 3. Plan gemeente Poperinge en Plattegrond Roesbrugge-Haringe
 Bijlage 4. Plan gemeente Zonnebeke en Plattegrond Zandvoorde
 Bijlage 5. Plan gemeente Koekelare en Plattegrond Bovekerke
 Bijlage 6. Plan gemeente Veurne en Plattegrond Beauvoorde
 Bijlage 7. Tabel 3. Inventaris van de aanwezige voorzieningen in de vier dorpen
 Bijlage 8. Stuurgroep leefbaarheid opbouwwerk-sector
 Bijlage 9. Wetenschappelijke stuurgroep
 Bijlage 10. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 1 Vier dorpen in zicht
 Bijlage 11. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 2 Roesbrugge-Haringe
 Bijlage 12. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 2 Zandvoorde
 Bijlage 13. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 2 Bovekerke
 Bijlage 14. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 2 Beauvoorde
 Bijlage 15. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3 Roesbrugge-Haringe
 Bijlage 16. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3 Zandvoorde
 Bijlage 17. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3 Bovekerke
 Bijlage 18. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3 Beauvoorde
 Bijlage 19. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 4 Roesbrugge-Haringe
 Bijlage 20. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 4 Zandvoorde
 Bijlage 21. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 4 Bovekerke
 Bijlage 22. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 4 Beauvoorde
 Bijlage 23. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 5 Roesbrugge-Haringe
 Bijlage 24. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 5 Zandvoorde
 Bijlage 25. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 5 Bovekerke
 Bijlage 26. Artikel Streekkrant, 13/03/1997.
 Bijlage 27. Het verkennend interview
 Bijlage 28. Prioriteitenlijst per dorp (fase 4, eerste panelbijeenkomst)
 Bijlage 29. Indicatoren betreffende de mate waarin bewoners greep hebben op eigen omgeving

DEEL 1.

Algemeen kader

Voorwoord

Bovenal gaat mijn dank uit naar de bewoners van de dorpen Beauvoorde, Bovekerke, Roesbrugge-Haringe en Zandvoorde. Zonder hun enthousiaste medewerking met hun onverwachte bezoekers was dit onderzoek onmogelijk geweest.

Daarnaast wil ik in het bijzonder alle medewerkers van Samenlevingsopbouw Westhoek danken voor hun niet aflatende hulp en steun: Mieke Claes, Johan Declercq, Janien Defieuw, Rik De Smet, Janique Vanneste, Anita Vanscheeuwyck, evenals de leden van de Raad van Bestuur. Met verenigde krachten zijn we erin geslaagd alles tot een goed einde te brengen.

Tenslotte hielpen ook Niek De Roo, Frans Thissen, Johan Vandenbussche en Luk Verbeke mee aan de realisatie van dit rapport. Op hun deskundige begeleiding kon ik steeds rekenen.

Deze studie is het resultaat van een jaar boeiende samenwerking met als inzet de leefbaarheid van de Westhoek. Ik heb er alleszins mijn hart verloren ...

1.1

Een schets van het onderzoek 'Leefbaarheid in de plattelandskernen in de Westhoek'

Er is bezorgdheid over de leefbaarheid in de dorpen in de Westhoek. Er is sprake van een neergang van het aantal inwoners en van het aantal plaatselijke voorzieningen, van leegstand, van kwaliteitstekorten in de woningvoorraad en de woonomgeving. Een rondgang door de verschillende dorpen geeft een indruk van die problematiek. Een eerste studie van cijfermateriaal laat zien dat er verschillen zijn tussen de dorpen van de Westhoek. De problematiek is niet overal dezelfde en in een aantal dorpen is sprake van een positieve ontwikkeling. Dat vraagt het uitwerken van een visie op plattelandontwikkeling in de Westhoek waarbij aan die verscheidenheid een plaats wordt gegeven. Aan de positieve ontwikkelingen die er zijn wordt ook een plaats gegeven. Daarbij spelen de bewoners van de dorpen van de Westhoek een belangrijke rol. De veranderingen die zich voordoen in de Westhoek zijn zonder de bewoners goed te kennen niet te begrijpen, laat staan in een positieve zin te beïnvloeden. Zij vormen immers de belangrijkste partij in de problematiek: het gaat om hun beoordeling van woonplaats en streek, hun doen en laten met betrekking tot hun woonplaats, de 'zorg' die zij hebben voor hun eigen woning en woonomgeving, de binding die zij hebben met hun dorp.

In het onderzoek "Ondersteuning, visievorming en toetsing tot het verhogen van de leefbaarheid van de plattelandskernen in de Westhoek", dat in het kader van het Europese 5b-programma in opdracht van de Provincie West-Vlaanderen wordt uitgevoerd in de Westhoek, spelen de bewoners dan ook een belangrijke rol. Allereerst door aandacht te besteden aan het proces van sociale verandering zoals zich dat in de dorpen voordoet. De bevolkingssamenstelling en veranderingen daarin schetsen het proces van sociale verandering. Meer inzicht bieden ons de motieven die bewoners formuleren met betrekking tot hun woonomgeving: zij geven inzicht in de oriëntatie van bewoners op hun dorp. Een studie van de manier waarop bewoners van allerlei voorzieningen gebruik maken en voorzieningen worden aangeboden, kan ons bovendien informeren over de mogelijkheden die het dorp en het gebied hebben en welke problemen bewoners, vooral degenen die niet over een auto kunnen beschikken of aan huis gebonden zijn ('vervoersafhankelijke bewoners'), daarbij ondervinden. Tenslotte zijn de bewoners van enkele dorpen als collectief benaderd en is met hen gesproken over de knelpunten die zij ervaren met betrekking tot de leefbaarheid van hun dorp en welke oplossingen zij daarvoor zien. In de verschillende rapporten die verschijnen naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek wordt op deze wijze aan de bewoners van de Westhoek aandacht besteed.

In het kader van het onderzoek zijn de volgende deelonderzoeken te onderscheiden.

I. Deelonderzoek Bewoners: Aan 487 huishoudens in 59 plattelandskernen in de Westhoek is een uitvoerige vragenlijst afgenomen. Centraal bij de verwerking van de gegevens stond het opsporen van de kwaliteiten van het wonen in de plattelandskernen zoals die door verschillende bewonersgroepen worden gezien. In de rapportage wordt aandacht besteed aan de groeiende betekenis en de achtergronden van de vorming van lokale woonmilieus in de Westhoek. Daarnaast is onderzocht in hoever sprake is van het voorkomen van sociaal-ruimtelijk isolement en de wijze waarop vervoersafhankelijke bewoners desondanks deelnemen aan het maatschappelijk leven (zie Bewonersonderzoek).

II. Deelonderzoek Voorzieningen: Naast een beschrijving van het voorzieningenaanbod in de plattelandskernen van de Westhoek en recente ontwikkelingen hierin, is vooral aandacht besteed aan de voorzieningsituatie voor vervoersafhankelijke bewoners. De verzorgingsfunctie is bestudeerd vanuit de positie van de aanbieders van deze voorzieningen: in hoever is er een oriëntatie op vervoersafhankelijke bewoners in plattelandskernen, welke oplossingen organiseren zij voor deze bevolkingsgroep en welke mogelijkheden zien zij om andere opties te ontwikkelen. Het onderzoek richt zich vooral op kwetsbare bewonersgroepen zoals jongeren, ouderen en aan huis gebonden bewoners en de aanbie-

ders van voor deze groepen relevante voorzieningen, zoals onder andere gemeenten, OCMW's, Gezins- en bejaardenhulp, jeugddiensten en dienstencentra (zie Voorzieningenonderzoek).

III. Deelonderzoek Dorpen: In dit deelonderzoek worden gegevens verzameld bij groepen bewoners van enkele dorpen in de Westhoek. Centraal staat hoe zij als groep tegen de leefbaarheid van hun dorp in de Westhoek aankijken, welke knelpunten zij constateren en welke oplossingen - ook oplossingen waarin zij als bewoners zelf een rol spelen - zij zien voor de aangegeven knelpunten.

Ten behoeve van het totale onderzoek is bovendien een gegevensbestand opgebouwd waarmee de ontwikkelingen in de dorpen van de Westhoek kunnen worden beschreven: het proces van sociale verandering staat daarbij centraal. In de opzet en de uitvoering van de verschillende deelonderzoeken is van dit bestand gebruikt gemaakt. De mogelijkheden om de ontwikkelingen in de plattelandskernen op de voet te volgen in een zogenaamde 'monitor' zijn bovendien verkend (zie Eindrapport).

In het eindverslag van het onderzoek (zie eindrapport) worden de resultaten van de verschillende onderzoeken geïntegreerd en betrokken op actuele beleidsvoornemens met betrekking tot de Westhoek (Ontwerp Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, 1996; Voorontwerp Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen, deelgebied Zone Zuidwest, 1997) en het maatschappelijk debat over de toekomst van dorpen in plattelandsgebieden, zoals de Westhoek, zoals dat in het gebied zelf en daarbuiten worden gevoerd.

In de volgende paragrafen van deze inleiding wordt toegelicht hoe het proces van sociale verandering op het platteland in het onderzoeksproject is benaderd en hoe dat de opzet van het onderzoek heeft beïnvloed. Tenslotte wordt het centrale begrip 'leefbaarheid' gedefinieerd.

1.2.

Sociale verandering in de plattelandskernen in de Westhoek: naar een typologie van woonmilieus

De oorsprong van de meeste dorpen in de Westhoek ligt in een ver verleden. Vaak kan dit zelfs tot de Vroege Middeleeuwen (achtste tot tiende eeuw) teruggevoerd worden. Vooral toponiemen (van Germaanse origine) refereren hiernaar: -inge (Leffinge, Boezinge, Poperinge, ...), -ingahem (Alveringem, Wulveringem, ...) en -hem (Houtem, Wulvergem). De ontginningsbewegingen in de Volle Middeleeuwen (elfde, twaalfde eeuw) doen het aantal dorpen sterk toenemen. Typische toponiemen die hiernaar verwijzen zijn -lo (verwijzend naar bos dat ontgonnen moest worden) en -kerke en -kapelle.

Deze naamgeving wijst op de belangrijke relatie tussen het dorp en één van de voornaamste voorzieningen in die tijd, de parochiekerk. De kerk werd veelal op het domein van de plaatselijke heer ingeplant. Kerk en woonsterkerking van de lokale heer lagen centraal ten opzichte van een grotendeels agrarische bevolking, een bevolking die vanwege de binding aan het te bewerken land verspreid woonde.

De primaire functie van de huidige nederzettingen was aanvankelijk dus een verzorgende functie. Na verloop van tijd kwamen daar andere, meer gespecialiseerde lokale verzorgende functies in het dorp bij en kon de dorpsbevolking op basis van de verzorgende functie groeien. Op een hoger ruimtelijk schaalniveau werd de lokale verzorging aangevuld door 'marktstadjes'. Het 'marktrecht' werd toegekend door de Graaf van Vlaanderen. Het kunnen verzekeren van een vlotte organisatie van het marktgebeuren speelde hierin mee: enerzijds een haalbare interval voor de lange afstandshandel en anderzijds een zekere spreiding over het gebied voor de lokale aanvoer en afname van goederen.

In de regelmatige spreiding van de nederzettingen over het gebied en de geconcentreerde bebouwing van de meeste dorpen - rondom de kerk - en een relatief open buitengebied en de 'markt' in de marktstadjes is deze bewoningsgeschiedenis nog af te lezen. Dit geheel van dorpen en functies is kenmerkend voor het nederzettingensysteem van een agrarische samenleving, zoals deze zich in de Vlaamse en Zeeuwse kustvlakte heeft ontwikkeld (Henderikx 1991).

Pas in de vorige eeuw onderging het nederzettingensysteem van de Westhoek door industrialisatie een fundamentele verandering. Naast de gespreid voorkomende werkgelegenheid in de landbouw en de in de dorpen geconcentreerde werkgelegenheid in de verzorging, ontwikkelde zich in bepaalde dorpen werkgelegenheid in de industrie. Factoren die een rol speelden bij de lokale industriële ontwikkeling hebben in het algemeen te maken met de ligging van dorpen ten opzichte van een netwerk van nederzettingen. Niet centraliteit maar nodaliteit is het principe dat aanleiding geeft tot de ontwikkeling van bepaalde dorpen, die op basis van deze industriële werkgelegenheid ook een extra groei vertonen. Ook veranderde het aanzien van deze dorpen: naast functies die samenhangen met verzorging en centraliteit (kerk, ambacht, winkels) kwamen in deze dorpen in samenhang met industriële werkgelegenheid en nodaliteit elementen als een fabrieksgebouw, arbeiderswoningen, woningen van kader en ondernemer. Maar ook elementen als: een kruispunt van wegen (land- en waterwegen), railverbindingen en overslagpunten (bij overgang van land naar water of bij grenzen) zijn kenmerkend voor deze nederzettingen. De afstanden tussen wonen en werken bleven in die eerste periode van industrialisatie overigens klein. Daarom bleven de werkgelegenheidseffecten van deze industrialisatie ook allereerst plaatselijk. Alhoewel het nederzettingenpatroon in de Westhoek weinig veranderde was er sprake van een belangrijke wijziging in het nederzettingensysteem (De Vries Reilingh 1954, Vance 1966, Hohenberg & Lees 1985, Van Engelsdorp Gastelaars & Ostendorf 1986).

Kenmerkend voor de plattelandsnederzettingen in beide perioden - de agrarische en de (vroeg)industriële - is dat in samenhang met vooral de korte woon-werkafstanden (binnen het eigen dorp) dorpen een betrekkelijk autonoom karakter hadden. Elk dorp was een wereld op zichzelf, waar de meeste bewoners van de wieg tot het graf bleven en waar arm en rijk in hetzelfde dorp woonden, veelal wel op verschillende plaatsen in het dorp. Heterogeniteit naar leeftijd en sociaal-economische positie en stabiliteit waren kenmerkend. Sociale integratie in het dorp als lokale samenleving was gebaseerd op in een lokale cultuur verankerde normen en waarden, een gesloten samenleving en een sterke sociale controle. Dorpsbinding was nog traditioneel, permanent van aard, hing samen met in het dorp geboren en getogen zijn, en had vooral betrekking op het dorp als samenleving, door Durkheim rond de eeuwwisseling wel gekarakteriseerd als 'patriotisme de clocher' (Groot 1974).

De hierboven beschreven situatie vormt het vertrekpunt voor een belangrijk veranderingsproces dat vooral vanaf de jaren zestig in snel tempo de plattelandsnederzettingen van de Westhoek heeft doen veranderen. Op alle levensterreinen is sprake van herstructureringsprocessen met vergaande consequenties voor de organisatie van de samenleving en daarmee ook voor het nederzettingensysteem in een plattelandsgebied als de Westhoek. *Integratie en differentiatie* vormen de sleutelbegrippen om de hoofdlijnen van dit veranderingsproces te beschrijven.

Met *integratie* wordt vooral het groeiend belang van het land en de streek voor het leven van bewoners bedoeld. Concreet betekent het dat ook de bewoners van de Westhoek in toenemende mate nationale referentiekaders hanteren bij het beoordelen van hun situatie; werkgelegenheid en scholing op grotere afstand is in betekenis toegenomen. Bij het zoeken naar een woning wordt niet alleen gezocht in de werk- of geboorteplaats.

Met *differentiatie* wordt bedoeld dat voor de ontwikkeling van dorpen in een plattelandsgebied hun 'functie' binnen de streek - in de zin van een ruimere, regionale woningmarkt - een steeds belangrijkere rol speelt. Daarbij zijn nederzettingen te onderscheiden die binnen de regio een zwakke positie hebben en nederzettingen die een zekere dynamiek vertonen omdat ter plaatse de woonmogelijkheden (woning en woonomgeving) als positief worden beoordeeld en daarom de woonfunctie in betekenis toeneemt (Thissen 1995). Deze tweedeling in stagnerende nederzettingen en nederzettingen met dynamiek is ook in de Westhoek herkenbaar.

Daarbij zijn de stagnerende nederzettingen vooral de nederzettingen waarvan de oorspronkelijke functie - verworven in een vroegere periode - aan betekenis heeft ingeboet, zonder dat de woonfunctie tot nieuwe perspectieven heeft geleid. Functieverlies vormt in deze optiek de belangrijkste achtergrond voor lokale stagnatie. Het gaat allereerst om de allerkleinste kernen die door de schaalvergroting in het voorzieningspatroon vrijwel zonder verzorgingselementen zijn geraakt. Daarnaast is in de Westhoek nog een categorie stagnerende, relatief grote woonkernen te onderscheiden, waarbij de herstructurering in de ambachtelijke activiteiten vooral de achtergrond lijkt te vormen van het feit dat zij nu in een 'te ruime jas' zitten. Na het vertrek van de lokale industrie blijkt noch de verzorgingsfunctie, noch de woonfunctie van voldoende betekenis om het aantal inwoners op peil te houden. De aanwezigheid van gebouwen die te maken hebben met de vroegere industriële functie vormt daarbij een apart probleem.

De nederzettingen met dynamiek lijken overigens ook nog een zekere verscheidenheid te vertonen. Enerzijds gaat het hier om woonkernen die vanwege een duidelijke aantrekkelijkheid van het woonmilieu (de woningen en de woonomgeving) tot de meest aantrekkelijke woondorpen van de Westhoek behoren. Anderzijds gaat het om woonkernen die om uiteenlopende redenen in het recente verleden mogelijkheden hebben gehad tot woningbouw. Dat kan zijn door een gunstige ligging ten opzichte van grotere werkgelegenheidscentra in of buiten de Westhoek (op korte afstand of nabij een autosnelweg) en door relatief omvangrijke mogelijkheden tot nieuwbouw van woningen.

Het voorgaande heeft belangrijke consequenties voor de opzet van het onderzoek, allereerst voor de afbakening van het onderzoek tot 59 plattelandskernen in de Westhoek, anderzijds voor het nader onderscheiden van de geselecteerde 59 kernen op basis van de veronderstelde woonmilieutypen.

Met betrekking tot de afbakening van het onderzoeksgebied kunnen de volgende opmerkingen worden gemaakt:

1. Vanwege de initiële probleemformulering en de financiering wordt het onderzoek uitgevoerd in het 5b-gebied, voor zover het met de problematiek van leefbaarheid in plattelandsnederzettingen te maken heeft. Het voorgaande betekent dat niet alle woonkernen in de Westhoek in het onderzoek worden betrokken. Zo blijft het - verstedelijkte - kustgebied buiten het onderzoek;
2. Vanwege de regionale samenhang van de problematiek worden ook plattelandsnederzettingen elders in de Westhoek, die niet tot het 5b-gebied behoren, in het onderzoek betrokken;
3. Wat de selectie van nederzettingen betreft richt de problematiek zich in eerste instantie op kernen tot een duizendtal inwoners. Vanwege het hiervoor beschreven functieverlies van een aantal grotere plattelandsnederzettingen in de Westhoek, zal een deel van de onderzochte kernen echter een groter aantal inwoners hebben;
4. Technische overwegingen leidden tot een verdere afbakening en selectie van kernen. Zo zijn de 59 nederzettingen deelgemeenten die voor de fusies in 1971 en 1977 zelfstandige gemeenten waren. De op basis daarvan gemaakte territoriale indeling in deelgemeenten (RISO 1988, zie kaart 1) sluit aan bij de indeling in statistische sectoren en bevat in het algemeen een of meer statistische sectoren in de dorpskern en een of meer statistische sectoren in het 'buitengebied' van de deelgemeente. Tenslotte zijn een aantal kernen met een zeer kleine omvang en een onduidelijke structuur buiten het onderzoek gehouden (De Moeren en Zoutenaie).

Op basis van overwegingen betreffende de ontwikkeling van het rurale nederzettingensysteem in de Westhoek, een aantal cijfers met betrekking tot de ontwikkeling van alle deelgemeenten in de Westhoek tot 1991 (zie eindrapport) en indrukken van kenners van het gebied zijn de 59 kernen naar vier veronderstelde typen plattelandswoonmilieus onderscheiden (zie kaart 1). Deze indeling in vier typen woonmilieus is een hypothese die in het onderzoek zal getoetst worden. Bovendien komen in de Westhoek ongetwijfeld dorpen voor met combinaties van kenmerken van verschillende typen, of dorpen die van het ene type naar het andere evolueren.

- 1. Plattelandsnederzettingen met dynamiek vanwege de ligging ten opzichte van stedelijke gebieden en ruimtelijke mogelijkheden tot uitbreiding.** Deze nederzettingen onderscheiden zich primair door relatief aanzienlijke recente woningbouw en daardoor door groei van het aantal huishoudens. Een deel van deze kernen ligt op korte afstand van de kust (Veurne en Nieuwpoort) en Ieper, zijnde de belangrijkste werkgelegenheidscentra voor de Westhoek. Enkele andere liggen (verkeerstechnisch) gunstig tegenover meerdere stedelijke centra. Voor een beperkt aantal zijn het vooral de plaatselijk aanwezige ruimtelijke mogelijkheden voor nieuwbouw die hebben geleid tot recente groei. Verondersteld wordt dat deze woonkernen daarnaast ook een zekere aantrekkelijkheid hebben, mogelijk met name voor jonge gezinnen met een op woonruimte en een veilige woonomgeving voor kinderen gerichte leefstijl.
- 2. Plattelandsnederzettingen met dynamiek door een aantrekkelijkheid van de woonomgeving.** Deze nederzettingen zijn door hun aantrekkelijkheid voor (bepaalde) groepen op de ruime regionale woningmarkt een favoriete woonplaats. De ligging ten opzichte van stedelijke centra is voor de recente vestiging van deze nieuwe bewoners minder belangrijk, het gaat primair om de aantrekkelijkheid ('troeven' zoals natuur, landschap, cultuurhistorische aantrekkelijkheid, recreatiemogelijkheden). Vanwege hun relatief sterke positie op de ruime regionale woningmarkt hebben deze nederzettingen nauwelijks met leegstand te maken. Indien er ruimtelijke mogelijkheden zijn is ook recente groei van de woningvoorraad mogelijk, maar ook aantrekkelijke dorpen zonder uitbreiding - met soms een dalend inwonertal - zijn soms tot dit type gerekend. De sociale verandering in het dorp zou zich met name manifesteren door de vestiging van bemiddelde huishoudens die duidelijk op de 'troeven' van het dorp zijn georiënteerd. In het algemeen zullen hun argumenten vooral betrekking hebben op de fysieke woonomgeving en de woning zelf.

Het zijn tevens de dorpen die veelal in trek zijn voor tweede woning verblijven. Een deel van de dorpen kent tevens een toeristisch-recreatieve ontwikkeling.

3. Plattelandsnederzettingen met stagnatie door verlies van centraliteit en/of nodaliteit. Deze plattelandsnederzettingen in de Westhoek hadden in het verleden een verzorgende functie voor een aantal omringende plattelandsnederzettingen (centraliteit) en/of door hun ligging aan infrastructuur (land-, spoor- en waterwegen) een goede ligging in regionale of (inter)nationale netwerken (nodaliteit). Op grond daarvan hebben zij in het verleden een zekere groei gekend en hebben zij een aantal specifieke kenmerken (een deel van de woningvoorraad bestaat uit grote woningen, de aanwezigheid van oude functies zoals brouwerijen, café's met feestzaal, markt(plein)). Deze kernen hebben relatief veel inwoners, soms zelfs meer dan 2.000, maar zij hebben reeds geruime tijd te maken met een teruggang in bevolking. Er zou ook sprake zijn van een aanzienlijke leegstand. Deze heeft - afgezien van het hiervoor beschreven functieverlies - te maken met een zekere onaantrekkelijkheid en/of de grote kosten die nodig zijn voor het verbeteren van het wooncomfort van de (grote) woningen. In het algemeen staan de (vroeger belangrijke) voorzieningen sterk onder druk.

Verondersteld wordt dat in deze kernen een vergrijsde en minder-bemiddelde bevolking is oververtegenwoordigd.

4. Stagnerende kleine plattelandskernen. Dit zijn woonkernen die ook in het verleden geen centraliteit of nodaliteit hadden en op basis daarvan altijd klein en agrarisch zijn geweest. In samenhang daarmee hebben een groot aantal van hen van oudsher een relatief perifere ligging. Het beperkte aantal lokale voorzieningen dat er vroeger was, is meestal reeds lang verdwenen.

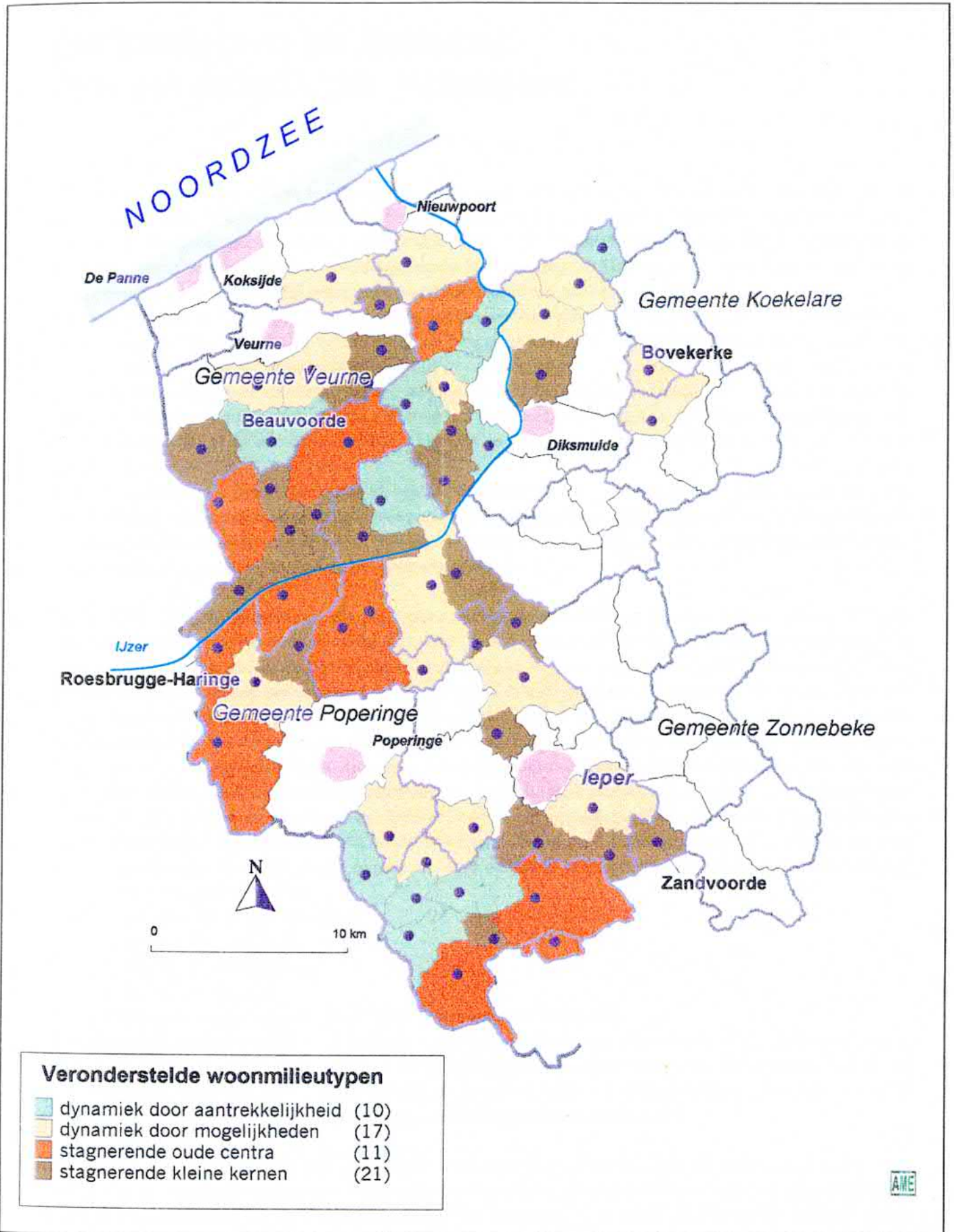
In het algemeen ontbreekt het deze kleine kernen aan een duidelijk sterk punt, of is er een dominante negatieve factor met betrekking tot de woonomgeving (een verkeerstechnische situatie bijvoorbeeld). Ook hier wordt verondersteld dat een vergrijsde, weinig bemiddelde bevolkingsgroep is oververtegenwoordigd.

Alhoewel het hiervoor geschetste proces van integratie en differentiatie naar onze verwachting nu al van grote betekenis is voor het nederzettingensysteem anno 1997 in de Westhoek, moet men zich realiseren dat in veel dorpen nog steeds resten te vinden zijn van de oude nederzettingensystemen. Dat betreft allereerst het patroon van de dorpen, maar ook een groot deel van de bebouwde omgeving. Deze is immers voor een groot deel gevormd in voorbije periodes. Maar ook in functioneel en cultureel opzicht kan nog sprake zijn van traditionele dorpen. Vooral de stagnerende kleine plattelandskernen zouden in sommige opzichten nog het karakter van een traditioneel dorp kunnen vertonen.

Tenslotte moet hier worden benadrukt dat het centrale uitgangspunt van het uitgevoerde onderzoek de opkomst van lokale differentiatie op basis van de woonfunctie betreft en dat de hiervoor gepresenteerde typologie slechts een eerste veronderstelling omtrent de aard van deze differentiatie in de plattelandskernen van de Westhoek is. Ook moet men beseffen dat de geschetste differentiatie zich in een aantal gevallen zal voordoen op lagere schaalniveaus, kortom betrekking zal hebben op delen van de verschillende woonkernen (bepaalde buurten of wijken) in plaats van op kernen als geheel.

De relevantie voor het plattelandsbeleid bestaat met name uit de vraag of differentiatie op basis van de woonfunctie een belangrijker mechanisme is dan differentiatie op basis van met name de verzorgende functie. De laatstgenoemde differentiatie - veelal geformuleerd in termen van hoofddorpen versus andere kernen (zie bijvoorbeeld het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, 1997 en het Voorontwerp Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen, deelgebied Zone Zuidwest, 1997) - wordt in het algemeen in het plattelandsbeleid te gemakkelijk als uitgangspunt genomen.

KAART 1 - KAART VAN DE WESTHOEK

1.3.

Leefbaarheid op het platteland: naar een definitie van 'leefbaarheid'

De term 'leefbaarheid' zoals die wordt gebruikt bij de omschrijving van het eindoordeel dat bewoners hebben met betrekking tot hun woonplaats, is op het Nederlandse platteland vooral gebaseerd op de publikaties van de Wageningse ruraal-socioloog Jaap Groot. Zijn onderzoek (Groot 1972) heeft veel invloed gehad op de meningsvorming en het ruimtelijk beleid aangaande kleine kernen in Nederland. Zijn visie kreeg vooral in de jaren zeventig grote invloed. Hij omschreef de problematiek van kleine (plattelands)kernen als volgt:

"De problematiek van de kleine kernen wordt in wezen veroorzaakt doordat deze kernen ... een geringe bevolkingsomvang hebben en door de behoefte van de bewoners van deze kernen, althans een belangrijk deel van de bewoners, om zich als lokaal-sociale eenheid te onderscheiden van andere lokale samenlevingen. ... Het gaat in laatste instantie bij de kleine kernen niet om de handhaving of het bereiken van een bepaald aantal inwoners of een minimumpakket aan voorzieningen of om een fysiek woonklimaat dat aan bepaalde eisen voldoet, maar om het al of niet kunnen blijven bestaan van een lokaal sociaal systeem waarin men zich wel bevindt" (Groot 1979, p. 135 en 218).

Groot benadrukte met deze formulering de sociale dimensie van de problematiek van plattelandskernen. Zijn visie sloeg in de jaren zeventig eens te meer aan omdat suburbanisatie in sommige dorpen sociale integratieproblemen met zich meebracht (Ostendorf & Vijgen 1982) en er in die tijd een grote maatschappelijke belangstelling bestond voor kleinschaligheid en overzichtelijkheid.

Groot (1972, 1974, 1979) stelde in zijn publikaties het begrip leefbaarheid centraal. Hij ontleende dit begrip aan Constandse die leefbaarheid als volgt definieert: *"een lokale situatie die de betreffende menselijke groep in staat stelt een zodanig voorzieningenniveau te handhaven en een zodanig patroon van sociale relaties te onderhouden dat daardoor een bevrediging kan plaatsvinden van de geestelijke en materiële behoeften welke ontstaan door vergelijking van de eigen situatie van de groep met die van referentiegroepen"* (Constandse 1960). In deze definitie is het voorzieningenniveau nog een belangrijk aspect. Groot (1979, p. 138) definieerde het begrip als volgt: *"de subjectieve waardering van een sociaal-ruimtelijke situatie met betrekking tot de verwerking van een redelijk inkomen en het genieten van een redelijke mate van sociale zekerheid, de adequate bevrediging van de behoeften aan goederen en diensten door de verzorgende outillage, de verschaffing van woongenot door de fysieke uitrusting en het zich wel bevinden in de betreffende sociale eenheid"*. Hij werkte dit uit door een aantal aspecten - voor een deel reeds vervat in de definitie - te onderscheiden die voor de bewoners van plattelandskernen een rol spelen:

1. inkomen en sociale zekerheid;
2. de verzorgingssituatie;
3. het fysieke woonklimaat;
4. het sociale klimaat;
5. De mate waarin mensen greep hebben op hun eigen omgeving.

Het begrip leefbaarheid speelde in Nederland - vooral onder invloed van de publikaties van Groot - een belangrijke rol als beleidsdoelstelling in dorpen en landelijke gebieden (Derde Nota over de Ruimtelijke Ordening, nota Landelijke Gebieden 1977). Zeer recent is het begrip in Nederland 'herontdekt' en speelt het een rol in onderzoek en beleid met betrekking tot vooral stedelijke buurten (Camstra 1997).

Als theoretisch begrip heeft het begrip leefbaarheid niet zonder problemen gefunctioneerd (de Haan & Nooy 1985). Het meten van een subjectieve waardering bleek in empirisch onderzoek een moeilijke aangelegenheid. Ook veronderstelde het begrip een zekere eenheid in waardering van een sociaal-ruimtelijke situatie, terwijl het duidelijk is dat verschillende groepen bewoners een verschillende waardering zullen vertonen. Ook gaat

van het begrip de suggestie uit dat de oplossing van leefbaarheidsproblemen gezocht moet worden in een aanpassing van de sociaal-ruimtelijke omgeving. Diverse onderzoeken illustreren dat verschillende groepen bewoners verschillende opvattingen kunnen hebben over de leefbaarheid ter plaatse en dat de oplossing van een ervaren leefbaarheidsprobleem niet altijd gevonden kan worden in een aanpassing van de woonomgeving (Gall 1978, Van Engelsdorp Gastelaars & Droogleever Fortuijn 1976).

Tenslotte wordt er te gemakkelijk van uit gegaan dat de oordelen over verschillende aspecten van leefbaarheid elkaar kunnen compenseren. In feite gaat het Nederlandse ruimtelijke beleid er sinds enige tijd van uit dat beperkingen in het gebruik van voorzieningen op het Nederlandse platteland worden gecompenseerd door het positieve oordeel dat plattelandsbewoners kunnen hebben met betrekking tot de woning en de sociale en fysieke kenmerken van de directe woonomgeving (VINEX 1990). Onderzoeken van Groot (1972) en Gall (1977, 1978) maken echter duidelijk dat het oordeel van bewoners over één aspect van het woonmilieu het oordeel over het woonmilieu doorslaggevend kan beïnvloeden. De gedachte dat negatieve gevoelens 'verrekend' kunnen worden met positieve gevoelens lijkt in het algemeen onjuist. Positieve of negatieve gevoelens van een persoon met betrekking tot zijn of haar omgeving kunnen relatief onafhankelijk van elkaar voorkomen (Gall 1983).

Leefbaarheid wordt in het collectief leefbaarheidsonderzoek op een geïntegreerde manier benaderd, aangezien een combinatie van aspecten in hun onderlinge vervlochtenheid de dynamiek van de plattelandsdorpen bepaalt. Daarbij is de kwaliteit van de woonomgeving en de huisvesting bepalend, maar de werkelijke dynamiek in de dorpen kan niet aan het licht gebracht worden door een ééndimensionele benadering.

In dit onderzoek wordt uitgegaan van een leefbaarheidsbegrip dat sterk aansluit bij de definitie van Groot als "de subjectieve waardering van een sociaal-ruimtelijke situatie door de bewoners" en de door hem opgesomde vijf aspecten van leefbaarheid. Bij de interpretatie van de resultaten van dit deelonderzoek dient echter rekening te worden gehouden met de in deze paragraaf gemaakte kanttekeningen bij het begrip leefbaarheid.

Voorliggend rapport is het verslag van een collectief onderzoek door Samenlevingsopbouw Westhoek (SOW), een regionaal steunpunt van het Regionaal Instituut voor Samenlevingsopbouw (RISO) West-Vlaanderen.

Algemeen leeft volgend beeld van de Westhoek: voorzieningen en diensten worden steeds meer gecentraliseerd in de hoofdgemeenten; het autogebruik is zo vanzelfsprekend dat het moeilijk wordt voor vervoersafhankelijken; ecologie en landbouw polariseren; naast gezinsverdunding is er sprake van een veroudering op het platteland en een leegloop van de dorpen; de fusies van gemeenten zijn nog niet verteerd. Dit beeld voor ogen, lijkt het hoog tijd om bij de bewoners zelf na te gaan of dit beeld klopt, hoe zij de evoluties ervaren en welke verbeteringen zij voorstellen.

Centrale vraag van het leefbaarheidsonderzoek is dan ook: "Hoe beoordelen bewoners hun eigen leefomgeving en de mogelijkheid om er naar wens te wonen?" Daar het gaat om de subjectieve beoordeling van de eigen woonomgeving, wordt een essentiële vraag toegevoegd: "Op welke wijze kunnen storende elementen in de leefomgeving worden verminderd of opgegeven, en welke mogelijkheden heeft een dorp daar zelf toe?"

De doelstellingen van dit leefbaarheidsonderzoek zijn: 1) op een kwalitatieve manier te peilen naar de leefbaarheidsvragen en woontevredenheid van de dorpsbewoners, 2) de bewoners in groep de kans te geven problemen te formuleren en oplossingen voor te stellen, en 3) prioriteiten af te bakenen. Dit kan enkel op kleine schaal grondig gebeuren, gezien de beschikbare tijd en mankracht. Het collectief onderzoek vond plaats in vier dorpen, deelgemeenten in de Westhoek (zie deel 3).

De projecttekst² van het onderzoek formuleert onder meer de volgende uitgangspunten:

"Het doel van het project is te komen tot de basis voor een gedifferentieerde en geïntegreerde plattelandsstrategie. Hierop kunnen alle beleidsniveaus steunen en kan verder regionaal beleid geënt worden. Na een onderzoeksfase waarin een duidelijk en geactualiseerd beeld van de leefbaarheid in de Westhoek wordt opgemaakt, kan deze dynamische strategie verder ontwikkeld, verfijnd en ingevuld worden. De betrokkenheid en de inbreng van bewoners en bewonersgroepen, zowel in de opmaak als bij de toetsing van een toekomstige strategie is bij deze aanpak essentieel."

Bewonersparticipatie wordt als volgt omschreven³.

"Bewonersparticipatie: zowel bij de start, tijdens het verloop als in de eindfase van het onderzoek, is een vergaande betrokkenheid van de bewoners essentieel. Bewonersinbreng is noodzakelijk om 'subjectieve' ervaringskennis en handelingsmotieven binnen het leefbaarheidsonderzoek in te bouwen. De door de betrokken bewonerstypes opgemaakte kosten-batenanalyse verschaft beleidsvoerders inzicht in zaken zoals verhuismotieven, gebruik van voorzieningen, gebondenheid aan woonkernen, ..."

1. Bewoners als belanghebbenden

Feitelijk zijn bewoners de eerste belanghebbenden bij allerlei maatregelen en ingrepen. Bewonersinspraak in de uitwerking van een ontwikkelingsstrategie voor het platteland vormt dus een fundamenteel gegeven. De organisatie van deze participatiebegeleiding valt in verschillende mogelijkheden uiteen:

- informatiedoorstroming over het onderzoek

² Projectindiening door Provinciebestuur West-Vlaanderen, dhr. Jan Durnez: "Ondersteuning, visievorming en toetsing tot het verhogen van de leefbaarheid van de plattelandskernen in de Westhoek." Brugge, 14 mei 1996.

³ Zie ook "Opbouwwerk en het leefbaarheidsonderzoek in de Westhoek", Forum Streekopbouwwerk, nr. 96/3-doc.a-5/11/96.

- leefbaarheidsanalyse in groep
- verkenning van maatregelen en oplossingen die een antwoord kunnen bieden op de vastgestelde problemen inzake leefbaarheid.

Het Forum Streekopbouwwerk⁴ voegt hieraan toe: bewoners als ervaringsdeskundigen.

2. Bewoners als partners bij visieontwikkeling

Die procedure zet de betrokkenen ertoe aan om hun opinie te geven. Door in dialoog met hen te treden mobiliseer en motiveer je hen ook.

3. Bewoners als dragers van actieprogramma's en projecten

Bij uitvoering van toekomstige plattelandsprogramma's en projecten inzake leefbaarheid zijn bewoners direct betrokken partij. De organisatie van de betrokkenheid tijdens het onderzoek wettigt de hoop dat ze zich gemakkelijker en over een langere tijd zullen engageren bij de programma-uitvoering.

Essentieel in het onderzoek is het samenbrengen van mensen om concrete knelpunten aan te pakken in hun onmiddellijke woon- en leefomgeving. De klemtoon ligt daarbij op het collectieve. Van onderop, in overleg en samenwerking met de betrokkenen wordt gewerkt om zich gezamenlijk een beeld van de situatie te vormen. Het regionaal steunpunt SOW verzekert bovendien de verankering van het onderzoek in de streek. Op drie domeinen is de methodiek van het opbouwwerk met zijn specifieke eigenschappen essentieel.

1. Onderzoek ter voorbereiding van een beleidsstrategie voor streekontwikkeling.

Het opbouwwerk geeft een stem aan de bewoners in het beleidsproces. Het opbouwwerk fungeert dan ook als pleitbezorger van bewoners. Hun ervaringskennis en betrokkenheid bij oplossingen is van essentieel belang voor de slaagkans van een beleid gericht op leefbaarheid.

2. Participatief en activerend onderzoek

Het betrekken van bewoners in het bevorderen van de leefbaarheid van de leefomgeving is de rol van het opbouwwerk. In het leefbaarheidsonderzoek is niet enkel de collectieve gegevensverzameling op zich van belang. Het opbouwwerk stimuleert in vergaderingen en andere groepsmomenten de dialoog met de bevolking. Het kiest resoluut voor bottum-upbenadering, met activerende en mobiliserende effecten.

Opsporen van noden staat nooit los van concrete opvolging en initiatief. Binnen de dorpen wordt het terrein voorbereid met het oog op eventuele toekomstige acties of projecten. Belangrijk is de dialoog, het onderzoeksproces op zich dat activerend werkt, de interactie tussen bewoners en SOW via onderzoek. De wetenschappelijke basis van het onderzoek geeft ook een legitimiteit aan de resultaten. Daarbij is de neutrale positie van een onderzoeker een voordeel.

Het onderzoek is territoriaal afgebakend in vier dorpen. In één dorp heeft het onderzoek geen vervolg. De leefbaarheid van de dorpen wordt integraal aangepakt waarbij de verschillende aspecten van de leefbaarheid van het dorp in hun onderlinge samenhang en in samenwerking met de verschillende betrokkenen worden bekeken.

⁴ Het Forum Streekopbouwwerk is een tijdelijk overlegplatform rond streekopbouwwerk op Vlaams niveau (VIBOSO), geïnstalleerd naar aanleiding van het leefbaarheidsonderzoek in de Westhoek om het te laten renderen voor gans de sektor en om kwesties rond streekopbouwwerk te bediscussieren.

3. Het ontwikkelen van nieuwe methoden voor het opbouwwerk.

De opbouwwerkbenadering vereist het inbouwen van collectieve momenten met bewoners voor gegevensverzameling en -toetsing. Dit gebeurt op een methodisch goed onderbouwde, opbouwwerkmatige werkwijze.

Het onderzoek bood een uitgelezen kans om de specifieke opbouwwerkmatige methoden bij het betrekken van plattelandsbewoners bij de beleidsplanning toe te passen en overdraagbaar te maken. Geëxperimenteerd werd met nieuwe werkwijzen.

3.1.

Het keuzeproces

Zoals in deel 1 uiteengezet, werden de kleine dorpen in de Westhoek onderverdeeld in vier types, als een hypothetische indeling vooraf, op basis van een theorie over de functie van een dorp op het platteland in een postindustriële samenleving. In het onderzoek naar de voorkeuren van huishoudens voor bepaalde woonmilieus (zie Bewonersonderzoek) dient deze indeling ter stratificatie van de steekproef. Het leek dan ook zinvol het collectief leefbaarheidsonderzoek te laten plaats vinden in één dorp van elk type. Zo kunnen de verschillen per type, die in het woonvoorkeuronderzoek aan de hand van gestandaardiseerde vragenlijsten statistisch onderzocht worden, ook kwalitatief onderzocht en vergeleken worden. Bij de keuze van de dorpen was de hoofdbedoeling de verscheidenheid aan dorpen zoals die voorkomen in de Westhoek naar voor te laten komen.

Op basis van cijfergegevens op het niveau van statistische sectoren, streekkennis en jarenlange beroepservaring in het streekopbouwwerk, werd uit de 59 kernen (zie 1.2.) een eerste selectie gemaakt van 19 kernen (vier à zes kernen per type). Op basis van een aantal objectieve criteria werd per type één dorp geselecteerd voor het leefbaarheidsonderzoek.

Als "stagnerende plattelandsnederzetting door verlies aan centrumfunctie" opteerden we voor Roesbrugge-Haringe, als "stagnerende kleine plattelandskern" werd Zandvoorde geselecteerd, het dorp "met dynamiek vanwege de ligging ten opzichte van stedelijke gebieden en/of ruimtelijke mogelijkheden tot uitbreiding" werd Bovekerke en het dorp "met dynamiek door aantrekkelijkheid van woonomgeving" werd Beauvoorde.

In het onderzoek worden vier deelgemeenten van vier verschillende gemeenten betrokken, zijnde Poperinge, Zonnebeke, Koekelare en Veurne. Een gemeente uit elke windstreek zorgt voor een goede spreiding van het onderzoek over de Westhoek (zie kaart 1).

Het onderzoek bestudeert de leefbaarheid van kleine dorpen. Het bevolkingsaantal van de onderzochte dorpen schommelt rond de 1000 inwoners of minder. Roesbrugge-Haringe telt 1101 inwoners, Zandvoorde 499, Bovekerke 966 en Beauvoorde 711 inwoners (1996).

De bevolkingsevolutie sedert 1970 is relevant in verband met de gehanteerde typologie van dorpen. In de dorpen Roesbrugge-Haringe en Zandvoorde daalt het aantal inwoners ieder jaar, terwijl dynamische dorpen als Bovekerke en Beauvoorde eerst geconfronteerd werden met een bevolkingsdaling, nadien gevolgd door een toename in de jaren tachtig-negentig.

Voor Bovekerke speelde de actualiteit een rol om in het onderzoek opgenomen te worden. Bovekerke haalde begin 1997 de lokale pers. Inwoners organiseerden zich rond de verkeersonveiligheid in hun dorp. De geboorte van een 'dorpsraad' in een zgn. "dynamisch dorp" was één van de argumenten om dit dorp in het onderzoek op te nemen.

In laatste instantie overwoog het opbouwwerk de slaagkans van bewonersbetrokkenheid in de dorpen. SOW overwoog toen reeds verder te werken in een aantal dorpen. Zo kwamen we per type tot een min of meer representatief dorp.

3.2.

Een beschrijving⁵ van de vier dorpen

3.2.1. Roesbrugge-Haringe⁶

In het kader is ter illustratie een stukje historiek opgenomen, geschreven door een bewoner van het dorp.

Historische schets⁷: De teloorgang van Roesbrugge-Haringe

Roesbrugge is altijd een nogal belangrijk centrum geweest (zie onder meer *Flandria Illustrata* van Sanderus, 1644) te midden van de kleinere plattelandsdorpen van de diepe Westhoek (in de negentiende eeuw telde het steeds ongeveer 2000 inwoners). Dat was te wijten aan zijn gunstige ligging aan de IJzer en op de grote baan Ieper-Duinkerke. Het dorp had bovendien een soort verlengstuk op het grondgebied van Beveren/IJzer, dat bijdroeg tot zijn welvaart. Onder de Eerste Wereldoorlog kende Roesbrugge een grote bloei. Het behoorde tot onbezet België; de Franse "Etat-Major" was er gevestigd; de troepen defileerden er, en de moegestreden soldaten kwamen er op rust. Dit bracht beweging en vertier in het dorp, dat de bijnaam kreeg "Petit Paris". In het interbellum was er werk en nering. Men telde op Roesbrugge en Beverenkalsijde vijf brouwerijen, waarvan er één - de brouwerij-mouterij-zoutziederij Feys-Callewaert - een dertigtal mensen tewerkstelde; er waren een paar steenbakkerijen; een belangrijke groothandel in voedingswaren met koffiebranderij (met een vijftiental werklieden en bedienden) een fietsen- en een peperkoekfabriekje. Er was werk in de landbouw (beperkte mechanisatie) en vele werklieden trokken over de grens naar de vlasfabrieken van Killem (voornamelijk) en van Bambeke en Rexpoëde, die op zeven of acht kilometer van Roesbruggedorp gelegen waren. De grensarbeid werd in de jaren dertig bijzonder interessant door de hoge wisselkoers van de Franse munt (140 BEF voor 100 FF). Er werd professioneel of occasioneel gesmokkeld, wat de koopkracht verhoogde. Als kantonhoofdplaats had Roesbrugge een vrederechter en een griffier; er was een ontvanger van de registratie en van de belastingen, een rijkswachbrigade en nogal wat douaniers. Er kwamen dagelijks schepen naar Roesbrugge om goederen te lossen of te laden; er was een halte van de spoorweg Poperinge-Adinkerke en het lag op de buurtspoorweg Poperinge-Veurne. Een diligencedienst trok wekelijks naar de markten van Sint-Winoksbergen, Wormhout en Steenvoorde (tot in 1929). Roesbrugge telde twee toneelmaatschappijen, een muziekmaatschappij (met kiosk!) en een voetbalclub. De ambachtelijke wereld was sterk vertegenwoordigd. Roesbrugge-Haringe telde o.m. 8 of 9 beenbouwers, 6 bakkers, 14 kruidenierszaken en wel 50 cafés! In 1930 waren er nog 1825 inwoners.

Na de Tweede Wereldoorlog trad het verval spoedig in. De brouwerijen verdwenen door de opkomst van de lage-gisting en door de concurrentie van de grote binnenlandse brouwerijen. De steenbakkerijen waren al vroeger weg door uitputting van de kleigronden. De groothandel in voedingswaren, het fietsen- en peperkoekfabriekje moesten ermee stoppen onder de druk van grotere bedrijven, die met hun gemotoriseerd vervoer tot in deze streek doordrongen. De plaatselijke neringdoeners verloren aan cliënteel doordat de bevolking zich gemakkelijker verplaatste met eigen wagen. De diepe Westhoek was niet langer een gesloten entiteit. De grensarbeid verdween, want niet meer rendend, door de lagere wisselkoers van de Franse munt. Door de mechanisatie verdwenen de werknemers in de landbouwbedrijven. De jeugd liep langer naar school en beoogde jobs die niet op het dorp te vinden waren. Jonge mensen verlieten de streek, waar bij gebrek aan creativiteit en een conservatisme eigen aan de periferie, geen initiatieven werden genomen om zich aan te passen aan de nieuwe tijdsomstandigheden. De overheid had geen belangstelling. De ontvolking vorderde met rasse schreden.

⁵ Inventaris van voorzieningen in bijlage 7. Voor meer informatie raadpleeg het voorzieningen-onderzoeksrapport. Zie bijlagen 1 en 2. Voor cijfermateriaal over de deelgemeenten in de Westhoek, verwijzen we naar het eindrapport.

⁶ Bijlage 3: plan gemeente Poperinge en plattegrond Roesbrugge-Haringe.

⁷ BLONDEAU Roger-A., inwoner van Roesbrugge.

Roesbrugge-Haringe is een deelgemeente van Poperinge gelegen in het Zuidwesten van de Westhoek, aan de IJzer en tegen de Franse grens. Roesbrugge en Haringe zijn twee dorpskernen die één parochie vormen, gefusioneerd in 1965. Daarnaast is sprake van Beveren-Kalsijde. Dit is een verlengstuk van het dorp over de IJzer in Alveringem. Bij aanvang van het onderzoek werden Roesbrugge, Haringe en Beveren-Kalsijde als één geheel beschouwd.

Zoals wij kunnen lezen in de tekst in bovenstaand kader, had Roesbrugge-Haringe voor de Tweede Wereldoorlog een verzorgende functie voor omliggende dorpen. Getuigen daarvan zijn bijvoorbeeld het stadhuis en het gerechtsgebouw. Zij wijzen op een belangrijk administratief centrum in het verleden. De kerk staat letterlijk "in de hoek gedruimd" van het marktplein. Het was een dorp met een cultureel cachet, getuigen de grote cafés. Er zijn nu nog meerdere banken.

Roesbrugge: De kerk staat "in de hoek gedruimd" van het marktplein.

Roesbrugge-Haringe had een gunstige geografische ligging in regionale en zelfs internationale handelsnetwerken. Het ligt aan de IJzer die vroeger een belangrijke waterweg was voor de handel. Roesbrugge-Haringe was een terminushaven. Bovendien bepaalde de ligging van Roesbrugge-Haringe aan de Frans-Belgische grens mee de commerciële functie van het dorp (toen een stad), onder meer door de smokkel. Roesbrugge-Haringe had ook een belangrijke industriële functie.

In 1970 telde Roesbrugge-Haringe nog bijna 1500 inwoners. In 1996 was dat gedaald tot 1101 inwoners. Dit betekent een daling van zowat 25 % (één vierde!) van de bevolking in 25 jaar tijd. Dit is te verklaren door het functieverlies van Roesbrugge-Haringe na de wereldoorlogen. Dit heeft ongetwijfeld zijn repercussies op de leefbaarheid van het dorp. Het dorpscentrum wordt gekenmerkt door leegstand. Grote woningen en gebouwen staan leeg. De vroeger belangrijke voorzieningen staan onder druk en verdwijnen één voor één.

Op volgende kansarmoede-indicatoren (bijlage 2, Kesteloot, 1996) scoort Roesbrugge-Haringe het hoogst van de vier dorpen: 8 % werkzoekenden, 25 % zonder auto, 25 % alleenstaand. Wat de woningen betreft zijn 40 % huizen zonder klein comfort. Opvallend is dat, in tegenstelling tot de indruk die leeft bij sommige bewoners, Roesbrugge-Haringe qua scholings- en beroepsniveau zeker niet moet onderdoen voor de drie andere dorpen van het onderzoek. In Roesbrugge-Haringe maakt de verspreide bewoning 43 % uit van het woningbestand (bijlage 1).

3.2.2. Zandvoorde⁸

In onderstaand kader staat ter illustratie een stukje geschiedenis van het dorp beschreven.⁹

"Zandvoorde, kleinste telg in de Zonnebeekse fusie-familie, wordt in de naslagwerken steevast betiteld als "Zandvoorde bij Ieper". Dit Zandvoorde werd in 1971 letterlijk opgeslorpt door het naburige Geluveld, dat op zijn beurt in 1977 fusioneerde met Zonnebeke.

De fusie Zandvoorde-Geluveld gebeurde zo grondig dat de dorpsnaam (tevens dorpsidentiteit) "Zandvoorde" volledig verdween op de straatnaamborden. Dit tot groot ongenoegen van een aantal dorpsbewuste Zandvoordenaren. Het heeft niet mogen baten!

De oudste vermelding van het dorp komt voor op een geschrift uit 1102 en luidde "Santfort". Dit betekent zoveel als "een doorwaadbare plaats in een beek". De Heerlijkheid Santfort hing af van de Heerlijkheid Komen en bezat onder meer een banmolen. Zandvoorde lag tijdens de "Grote Oorlog" (1914-1918) in de Salient. Dit was het boogvormige front rond Ieper, en werd beleemaal verwoest. De neogotische Sint-Bartholomeuskerk werd in de jaren 1923-1925 wederopgebouwd. In de kerk staat onder andere het Bartholomeusbeeld daterend uit 1665. In Zandvoorde wordt ook de H. Cornelius vereerd. Deze volkshelige wordt (werd) aangeroepen tegen de vallende ziekte en allerhande kwalen bij kinderen. Uit dit volksgeloof stamt het gebruik om in de Westhoek de kinderen als laatste voornaam Corneel (Cornelius) te geven.

Economische activiteit is overwegend landbouw en mede daardoor is het dalend bevolkingscijfer verklaarbaar: in 1815 640 inwoners, in 1840 770 inwoners, in 1910 1000 inwoners, in 1970 653 inwoners en in 1991 499 inwoners. Dit is het laatste beschikbare bevolkingsgegeven, voor de latere jaren is statistisch geen opsplitsing meer gemaakt naar Zandvoorde."

In 1977 fusioneerde Geluveld-Zandvoorde met Zonnebeke als hoofdgemeente. Voordien vond de fusie plaats tussen Geluveld en Zandvoorde, gelegen in het Zuidoosten van de Westhoek. Zandvoorde is altijd een klein en agrarisch dorp geweest. In het verleden had het geen noemenswaardige verzorgende of netwerkfunctie in de streek. Behalve door de landbouw is in het dorp nooit werk geweest. Voor ander werk trok men weg (seizoen- en grensarbeid). Enkel Wereldoorlog I laat zijn sporen in het dorpje na. De bossen, de rust en enkele oorlogsmonumenten trekken enkele bezoekers of een wandelaar aan. Zandvoorde ligt ver van "alles", ver van de eerste stad, van de snelweg en van het station. Het dorpje is naar huidige normen moeilijk bereikbaar.

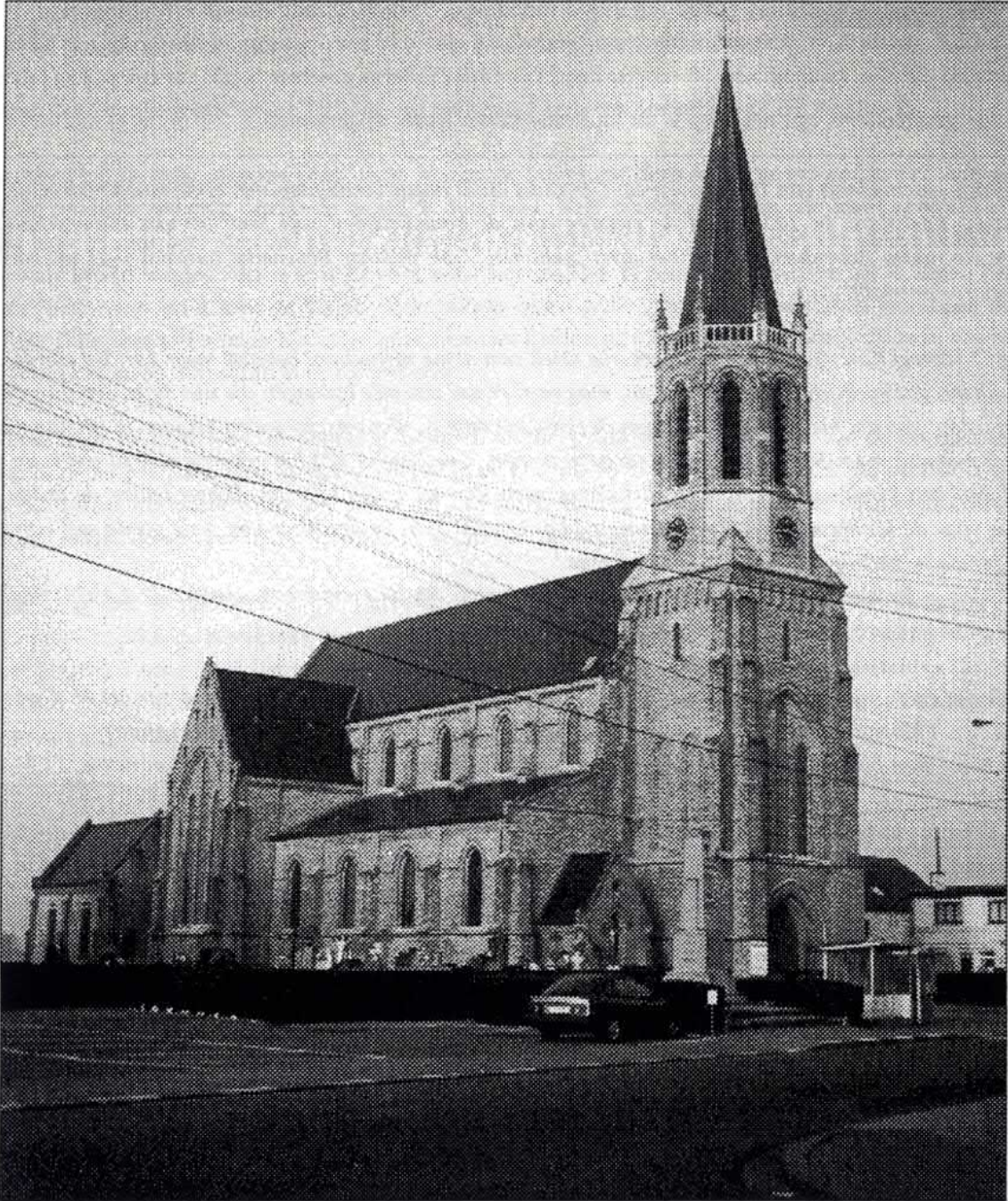
Er is een mooi kerkje dat gerestaureerd wordt en een pastorie. Er zijn weinig voorzieningen. Het Oud Gemeentehuis staat er wat verloren bij, met een rode postbus aan haar voorgevel. Het dorpschooltje sloot enkele jaren geleden de deuren. Daarmee verdwenen ook de laatste zusters uit het dorp. Traditioneel is Zandvoorde een uitgesproken katholiek dorp, waar de kerkpraktijk nu nog belangrijk is. Een dynamisch feestcomité organiseert er activiteiten.

Het dorp was klein en wordt nog kleiner. In 1970 waren 653 inwoners in Zandvoorde. Nu wonen er nog 499 mensen. Een bevolkingsdaling van 24 % op 25 jaar tijd laat zich in zo'n klein dorp zeker voelen. Zandvoorde ligt op het Gewestplan in de groene zone, waardoor uitbreiding van het woningbestand of industrie zeer moeilijk wordt - om niet te zeggen onmogelijk. In Zandvoorde maakt de verspreide bebouwing 63 % van het woningbestand uit (bijlage 1).

Veel woningen zijn oud (bouwjaar voor 1945: 79 %), klein (gemiddelde oppervlakte per woning: 83 m²), zonder klein comfort: 41 % (37 % huizen hebben toilet zonder waterspoeling). Het aantal jongeren (0-19 jaar) ligt met 21 % onder het gemiddelde voor de Westhoek. Er zijn niet opvallend meer 65-plussers dan in de andere drie dorpen. Ook auto- en telefoonbezit, scholingsniveau en beroepsniveau verschillen niet spectaculair van de andere dorpen (bijlage 2; Kesteloot, 1996).

⁸ Bijlage 4: Plan gemeente Zonnebeke en plattegrond Zandvoorde

⁹ DELANCKER L., Heemkring Zonnebeke

Zandvoorde : de kerk op het pleintje.

3.2.3. Bovekerke¹⁰

Een stukje geschiedenis van het dorp is ter illustratie in het kader opgenomen.

De oudste geschiedenis van de parochie St.-Gertrudis blijkt nauw verbonden met haar moederparochie, St.-Martinus Koekelare. In 1119 werd de zielzorg aan de benedictijnen van Sint Omaars toevertrouwd en kwam de naam Bovenkercka voor het eerst opduiken. Ook maakte Bovekerke oudtijds deel uit van het Koekelare-Ambacht.

In 1851 schreef Kan. G.F. Tanghe: 'Bovekerke krielt van arme menschen: behalve meer dan het vierde deel, hetwelk ten disboeke staet aangeschreven, mag men er wel zoo vele byvoegen die niet beter zyn dan de dischgenooten, zoo dat meer dan de helft van de parochie arm is. Wat verschil sedert het jaer 1810! dan waren er te Bovekerke maer 500 zielen en schier geen armen. Gelukkiglyk dat het geboorte nog al wel is en zich goed aen den landbouw verstaet, en dus den armen kan ter hulpe koomen. Echter vallen de lasten wat zwaer voor de landbouwers die niet menigvuldig in getal zyn. In dry woorden: eene goede seef van volk, veel armoede, weynig rykdom, dat is Bovekerke.'

Inmiddels is Bovekerke uitgegroeid tot een heel lief dorpje. Bij de fusie met Koekelare (1.1.1971) telde het 1062 inwoners over een oppervlakte van 540 ha.

Bovekerke heeft 'rattenparochie' als bijnaam. Dit komt omdat 'de kerke is toegewyd aen de H. Gertrudis, abdis van 't klooster van Nyvel in Brabant, en dochter des gelukzaligen Pepinus van Landen.

Daer komt men haer dienen om door hare voorspraek bevryd te worden van muizen en ratten. (...)'

Met de mooie landelijk-romaanse St.-Gertrudistoren, maakt de kerkhofpoort 'de glorie van Bovekerke uit'. Gebouwd in 1926 moest ze in 1970 voor de te verbreden Werkenstraat verdwijnen. In 1977 werd ze herbouwd in opdracht van het Willemsfonds Koekelare. Gerrit Germonpré beeldbouwde in Franse witsteen het wapen van Bovekerke voor bovenaan links.

'De uytgestrektheyd der gemeente is niet groot, en daerby ligt alles zoo schoon rond verdeeld, dat het verste huys maer een kleyn halfuerken van den kerktoren verwyderd kan zyn' (Kan. G.F. Tanghe). Nochtans is Bovekerke wel het centrum van (goed onderhouden) kerkewegels die, overal waar 't past, hoeken en kanten afsteken.

De belangrijkste wijk van Bovekerke is Moskou.

In 1851 werden er in Bovekerke op een totaal van 232 huizen, 68 geteld op Moskou tegenover 57 op Platse. Honderd jaar later (1952) zijn er resp. 89 tegenover 51. Op Moskou 'waarvan de naam waarschijnlijk voortkomt van de oorlog van Napoleon tegen de Russen' (1812) is er nog aan industrie gedaan geworden. In 1922 kwam zich op de wijk een gezin vestigen dat er na enkele jaren een breibedrijfje realiseerde: een 10 tot 15-tal meisjes breiden er sokken en pullovers. Ingevolge de toenemende modernisatie van de handmachines, werd het in 1946 opgeheven. In hetzelfde gebouwtje werd in 1958 van wal gestoken met het slijpen van diamant: er werden 15 molens geplaatst waaraan mensen uit Bovekerke, Koekelare en Werken werden tewerkgesteld. In 1968 werd de onderneming wegens de wankele toestand van de diamantindustrie stopgezet. In elk geval werd op Moskou, tien jaar lang, voor miljoenen en miljoenen aan diamant geslepen.

(Een bewerking van 'Koekelare gisteren en op de drempel van morgen', Raf Seys, 1987)

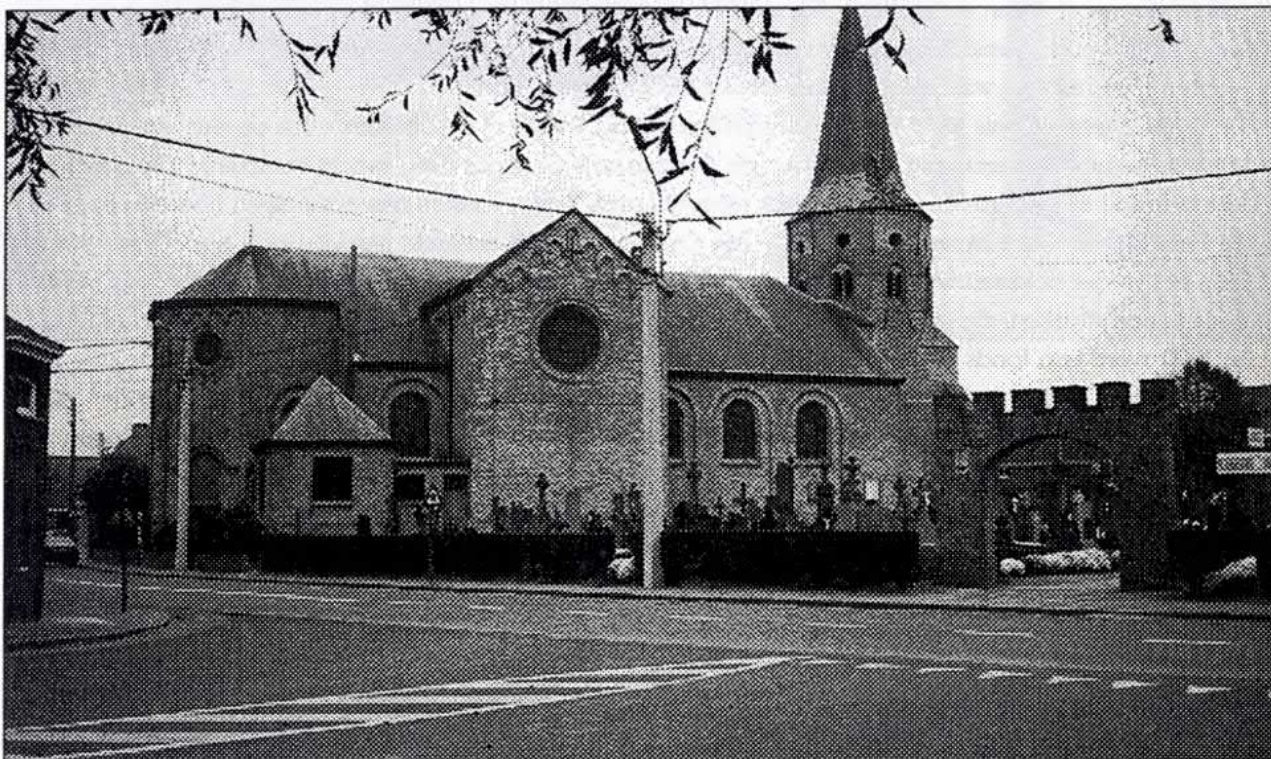
¹⁰ Bijlage 5: Plan gemeente Koekelare en plattgrond Bovekerke.

In 1971 fusioneerde Bovekerke met Koekelare. Bovekerke is gelegen in het Noordoosten van de Westhoek. Bovekerke ligt geografisch gunstig, niet ver van Koekelare, en is georiënteerd op Torhout, Roeselare en Oostende, ook al ligt de eerste snelweg veraf (25 km). Zo beschouwen Bovekerkenaars zich als behorend tot Houtland, het bosrijk gebied rond Torhout. Administratief behoort Koekelare tot de Westhoek.

Recent werd op de wijk Moscou (een oude woonwijk buiten de dorpskern) grond verkaveld. Aanvankelijk raakte die moeilijk verkocht omdat de grond te duur was. Maar ondertussen zijn alle loten verkocht en heeft de wijk Moscou een heel speciaal cachet gekregen. Als restanten van vroeger zien we kleine huisjes in een wirwar van smalle wegjes. Het is een labyrint waar het moeilijk is een huis te vinden als je alleen het huisnummer kent. Naast en tussen de kleine oude huizen rijzen grote villa's op, nieuwbouw-woningen met een grote tuin. Daar leven voornamelijk jonge gezinnen met kinderen, waarvan beide ouders uit gaan werken met de wagen. Ook in de dorpskom is er nieuwbouw.

Bovekerke telde in 1970 1044 inwoners. In 1996 telt het dorp 966 mensen. Wanneer we de bevolkingsevoluatie meer in detail bekijken, zien we een stagnatie in de periode 1970-1981 met -1,7 %. In de periode 1981-1991 neemt het aantal inwoners weer toe met 4 %, om in de daarop volgende jaren te stagneren (-1,9 %). In Bovekerke maakt de verspreide bebouwing 59 % uit van het woningbestand. (bijlage 1)

In vergelijking met de drie andere dorpen vinden we in Bovekerke het laagste percentage woningen zonder klein comfort, nl. 29,8 %. Bovekerke beschikt over een redelijk nieuw woningbestand, met slechts 40 % woningen met bouwjaar voor 1945 (ter vergelijking: in Zandvoorde is dit 79 %, in Roesbrugge-Haringe 64 % en in Beauvoorde 77 %). In Bovekerke vinden we het hoogste percentage moderne woningen met badkamer, centrale verwarming, telefoon en auto (bijlage 2; Kesteloot, 1996).

Bovekerke : de kerk en de kerhofpoort.

3.2.4. Beauvoorde¹¹

In onderstaand kader is door een betrokken dorpsbewoner een stukje geschreven over het ontstaan van het cultuurtoerisme in het dorp.

Over de oorsprong en de evolutie van het cultuurtoerisme in Beauvoorde¹².

Wulveringem en Vinkem werden met de fusie in 1971 samengevoegd en de nieuwe gemeente kreeg de naam Beauvoorde. Na zes jaren werd Beauvoorde bij Veurne gevoegd. Juist vóór 1970 werd te Beauvoorde de stamcafé Driekoningen gesloopt en heropgebouwd tot hotel, restaurant en cafétaria. Toen werd de V.V.V. Veurne-Ambacht gesticht, een v.z.w.

Het toerisme was gestart, de V.V.V. moest veel leren en evalueren. Er werden evenementen opgezet, die geleidelijk met veel geduld werden opgebouwd. Er kwamen nieuwe zaken bij, inwoners zagen er toekomst in en zo ontstonden restaurants, cafétaria en hotels ; Drie Koningen, Oud Wulveringem, De Lelie, 't Scheurvliet, Caroline, Hof ter Dale, en Miosotis.

Voor een dorp met 600 inwoners kan dat al tellen. Als ge nu de jaarkalender inkijkt, wordt er gestart in de krokusvakantie met de foor en het gaat zo door met :

Internationale gezondheidsmarsen, Kind en Poëzie, Boekenmarkt, Beauvoordes Poëziefestival, Zomertentoonstelling in Vinkem kerk, Sint-Hubertusfeest met ruiters en paarden en honden, Kerststemmen in het dorp.

Er werd gestart met vrijwilligers en weinig geld, maar met veel werkracht, geduld en vertrouwen. Naarmate de evenementen groeiden en meer volk erop af kwam, groeide ook het aantal vrijwilligers. Ze waren niet meer tegen te houden. Tot op heden is er nog niets veranderd, er wordt nog altijd met vrijwilligers gewerkt. Vanaf het begin werd er gestart met een folder "Veurne-Ambacht" in zwart-wit, zonder kleuren. De respons was goed, er was iets nieuws op de markt.

De tweede uitgave was al in kleur want van Brussel uit kwamen er subsidies. Tot op een vergadering - jaren geleden - de verrassing kwam toen de Commissaris-Generaal onverwacht verklaarde : "mensen de koe is droog en op subsidies moet ge niet meer rekenen." We moesten dus onze eigen boontjes doppen. Te Beauvoorde werd samen met de VVV het 'Opbouwwerk IJzerstreek' gesticht, ook een v.z.w. En zo ging het verder in samenwerking voor hetzelfde doel. Er kwam een toneelgilde : "St. Omaar", een winkel tweedehandsboeken, die werden verkregen na een oproep in de kranten.

In 1990 werd een fonds opgericht om wat financiële armslag te krijgen. Dit fonds wordt om de drie jaar vernieuwd. In het verleden zijn ook reeds een paar historische stoeten "Beauvoorde historie" door Beauvoorde getrokken. Er zijn niet veel mogelijkheden om in Beauvoorde te logeren, Driekoningen telt vijf kamers, maar er komt verandering. Men bouwt een nieuwe feestzaal en in de vrijgekomen ruimte komen er kamers voor logies bij. "Hof ter Dale" heeft enkele appartementen en "De Lelie" heeft in een gewezen hoeve "Het Kapelhof" logies ingericht met alles er op en er aan. Zoals gezegd werken er hier veel vrijwilligers, de meesten van de gemeente en ook van daarbuiten.

Beauvoorde ontstond door de twee parochies, Wulveringem en Vinkem samen te voegen. Er zijn dan ook twee kerken in het dorp. Samen met het kasteel en meerdere tearooms en restaurants lokken zij toeristen op weg naar de zee. In 1977 fusioneerde Beauvoorde met Veurne als hoofdgemeente. Beauvoorde is gelegen in het Noordwesten van de Westhoek, "Bachten de Kupe", niet ver van Frankrijk en van de Noordzee. Opbouwwerk IJzerstreek en VVV Veurne Ambacht maakten van Beauvoorde een toeristische en culturele trekpleister.

¹¹ Bijlage 6 : Plan gemeente Veurne en plattegrond Beauvoorde.

¹² DURON M., bewoner van Beauvoorde.

Beauvoorde is een aantrekkelijk dorp gelegen temidden van de natuur; met culturele activiteiten en historisch erfgoed; goed onderhouden en met een aantal horeca-zaken, zowel voor feesten als voor toeristen. Bovendien ligt Beauvoorde op weg naar de zee en niet ver van Veurne.

Leegstand en kansarmoede komen er bijna niet voor, integendeel Beauvoorde trekt jonge, welstellende mensen aan en ook eigenaars van een tweede woning, toeristen (die er al dan niet overnachten), feestneuzen en cultuurkenners. Bemiddelde huishoudens schrikken er niet voor terug in hun woning te investeren (door nieuwbouw of restauratie).

Beauvoorde : het kasteel.

Cultuur-toeristische en plaatselijke verenigingen leven er naast elkaar. In grote lijnen richt het cultuur-toeristisch verenigingsleven zich tot toeristen of bezoekers, en het klassiek verenigingsleven richt zich tot de bewoners van het dorp. De cultuur-toeristische verenigingen werden reeds vernoemd in bovenstaande tekst in kader. De zogenaamde klassieke verenigingen zijn onder meer de Chiro, de Feestraad, Landelijke Gilden, KLJ, enzovoort.

De bevolkingsevolutie in Beauvoorde weerspiegelt de evolutie in de aantrekkelijkheid van het dorp. In de periode 1970-1981 daalde de bevolking met 25 % (van 898 naar 678 inwoners). In de periode 1981-1991 stagneerde het bevolkingsaantal (van 678 naar 653 inwoners), om vanaf 1991 spectaculair toe te nemen met bijna 9 % (van 653 naar 711 inwoners in 1996). Het aantal werkzoekenden is vergeleken met de drie andere dorpen het laagst: 3,33 % (bijlage 2; Kesteloot, 1996). In Beauvoorde maakt de verspreide bebouwing 50 % uit van het woningbestand (bijlage 1).

DEEL 4.

De onderzoeksmethode

Deel 4 van het onderzoek is de methode van onderzoek. De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert. De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert. De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert.

De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert. De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert. De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert.

De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert. De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert. De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert.

De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert. De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert. De onderzoeksmethode is de manier waarop de onderzoeker de informatie verzamelt en analyseert.

4.1. Inleiding

Het doel van het onderzoek was na te gaan wat groepen van dorpsbewoners dachten over de leefbaarheid in hun dorp. De opdrachtgever had ruimte gelaten om verder te gaan dan een vrijblijvend onderzoek. De taak van het opbouwwerk bestond erin een actiegericht onderzoek uit te voeren. Dit actiegericht onderzoek moest op een wetenschappelijk verantwoorde manier gevoerd worden maar terzelfdertijd verwachtte men dat de opbouw- werkmatische aanpak zou leiden tot een grote betrokkenheid en zelfs tot een zekere mate van activering bij de bevolking.

Een pasklare werkwijze was niet voorhanden. Een stuurgroep van medewerkers uit het opbouwwerk (bijlage 8) werkte een methode uit die een maximale betrokkenheid van de dorpsbewoners garandeerde zowel bij het signaleren van de collectief aanvoelde problemen, als bij het suggereren van mogelijke oplossingen. Men inspireerde zich hiervoor op bestaande participatiemethoden¹³.

Het onderzoeksproces verliep gefaseerd. In elk dorp vonden een aantal verkennende gesprekken plaats, en daarna kwam een panel van geïnteresseerde dorpsbewoners twee maal samen. Tijdens de eerste bijeenkomst werden de problemen geïnventariseerd, en op de tweede bijeenkomst werden oplossingen voorgesteld voor de verschillende leefbaarheidsthema's (wonen, werk, mobiliteit, voorzieningen, ...). Het beeld over de leefbaarheid dat op die twee panelbijeenkomsten tot stand kwam, werd in een open dorpsvergadering getoetst aan een ruimer publiek. Tijdens de onderzoeksfase werd er ruim aandacht besteed aan een permanente communicatie met de bevolking. Na elke fase werd een Nieuwsbrief Leefbaarheid (in bijlagen) met de stand van zaken verspreid in alle postbussen van het dorp. Op de open dorpsvergadering engageerden bewoners zich in een werkgroep om verder te werken aan één of twee knelpunten betreffende de leefbaarheid van hun dorp.

De methode waarborgde een gelijkwaardige deelname van alle aanwezige bewoners. De methode werd tijdens het onderzoeksproces op punt gesteld. Ze is dus gestructureerd genoeg om wetenschappelijk verantwoord te zijn en voldoende flexibel om zich te kunnen aanpassen aan de specifieke situatie op het werkveld.

4.3.2. Evaluatie van de communicatie-strategie

¹³ Cursus VIBOSO 1997, "Kennismaken met participatiemethoden".

4.2. De onderzoeksstructuur

Voor het onderzoek werd een voltijds onderzoeksmedewerkster aangeworven met standplaats in Diksmuide, op het kantoor van Samenlevingsopbouw Westhoek. De onderzoeksmedewerkster kon rekenen op de effectieve medewerking van het voltallige SOW-team in alle fasen van het onderzoek. Tijdens tweewekelijkse planingsvergaderingen werden praktische afspraken gemaakt voor de volgende weken.

Het onderzoek kreeg vorm binnen een ruimer kader. Er werd een stuurgroep gevormd, bestaande uit medewerkers van SOW, SORT, RISO en VIBOSO (bijlage 8). Deze stuurgroep begeleidde het hele onderzoeksproces en combineerde wetenschappelijkheid en opbouwwerkmatige aanpak (zie voor de opbouwwerkmatige aanpak en meerwaarde deel 2). De stuurgroep zorgde er ook voor dat de methodiek overgedragen werd naar het opbouwwerk in West-Vlaanderen (RISO, SORT) en naar het opbouwwerk in Vlaanderen (VIBOSO). Deze stuurgroep, de motor van het onderzoek, kwam ongeveer maandelijks samen.

Een wetenschappelijke stuurgroep met professoren van de K.U.Leuven, R.U.Gent en de Universiteit van Amsterdam kwam om de twee maanden samen (zie bijlage 9) en bewaakte het geheel, de samengang tussen de verschillende onderzoeksgedeelten en de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek. Er werden afspraken gemaakt over timing en rapportering.

Naast de interne onderzoeksvergaderingen werd op de trimestriële vergaderingen van het Forum Streekopbouwwerk op Vlaams niveau (VIBOSO) en op het team leefbaarheid op Provinciaal niveau (RISO) de stand van zaken besproken.

4.3. De communicatie-strategie

4.3.1. Werkwijze

Voor aanvang van het onderzoek werd uitdrukkelijk geopteerd voor een actieve en intensieve communicatie met de bevolking van de dorpen waar het onderzoek plaatsvond. Per dorp werd er na elke fase (bijvoorbeeld na de eerste panelbijeenkomst) een nieuwsbrief verspreid met de stand van zaken, resultaten en verdere afspraken.

In bijlagen 10 tot 25 bevinden zich alle gepubliceerde Nieuwsbrieven Leefbaarheid. Nummer 1 verscheen in maart, kondigde het onderzoek aan en beschreef het onderzoek en de vier dorpen waar het zou plaatsvinden. Nummer 2 verscheen in juni. Het bevatte het verslag van de eerste panelbijeenkomst en kondigde de tweede aan. Nummer 3 verscheen in augustus, het bevatte het verslag van de tweede panelbijeenkomst en kondigde de open dorpsvergadering aan. Nummer 4 verscheen in september en nodigde alle bewoners uit op de open dorpsvergadering. Nummer 5 verscheen in oktober en vatte de open dorpsvergadering samen en de afspraken voor het vervolg na het onderzoek.

De Nieuwsbrieven werden door de post bedeed in alle bussen. Op die manier werd de hele bevolking van het dorp geïnformeerd over het onderzoek. Door de informatie te verstrekken, werd interesse gewekt en interactie over het onderzoek in de hand gewerkt. Zo werd bijvoorbeeld in de eerste nieuwsbrief een oproep gedaan aan alle dorpsbewoners om schriftelijk of telefonisch te reageren op de nieuwsbrief. In de loop van het onderzoek ontvingen wij dan ook af en toe een telefoontje of een brief van bewoners met vragen en opmerkingen. Bij het begin van het onderzoek werd een beroep gedaan op de lokale pers (zie artikel in bijlage 26). Bewoners kondigden op eigen initiatief de bijeenkomsten in hun dorp aan in de dorpskrant, het parochieblad, enzovoort.

4.3.2. Evaluatie van de communicatie-strategie

De Nieuwsbrief Leefbaarheid was een goed communicatie-instrument dat de beoogde doelstellingen bereikte, maar bijzonder tijdsintensief was. Er is belang gehecht aan een verzorgde lay-out en presentatie.

Nieuwsbrief nummer 2, die het verslag bevatte van de bijeenkomst waarin de problemen werden gesignaleerd, bracht heel wat reacties teweeg. Bepaalde problemen, bijvoorbeeld "... straat X is verwaarloosd ..." of "... in die straat is er reukhinder doordat afval wordt verbrand ..." of "de landbouwbedrijven nemen het niet nauw met vergunningen ..." brachten latente (dorps)spanningen (opnieuw) aan de oppervlakte. Nochtans werkt deze vorm van communicatie zeer activerend.

4.4.

Fase 1. De instap in het dorp

Verkennde wandeling in Beauvoorde.

4.4.1. Werkwijze (februari 1997)

Met een brief aan het college van burgemeester en schepenen werd het onderzoek aangekondigd. Daarna volgde een bezoek aan het gemeentebestuur om te vernemen wat de beleidsopties zijn voor de deelgemeente die in het onderzoek betrokken was.

Daarna werd contact genomen met een paar personen in het dorp die de sociale, economische en politieke geschiedenis goed kenden. Er werden toeristische folders, allerhande cijfers, kaarten en artikelen verzameld. Lijsten van bestaande verenigingen werden samengesteld. Onder begeleiding van dorpsbewoners werd het dorp verkend. Het onderzoek werd aangekondigd in de regionale kranten, eventueel in de dorpskrant en/of het parochieblad (zie 4.3.)

4.4.2. Evaluatie van de instapfase

De instap is een tijdsintensieve fase alvorens het eigenlijke onderzoek kan beginnen. Toch is het van essentieel belang dat gemeentebesturen en bewoners op de hoogte zijn van het onderzoek, de juiste informatie ontvangen en dat de onderzoekers vertrouwd raken met het dorp. Het is eveneens belangrijk een sociale kaart van het dorp te maken. Het verzamelen van achtergrondinformatie gebeurt het best grondig en systematisch. Tijdens het hele onderzoek kan men daarnaar teruggrijpen.

4.5. Fase 2. De verkennende interviews

4.5.1. Werkwijze (maart-april 1997)

Om voeling te hebben met wat leeft in het dorp en om een eerste indruk te krijgen van de leefbaarheid van het dorp, hadden de onderzoekers gesprekken met bewoners. Mensen werden aangesproken op straat, aan de voordeur, in de tuin, de winkel, Anderen zochten we gericht op. Bestuursleden van plaatselijke verenigingen, mensen die door andere dorpsbewoners als sleutelfiguren aangeduid werden en mensen die door hun beroep of functie in het dorp belangrijk zijn (bijvoorbeeld pastoor, politicus, huisarts, onderwijzer, ...).

Hierbij was niet zozeer het aantal geïnterviewden van belang. Er werd extra aandacht besteed om een ruime diversiteit van respondenten te bereiken: bewoners van het centrum of van buiten het centrum, jong en oud, man en vrouw, arbeiders, zelfstandigen, bedienden, verschillende gezinssituaties, sociale status, geëngageerd of niet, inwijkeling of autochtoon.

Zo stelden we na enkele weken vast dat we te weinig jongeren bereikt hadden. Aangezien op dat moment de paasvakantie begon, besloten we de verkennende fase met twee weken te verlengen, en gericht jongeren op te zoeken. Ook het tijdstip van het interview werd in rekening genomen: overdag bereikt men andere mensen dan 's avonds.

Het ging om een open interview waarbij de interviewer erover waakte dat volgende leefbaarheidsaspecten ter sprake kwamen: wonen en omgeving, sociaal leefklimaat, voorzieningen en diensten, verkeer en vervoer, werken, relatie met gemeentebestuur, milieu, landbouw en toerisme. Het begon met een algemene vraag over woontevredenheid, waarna bijkomende vragen gesteld werden om ervoor te zorgen dat alle aspecten van leefbaarheid ter sprake kwamen. Ter afsluiting werd de bereidheid nagegaan om deel te nemen aan de groepsbijeenkomsten. Het verder verloop van het onderzoek werd uitgelegd en de Nieuwsbrief Leefbaarheid aangekondigd. Tijdens het interview nam de interviewer notities. Kort daarna vulde de interviewer het registratieformulier in met gegevens over de respondent en werd het interview schematisch uitgeschreven, geordend per thema, positieve, negatieve en oplossingsgerichte uitspraken. Er was ook plaats voorzien voor citaten, illustraties en voorbeelden (zie bijlage 27).

Het resultaat was een ongewogen lijst van onderwerpen en uitspraken over de leefbaarheid van het dorp en een lijst van een twintigtal respondenten (mogelijke kandidaten voor de groepsbijeenkomst). Deze informatie werd "te velde" verzameld en vormde het basismateriaal ter voorbereiding van de eerste panelbijeenkomst. Voor de verkennende fase werd zowat een week per dorp uitgetrokken. In deel 5 worden de resultaten van de verkennende ronde per dorp per thema weergegeven. In dezelfde periode werd de eerste Nieuwsbrief Leefbaarheid gepubliceerd (zie bijlage 10).

4.5.2. Evaluatie van de verkennende fase

Het onderzoeksteam werd zelden geconfronteerd met een weigering en/of wantrouwen (2 à 5% van de geïnterviewden). Integendeel er was een grotere openheid, interesse en toegankelijkheid. Hoogst waarschijnlijk heeft dit ook te maken met de voorafgaande communicatie (regionale kranten, dorpskrant, contact met gemeentebestuur) en het feit dat het een onderzoek in een vrij breed kader betreft (de leefbaarheid in de Westhoek), waarbij vier dorpen specifiek werden uitgekozen.

Tijdens deze fase werd er niet gericht gezocht naar de visie op leefbaarheid van dorpsbewoners die in moeilijke omstandigheden leven (laag inkomen, werkloos, minder-valide). In een andere fase (zie 4.10.) gebeurde dit wel.

Het "sneeuwbal-systeem" van doorverwijzing van de ene respondent naar de andere 'via via', werkt goed. Toch mag dit niet de enige manier zijn waarop respondenten worden opgezocht, op gevaar af te blijven circuleren binnen dezelfde kring van mensen. Daarom zijn de toevallige huisbezoeken even belangrijk.

Alle opbouwwerkers van SOW werkten mee aan de verkennende interviews. Vooraf was een vormingsmoment gepland over interviewtechnieken. De interviews werden neergeschreven door de interviewer. Belangrijk is het interview zo snel mogelijk na het gesprek en zeer uitgebreid te noteren, met citaten, voorbeelden, enzovoort. Na afloop was een moment voorzien om per dorp indrukken uit te wisselen en te evalueren. Het kwam meermaals voor dat in één dorp schijnbaar lineair tegenstrijdige zaken aangehaald werden. In deze fase werden alle elementen/uitspraken geregistreerd en verwerkt. Pas in latere fasen werd er overgegaan tot afweging van die elementen.

4.4.2. Evaluatie van de inslapfase

4.6. Evaluatie van de methode

Fase 3. De deelname aan de groepsbijeenkomsten

4.6.1. Werkwijze (april 1997)

In elk dorp werd een panel samengesteld. Enkel deze mensen werden uitgenodigd op de eerste panelbijeenkomst. Dit waren alle geïnterviewden van de verkennende fase (waarvan naam en adres gekend), de plaatselijke sleutelfiguren (zoals pastoor, huisarts, onderwijzer, lokale politicus) en leden van het bestuur van de plaatselijke verenigingen. Daarnaast werden enkele externe sleutelfiguren aangesproken (onder meer OCMW, Wit Gele Kruis, cultuurambtenaar, ...). Dit panel vormde een 'gesloten' groep, omdat er geprobeerd werd een zo groot mogelijke representativiteit te verkrijgen van de bevolking naar leeftijd (jong - oud), geslacht (man - vrouw), enzovoort.

Er werd een zaal gereserveerd in de dorpen. Bij de bepaling van de datum voor de bijeenkomst hielden we rekening met de activiteiten-agenda van het dorp. De deelnemers aan de eerste panelbijeenkomst ontvingen een week voor de bijeenkomst een uitnodiging (zie kader 1) in de bus. In Zandvoorde en Beauvoorde werden de uitnodigingen voor de eerste bijeenkomst persoonlijk afgegeven. Een sleutelfiguur werd aangesproken om een aantal mensen persoonlijk uit te nodigen. Enkele uitnodigingen werden in een dorpswinkel gelegd. In Roesbrugge-Haringe en Bovekerke deelden enkele sleutelfiguren de uitnodigingen uit. Een aantal mensen werden telefonisch gecontacteerd ter herinnering. De uitnodigingen voor de tweede panelbijeenkomst werden per post verstuurd enkele weken voor datum. Enkele dagen voor de bijeenkomst werd een briefje ter herinnering in de bus gedeponed.

Kader 1 : Uitnodiging voor de eerste panelbijeenkomst in Zandvoorde.

**DORP IN ZICHT
BIJENKOMST ZANDVOORDE**

UITNODIGING

Zijn aangekocht in onze eerste Muzendier Leefbaarheidsplan (1987).
Kantek en samen met bewoners van Zandvoorde
op dinsdag 20 mei van 19u30 tot 22 uur
in het Oud-Gemeentehuis op Zandvoordeplaats
om de werkschiktheid van het dorp in GROEP te bespreken.
De richting hierover, en een mededeling vinden we met enkel belangrijk
maar zwaardere discussies.
We hebben de uw aanwezigheid.
We worden aan hetgeen en den drinken.

Organisator:
Gemeenschapswaard Zandvoorde
Vlaamse Gemeenschapswaard
Gemeenschapswaard Zandvoorde
030-3456 12

VIER DORPEN IN ZICHT

Zandvoorde Beauvoorde
Roesbrugge-Haringe Bovekerke

Tabel 4. Deelname aan het onderzoek in de vier dorpen

	aantal interviews verkenkende ronde *	aantal uitnodigingen voor panels	aanwezigen panel 1 (mei)	aanwezigen panel 2 (juni)	aanwezig zowel op panel 1 als op panel 2	open dorps- vergadering (september)
Roesbrugge- Haringe	23	35	19 — 8 vrouwen 11 mannen	26 ¹⁴ — 13 vrouwen 11 mannen	11	34 — 12 vrouwen 22 mannen
Zandvoorde	19	30	19 — 8 vrouwen 11 mannen	20 — 9 vrouwen 10 mannen	15	35 — 14 vrouwen 21 mannen
Bovekerke	25	40	13 — 4 vrouwen 9 mannen	23 — 10 vrouwen 13 mannen	9	25 ¹⁵ — 8 vrouwen 15 mannen
Beauvoorde	22	30	13 — 1 vrouw 12 mannen	11 — 2 vrouwen 9 mannen	7	17 — 4 vrouwen 13 mannen

Op de eerste bijeenkomst in Roesbrugge-Haringe en Zandvoorde waren er negentien deelnemers, in Bovekerke en Beauvoorde waren er dertien. Op de tweede bijeenkomst waren in Roesbrugge-Haringe 26 bewoners aanwezig, in Zandvoorde 19, in Bovekerke 23 en in Beauvoorde 11. Deze aanwezigen vormden de "panels".

Naar beroep waren de groepen samengesteld uit arbeiders, bedienden, zelfstandigen, onderwijzers, landbouwers, gepensioneerden, huisvrouwen, vrijwilligers, priesters, gemeenteraadsleden. Voorts nog een schepen, een militair, een verpleegkundige en een maatschappelijk assistent.

De meeste lokale verenigingen waren vertegenwoordigd. In Zandvoorde waren er leden van de KAV, KVLV, KBG, het Feestcomiteit en De Brug. In Bovekerke kwamen leden van KVLV, BGJG, Landelijke Gilden, KBG, Ouderkring, ACV, MVC, het toneel en Bovekerke Actief. In Roesbrugge-Haringe kwamen leden van KBG Haringe, Kultuurgemeenschap en Feestcomiteit Haringe, het toneel, JKAV, KAV, Chiro, ACW, Parochieraad, BGJG, NCMV, Feestcomiteit Roesbrugge, Handelscomité Roesbrugge, Davidsfonds, KVLV, Landelijke Gilden, perskring Haringe, sport. In Beauvoorde kwamen mensen van de dorpsraad en -gazette, de kaartclub, de Feestraad, toneel Sint Omaarsgilde, de Oudstrijdersbond, Landelijke Gilden, BGJG, Chiro, Opbouwwerk IJzerstreek, VVV Veurne Ambacht en Onderlinge Bedrijfshulp.

* inclusief maatschappelijk assistent OCMW, burgemeester of schepenen, en brieven van bewoners en de respondent die voorzieningen-vragenlijst invulde (zie voorzieningenonderzoek)

¹⁴ Twee aanwezigen niet geregistreerd.

¹⁵ Idem.

4.6.2. Evaluatie van de deelname

Doorgaans was de sfeer goed, dynamisch en constructief. We bereikten voornamelijk bewoners die op een of andere manier actief zijn in het dorp. Toch waren ook in elke groep mensen aanwezig die persoonlijk aangesproken waren tijdens de verkennende ronde. Tegen de verwachtingen in waren de jongeren doorgaans goed vertegenwoordigd. Het tijdstip van de bijeenkomsten, namelijk 's avonds tijdens de week van 19 tot 22 uur, kan dit verklaren. Het leek echter niet wenselijk twee bijeenkomsten te houden (één overdag en één 's avonds) om te vermijden twee naast elkaar lopende groepsprocessen te starten binnen één dorp.

In de interviews werden er 20 à 25 mensen geïnterviewd. Naast deze personen werden er voor de panels nog 10 à 15 mensen extra uitgenodigd. De opkomst voor panel 1 was tussen de 13 à 19 personen. Voor panel 2 tussen de 11 à 26 personen. Belangrijk voor een goede opkomst zijn: een verzorgde uitnodiging, zo mogelijk persoonlijk overhandigd, en eventueel nog een telefoonronde een paar dagen voor de bijeenkomst.

Het bleek moeilijk de samenstelling van de panels in de hand te houden. Een deelnemer brengt nog iemand anders mee, een ander vraagt een vriend in zijn plaats te gaan. Deze deelnemers 'weigeren' zou tot misverstanden leiden. Ondanks dat 'onvoorziene' werden de evenwichten in de samenstelling (beroep, leeftijd, ...) nergens verstoord. Naar werkbaarheid van vergaderen is 10 personen een minimum en 20 à 30 blijft haalbaar.

Het betrekken van sleutelfiguren (onder meer bestuursleden van verenigingen, lokale politici, pastoor, ...) bij een panel is belangrijk maar kan ook de creativiteit van de groep afremmen. Nochtans heeft men deze mensen vaak nodig voor de activiteiten na het onderzoek. Er werd ervoor gekozen geen politici uit te nodigen die niet in het betreffende dorp woonden. De politici van het dorp werden uitgenodigd als dorpsbewoners, en door het gestructureerde karakter van de bijeenkomsten woog hun stem niet zwaarder dan die van de andere deelnemers.

4.7.

Fase 4. De eerste panelbijeenkomst

4.7.1. Werkwijze (mei 1997)

Op basis van de gegevens verzameld tijdens de verkennende gesprekken werden per dorp 60 à 90 uitspraken geformuleerd. Bepaalde uitspraken waren geformuleerd vanuit een probleemstelling, andere stelden oplossingen voor, nog andere waren gewone vaststellingen. Sommige uitspraken werden letterlijk overgenomen van bewoners.

De uitspraken geven kernachtig één leefbaarheidselement weer dat specifiek is voor het dorp. De uitspraken werden geordend per thema : wonen en omgeving, verkeer en vervoer, sociaal leefklimaat, relatie met gemeentebestuur, werken, voorzieningen en diensten, milieu, toerisme en recreatie (zie Nieuwsbrief Leefbaarheid nr.2 als bijlagen 11 tot 14).

Voor de bijeenkomst werd elke uitspraak op een kaart getypt en op een groot vel papier geordend per thema (zie foto's). Deze vellen papier lagen op verschillende tafels. Bij de aanvang van de bijeenkomst kreeg iedereen de kans de flappen te lezen. Tijdens de bijeenkomst konden uitspraken bij gemaakt of geherformuleerd worden, omdat niet alle deelnemers aan de groepsbijeenkomst respondenten van de verkennende fase waren.

De bijeenkomst bestond uit drie collectieve rondes en een individuele opdracht. Tijdens die bijeenkomst wilden de onderzoekers allereerst de problemen inventariseren. Daarbij wilde het onderzoeksteam weten welke problemen unaniem als probleem werden ervaren, en welke niet. Tegelijk wou het onderzoeksteam nagaan over welke problemen er geen consensus was.

De eerste ronde:

De gespreksleider stak een kaart in de lucht (thema per thema), en las de uitspraak voor. Aan de aanwezigen werd gevraagd de hand op te steken als ze niet akkoord gingen met de uitspraak. Van zodra één persoon zijn hand opstak, werd de kaart omgedraaid en terug gelegd. Als niemand de hand opstak, werd de kaart zo terug-

De gespreksleider leest een uitspraak voor de groep (Bovekerke).

gelegd dat de uitspraak leesbaar bleef. Met de nog leesbare uitspraken ging iedereen akkoord. Tijdens de pauze werden deze verzameld en in een envelop "iedereen akkoord" gestopt. De andere kaarten werden terug omgedraaid zodat ze opnieuw leesbaar waren.

De tweede ronde:

Na een korte pauze begon de tweede ronde. Opnieuw stak de gespreksleider kaart voor kaart in de lucht en las de uitspraken voor. Ditmaal staken de aanwezigen de hand op als ze akkoord gingen met de uitspraak. Van zodra één persoon de hand opstak, werd de kaart omgedraaid en terug gelegd. Als niemand de hand opstak, werd de kaart zo teruggelegd dat de uitspraak leesbaar bleef. Met de nog leesbare uitspraken ging niemand akkoord. Tijdens de pauze werden deze verzameld en in een envelop "niemand akkoord" gestopt.

Op het einde van de tweede ronde staken de uitspraken waar in de groep consensus over was in twee enveloppen: de eerste envelop met de uitspraken waar iedereen mee akkoord ging en de tweede envelop met de uitspraken waar niemand mee akkoord ging. Op de flappen bleven die uitspraken over waar in de groep discussie over was.

Akkoord of niet akkoord? (Roesbrugge-Haringe)

De derde ronde:

De kaarten die nog op de flappen lagen werden voor de derde keer door de gespreksleider één voor één de lucht in gestoken en voorgelezen. Ditmaal werden de argumenten voor en tegen de uitspraak gevraagd en genoteerd. Tijdens deze ronde kon het er luidruchtig aan toe gaan. Discussie tussen de aanwezigen werd zoveel mogelijk vermeden door erop te wijzen dat het niet de bedoeling was te komen tot een consensus in de groep, maar wel te komen tot een lijst van argumenten voor en tegen een uitspraak. Hierbij werd afgesproken het woord te richten tot de gespreksleider en onderlinge discussies te vermijden.

De individuele opdracht:

Na deze drie collectieve rondes vroegen we alle aanwezigen een individuele prioriteitenlijst op te stellen, aan de hand van de "discussie"- en de "iedereen akkoord"-uitspraken. Ieder voor zich schreef de tien belangrijkste uitspraken op papier en nummerde die van één tot tien in volgorde van belang. Tot slot van de vergadering werd in samenspraak met de groep een datum voor de tweede bijeenkomst vastgelegd. Afgesproken werd dat iedereen probeerde volgende keer iemand mee te brengen. Er was mogelijkheid tot napraten.

Het opmaken van een persoonlijke lijst van prioriteiten (Roesbrugge-Haringe)

Volgende functies werden verdeeld over de teamleden: organisator, verslaggever, gespreksleider, observator van het groepsproces, onthaal en receptie.

De resultaten van de eerste panelbijeenkomst, namelijk een inventaris van problemen (en eerste aanzet tot het formuleren van mogelijke oplossingen) worden weergegeven in deel 5. De letterlijke weergave is terug te vinden in de Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 2 als bijlagen 11 tot 14 (een versie van elk dorp). In bijlage 28 is de prioriteitenlijst per dorp terug te vinden.

4.7.2 Evaluatie van de eerste panelbijeenkomst

Er werden per vergadering 60 à 90 uitspraken behandeld. De eerste reactie van de groep op een uitspraak is belangrijk. Het formuleren van de uitspraken (vooraf) bleek niet zo eenvoudig. Sommige uitspraken lokten te weinig reactie uit, andere waren zo ongenueanceerd dat de discussie errond chaotisch verliep. Het is belangrijk tijdens deze eerste bijeenkomst enkel de gesignaleerde problemen te behandelen, niet de vaststellingen of de oplossingen. Bij het formuleren van de uitspraken werden dubbele negaties vermeden.

Tijdens deze bijeenkomst werd weloverwogen gekozen voor een gestructureerde aanpak. Iedere deelnemer had recht op één stem om te melden of hij/zij al dan niet akkoord ging. Iedereen kwam aan bod. Bij de derde ronde werd het structureren moeilijker omdat de meest mondigen de meeste argumenten aanbrachten en vaak met nadruk toelichtten. Naast het gestructureerde karakter van de bijeenkomst spelen nog andere elementen mee in de zoektocht om iedereen aan bod te laten komen en de onderlinge beïnvloeding en sociale druk zoveel mogelijk uit te sluiten. Zo bijvoorbeeld de opstelling van de zaal en het feit dat de aanwezigen het woord richten tot de gespreksleider in de plaats van onder elkaar te discussiëren.

De discussie in de derde ronde kan rijker worden als er meer tijd uitgetrokken wordt. Zo zouden de voor- en tegenstanders van een bepaald probleem in kleine groepjes argumenten voor of tegen kunnen aanbrengen en een genuanceerder standpunt innemen.

4.8.

Fase 5. De tweede panelbijeenkomst

4.8.1. Werkwijze (juni 1997)

Zoals vermeld maakten de panelleden op het einde van de eerste bijeenkomst een individuele lijst van de tien belangrijkste stellingen. Dit resulteerde in een lijst met prioritaire probleemstellingen. Deze tweede bijeenkomst zocht naar mogelijke oplossingen voor de aangehaalde problemen. We wilden het nu nog niet hebben over de haalbaarheid ervan. Om dit mogelijk te maken, werden de prioriteitenlijsten verwerkt tot een achttal zinnen die de meest prioritaire problemen per thema kernachtig samenvatten.

In Roesbrugge-Haringe waren dat volgende punten:

- 1) Het dorp is niet aantrekkelijk genoeg.
- 2) Te veel en te snel verkeer door het centrum.
- 3) De bewoners van Roesbrugge-Haringe slagen er moeilijk in op te komen voor de belangen van hun dorp.
- 4) Er is een verouderd, verwaarloosd en onaangepast woningbestand.
- 5) Er zijn onvoldoende activiteiten voor jongeren en opvang voor kinderen in het dorp.
- 6) De toeristische en recreatieve mogelijkheden van Roesbrugge-Haringe worden onderbenut.
- 7) De leefbaarheid van Roesbrugge-Haringe kan verbeteren.

In Zandvoorde:

- 1) Het openbaar vervoer is niet aangepast aan de behoeften van de bewoners van Zandvoorde.
- 2) Het centrum van het dorp moet aantrekkelijker gemaakt worden.
- 3) Er zijn steeds minder inwoners in Zandvoorde - bouwverbod - leegstand en verkrotting.
- 4) Binnen Zonnebeke wordt vooral Zandvoorde achtergesteld.
- 5) Er is nood aan lager onderwijs in Zandvoorde zelf. Sinds de school is weggefallen, is een onvervangbaar stukje sociaal leven verdwenen.
- 6) De staat van de wegen in het dorp is problematisch.
- 7) Voor bejaarden zonder auto zijn diensten en winkels moeilijk te gebruiken.
- 8) De zaal van het gemeentehuis is te klein voor de verenigingen.

In Bovekerke:

- 1) Het dorp is niet aantrekkelijk genoeg.
- 2) Er zijn verkeersproblemen in het dorp.
- 3) Tekort aan woongelegenheid.
- 4) Er is regelmatig geurhinder in Bovekerke.
- 5) Diensten, voorzieningen en realisaties worden hoe langer hoe meer in Koekelare gecentraliseerd, ten koste van Bovekerke.
- 6) De leefbaarheid van Bovekerke is voor kinderen, jeugd en bejaarden niet optimaal.

In Beauvoorde:

- 1) De bouwvoorschriften zijn te streng in Beauvoorde.
- 2) De relatie met het gemeentebestuur is niet denderend, maar ook geen probleem.
- 3) Het speelplein is verouderd en gevaarlijk.
- 4) Voor de bewoners van Beauvoorde zelf zijn er winkels en gemeentelijke diensten tekort, een dorpscafé, ...
- 5) Het toeristisch en cultureel leven in Beauvoorde heeft infrastructurele problemen.
- 6) Er zijn problemen met de verkeersveiligheid in Beauvoorde.
- 7) Overzicht inwijkelingen - dorpsbinding weg.

Aan de deelnemers werd gevraagd persoonlijk één of twee oplossingen voor het probleem te suggereren. Elke deelnemer/ster noteerde deze oplossing(en) op een kaartje.

Bewoners op zoek naar oplossingen (Roesbrugge-Haringe)

De kaartjes werden door de gesprekleider overlopen, met als doel overlappings weg te werken en onduidelijkheden te vermijden. Alle oplossingen werden op een groot vel papier per thema gelijst. De bedoeling was niet te komen tot een consensus in het panel over de beste oplossing, maar wel na te gaan welke oplossingen voorgesteld werden.

Oplossingen lijsten (Zandvoorde)

Op die manier kwamen we tot een uitgebreide lijst van door bewoners voorgestelde oplossingen (zie Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3 -vier versies- in bijlagen 15 tot 18). De resultaten van de tweede panelbijeenkomst worden systematisch per dorp en per thema weergegeven in deel 5.

4.8.2. Evaluatie van de tweede panelbijeenkomst

De voorgestelde oplossingen zijn niet diepgaand, omdat er té veel problemen zijn én de tijd te kort is. De haalbaarheid werd niet aan de orde gesteld, wel de wenselijkheid van oplossingen volgens bewoners, ongeacht de mogelijkheden. Zoeken naar oplossingen was voor veel bewoners een ongewone oefening. Oplossingen werden niet tegenover elkaar afgewogen. Dat is het geval op de open dorpsvergadering wanneer alle bewoners van het dorp uitgenodigd zijn.

4.9.

Fase 6. De open dorpsvergadering

De parking van de zaal waar de open dorpsvergadering plaats vindt: auto's én fietsen (Roesbrugge-Haringe)

4.9.1. Werkwijze (september 1997)

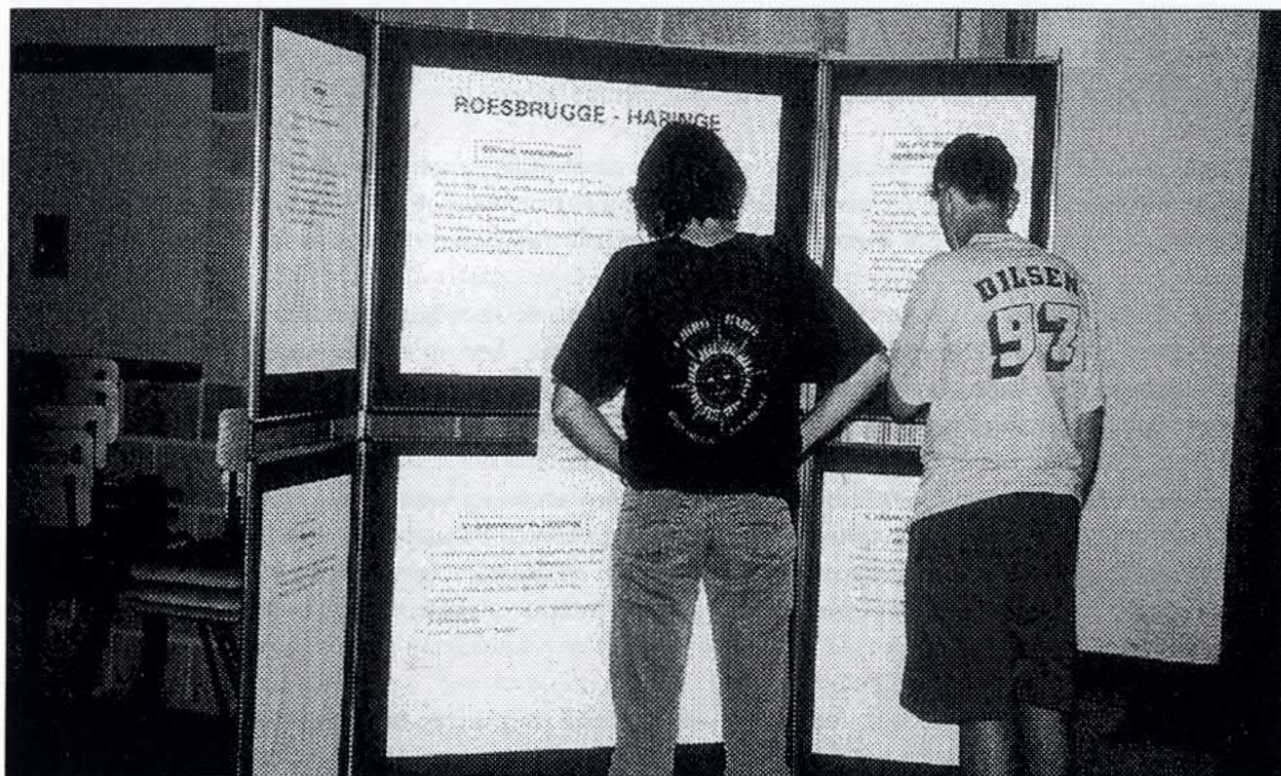
Het onderzoeksmateriaal dat tijdens de twee panelbijeenkomsten verzameld werd, verwerkten we tot een bevattelijk beeld van de leefbaarheid van de dorpen. Tijdens de open dorpsvergadering werd het beeld van het dorp getoetst aan een ruimer publiek en werd geprobeerd prioriteiten te bepalen.

De vergadering verliep als volgt. Vooraan in de vergaderruimte stonden grote panelen met daarop de leefbaarheidsknpunten die tijdens de panelbijeenkomsten aan bod kwamen.

Vele bewoners hadden de Nieuwsbrieven Leefbaarheid nr.2 en nr.3 bij zich. Om de discussie op te starten, schetste de gespreksleider het beeld van de leefbaarheid van het dorp op basis van de onderzoeksgegevens op dat moment (zie kaders 2 tot 5). Aan het publiek werd gevraagd daarop te reageren. De bedoeling was dit beeld te toetsen aan een ruimer publiek. Discussie werd uitgelokt en gestimuleerd door de gespreksleider.

Voor de pauze werd het beeld gecorrigeerd, genuanceerd en verduidelijkt. Op die manier formuleerden de onderzoekers een definitie van de leefbaarheid van het dorp waar nagenoeg iedereen achter staat. Na de pauze werden prioritaire knpunten afgebakend en overlegd hoe men die kon verhelpen. De bereidheid van de

bewoners om er zelf iets aan te doen werd nagegaan. SOW stelde voor om, indien gewenst door de bewoners, initiatieven te ondersteunen.

De panelen met knelpunten

De discussie tijdens de vergadering werd op cassette opgenomen, om achteraf een gedetailleerd verslag te kunnen maken. Naar goede gewoonte werd een drankje en een hapje gepresenteerd, een pauze ingelast en nagepraat na de vergadering.

Discussies tussen bewoners tijdens de pauze (Zandvoorde)

Op de open dorpsvergadering werden alle dorpsbewoners uitgenodigd - maar dan ook enkel bewoners van het dorp, geen "buitenstaanders". De vergadering werd reeds aangekondigd in de Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3, samen met het verslag van de tweede panelbijeenkomst (zie bijlagen 15 tot 18). Daarnaast ontvingen de dorpsbewoners de week voor de vergadering een uitnodiging in de bus (in de vorm van Nieuwsbrief Leefbaarheid nr.4 zie bijlagen 19 tot 22), met een aantal "provocerende" uitspraken over concrete onderwerpen die het dorp aanbelangen (meestal in vraagvorm geformuleerd).

Belangrijk was de deelname op zich. De bedoeling was nieuwe mensen te betrekken bij het proces van probleemdefiniëring en het opzoeken van actieterreinen. Voorwaarde was natuurlijk dat op de open dorpsvergadering niet alleen meer maar ook nieuwe mensen aanwezig waren in vergelijking met de panelbijeenkomsten.

Om een zicht te hebben op de groep die bereikt werd, vulden de aanwezigen een formulier in met persoonlijke gegevens, zoals naam en adres, leeftijd, woongeschiedenis, beroep en verenigingsleven. Op de open dorpsvergadering bereikten we meer mensen en een gevarieerder publiek door alle dorpsbewoners uit te nodigen (zie tabel 4. deelname aan het onderzoek in de vier dorpen) .

Op de vergadering in Roesbrugge-Haringe waren 34 mensen aanwezig, waarvan 21 niet-panelleden. Er waren 12 vrouwen en 22 mannen. De jongste was 17 jaar, de oudste was 85 jaar. 16 van de 34 zijn in Roesbrugge-Haringe geboren en getogen. Negen mensen waren in geen enkele vereniging actief. Dertig aanwezigen wensden verder op de hoogte te worden gehouden van het onderzoek, negenentwintig wilden eventueel meewerken aan verdere initiatieven.

Op de vergadering in Zandvoorde waren 35 mensen aanwezig, waarvan 20 niet-panelleden. Er waren 14 vrouwen en 21 mannen. De jongste was 9 jaar, de oudste was 75 jaar. 19 van de 35 zijn in Zandvoorde geboren en getogen. 12 mensen zijn in geen enkele vereniging actief. 32 aanwezigen wensden verder op de hoogte te worden gehouden van het onderzoek, evenveel wilden eventueel meewerken aan verdere initiatieven.

Op de vergadering in Bovekerke waren 25 mensen aanwezig, waarvan 13 niet-panelleden. Er waren 8 vrouwen en 15 mannen. De jongste was 27 jaar, de oudste was 74 jaar. 10 van de 25 zijn in Bovekerke geboren en getogen. 7 mensen zijn in geen enkele vereniging actief. 23 aanwezigen wensden verder geïnformeerd te blijven over het onderzoek, 16 wilden eventueel meewerken aan verdere initiatieven.

Op de vergadering in Beauvoorde waren 17 mensen aanwezig, waarvan 11 niet-panelleden. Er waren 4 vrouwen en 13 mannen. De jongste was 19 jaar, de oudste was 80 jaar. 9 van de 17 zijn in Beauvoorde geboren en getogen. 8 mensen zijn in geen enkele vereniging actief. 15 aanwezigen willen geïnformeerd blijven over het onderzoek, 12 wilden eventueel meewerken aan verdere initiatieven.

Na deze bijeenkomst is het collectief leefbaarheidsonderzoek in de vier dorpen afgerond. Er volgt nog een Nieuwsbrief Leefbaarheid met een samenvatting van de open dorpsvergadering en de afspraken (in bijlagen 23 tot 25). SOW maakt een afspraak met het gemeentebestuur om hen op de hoogte te brengen van de onderzoeksresultaten betreffende de eigen deelgemeente. Met de aanwezige bewoners werd indien gewenst een volgende afspraak gemaakt om verder samen te werken.

In deel 5 van dit rapport worden de resultaten van deze open dorpsvergaderingen per thema en per dorp weergegeven.

In de kaders 2 tot 5 zijn de teksten opgenomen zoals die werden voorgelezen om het debat in te leiden op de open dorpsvergaderingen. Zij zijn bedoeld om de discussie op gang te brengen. Daarom zijn de teksten eerder provocerend opgesteld. Deze teksten zijn louter methodisch materiaal.

Kader 2. ROESBRUGGE-HARINGE, 03 september 1997: inleidende tekst open dorpsvergadering

Roesbrugge-Haringe is als woondorp niet aantrekkelijk genoeg. Verwaarloosde, verouderde en onaangepaste woningen trekken jonge gezinnen niet aan. Gevolg is leegstand en verkrotting. Achteruitgang en verpaupering worden in de hand gewerkt door verhuring aan mensen met een laag inkomen en passanten van korte duur. Wat soms een gevoel van onveiligheid creëert.

De hoofdoorzaak van de leegloop van het dorp is het wegvallen van de werkgelegenheid ter plaatse. Vroeger was Roesbrugge namelijk een bruisende handelsstad. Aangezien het echter onrealistisch is weer werk te creëren in Roesbrugge-Haringe, zien de bewoners wel een alternatief in de toeristische en recreatieve uitbating van de IJzer en het dorp. Als daar werk van zou kunnen gemaakt worden, is er nog hoop op verbetering van de leefbaarheid van Roesbrugge-Haringe.

Gezien de afstand tussen de deelgemeente Roesbrugge-Haringe en de stad Poperinge, is het wenselijk dat voorzieningen, diensten en winkels in Roesbrugge-Haringe blijven. Zeker voor kinderen en jongeren zijn er veel te weinig voorzieningen te Roesbrugge-Haringe zelf. De hoofdweg door Roesbrugge is zeer gevaarlijk voor bewoners, meer bepaald voor kinderen en bejaarden, fietsers en voetgangers. De vele auto's en vrachtwagens rijden te snel en er is te veel doorgang van niet-bewoners.

Roesbrugge en Haringe zijn eigenlijk twee verschillende leefgemeenschappen. Gemeenschappelijk punt is dat beide zich sedert de fusie achtergesteld voelen door Poperinge. De bewoners slagen er moeilijk in op te komen voor de belangen van hun dorp. Dit is onder meer te verklaren door de verdeeldheid en de stadsmentaliteit van "ieder voor zich" in het dorp. Maar Roesbrugge-Haringe heeft ook geen politiek mandataris in de gemeenteraad. Haringe heeft wel een dorpsraad, maar Roesbrugge niet. In Haringe is een bloeiend (cultureel) verenigingsleven. Mocht het verenigingsleven in Roesbrugge aangewakkerd worden, zou de leefbaarheid kunnen verhogen.

Kader 3. ZANDVOORDE, 26 september 1997: inleidende tekst open dorpsvergadering

Zandvoordes troeven zijn de rust, de ruimte en de goedkope huisvesting. De bewoners verlangen verjonging van de bevolking door uitbreiding (maar niet onbepaald, max. tot 1000). Zandvoorde vraagt een verkaveling en nieuwbouwmogelijkheden (mits aanpassing van het Gewestplan). Voorgesteld wordt de Zandvoordeplaats helemaal opnieuw in te richten, met extra aandacht voor het Oud Gemeentehuis, waarvan de zaal te klein is voor de plaatselijke verenigingen. Leegstand en verkrotting zou men kunnen bestrijden met premies en belastingen. De dorpskom kan opgefleurd en beter onderhouden worden.

Zeer belangrijk zijn voorzieningen voor bejaarden, voor kinderen en jongeren. Voor kinderen is er niets in het dorp. Kinderen zijn er, maar je ze niet ziet! Men vindt het erg dat er geen dorpschooltje meer is. Het is als een mislukking voor de hele dorpsgemeenschap.

Het verkeer, het wegennet en het openbaar vervoer zijn zeer problematisch voor de inwoners van Zandvoorde. Prioriteiten hierin zijn het herstel van de Zillebekestraat, de verkeersveiligheid voor kinderen en fietsers door de snelheid te minderen, en de busverbinding tussen de omliggende (deel)gemeenten.

Op vlak van werk wordt niets verwacht. Binnen Zonnebeke voelt Zandvoorde zich sterk achtergesteld door het gemeentebestuur. Men wil erkend worden als volwaardige deelgemeente en gehoord worden als volwaardige burgers van Zonnebeke. Initiatieven moeten ook in Zandvoorde kansen krijgen, liefst met de steun van de gemeente. Daartoe willen Zandvoordenaars een werkgroep, een dorpsraad, een politiek mandataris of een minimum aantal mandaten.

Kader 4. BOVEKERKE, 18 september 1997: inleidende tekst open dorpsvergadering

In Bovekerke is er een tekort aan betaalbare bouwgrond, nieuwe woningen of een nieuwe woonwijk. Bovekerke wenst zich als woondorp te profileren. Hoe jonge gezinnen naar bestaande woningen toe trekken is een bekommernis voor velen. Maar men is het er niet over eens hoe dat moet. Enerzijds geraakt men huizen te koop of te huur moeilijk kwijt door een nadelige prijs-kwaliteit-verhouding. Anderzijds is bouwgrond vaak duur. Men is het erover eens dat onbepaalde uitbreiding niet gewenst is. Bovekerke moet een dorp blijven, men mag er geen stad van maken.

Al jaren vraagt men de heraanleg van de dorpskern rond de kerk. Bovekerke mist immers een markt- of kerkpleintje als centrum. Het is een doordorp, als één grote baan. Bovekerkenaars vinden dat er teveel beton is in Bovekerke. Het dorp moet verfraaid en opgefleurd worden met groen en bloemen. Het dorp moet in zijn geheel aantrekkelijker gemaakt worden.

Het verkeer is er een groot probleem. Er is te veel en te snel verkeer door het dorp, en niet enkel door de Bovekerkestraat. De veiligheid voor kinderen, fietsers en voetgangers moet prioriteit krijgen. Daarenboven is er de gevaarlijke Provinciebaan op weg naar Koekelare. Bovekerke Actief is een vereniging van bewoners die zich over het probleem van verkeersveiligheid ter plaatse beraadt, bewoners raadpleegt en ze mobiliseert.

Jammergenoeg is er een groot tekort aan voorzieningen en speelruimte voor kinderen. Ook activiteiten of verenigingen voor jongeren zijn er niet. Ze hebben behoefte aan een ruimte, eventueel, rond de Oude Schole? Het belang van de basisschool en de bibliotheek zijn in deze context begrijpelijk. Bejaarden hebben het goed in Bovekerke, maar men moet ervoor zorgen dat ze Bovekerke niet hoeven te verlaten als ze hulpbehoevend worden. Enkele nieuwe bejaardenhuisjes in de dorpskern zouden niet misstaan. Rond het OCMW, de vreemdelingen en andere "marginalen" hangt een taboe.

Bovekerke was liever een zelfstandige gemeente gebleven. Men klaagt over de stiefmoederlijke behandeling sedert de fusie. Het centralisatie- en vernieuwingsbeleid van Koekelare is voor Bovekerke een probleem.

Bovekerke is een sterk samenhangende leefgemeenschap. De informele netwerken zijn zeer sterk (ook voor mantelzorg). Nieuwelingen zijn welkom, maar zij zullen nooit echte Bovekerkenaars worden. Er is een bruisend verenigingsleven, maar er is niets meer voor jongeren.

Op het gebied van industrie en werk zit Bovekerke klem door het gewestplan. Bovekerke wordt een woondorp van pendelaars. Bovekerkenaars willen niet per sé dicht bij hun werk wonen. Toch vindt men het belangrijk dat er werk is in de ruimere streek. Jonge Bovekerkenaars verhuizen niet om dicht bij hun werk te wonen, maar omdat er in het dorp geen bouwgrond is. Hier en daar klaagt men van overlast door de landbouw.

Kader 5. BEAUVOORDE, 12 september 1997: inleidende tekst open dorpsvergadering

Beauvoorde is een mooi dorp. Huizen en straten zijn verzorgd en goed onderhouden. In Beauvoorde zijn slechts enkele bouwvallige huizen (door omstandigheden zoals een ongekende erfgenaam bv.)

Beauvoorde is ook een beschermd dorp (beschermd als cultuur-historisch patrimonium?). Dat maakt de bouw- en verbouwvoorschriften streng. De indruk leeft dat die niet voor iedere burger gelijk zijn. Bovendien is er een groot verschil in de reglementering voor nieuwbouw en voor renovatie. De renovatievoorschriften zijn té streng. Men zou de situatie ter plaatse moeten bekijken.

De openbare dienstverlening is ontoereikend en de achteruitgang van de lokale kleinhandel maken het er, o.a. voor de bejaarden, niet gemakkelijker op. Dit geeft de indruk dat meer kan voor de toerist dan voor de inwoner. Of is het gewoon omdat iedereen zijn boodschappen in Veurne of op weg naar het werk doet? Over de kinder- en jeugdvoorzieningen in het dorp zijn de ouders zeer tevreden. Er is kinderopvang, een jeugdbeweging, e.a. Er is een basisschool, die net als in andere dorpen een belangrijk trefpunt is. Enkel het speelplein en de speelpleinwerking laten te wensen over. En het openbaar vervoer is niet aangepast voor scholieren.

Het grootste knelpunt voor Beauvoordenaars is de snelheid van het autoverkeer door het dorp. Dit maakt het gevaarlijk voor kinderen, fietsers en voetgangers. De straatinrichting remt het verkeer niet genoeg en de voetpaden zijn te laag, zodat men erop parkeert en rijdt.

Beauvoordenaars zijn (mobiele en flexibele) pendelaars. Werk IN het dorp verwacht men niet. De relatie met het gemeentebestuur is niet echt problematisch, zolang het voldoende ruimte laat voor de lokale dynamiek. Beauvoorde heeft twee vertegenwoordigers in de gemeenteraad en enkele "trekkers" met invloed. Toch vinden sommige panelleden een goed functionerende, a-politieke dorpsraad nodig in de relatie tussen hoofd- en deelgemeente.

Het cultuurtoerisme wordt geapprecieerd door de Beauvoordenaars. Ze ervaren het niet als overlast. Klassieke en culturele verenigingen leven hier naast elkaar. De accommodatie voor de verenigingen is niet optimaal. Zo hebben ze opslagruimtes voor materiaal te weinig. Het klassieke verenigingsleven is er voor en door inwoners van het dorp, terwijl het cultureel verenigingsleven voornamelijk een beroep doet op en zich richt tot niet-Beauvoordenaars.

Op sociaal vlak zijn een vijftal zaken duidelijk. 1) Het verschil tussen échte, oorspronkelijke Beauvoordenaars en ingeweken bewoners ebt weg. De kloof tussen de twee parochies Vinkem en Wulveringem ook. 50 % inwoners zijn inwijkelingen. 2) De tijd is rijp voor vernieuwing en verjonging in het cultureel en in het klassiek verenigingsleven én in hun besturen ... maar het is niet gemakkelijk om opvolgers te vinden. Betekent dit het einde? 3) Er zijn veel bejaarden in Beauvoorde, maar ook veel jongeren. 4) Steeds meer inwijkelingen hebben geen tijd of geen interesse om zich te integreren - laat staan te engageren - in het dorpsleven. Ze komen hier gewoon mooi en rustig wonen. Punt. 5) De vrijwilligers die actief zijn in het cultuurtoerisme in Beauvoorde voelen zich verbonden met het dorp en met elkaar ... zonder er noodzakelijk te wonen.

4.9.2. Evaluatie van de open dorpsvergadering

Het beeld van de leefbaarheid van het dorp, gevormd op basis van de verkennende ronde en de twee panelbijeenkomsten, werd getoetst aan een ruimer publiek en genuanceerd. De collectief aangevoelde problemen werden opgewoeld. Door het onderzoek kregen we zicht op de leefbaarheid en de knelpunten van een dorp zoals door bewoners ervaren en de oplossingen die zij voorstellen.

Op de open dorpsvergadering waren telkens meer mensen aanwezig dan op de panelbijeenkomsten. Meer dan de helft van de aanwezigen was voordien niet naar de panelbijeenkomsten gekomen. Het doel was dus bereikt: meer deelnemers en ook nieuwe deelnemers betrekken.

Op de open dorpsvergadering werd met een ongestructureerde methode gewerkt (niet met kaartjes, hand opsteken, ...). Deze methode leidt er vaak toe dat de meest mondigen doorwegen in de discussie. Het toetsen van het beeld van de leefbaarheid van het dorp aan een ruimer publiek is in zekere mate gelukt. Meer stemmen en meer nuances horen is van belang om een zicht te krijgen op tegengestelde opvattingen en belangengroepen. Inbreng vanuit dorpsbelangen werd soms doorkruist door inbreng vanuit individuele belangen. Door wie de knelpunten aangevoeld worden, hoe sterk en hoe ze precies in elkaar zitten, was moeilijk te achterhalen.

De methode en de beperkte tijdsduur maken dat er per thema niet voldoende nuancering en diepgang bereikt kon worden. Ook worden de verschillende belangentegenstellingen onvoldoende in kaart gebracht. Om hierin verder te geraken, is een diepgaande probleem-analyse nodig. Thema's kunnen in werkgroepen ontleed worden.

Leefbaarheid is een ruim thema met verschillende aspecten. De bedoeling was de bewoners zelf de aspecten te laten uitdiepen en er lijnen in te laten trekken. De veelheid kan de diepgang in het gedrang brengen. De volgorde waarin de aspecten aangekaart worden tijdens de open dorpsvergadering kan invloed hebben op de discussie. We hebben nu een beter zicht op de prioritaire aspecten in de dorpen. Gestructureerd bevragen van verschillende belangengroepen is de volgende stap. De open dorpsvergadering gaf daartoe een aanzet.

4.10. Kansarmoede in de dorpen

4.10.1. Werkwijze (augustus 1997)

Naar aanleiding van de vaststelling dat de groep kansarmen in de dorpen via de normale onderzoeksprocedure niet of nauwelijks bereikt werd, gingen we terug naar de vier dorpen om een aantal kansarmen gericht op te zoeken en te interviewen.

Kansarmoede werd door ons als volgt gedefinieerd: een combinatie van problemen inzake wonen, werken en sociale vaardigheden, ervaren door de persoon zelf in zijn leefsituatie én als zodanig bestempeld door andere dorpsbewoners.

Bij het begin van het onderzoek werden contacten gelegd met de OCMW's van de vier gemeenten. Tijdens de verkennende fase hadden wij een gesprek met de maatschappelijk assistent van de sociale dienst (in maart 1997). Daarna ontvingen zij ook de verschillende nieuwsbrieven.

Om kansarmen op het spoor te komen, werd eerst het OCMW aangesproken. Om verschillende redenen kwam niets uit de bus (onder andere weinig cliënteel in het dorp; geen betrokkenheid van de cliënt met het dorp). Maar de groep kansarmen is ruimer dan het OCMW-cliénteel. Contactpersonen in de dorpen verwezen ons naar enkele "kansarmen" in het dorp. Dit gebeurde volledig anoniem.

Tijdens een huisbezoek werden de leefbaarheidstopics (wonen, verkeer en vervoer, voorzieningen en diensten, sociaal leefklimaat, landbouw en milieu, werk, relatie met gemeentebestuur) besproken en werd doorgevraagd naar specifieke problemen van kansarmen in plattelandsdorpen. In Roesbrugge-Haringe werden zes mensen geïnterviewd in dit verband, in Zandvoorde zeven, in Bovekerke en in Beauvoorde telkens vier.

4.10.2. Evaluatie

Bij de open bevraging over de leefbaarheid van het dorp bij kansarmen was opmerkelijk dat de persoonlijke problematiek op verschillende terreinen overheerste op de totale situatie. Verbanden met de leefbaarheid van de ruimere leefomgeving kwamen bijna niet ter sprake. Bovendien was over het algemeen de betrokkenheid met het dorp heel klein. De vraag naar "hoe overleven" binnen de beperkte mogelijkheden van een kansarme primeert op de vraag "hoe leefbaar" de woonomgeving wel is.

Het is duidelijk dat de benadering van kansarmen een specifieke, aangepaste bevraging vereist. Dit valt buiten het bestek van dit onderzoek¹⁶. De onderzoeksgegevens over kansarmoede in punt 5.5. moeten dan ook met enige voorzichtigheid en relativiseringszin gelezen worden.

¹⁶ Momenteel is een onderzoek in uitvoer: "Probleemverkenning rond armoede in plattelandsgebieden", KBS en VVSG. Deze studie zal meer inzicht verschaffen over de problematiek van armoede op het platteland in Vlaanderen. De eerste resultaten worden eind 1997 verwacht.

4.11. Over de randvoorwaarden voor een collectief leefbaarheidsonderzoek in dorpen

In deze paragraaf zetten we enkele globale opmerkingen op een rij over de organisatie van het onderzoek. Het onderzoek was tijdsintensief. Hetzelfde onderzoeksproces werd in vier dorpen tegelijk uitgevoerd door een voltijdse onderzoeksmedewerkster met de medewerking van vier opbouwwerkers. Het onderzoek vond plaats in een aanéensluitende periode van één jaar, waarvan zeven maanden effectief veldwerk.

De beschikbare middelen waren het personeel van Samenlevingsopbouw Westhoek, de onderzoeksmedewerkster en de 5b-middelen in functie van de uitvoering van het onderzoek. Daarnaast was geen budget beschikbaar om eventueel te kunnen ingaan op vragen voortkomend uit het onderzoek. Ook was er geen garantie dat voorstellen van bewoners uitgevoerd konden worden (bijvoorbeeld in de vorm van projecten). De gemeentelijke overheid had geen budget opzij gelegd om vragen van bewoners onmiddellijk te kunnen beantwoorden. Dat werd ook meteen duidelijk gemaakt aan de bewoners.

In de dorpen werkten we samen met de verschillende verenigingen, groepen, enzovoort. Het onderzoek is een neutraal initiatief. Men moet waakzaam zijn om niet geïdentificeerd te worden met één of andere groep in het dorp.

Om de deelname aan het onderzoek te verhogen, zijn frequente, goede, persoonlijke contacten in de dorpen wenselijk. Ook buiten de onmiddellijk volgende fase van het onderzoek, is het wenselijk geregeld naar het dorp terug te gaan. Door huisbezoeken bij bewoners tussen de bijeenkomsten in bijvoorbeeld kan men voeling krijgen met de dynamiek die het onderzoek op gang bracht.

Het tijdstip van de interviews en de bijeenkomsten bepalen in zekere mate wie bereikt wordt. Zo zijn overdag eerder huismoeders en gepensioneerden, en 's avonds eerder jongeren en de beroepsbevolking bereikbaar. Tijdens de verkennende interviews werd daar rekening mee gehouden. Om te vermijden dat er verschillende groepsprocessen op gang worden gebracht, hielden we slechts één bijeenkomst per fase.

Minimum voorwaarde is de erkenning van bewonersparticipatie door het beleid. Intensiever overleg met het beleid is wenselijk, om zicht te hebben op mogelijke middelen, plannen, en toekomstige samenwerking. De bewonersbereidheid werd gecheckt tijdens de open dorpsvergadering.

Essentieel is de aanwijzing van één persoon die verantwoordelijk is voor de organisatie en de strikte opvolging van het geheel. Daarnaast kunnen de taken verdeeld worden volgens de capaciteiten (bijvoorbeeld: nieuwsbrief, gespreksleiding, administratie). Belangrijk is ook bewoners telkens opnieuw te motiveren tot deelname. Tenslotte is het nodig soepel te kunnen omspringen met de methode als gewerkt wordt met groepen mensen.

In dit deel worden de onderzoeksresultaten weergegeven per dorp en per thema. Per thema volgen we de verschillende fasen van de gegevensverzameling. De eerste fase was de verkennende ronde, waarin een twintigtal interviews werden afgenomen met bewoners (zie 4.5.). Daarna volgen de problemen en voorstellen tot oplossing die naar voor kwamen op de twee panelbijeenkomsten (zie 4.7. en 4.8.). Tenslotte werden de discussies tijdens de open dorpsvergadering (zie 4.9.) samengevat. Per dorp wordt als besluit een samenvatting gegeven van de collectief gedefinieerde knelpunten en oplossingen betreffende de leefbaarheid van het dorp.

5.1. Roesbrugge¹⁷

a) Wonen en woonomgeving

De bewoners van Roesbrugge vinden het goed wonen in hun dorp. De meeste respondenten in de interviews waren er geboren en getogen. Het wonen in een eigen huis en met familie in de buurt verhoogt het gevoel van woontevredenheid. De landelijke omgeving vindt men een pluspunt: het is er beter dan in de stad.

In het eerste panel spraken 19 dorpsbewoners zich uit over de problemen inzake wonen en woonomgeving en in het tweede panel konden 26 personen zich uitspreken over de gesignaleerde oplossingen. In onderstaande tabel bevinden zich de belangrijkste resultaten van deze bijeenkomsten.

PROBLEMEN	OPLOSSINGSVOORSTELLEN
1. Er bestaat leegstand en verwaarlozing. Een aantal huizen zijn verouderd en onaangepast.	1. Bouw- en renovatiebeleid Oude gebouwen een nieuwe bestemming geven. Bouwgrond.
2. Het marktplein is niet aantrekkelijk.	2. Marktplein verfraaien.
3. Voetpaden zijn niet aangepast	3. Voetpaden heraanleggen

In de open dorpsvergadering konden 34 aanwezigen, waarvan ongeveer de helft in het dorp geboren en getogen, zich uitspreken over de belangrijkheid van de gesignaleerde problemen. Iedereen vond het thema wonen en woonomgeving belangrijk, én in eerste instantie moest dit probleem aangepakt worden rond de dorpskern. De leegstand wijt men aan de oude huizen die niet aangepast zijn aan de moderne eisen van comfort en grootte. De aanwezigen vonden dat een subsidiebeleid voor renovatie een aangepaste oplossing zou bieden. Het dorp wilde iedereen aantrekkelijker zien. Betere stoepen zonder hindernissen, bloemen, De overheid moet met middelen over de brug komen, maar ook de bewoners zijn bereid hun steentje bij te dragen.

b) Voorzieningen en diensten

In Roesbrugge vindt men dat er een goede school is. Er zijn op dit ogenblik nog een aantal winkels, meer banken dan cafés (zo zegt men), een goede jeugdbeweging. Er is een polyvalente sportzaal. Voor personen die zelf hun boodschappen niet (meer) kunnen doen, is de oplossing: aan-huis-bedeling vanuit de particuliere handelszaken.

Tijdens de twee panelbijeenkomsten werden problemen aangehaald en oplossingen gesuggereerd.

¹⁷ De onderzoeksresultaten hier beschreven hebben voornamelijk betrekking op Roesbrugge. Ook al behoren Roesbrugge en Haringe tot dezelfde deelgemeente, en participeerden ook bewoners van Haringe aan het onderzoek, toch ligt de klemtoon van de leefbaarheidsproblematiek in Roesbrugge.

PROBLEMEN	OPLOSSINGSVOORSTELLEN
1. Er mogen geen winkels meer verdwijnen, want de keuze is nu reeds vrij beperkt. 2. Speelpleinwerking is niet optimaal. 3. Gemeentelijke voorzieningen ontoereikend. 4. De polyvalente sportzaal is niet geschikt voor alle sporten en bovendien is ze ook vrij duur voor jeugdverenigingen.	1. Proberen te houden wat er nu nog is. 2. Vooral tijdens de zomermaanden. Ook naschoolse kinderopvang optimaliseren. 3. Een gemeentelijke zitdag of zituren, een zitdag van het OCMW, een wijkagent... 4./

In de open dorpsvergadering werd er door de aanwezigen op gewezen dat de meeste (mobiele) dorpsbewoners hun aankopen doen buiten het dorp en op deze manier zelf de dorpswinkels mee helpen verdwijnen. Voor de overige problemen werd niet voldoende tijd ingeruimd. De problemen van wonen en verkeer vindt men blijkbaar belangrijker.

c) Verkeer en vervoer

Roesbrugge ligt vrij ver van de fusiegemeente, Poperinge. Er is openbaar vervoer. Zo wordt de belbus door iedereen geapprecieerd. Maar toch blijkt dat er behoefte is aan meer openbaar vervoer, vooral voor jongeren en ouderen. Verkeersproblemen die worden ervaren, zijn: een gevaarlijke, te smalle hoofdweg waarop te snel gereden wordt, te veel zwaar verkeer, onveilige voetpaden met hindernissen, met als gevolg dat voetgangers en fietsers op hun tellen moeten passen, willen ze niet overreden worden.

In de panelbijeenkomsten werden de problemen en oplossingen nog eens op een rijtje gezet. Naast de verkeersoverlast worden de wegen ook nog slecht onderhouden. Oplossingen lagen volgens de panelleden bij de overheid, ten minste wat het onderhoud van de wegen en de controle op het snel en zwaar verkeer betreft. Veiliger voetpaden zonder hindernissen: ook dat is een taak voor de gemeentelijke overheid. Bij het openbaar vervoer moet er nagegaan worden of de uren nog beter aangepast kunnen worden aan de behoeften van de dorpsbewoners, voornamelijk 's morgens en 's avonds.

In de open dorpsvergadering werd herhaald dat verkeersveiligheid een zeer belangrijk probleem is voor de dorpsbewoners. Controle door de overheid en ingrepen om de snelheid permanent te verminderen moeten hier een begin van oplossing bieden. Het uitzoeken van de technische oplossingen om de snelheid te verminderen is een zaak van experts, en hierbij moeten lessen getrokken worden uit reeds bestaande situaties in andere dorpen.

d) Relatie met gemeentebestuur en verenigingsleven

In Roesbrugge stelden de respondenten in de interviews dat het dorp 'achtergesteld' is bij de centrumgemeente Poperinge. Er is geen vertegenwoordiger in de gemeenteraad, die opkomt voor de belangen van het dorp. Een aantal respondenten wees er echter op dat er wel zaken gebeuren (zie de polyvalente zaal bijvoorbeeld) maar dat de zaken niet snel lopen.

Ook tijdens de twee panelbijeenkomsten werd Poperinge met de vinger gewezen. Nochtans vonden de aanwezigen dat het gebrek aan vertegenwoordiging in de gemeenteraad ook te maken had met een zekere graad van verdeeldheid onder de dorpsbewoners zelf. Een gevolg van een 'oude' stadsmentaliteit van 'ieder voor zich' en een zekere apathie?

In Haringe bloeit het verenigingsleven en is er een dorpsraad. In Roesbrugge daarentegen lijkt het verenigingsleven, dat eertijds bloeide, aan vernieuwing en verjonging toe. Toch worden al enkele jaren de Oogstfeesten gehouden, waar ook mensen van buiten het dorp op afkomen. In Roesbrugge is er geen dorpsraad, en dat vinden de Roesbruggenars een gebrek. Burenhulp vindt iedereen belangrijk.

In de open dorpsvergadering werd het thema van de vertegenwoordiging en belangenverdediging uitgebreid besproken. Er werd in termen gesproken van 'wij hebben daar geen macht over'. Toch werden in het verleden zaken gerealiseerd nadat iedereen zich erachter had geschaard, zoals bijvoorbeeld de polyvalente zaal. De aanwezigen gaan akkoord dat een "open forum voor dorpsaangelegenheden" wellicht een goede eerste aanzet kan zijn om dorpsproblemen aan te pakken of op zijn minst bespreekbaar te maken. Er werd een concrete datum voorgesteld waarop een werkgroep de gesignaleerde problemen zou bespreken in functie van een eerste actieplan.

e) Werken

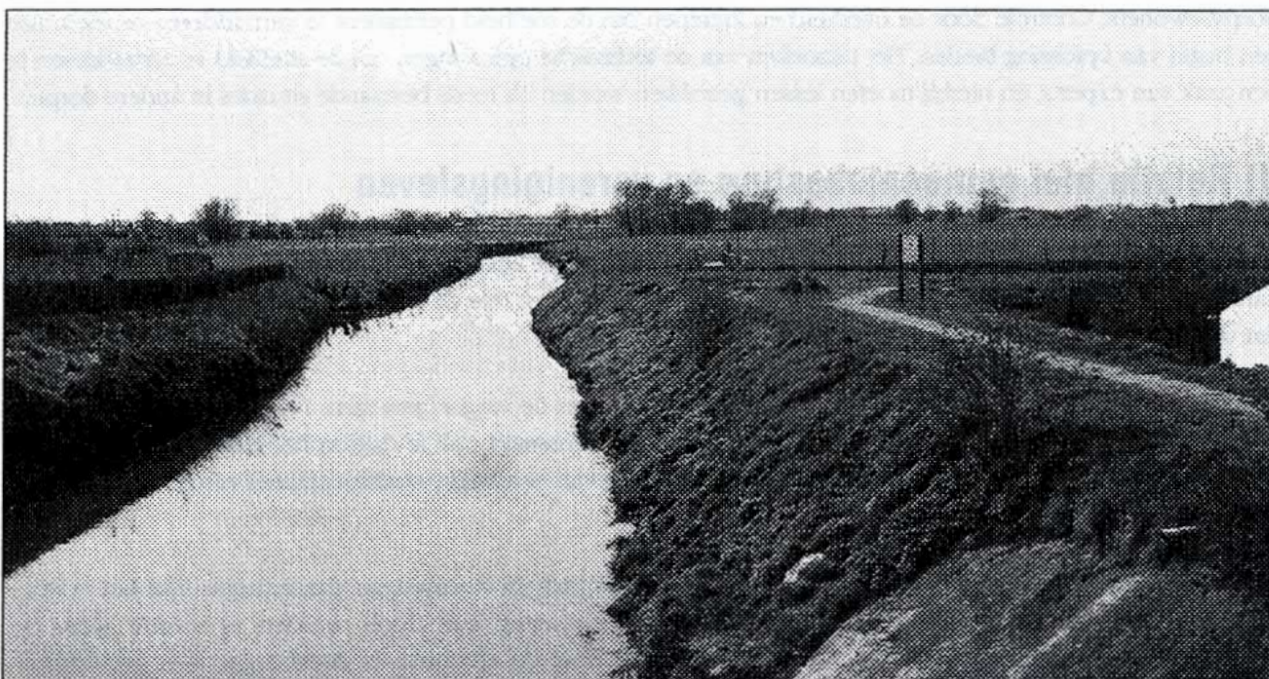
Hoewel het thema werk als zeer belangrijk werd beschouwd, in de zin dat de meeste respondenten en panelleden vonden dat het verlies van werk beschouwd kon worden als een van de belangrijkste oorzaken van de 'achteruitgang' van Roesbrugge, werden er in de panelbijeenkomsten geen concrete oplossingen voorgesteld voor dit complexe en omvangrijke probleem. Dit probleem wordt voornamelijk bekeken vanuit de situatie in het verleden. Men heeft heimwee naar "ervlogen tijden".

Wél werden er deeloplossingen gesuggereerd in de richting van de toeristische en recreatieve uitbating van Roesbrugge die aan de IJzer ligt.

Er werd ook verwezen naar omliggende dorpen, met name Proven, waar een grote instelling in de welzijnssector zorgt voor nogal wat 'werk in eigen streek' en ook voor nieuwe dorpsbewoners. De afstand naar het werk werd niet direct gezien als een reden om te verhuizen. Maar voor jonge afgestudeerden, voor schoolverlaters, is dit wél een reden om uit het dorp en de streek weg te trekken. Zij zoeken werk in de grotere Vlaamse steden en verhuizen.

f) Milieu, landbouw, toerisme en recreatie

Zowel in de interviews, als in de panelbijeenkomsten werd er gerefereerd naar de toeristische en recreatieve mogelijkheden die de IJzer biedt: fiets- en wandelpaden, waterrecreatie, enzomeer. Tot op heden worden die troeven niet benut: de IJzer is nog niet zuiver, de wandel- en fietspaden zijn onaangepast ... Ook de horeca staat in Roesbrugge niet ver en in samenhang met de toeristisch-recreatieve exploitatie zou hiermee ook de aantrekkelijkheid -en de leefbaarheid- van het dorp vergroot kunnen worden.

De IJzer langs Roesbrugge

g) Besluit: knelpunten en oplossingsrichtingen ter verbetering van de leefbaarheid van Roesbrugge

De aantrekkelijkheid van de woningen en de woonomgeving is in Roesbrugge een groot probleem. Het bestaand woningbestand zou gerenoveerd en beter onderhouden kunnen worden. Men wenst meer nieuwe woningen. De dorpskom is niet mooi en de hoofdstraten zijn onveilig. Roesbrugge slaagt er moeilijk in zich als aantrekkelijk woondorp te profileren in de streek. Veel van de vroegere voorzieningen zijn reeds verdwenen. Het wegvallen van werkgelegenheid zorgt voor ontvolking sedert de Tweede Wereldoorlog. Zou de toeristisch-recreatieve uitbating van de IJzer een ommekeer teweeg kunnen brengen? Roesbrugge heeft geen politieke kanalen in Poperinge.

PROBLEEM	OPLOSSING
1. Het bestaand woningbestand is verouderd en moet worden gerenoveerd.	1. Het bestaand woningbestand moet worden gerenoveerd.
2. Er zijn te weinig nieuwe woningen beschikbaar.	2. Er moeten meer nieuwe woningen worden gebouwd.
3. De dorpskom is niet aantrekkelijk en de hoofdstraten zijn onveilig.	3. De dorpskom moet worden opgeknapt en de hoofdstraten moeten worden veiliggesteld.
4. Veel van de vroegere voorzieningen zijn verdwenen.	4. De vroegere voorzieningen moeten worden hersteld of vervangen.
5. Het wegvallen van werkgelegenheid zorgt voor ontvolking.	5. Er moeten nieuwe werkgelegenheidscreatie worden gezocht.
6. Roesbrugge heeft geen politieke kanalen in Poperinge.	6. Er moeten politieke kanalen worden gezocht in Poperinge.

5.2. Zandvoorde

a) Wonen en woonomgeving

Zandvoorde is een rustig dorpje met veel ruimte, waar het wonen goedkoper is. De kerk werd er recent gerenoveerd. Er is sprake van bosuitbreiding. Volgens sommige bewoners is het een mooi dorp, volgens andere dan weer niet. Er is wat leegstand en verkrotting. Er is vraag naar nieuwe woningen of meer bouwgrond. Goedkopere huurprijzen trekken passanten van kortere duur aan. Sommigen vinden de bouw- en verbouwvoorschriften (te) streng.

Tijdens de panelbijeenkomsten (respectievelijk 19 en 20 aanwezigen) werden volgende problemen en oplossingen op een rijtje gezet.

PROBLEMEN	OPLOSSINGSVOORSTELLEN
1. Wettelijk bouwverbod. Geen bouwgrond meer in het dorp. 2. Vergrijzing en inkrimping van de bevolking.	1 en 2. Aanpassing Gewestplan. Belastingen op leegstand of premies voor renovatie. Nieuwe woningen of een verkaveling. Een speelpleintje of schooltje.
3. Zandvoordeplaats. Knelpunten: de container, de kerk, het Oud Gemeentehuis, de parking.	3. Zandvoordeplaats: - Opfleuren of opnieuw inrichten of uitbreiden. - Gemeentewerkman aanstellen. - Ideeën: a) De plaats uitbreiden door aankoop van land; het verbreden van de toegang achter de kerk; het kerkhof verplaatsen achter de kerk zodat rondom de kerk een nieuw plein aangelegd kan worden met veel groen, b) kasseistenen en niveauverschillen i.p.v. asfalt, c) ...
4. Er zijn straathoeken en kapelletjes die niet goed onderhouden zijn.	4. Dorpskom opruimen en onderhouden

Tijdens de open dorpsbijeenkomst (35 aanwezigen) kwamen enkele mensen op tegen een verkaveling of woninguitbreiding. Zij vinden de renovatie van de leegstaande woningen een betere oplossing. Zij kwamen in Zandvoorde wonen voor de rust en de ruimte, en wensen niet dat er verandering komt. Zij zien niet in hoe meer inwoners de leefbaarheid zou kunnen verbeteren. Zij ervaren het onderzoek als bedreigend, in die zin dat verandering geïntroduceerd zou worden.

De Zandvoordeplaats aanpakken is niet levensnoodzakelijk, maar een charmant, verzorgd dorpsplein waar dorpingen elkaar kunnen ontmoeten zou aangenaam zijn. Er zijn wel verschillende belangen in het spel. Er moet bijvoorbeeld meer groen aangelegd worden én tegelijk moet het Feestcomité er de grote tent nog kunnen zetten. Het dorpsplein kan uitgebreid worden, maar daarvoor moet de grondeigenaar de grond willen verkopen. Vroeger was er een gemeentelijke werkman aangesteld in het dorp. Men zou dat wel terug willen. Een groot deel van de aanwezigen gaat in op iemands voorstel te starten met een bebloemingsactie in het dorp.

b) Voorzieningen en diensten

Belangrijk is dat nog brood en vlees te koop zijn in het dorp, en dat er schoolbussen langs komen. Veel diensten komen op vraag aan huis. Wie over een wagen beschikt doet in de omliggende gemeenten zijn boodschappen. Er zijn verschillende opvattingen over het nieuw jeugdhuis in de oude maalderij en de nieuwe sauna in de dorpskom. Sommigen zijn er blij mee en vinden het een goed aanbod. Anderen vinden dat het niet past in Zandvoorde en geloven er niet echt in. De plaatselijke verenigingen zijn niet tevreden over de zaal van het oud gemeentehuis. De zaal is te klein voor de activiteiten.

De panelbijeenkomsten resulteerden in volgende lijst van knelpunten en oplossingen.

PROBLEMEN	OPLOSSINGSVOORSTELLEN
1. Leefbaarheid voor bejaarden zonder auto.	1. Bejaarden: mantelzorg; dorpswinkels subsidiëren; rijdende winkels; diensten aan huis; meer openbare diensten in dorp zelf; coördinatie van oproepen door politie; beroep doen op vrijwilligers die rond gaan bij de mensen thuis voor informatie en preventie; beter openbaar vervoer en belbus invoeren.
2. Sluiting dorpsschool.	2. Schoolbussen van omliggende dorpen
3. Afstand van de brandweer.	3. /
4. Vergrijzing verenigingsleven.	4. /
5. De kinderen zijn onzichtbaar, er is niets voor hen in het dorp.	5. Afwezigheid van de dorpsschool compenseren door andere voorzieningen en activiteiten voor kinderen, de jeugd en hun ouders. Bv. speelplein, kinderopvang, kleuterschool en busvervoer, jeugdbeweging, samenwerking en steun aan verenigingen in het dorp.
6. Het OCMW is niet bekend door sfeer van taboe en stigma.	6. OCMW: huisbezoeken beter dan zitdagen. Vrijwilligersnetwerk op preventieve informatie-bezoeken sturen.

Op de open dorpsvergadering werden volgende bedenkingen geformuleerd of accenten gelegd.

Een winkel of een café meer, zou dat de leefbaarheid verhogen? Culturele voorzieningen zijn bereikbaar met de auto, bv. de cinema in Kortrijk. Voor bejaarden: privé-diensten oprichten; betere huisvesting in het dorp; het oud gemeentehuis aanpassen, vergroten of vernieuwen. De openingsuren van de post zijn ontoereikend voor werkenden.

Sinds enige tijd is in Zandvoorde een discussie bezig over het langdurig klokkengeluid, 's morgens tussen 7.15 u. en 7.30 u. Volgens sommigen luiden de klokken te veel en vooral te lang. Zij wensen dat daar verandering in komt. Anderen zijn het daar niet mee eens. Zij storen er zich niet aan en wensen dat het zo blijft.

c) Verkeer en vervoer

PROBLEMEN	OPLOSSINGSVOORSTELLEN
1. De toestand van de wegen is problematisch, vooral de Zillebekestraat.	1. De Zillebekestraat dringend herstellen in functie van fietsers en voetgangers. Regelmatige controle en tijdig herstel van de wegen is nodig. Beter onderhoud van straatkanten en verkeersborden. Alle problemen en ongemakken in dit verband zouden gebundeld en ondertekend door de inwoners van Zandvoorde ingediend kunnen worden bij de bevoegde overheid.
2. Door het dorp rijdt teveel zwaar verkeer en men rijdt te snel.	2. Meer snelheidscontroles en snelheidsremmers. Verkeerssignalisatie.
3. De toegangswegen tot het dorp zijn in slechte staat.	3. Beter bewegwijzering naar snelweg.
4. Het openbaar vervoer is ontoereikend.	4. Openbaar vervoer: meer haltes en meer flexibele uurregeling en belbus

Op de open dorpsvergadering werd duidelijk dat de snelheid van het verkeer door het dorp door iedereen als een probleem ervaren wordt. Men stelt voor om de wegen aan te passen zodat het verkeer moet vertragen. Tegelijk wil men de Zandvoordeplaats opnieuw aanleggen. Daarnaast benadrukt men ook de overlast door het zwaar verkeer. De toekomstige baan Peck-Armentiers zou dat probleem binnen twee jaar oplossen. Wat het openbaar vervoer betreft, is het grootste knelpunt dat er geen georganiseerde verbinding is naar de hoofdgemeente. Voornamelijk voor vrouwen, kinderen en bejaarden is de bereikbaarheid van werk, school, gemeentelijke diensten en voorzieningen een probleem.

d) Relatie met gemeentebestuur en verenigingsleven

Ontevredenheid over de fusies komt sterk naar voor. Sedert de fusie met Geluveld en daarna de fusie met Zonnebeke voelt Zandvoorde zich in de vergeethoek gezet. Men bouwt systematisch af in de deelgemeenten. Zandvoordenaars zouden bevreesd zijn om voor hun mening uit te komen tegenover het gemeentebestuur in Zonnebeke. Sommigen denken dat een fusie met Wervik of met Ieper beter zou geweest zijn. Veel bewoners vermelden dat Zonnebeke een kerstmarkt in het dorp opzet.

Als oplossingen voor het gevoel van achterstelling sedert de fusies, stelt men het volgende voor. Zandvoorde wil erkend worden als volwaardige deelgemeente en men wil gehoord worden als volwaardige burgers van Zonnebeke. Initiatieven moeten ook in Zandvoorde kansen krijgen, liefst mét de steun van de gemeente. Daartoe willen Zandvoordenaars een werkgroep, een dorpsraad, een politiek mandataris of een minimum aantal politieke mandaten.

Op de open dorpsvergadering stelden sommigen: "Alle problemen zijn politiek van aard. Zij hebben het geld. Van hen zijn we afhankelijk." Daar tegenover stelden anderen: "Als we nooit iets doen, gaan we nooit iets bereiken." Samenwerken is mooi, maar er zijn veel tegenstrijdige opvattingen. De open dorpsvergadering werd besloten met de afspraak verder te werken aan de belangrijkste leefbaarheidsproblemen van het dorp, zijnde verkeer, voorzieningen voor kinderen en bejaarden, en wonen.

e) Werken

De vroegere arbeid (vlas, textiel en landbouw) is grotendeels weggefallen. Er is weinig werk in eigen streek. De oorzaken daarvan zijn onder meer schaalvergroting van landbouwbedrijven en delokalisatie naar Frankrijk. Toch zijn in Zandvoorde niet veel werklozen (minder dan 15 op 500). Oudere bewoners ervaren hoe jongeren, opgeslorpt door hun werk, geen tijd meer hebben voor buren en dorp. Bij de vraag naar oplossingen antwoordde men dat dit overal in Vlaanderen het geval is. Op de open dorpsvergadering kwam het thema werk niet meer ter sprake.

f) Milieu, landbouw, toerisme en recreatie

De geplande bosuitbreiding wordt een goede zaak gevonden. Men vindt het jammer dat de grote landbouwbedrijven de kleine opsloppen. Ook kwam ter sprake dat de grachten te veel en te diep zouden worden uitgegraven.

g) Besluit: knelpunten en oplossingsrichtingen ter verbetering van de leefbaarheid van Zandvoorde

Zandvoorde is een aangenaam en levendig dorpje om er te wonen. In Zandvoorde is een bouwstop. Sommigen vinden dat een probleem, want zij wensen een verjonging en toename van de bevolking. Anderen wensen geen uitbreiding. Wel zijn goedkope woningen beschikbaar. Die trekken jongeren aan. De basisschool is verdwenen. De aantrekkelijkheid van het dorp laat te wensen over. De dorpskom en voornamelijk de Zandvoordeplaats zouden mooier aangelegd en beter onderhouden kunnen worden. Daarnaast is de staat en de veiligheid van de wegen in het dorp problematisch. Voorzieningen voor kinderen, jongeren en bejaarden zijn er te weinig, evenals openbaar vervoer.

Zandvoorde is gefusioneerd met Geluveld waarvan Zonnebeke als hoofdgemeente. Zandvoorde voelt zich niet volwaardig erkend. In Zandvoorde leeft wel wat, zowel bij autochtonen als bij inwijkelingen. Men wil meer kansen krijgen en initiatieven kunnen nemen. Daartoe willen bewoners samenwerken.

5.3. Bovekerke

a) Wonen en woonomgeving

In Bovekerke is het goed wonen. De bewoners zijn tevreden over hun omgeving, hun huis, de andere dorpsbewoners. Er is ruimte, rust en groen. Het is er aangenamer wonen dan in de stad. Ook de boeren hebben het goed. Of Bovekerke deel uitmaakt van de Westhoek? Men heeft meer affiniteit met de streek van het Houtland.

Dit algemeen gevoel van tevredenheid betekent niet dat er geen problemen zijn op het vlak van wonen. In de eerste panelbijeenkomst waren er 13 personen aanwezig. Op deze vergadering werden de problemen besproken. Op de tweede panelbijeenkomst waren er 23 bewoners aanwezig, en de deelnemers suggereerden oplossingen voor de problemen die vooraf gesignaleerd waren. Hieronder bevindt zich de lijst.

PROBLEMEN	OPLOSSINGSVOORSTELLEN
1. Bovekerke is, zeker voor wat de dorpskom betreft, niet aantrekkelijk genoeg.	1. Dorpskern opfleuren, marktplein heraanleggen.
2. Er is wat leegstand (dorpskom), de huizen geraken moeilijk verkocht. Er wordt ook vaak tijdelijk gewoond in de dorpskom, wat de aantrekkelijkheid niet ten goede komt.	2. Huizen renoveren.
3. Er is een tekort aan bouwgrond.	3. Nieuwe bouwgrond, ja maar niet te veel inwijkelingen
4. De wijk Moskou is niet overal bereikbaar voor de brandweer.	4. /

In de open dorpsvergadering werd het probleem van het tekort aan grond als vrij belangrijk ervaren. Er zou effectief vraag zijn naar grond voor particulieren en ook voor een sociale woonwijk. Men wist op de dorpsvergadering (er waren 25 bewoners aanwezig) ook te vertellen dat het gemeentebestuur recent een plan had goedgekeurd om het dorpsplein van Bovekerke te vernieuwen. De inwoners van Bovekerke willen inspraak over hoe het dorpsplein er zou kunnen uit zien.

b) Voorzieningen en diensten

Een belangrijk gegeven blijkt te zijn dat vrij veel diensten gecentraliseerd zijn in de centrumgemeente Koekelare. Algemeen wordt er wel gesteld dat het OCMW goede diensten aanbiedt.

Toch vonden de panelleden dat er nog heel wat kon veranderen. Zo zou bijvoorbeeld de post opnieuw een zitdag kunnen houden in het dorp zelf. Er zijn ook onvoldoende winkels. De gemeentelijke zaal zou moeten uitbreiden, er moest iets gedaan worden aan voor- en naschoolse kinderopvang, en de bibliotheek moet blijven bestaan. Men suggereerde dat niet alleen de post, maar ook alle andere openbare diensten zittingen of zittingen zouden moeten hebben in Bovekerke. Ook voor kinderen zijn er te weinig activiteiten en voorzieningen. De ouderkring van de school startte met een eigen actie een kinderopvang. Nu loopt dit goed. Over jeugdbeweging is het laatste woord nog niet gezegd. Maar wie zal een jeugdbeweging opzetten en dat ook volhouden?

c) Verkeer en vervoer

Inzake verkeer en vervoer werd er in de verkennende interviews reeds gewezen op diverse problemen. Enerzijds is het openbaar vervoer niet aangepast aan alle belangengroepen. Ouders klagen over onvoldoende en onaangepast vervoer voor scholieren. De wegen die door het dorp lopen zijn te recht en te breed, en er wordt te snel op gereden. Voornamelijk in de Bovekerkestraat maar ook op de provinciebaan is de veiligheid van fietsers niet optimaal verzekerd. Ook het zwaar verkeer zorgt voor nogal wat verkeersoverlast.

Deze problemen werden in de panelbijeenkomsten bevestigd. Alhoewel een schoolbus en een marktbus rijden, kan er nog heel wat verbeteren aan het openbaar vervoer. Daarnaast kunnen bepaalde straten heraangelegd worden zodat de snelheid afgeremd wordt. Men vond het jammer dat juist een actie voor verkeersveiligheid, zo belangrijk voor het dorp, op een sisser uitgelopen was. De genomen maatregelen (namelijk snelheidsremmers in de vorm van blokken) bleken niet veel bewoners te overtuigen.

d) Relatie met gemeentebestuur en verenigingsleven

Algemeen wordt aanvoeld dat Bovekerke achtergesteld wordt bij Koekelare. Er wordt veel meer geïnvesteerd in Koekelare. Men vindt de investeringen niet altijd verantwoord, en in elk geval gaan ze ten koste van de leefbaarheid van de deelgemeenten, in casu Bovekerke. Het is niet dat Bovekerke dure en grote investeringen vraagt, wél concrete en kleine verwezenlijkingen op maat van het dorp.

Nu er een vertegenwoordiger van Bovekerke in het schepencollege zitting heeft, zijn een aantal zaken verwezenlijkt in het dorp. Maar toch kan de communicatie tussen de gemeentelijke overheid en de inwoners van de deelgemeente nog verbeterd worden. Er is in Bovekerke een voldoende dynamische voedingsbodem voor een goede communicatie. Er is een bloeiend verenigingsleven. Soms zijn er zelfs teveel activiteiten, niet altijd even goed op elkaar afgestemd. Dit wil niet zeggen dat er geen verjonging wenselijk is, of dat het makkelijk is de mensen "uit hun huis te krijgen". De school speelt in dit verband een zeer positieve rol. Als de kinderen uit de basisschool weg zijn, vermindert ook de band tussen de ouders.

e) Werken

Er was vrij veel tegenstrijdigheid over wat de inwoners denken over werk. Er wordt gezegd dat schoolverlaters Bovekerke verlaten om elders werk te zoeken. Terzelfdertijd blijken vrij veel Bovekerkenaars later terug te keren naar het dorp (de zogenaamde retourmigratie). Vroeger was er in elk geval meer werk dan nu, maar of de inwoners daarom wegtrekken uit het dorp, wordt betwijfeld. Jongeren vertrekken eerder omwille van het tekort aan bouwgrond. In de open dorpsvergadering werd over dit thema weinig gediscussieerd.

f) Milieu, landbouw, toerisme en recreatie

In Bovekerke is het over het algemeen rustig wonen, er is vrij veel groen, het is gezonder wonen dan in de stad. Dit wil niet zeggen dat er geen problemen zouden zijn. De landbouw past de mestvoorschriften niet altijd toe, de Plaatsebeek is vervuild, er is geuroverlast door varkenskwekerijen, en er zijn problemen met de rioleering. Panelleden vinden dat dorpsbewoners een hogere graad van tolerantie moeten tonen tegenover de 'ongemakken' op het platteland: als je naast een boerderij woont, moet je niet zeuren als het eens naar mest ruikt. Toch vindt men dat er meer controle zou moeten zijn, en met name over de toepassing van de mestvoorschriften. In de open dorpsvergadering is dit thema niet aan bod gekomen.

g) Besluit: knelpunten en oplossingsrichtingen ter verbetering van de leefbaarheid van Bovekerke

Bovekerke is aantrekkelijk door haar sterk woningbestand en de hechte dorpsgemeenschap. De inrichting van het dorpsplein en de verkeersveiligheid laten echter te wensen over. Er komt recent één en ander in beweging betreffende beide knelpunten want het gemeentebestuur wil maatregelen nemen. Bewoners mobiliseren zich rond verkeersveiligheid. Er zijn te weinig voorzieningen voor kinderen en jongeren. Centralisatie in de hoofdgemeente baart hen zorgen. Er is vraag naar meer bouwgrond, maar zonder te veel nieuwe inwijkelingen aan te trekken. Het grootste knelpunt is evenwel de relatie met het gemeentebestuur. Bovekerkenaars menen dat alle problemen rond de leefbaarheid van hun dorp te maken hebben met de verhouding van het gemeentebestuur vanuit de hoofdgemeente tegenover de bewoners van de deelgemeenten. Men wil daar dan ook op de eerste plaats iets aan doen.

5.4. Beauvoorde

a) Wonen en woonomgeving

Tijdens de verkennende gesprekken prezen de bewoners van Beauvoorde hun mooi, rustig en goed gelegen dorp en de niet geïsoleerde ligging: op het platteland en toch niet ver van werk en stad. Er zijn slechts enkele bouwvallige huizen. In enkele afgelegen huizen is er geen voorziening van gas, electriciteit, riolering. Er wordt heel wat gebouwd en verbouwd in het dorp. Aanvragen bij de bevoegde diensten en overleg over de reglementering komen dan ook frequent voor, aangezien het gaat om een beschermd dorpsgezicht en er enkele beschermde gebouwen staan.

Tijdens de panelbijeenkomsten (respectievelijk 13 en 11 aanwezigen) werden volgende problemen en oplossingen besproken.

PROBLEMEN	OPLOSSINGSVOORSTELLEN
1. Strengere bouw- en verbouwvoorschriften.	1. Rekening houden met betaalbaarheid en de situatie ter plaatse bekijken.
2. Verschil tussen bouw- en renovatie- regels.	2. /
3. De bouw- en verbouw-voorschriften worden niet altijd consequent en door iedereen gelijk toegepast.	3. Zich houden aan basisregels; strengere controle; consequente toepassing.
4. Behoefte aan meer bouwgrond.	4. Verkaveling; opvulregel.
5. Enkele bouwvallige huizen.	5. /

Op de open dorpsvergadering waren 17 aanwezigen, waarvan 9 in het dorp geboren en getogen zijn. Een aantal gevolgen van het beschermd karakter van het dorp werden verduidelijkt. Zo worden de aanvragen tot verbouwen nauwkeuriger en strenger bestudeerd, soms komt men ter plaatse kijken. Sommige bewoners durven bij de verbouwing meer risico's te nemen dan anderen.

b) Voorzieningen en diensten

Tijdens de verkennende gesprekken bleek dat men tevreden is over het aanbod aan voorzieningen en verenigingen voor kinderen en jongeren. Zo is de kinderopvang, naast de dorpsschool, heel belangrijk, evenals de jeugdbeweging. "Het dorp is ideaal als je tussen de 30 en de 60 bent," zegt men. De bakker-kruidenier, de huisarts, het speelplein en de bibliotheek worden vermeld als overblijvende voorzieningen in het dorp zelf. Veel voorzieningen zijn weggefallen, zoals de beenhouwerij of de apotheek. Sommigen lossen dat op door alles aan huis te laten brengen, anderen gaan voor alles naar Veurne.

In Beauvoorde zijn er heel het jaar door toeristische en culturele activiteiten. Hand in hand daarmee zijn horeca-zaken en de accommodatie voor overnachting druk bezet.

Tijdens de panelbijeenkomsten werd ingegaan op volgende problemen.

PROBLEMEN	OPLOSSINGSVOORSTELLEN
<p>1. Verouderd en gevaarlijk speelplein.</p> <p>2. Nood aan vakantie-activiteiten voor jongeren.</p> <p>3. Lokale kleinhandel gaat achteruit en is 30 % duurder dan in de stad.</p> <p>4. Ontoereikend: gemeentelijke en parochiale diensten, post en mutualiteit.</p> <p>5. Infrastructuur en opslagruimte voor verenigingen zijn ontoereikend.</p> <p>6. Soms meer aandacht voor de toerist dan voor de dorpsbewoner.</p>	<p>1. Speelplein-infrastructuur verbeteren (ouders betrekken) en speelplein-werking verbeteren door betere afspraken en begeleiding.</p> <p>2. /</p> <p>3. In Veurne inkopen doen of alles aan huis laten komen of privé-initiatief steunen bij de uitbating van een café of winkel.</p> <p>- Overeenkomst tussen horeca-zaken van het dorp niet op dezelfde dag te sluiten.</p> <p>4. Zitdagen in het dorp.</p> <p>5. Voorstellen: Opslagruimte in ongebruikte schoolgebouwen; dorpshuis ombouwen op dorpsmaat en betere afspraken maken rond gebruik; vast bemand toerismebureau; parking voor bussen en vrachtwagens.</p> <p>6. Veldwachter in het dorp.</p> <p>...</p>

Volgens de aanwezigen op de open dorpsvergadering ligt de oorzaak van het verdwijnen van de lokale kleinhandel in het feit dat de meeste bewoners van Beauvoorde hun boodschappen doen op weg naar het werk, buiten Beauvoorde.

c) Verkeer en vervoer

Verkeer: Reeds tijdens de verkennende gesprekken werd duidelijk dat de snelheid van het verkeer de veiligheid voor voetgangers en fietsers in het gedrang brengt, zeker sedert de heraanleg van de Gouden Hoofdstraat.

De Gouden Hoofdstraat in Beauvoorde.

Vervoer: Sommigen achten een eigen wagen noodzakelijk, anderen redden zich wel met de fiets, de belbus of carpooling. Het openbaar vervoer blijft onaangepast voor scholieren. De discussie over de A19 komt ter sprake.

Tijdens de panelbijeenkomsten werden volgende problemen besproken.

PROBLEMEN	OPLOSSINGSVOORSTELLEN
1. Verkeersveiligheid 1.1. Snelheid door Gouden Hoofdstraat. 1.2. Onvoldoende en onveilige fiets- en voetpaden. 1.3. Gevaarlijke punten: - Zomerweg (kruispunt Scheurvliet-Kapelhof) - Splitsing juist voorbij de melkerij - Ronde Kwadestraat 1.4. Veel doorgaand en zwaar verkeer.	1.1. - Snelheidsbeperking door meer politiecontrole mét verbaliseren, verkeersdrempels, verkeersborden, opfrissen verkeersreglement. - Voorrang van rechts au serieux nemen in 30 km zone. - Doorlopend witte lijn invoeren. - Beter onderhoud straatkanten. 1.2. - Niet stationeren op stoepen. - Skeelen op afzonderlijk terrein. 1.3. - Verkeersdrempels - rotonde - respecteren. 1.4. Omleiden.
2. Vervoer: openbaar vervoer voor scholieren.	2./

Op de open dorpsvergadering benadrukte men het volgende. Bij de heraanleg van straten moet men niet enkel belang hechten aan de authenticiteit van het uitzicht, maar ook aan de verkeersveiligheid. De verkeersveiligheid in het dorp is een belangrijk probleem. Meer bepaald de snelheid waarmee door de dorpskom gereden wordt. Met wijt dat niet enkel aan de manier waarop de straten aangelegd zijn, maar ook aan de ingesteldheid van de chauffeurs. Men is het er niet over eens hoe deze problemen opgelost kunnen worden. Snelheidsremmende parcours moeten veilig zijn en mogen de omwonenden niet storen. Veel politiecontrole en een mentaliteitsverandering bij chauffeurs zijn ook een deel van de oplossing.

Openbaar vervoer: voor de jeugd die verder dan Veurne naar school moet, zijn er te weinig bussen 's morgens en 's avonds. De belbus is voor hen geen oplossing. Of dit een belangrijk probleem is, is voor de aanwezigen niet duidelijk.

d) Relatie met gemeentebestuur en verenigingsleven

Met twee vertegenwoordigers in de gemeenteraad hebben Beauvoordenaars het gevoel gehoord te worden in Veurne. Toch horen we hier en daar dat er te weinig aandacht zou zijn voor de bewoners van het dorp. Verenigingen vinden dat ze te weinig subsidies krijgen. De teleurstelling dat het "Huis van de Westhoek" (plannen voor een regionaal toeristisch centrum) niet kon in Beauvoorde leeft nog bij sommigen. Het onderhoud van het Dorpshuis (van de gemeente) zou beter kunnen.

Ook al is een verjongingstendens waarneembaar in het dorp, men blijft het belang onderstrepen van het werken aan vernieuwing en verjonging, zowel van de bevolking, als van het cultureel en plaatselijk verenigingsleven en hun besturen. De dorpschool is belangrijk als bron van sociale contacten. Om zich te integreren in het dorp is het nodig deel te nemen aan het verenigingsleven.

Tijdens de panelbijeenkomsten bleek dat de relatie met het gemeentebestuur niet echt problematisch is. Zolang er maar voldoende ruimte gelaten wordt voor de lokale dynamiek in het dorp. Een gevoel van achterstelling door de hoofdgemeente is er wel, maar het is niet de "hot topic" zoals in sommige andere kleine deelgemeenten. Toch pleiten panelleden voor een goed functionerende, niet politiek gekleurde dorpsraad, ter bevordering van de communicatie tussen hoofd- en deelgemeenten. Op de open dorpsvergadering was hierrond heel wat discussie.

In Beauvoorde zijn veel plaatselijke verenigingen die voor de bewoners van het dorp goed werk verrichten. Dat is zeer goed voor het dorp. Daarnaast zijn er VVV Veurne Ambacht en Opbouwwerk IJzerstreek, die Beauvoorde buiten de grenzen van het dorp bekend hebben gemaakt en die mensen naar Beauvoorde trekken. Dit kwam de tewerkstelling en de dynamiek in het dorp ten goede. Indien nodig werken de vrijwilligers van de plaatselijke verenigingen mee in de culturele verenigingen. Bovendien is het in Beauvoorde lang niet zo druk als in Damme.

Twee dorpsraden zijn een stille dood gestorven. Is er geen behoefte aan, of is het te wijten aan de politieke invulling van de dorpsraad? Sommigen menen dat het verenigingsleven de rol van dorpsraad overneemt. Dit door problemen van bewoners te signaleren aan de gemeenteraadsleden van het dorp, die op hun beurt een oplossing bewerkstelligen in Veurne. De grotere toegankelijkheid van de politici zou de behoefte aan een dorpsraad verminderen. Andere aanwezigen zijn van mening dat een dorpsraad een ruimere functie op zich kan nemen dan dat, zoals onder meer zelf initiatieven nemen.

De open dorpsvergadering werd besloten zonder onmiddellijk vervolg.

e) Werken

De opkomst van het cultuur-toerisme bracht werk in het dorp. Sedertdien zijn een zevental zaken opgestart in Beauvoorde. Toch kan het nodig zijn dat een bedrijf verhuist, als de belasting voor het dorp te groot wordt (bijvoorbeeld de patéfabriek). Onbeperkt uitbreiden is moeilijk, ook al haalt dit werk weg uit het dorp. Beauvoorde is een woondorp van pendelaars (met grote mobiliteit en flexibiliteit) geworden.

f) Milieu, landbouw, toerisme en recreatie

Deze onderwerpen kwamen ter sprake in verband met de andere thema's.

g) Besluit: knelpunten en oplossingsrichtingen ter verbetering van de leefbaarheid van Beauvoorde

Beauvoorde kampt met gevaarlijke verkeerssituaties in de hoofdstraat. Men vraagt van het beleid meer aandacht voor de doorsnee bewoner van het dorp. Door het verdwijnen van de kleinhandel en de openbare diensten uit het dorp krijgen bejaarden het steeds moeilijker. Er zijn problemen gesignaleerd betreffende bouw- en verbouwactiviteiten in een beschermd dorpsgezicht. In het verenigingsleven is er opvolging nodig om het cultuurtoerisme te laten voortbestaan.

5.5. (Kans)armoede in de dorpen

In het onderzoek wilden we een inspanning doen om de mening van minder mondigen, niet actieven, kansarmen (in deze paragraaf de respondenten) bij het onderzoek te betrekken. In deze paragraaf worden enkele algemene bevindingen rond kansarmoede over de vier dorpen heen geformuleerd. Het zijn een aantal indrukken over hoe kansarmoede op het platteland in de Westhoek zich voordoet.

De leefbaarheid bevragen.

De interviewers stelden vast dat bij de respondenten de problemen in de persoonlijke leefsituatie overheersten op de problematiek van de leefbaarheid van het dorp. Verbanden leggen met de leefbaarheid van de ruimere leefomgeving was voor hen niet vanzelfsprekend.

Citaat: "Het is hier mooi, maar als je in de misérie zit, interesseert je dat niet."

De respondenten.

Het feit dat we kansarmen op het spoor kwamen via informanten in de dorpen, wijst erop dat deze mensen gekend zijn in de dorpen. Het gaat meestal om geïsoleerde gevallen. Oorzaken zijn onder meer faillissementen, echtscheiding, schulden, invaliditeit, werkloosheid, ...

Er wonen in de dorpen ook mensen die op het eerste gezicht kansarm lijken en als zodanig aangewezen worden in het dorp, maar die het in feite niet zijn. Meestal gaat het om werklozen die op één of andere manier toch niet in de problemen zitten, maar tijd hebben voor sport, hobby, restauratie van huizen en dergelijke meer. Zij hebben hun levensstijl aangepast aan hun financieel en sociaal moeilijke situatie.

Stad of dorp.

Sommige respondenten wonen graag in het dorp, andere respondenten zouden liever in de stad wonen. Wie graag op het platteland woont, prijst hoe rustig, stil en groen het er is. Men is het gewoon, het is er goedkoop of er is veel ruimte. Of "ze laten ons hier gerust".

Wie liever in de stad zou wonen merkt op dat je in de stad minder opvalt. Ze kennen er vaak ook meer mensen. Zij vinden dat er in het dorp weinig te doen is (verveling) en dat het moeilijk is er vrienden te maken (isolatie). "Alles" is te ver of te duur. Auto of telefoon hebben ze soms niet. Er is gebrek aan privacy in het dorp, men voelt zich bekeken. Sommige respondenten willen niet in de stad wonen, maar wel in een ander dorp.

De woningen.

Over de woningen zijn verschillende vaststellingen. Sommige respondenten wonen goedkoop, dat is voor hen een positief punt van wonen in het dorp. Andere respondenten wonen niet goedkoop en vaak in huizen zonder klein comfort. Bewoners van een sociale woonwijk bemerken veel verloop bij medebewoners. Soms staat een huis leeg in de wijk bij gebrek aan kandidaten.

Als apart probleem wordt vermeld dat leegstaande woningen van slechte kwaliteit door de lage huurprijs kansarmen naar het dorp trekken. Op andere plaatsen zijn er dan weer exclusiemechanismen: huiseigenaars verhuren selectief en trekken de huurprijzen op zodat in de stad wonen voordeliger wordt voor wie het niet breed heeft.

Isolatie.

De repondenten isoleren zichzelf door schaamte voor hun eigen problemen, of doordat ze erdoor opgeslorpt worden. Er is geen wens of geen durf om zich te integreren in het dorp. Zij zijn niet bij het dorpsleven betrokken.

Citaat: *"Ik zie en ken niemand meer."*

Sommige respondenten wensen meer mensen te ontmoeten die het ook moeilijk hebben. In een dorp ben je een uitzondering, terwijl in de stad meer kans is gelijken te vinden. Zij storen zich aan de roddels in de dorpen en weigeren er zelf aan mee te doen.

Citaat: *"Ik kan dat niet zo gaan comèren."*

Vaak hebben ze het gevoel uitgesloten te worden.

Citaat: *"Als ge van het OCMW zijt, zijt ge gespuis."*

Andere dorpsbewoners mijden hen, zeker als het inwijkelingen zijn. In een dorp is men nieuwsgierig naar inwijkelingen. Ze zijn vlug gekend. Als het kansarmen zijn, kent men ze met naam en toenaam.

Citaat: *"Onze kinderen kunnen geen vakantiejob doen bij de boeren."*

Andere respondenten zijn dan weer tevreden over de contacten met en de hulp van de burens.

Voorzieningen.

Een steeds terugkerend probleem is de bereikbaarheid van winkels, voorzieningen en diensten voor kansarmen. Het vervoer naar voorzieningen toe of het aanbod van voorzieningen ter plaatse is vaak ontoereikend. Bovendien zijn de dorpswinkels duur en liggen de goedkope warenhuizen veraf. Dit brengt hen in een sterk afhankelijke situatie. Zij hebben veel hulp nodig van familie, OCMW, Witgele Kruis, ... , ook al zijn hun behoeften minimaal.

Citaat: *"Je wordt het gewoon".*

Een auto is geen luxe voor deze mensen op het platteland. Ze hebben die nodig om de kinderen naar school te brengen, om boodschappen te doen in de goedkope warenhuizen die veraf liggen, enzovoort.

Citaat: *"Dikwijls moet ik de auto laten staan, omdat ik geen geld heb voor benzine."*

Ook de telefooncel in het dorp is belangrijk voor hen die er gebruik van maken.

Citaat: *"De openbare telefooncel in het dorp is bijna altijd kapot."*

Een respondent stelde voor kleine dingen te organiseren in het dorp zelf, bijvoorbeeld één keer per week een mobiele postbus plaatsen, of vuilniszakken die men kan kopen bij één dorpsbewoner, Waar een belbus is, wordt ervan gebruik gemaakt. Ze ervaren het als bedreigend als er sprake van is "hun" buslijn af te schaffen.

Tegenover het OCMW is hoge drempelvrees -meer nog bij autochtone dorpsbewoners. Soms slaagt enkel een vertrouwensfiguur uit het dorp erin behoeftigen te verwijzen. Medebewoners vormen soms nog een sociaal vangnet voor (autochtone) dorpsbewoners. Mensen als de pastoor of de huisarts kunnen de functie van de maatschappelijk assistenten overnemen. Mantelzorg komt veel voor. Bejaarden doen beroep op OCMW voor poetshulp, maaltijdbedeling en sociale dienstverlening.

Besluit.

Bewoners van dorpen weten wie zogezegd "kansarm" is. Het begrip is zeer ruim gedefinieerd. Aan de ene kant zijn er mensen die het financieel en sociaal zeer moeilijk hebben en die moeite hebben om te "overleven". Aan de andere kant zijn er mensen die de overlevingsstrategieën als levensstijl geïntegreerd hebben, en hun tijd benutten voor klussen, hobby,

Wonen op het platteland heeft voor kansarmen zowel voor- als nadelen, deze zijn niet eenduidig. Hun betrokkenheid op het dorp en de leefbaarheid ervan is eerder klein. Belangrijk zijn de huurprijzen van de woningen en de (mooie en rustige) omgeving. Het grootste leefbaarheidsprobleem voor hen is de bereikbaarheid (van voorzieningen en winkels maar ook van kennissen) en de vervoersafhankelijkheid. Ze zijn in grote mate afhankelijk van de lokale voorzieningen en van derden.

Vaak leeft men geïsoleerd. Uitsluitingsmechanismen in het dorp zijn: het optrekken van de huurprijzen, het selectief verhuren, gebrek aan privacy, roddelen, vermijdingsgedrag.

Citaat: *"Ze krijgen mij bier maar buiten tussen vier planken."*

Inleiding

In elk dorp constateerde men dat er vroeger veel meer dorpscafés waren dan nu. In Beauvoorde kregen alle huizen die vroeger een dorpscafé uitbaatten, de naam van het vroeger café op de voorgevel. Je kunt er het verdwijnen van die voorziening uit het straatbeeld letterlijk aflezen van de gevels. In Roesbrugge zijn er tegenwoordig "meer banken dan cafés" vinden de inwoners. Daarnaast spreken dorpsbewoners veel over het plaatselijk verenigingsleven. De accommodatie voor de plaatselijke verenigingen wordt in de vier dorpen door de bewoners als een knelpunt ervaren.

Naar aanleiding van deze vaststellingen wilden we de sociale dimensie van de leefbaarheid van de kleine dorpen van naderbij bestuderen. Is met het verdwijnen van het dorpscafé nu ook het dorpsleven verdwenen? Of ontstaat er een nieuwe vorm van dorpsleven met andere kenmerken, behoeften en wensen? Hoe denken de bewoners er zelf over? Denkt men er in de vier dorpen op dezelfde manier over?

Thissen (zie 1.2.) maakt een indeling van kleine plattelandsdorpen in de Westhoek op basis van hun profiel op de regionale woningmarkt. Daarvoor baseert hij zich op de kwaliteit van woning en woonomgeving (zogenaamde "woonmilieukenmerken") in de dorpen. Dat bepaalt hun aantrekkelijkheid op de regionale woningmarkt. Verondersteld wordt dat de dynamiek van kleine dorpen afhangt van de mate waarin ze erin slagen zich te profileren als aantrekkelijk woondorp.

In deel 1 werd de definitie van leefbaarheid zoals Groot die formuleerde gebruikt als uitgangspunt van het onderzoek. Deze luidt als volgt: "leefbaarheid is de subjectieve waardering van een sociaal-ruimtelijke situatie met betrekking tot de verwerving van een redelijk inkomen en het genieten van een redelijke mate van sociale zekerheid, de adequate bevrediging van de behoeften aan goederen en diensten door de verzorgende outillage, de verschaffing van woongenot door de fysieke uitrusting, het zich wel bevinden in de betreffende sociale eenheid." (Groot, 1979, p. 138). Vijf aspecten spelen voor bewoners van plattelandskernen een rol:

1. inkomen en sociale zekerheid;
2. de verzorgingssituatie;
3. het fysieke woonklimaat;
4. het sociaal klimaat;
5. de mate waarin mensen greep hebben op hun eigen omgeving.

Betreffende de aspecten inkomen en sociale zekerheid en de verzorgingssituatie, is volgens Groot een nivelering aan de gang tussen de dorpen, ten gevolge van de media en de mobiliteit. Binnen dorpen kan het belang ervan evenwel verschillen tussen groepen. Zo is de leefbaarheid van een dorp voor boeren en zelfstandigen nog sterk afhankelijk van hun inkomen, terwijl voor vervoersafhankelijken en bejaarden het voorzieningenniveau essentieel is voor de leefbaarheid van een dorp. Differentiatie tussen de dorpen betreffende de leefbaarheid zal volgens Groot vooral voortvloeien uit het fysiek woonklimaat en het sociaal klimaat. Het fysiek wooncomfort primeert bij inwijkelingen uit de stad, met een romantische ondertoon van een authentiek ruraal dorp, terwijl het sociaal leefklimaat primeert bij autochtonen.

In dit deel pogen we de vier dorpen door te lichten aan de hand van deze vijf leefbaarheidsaspecten. De vijf aspecten worden in hun onderlinge samenhang onderzocht. We benaderen de leefbaarheid van dorpen vanuit de verschillende dimensies, met specifieke aandacht voor de sociale dimensie.

De vijf aspecten van leefbaarheid

1) Aspect 1. inkomen¹⁸

Wat het werk en het inkomen betreft, zien we inderdaad een gelijklopende tendens in de vier dorpen. De tijd dat men zijn job kon uitoefenen en zijn levensonderhoud kon verdienen in eigen dorp is definitief voorbij.

Citaat Bovekerke: *"Als je hier komt wonen, weet je vooraf dat werk niet altijd in de onmiddellijke omgeving kan."*

Werk in het dorp zelf wordt niet meer verwacht, behalve door landbouwers en zelfstandigen. Die laatsten zijn afhankelijk van dorpsbewoners en passanten om te overleven.

Citaat Roesbrugge-Haringe: *"Er is nooit teveel verkeer, de middenstander leeft ermee."*

Dit neemt niet weg dat werk en inkomen voor de dorpsbewoners nog steeds zeer belangrijk is.

Citaat Bovekerke: *"Leefbaarheid? Alles draait rond werk."*

Men zoekt het echter niet meer in eigen dorp, maar eerder in eigen streek.

Citaat: *"Er is hier in het dorp geen werk, maar er is werk genoeg in de streek."*

Citaat: *"We zitten over heel België om te werken."*

Werk moet bereikbaar zijn binnen redelijke afstand, met goede verbindingswegen of met het openbaar vervoer. Vooral werk(zoek)ende vrouwen zonder auto vermelden het openbaar vervoer als knelpunt.

In dit opzicht komt men (vooral in Roesbrugge) regelmatig terug op het feit dat jonge, afgestudeerde hogerschoolde uit de streek (moeten) wegtrekken, omdat er voor hen geen werk is. Men beschouwt dit als een verlies want op langere termijn tast dit de leefbaarheid van de streek aan. Ook jonge arbeiders trekken weg omdat er minder industrie is (onder meer in Zandvoorde vermeld).

Men vestigt de hoop voor de toekomst op kleine zelfstandige ondernemers, werkcreatie binnen de toeristische en recreatieve sector, lokale terreinen voor KMO's, ambachtelijke zones of gecentraliseerde bedrijventerreinen langs snelwegen in de streek. Doch op lokaal niveau staan bewoners machteloos tegenover de globale evolutie van de streek, en zelfs ruimer van Vlaanderen.

Voor kleine zelfstandigen is wel nog werk in het dorp mogelijk.

Citaat Bovekerke: *"Als bakker is het hier aangenaam werken. We zijn hier komen wonen omdat we hier een zaak konden overkopen, in Oostende niet."*

In Beauvoorde is tewerkstelling gecreëerd in de horeca en winkels met streekspecialiteiten.

¹⁸ Sociale zekerheid laten we hier buiten beschouwing, aangezien dit niet met de dorpsbewoners is besproken.

In Zandvoorde heeft men een eerder berustende houding. Er is nooit veel werk geweest in de buurt. Vroeger was er de landbouw en de grensarbeid. Overal in Vlaanderen is werkgelegenheid een probleem, niet enkel in het dorp. Wie hier komt wonen, weet op voorhand dat hier geen werk is. Men wijst er wel op dat er weinig werklozen zijn in het dorp.

Citaat Zandvoorde: *"Vroeger was hier meer werk, ja maar het is overal in Vlaanderen zo."*

We merken op dat de bewoners van Roesbrugge zwaarder tillen aan het aspect werk dan de bewoners van de drie andere dorpen. Het wegvallen van werk wordt in Roesbrugge als hoofdoorzaak aangewezen voor de vermindering van de leefbaarheid van het dorp. Roesbrugge had vroeger als lokaal centrum veel meer werkgelegenheid aan te bieden dan nu het die functie kwijt is. In de drie andere dorpen wordt het wegvallen van werk eerder als evidente en onomkeerbare evolutie voor gans Vlaanderen gezien.

Werk is geen lokaal probleem meer. Toch is het opvallend dat jonge afgestudeerden wegtrekken uit de streek. In de uitbating van de lokale natuur en cultuur ziet men mogelijkheden om er werkgelegenheid te scheppen - althans in dorpen met troeven op dit vlak (Beauvoorde en Roesbrugge).

2) Aspect 2. de verzorgingssituatie

Groot (1979, blz. 136) wijt de leefbaarheidsproblemen van plattelandsdorpen onder meer aan het gering draagvlak van de meeste voorzieningen. De gebruikers van de 'producten' van deze voorzieningen worden steeds veeleisender. Bovendien kunnen de overheid en de particulieren het lokale aanbod steeds moeilijker verzorgen, vooral door de toenemende arbeidskosten. Daar komt bij dat almaar meer dorpsbewoners voorzieningen in grotere plaatsen benutten, onder meer door de toegenomen mobiliteit. In de vier dorpen zien we dat de bewoners voor de vervulling van hun noden en behoeften voorzieningen kiezen uit de ruimere regio.

Toch maken bewoners zich zorgen over de lokale voorzieningen in de plattelandsdorpen. Vanuit de traditionele dorpssamenleving waren ze van doorslaggevend belang in functionele zin. Tegenwoordig zal de afwezigheid van één of andere voorziening niemand weerhouden in het dorp te wonen. Wel wijst men op de noodzaak van het beschikken over een auto.

Gemeenschappelijk punt in de vier dorpen is dat voorzieningen voor kinderen, jongeren en bejaarden belangrijk zijn voor de leefbaarheid van het dorp. Het betreft voorzieningen voor vervoersafhankelijken. Zo zijn een basisschool, een speelplein en buitenschoolse kinderopvang belangrijk, ook activiteiten of verenigingen voor de jeugd, en openbaar vervoer aangepast aan scholieren. Deze voorzieningen zijn bepalend voor de woonkwaliteit van jonge gezinnen in dorpen. De vraag naar dergelijke voorzieningen is belangrijk in de dorpen.

Voor bejaarden zijn openbare diensten, lokale kleinhandel, het openbaar vervoer en de behuizing van belang. Verschillende keren lieten bejaarde vrouwen horen dat ze zouden verhuizen als ze alleen komen te staan. Men ziet in dat bepaalde bewonersgroepen afhankelijk zijn van de ter plaatse aangeboden voorzieningen. Tekorten zijn te verhelpen door een gericht doelgroepenbeleid en een beroep doen op vervoer door burens, familie, Familiehulp of het aanpassen van het openbaar vervoer.

De meeste bewoners beschouwen het wegvallen van voorzieningen als een bedreiging, maar niet zozeer voor het aanbod op zich. Voorzieningen hebben een sociale en symbolisch functie in het dorp. Naast de functie van levering van producten, hebben voorzieningen in dorpen ook functies die voor het in stand houden van het dorp van betekenis zijn. Zij verwijzen naar het bestaan van de dorpsgemeenschap als zodanig. Zij hebben vaak een ontmoetingsfunctie en bieden het dorp "informele leiders". De dorpschool en de parochiekerk met het schoolhoofd en de priester hebben nog steeds een belangrijke symbolische functie in kleine plattelandsdorpen.

Zo horen wij bijvoorbeeld in Roesbrugge (waar in vergelijking met de drie andere dorpen nog de meeste voorzieningen zijn) ook veel klachten over het wegvallen van de voorzieningen. Men wil proberen te houden wat er nu nog overblijft. Tegelijk maakt de aanwezigheid van een basisschool er veel goed en het schoolhoofd is er een spilfiguur.

In de vier dorpen woont een pastoor. Telkens is het een besproken figuur. Men verwacht er nog steeds veel van. De ene pastoor lost die verwachtingen al beter in dan de ander.

Citaat: *"Hadden we maar een pastoor waar we konden op rekenen, die achter alles staat ..."*

Wanneer in kleine dorpen voorzieningen verdwijnen, zoals bijvoorbeeld de basisschool in Zandvoorde, verdwijnen daarmee ook belangrijke sociale en symbolische functies voor het dorp. Het wegvallen van de basisschool is een probleem in functie van de sociale contacten tussen jonge ouders en tussen kinderen.

Het gebrek aan aangepaste accommodatie voor de plaatselijke verenigingen wordt in het dorp als belangrijk knelpunt vernoemd. De lokale gemeenschappelijke infrastructuur waar men activiteiten kan organiseren en mekaar kan ontmoeten, is belangrijk voor de bewoners.

In Roesbrugge is het verminderen van een aantal voorzieningen heel zichtbaar in het straatbeeld. Oude industriële en administratieve gebouwen staan er leeg, zoals een brouwerij en een stadhuis. Voor de bewoners symboliseert dit de leegloop van het dorp.

Citaat: *"Ik heb veel respect voor al wie probeert de leefbaarheid van Roesbrugge te verbeteren, maar ik denk dat we binnen vijf jaar met geen 1000 inwoners meer staan. Excuseer die pessimistische trek."*

3) Aspect 3. Het fysiek woonklimaat

Opvallende verschillen in de leefbaarheid van de kleine rurale dorpen vind je in wooncomfort en sociaal welzijn (Groot, 1979, blz. 140-141), dus toegespitst op de woonfunctie van een klein ruraal dorp. Fysieke elementen die het wooncomfort bepalen zijn onder meer de vorm en kwaliteit van de woningen, de vorm en kwaliteit van wegverbindingen, groenstroken, fysionomie van de bebouwde kom, inrichting van het buitengebied, aard en kwaliteit van het landschap en de natuur, enzovoort. Onder sociaal klimaat verstaat men aan de ene kant het netwerk van sociale relaties (het structuurpatroon) en aan de andere kant het patroon van waarden en opvattingen in het dorp (het cultuurpatroon). In dit punt bespreken we de fysieke woonomgeving per dorp. In paragraaf 4 komt het sociaal klimaat aan bod.

BOVEKERKE

Zoals vermeld in punt 3.2.3. vinden we in Bovekerke in vergelijking met de drie andere onderzoeksdorpen het laagste percentage woningen zonder klein comfort. Bovekerke beschikt over een relatief nieuw woningbestand. Men vindt er een hoog percentage moderne woningen met badkamer, centrale verwarming, telefoon en auto. Recent kwamen er in Bovekerke een aantal nieuwbouwwoningen met tuin bij dank zij een verkaveling op de wijk Moskou.

Bewoners van Bovekerke zijn tevreden met hun omgeving en hun huis. Het is er rustig en groen, er is ruimte en het is er aangenamer wonen dan in de stad. Kwaliteit en vorm van huizen, wegen, landschap en natuur voldoen in het algemeen aan de verlangens van de bewoners. De dorpskom van Bovekerke is echter niet aantrekkelijk genoeg. Er is te weinig groen, het dorpscentrum beschikt niet over een dorpspleintje, de straten zijn onveilig -vooral voor fietsende kinderen- door de snelheid van het verkeer.

De bevolking vraagt al jaren "dat de rare plaats schoon heraanlegd zou worden". Het uitzicht van de dorpskern heeft een belangrijke symbolische waarde op zich, zonder noodzakelijk functioneel te zijn.

ZANDVOORDE

Citaat Zandvoorde: *"Zandvoorde heeft twee troeven: de rust en de goedkope woningen. Laat dus alles zoals het is."*

De woonomgeving rond Zandvoorde is aantrekkelijk en rustig, te midden van de velden en de bossen, afgelegen, met veel ruimte en groen. De woningen zijn er goedkoper dan elders. Globaal gezien is de kwaliteit van het woningbestand niet optimaal (cfr. 3.2.2.). Problemen zijn het wettelijk bouwverbod (maar niet iedereen wil woninguitbreiding), de onaantrekkelijkheid van het dorpsplein en de dorpskom, de staat van de wegen en de verkeersveiligheid. Bewoners willen zelf met een bebloemingsactie starten.

ZANDVOORDE EN BOVEKERKE

Door het ingrijpen van hogere overheden is uitbreiding in de dorpen niet zo vanzelfsprekend, of zelfs onmogelijk geworden.

Citaat Zandvoorde: *"Had men mogen bouwen in Zandvoorde, dan zou het schoolke gebleven zijn."*

In Bovekerke kan de bebouwing niet verder uitbreiden. Na een verkaveling op Moskou vermelden bewoners dat er dus opnieuw een tekort is aan betaalbare bouwgrond door weigerachtige grondeigenaars en het gemeentelijk woonbeleid.

Citaat Bovekerke: *"Met het boeren valt niets te verdienen, maar voor één hectare grond krijg je één miljoen."*

Ruimtelijke streekplanning met een restrictief woonbeleid ten aanzien van bepaalde dorpen, kan op langere termijn het voortbestaan van die dorpen bedreigen. Althans, zo wordt het door sommige dorpsbewoners ervaren. Door de vergrijzing zou het dorp uitsterven. Zij veronderstellen dat de toename van het aantal inwoners en verjonging van de bevolking de leefbaarheid van het dorp zal verbeteren, onder meer door het vergroten van het draagvlak van voorzieningen, zoals in een traditioneel dorp.

Hierover is echter geen eensgezindheid. Anderen zien bouwgrond niet als noodzakelijke voorwaarde ter bevordering van de leefbaarheid van het dorp. Zo wenst in Zandvoorde niet iedereen woninguitbreiding. Wie in Zandvoorde komt wonen voor de rust, de ruimte en het groen, argumenteert men, heeft geen behoefte aan een verkaveling naast het eigen huis.

Citaat: *"Ik ben hier komen wonen in 1982 voor de rust en de ruimte. Ik wil geen verkaveling. Ik heb een grote eigendom gekocht buiten de bebouwde kom en waarom? Omdat ik wil vrij zijn. (...) Zandvoorde is verloren als er een verkaveling komt. Laat ons eerst de huizen opknappen die niet verhuurd zijn. (...) Niemand wil een nieuwbouw rond zijn eigen huis."*

In de gesprekken in Bovekerke werd herhaaldelijk de wens geformuleerd dat eigen kinderen die in het dorp wensen te bouwen dat zouden kunnen. Nu zien zij zich vaak gedwongen naar een andere plaats te verhuizen. Oorzaken daarvan zijn onder meer het tekort aan bouwgrond, de onbetaalbaarheid van de bouwgrond, de slechte kwaliteit van beschikbare woningen en het gebrek aan nieuwe woningen. Het gebeurt dat zij terugkomen naar het dorp, op het moment dat een betaalbare mogelijkheid zich voordoet.

BEAUVOORDE

Bewoners vinden Beauvoorde een aantrekkelijk en pittoresk dorp. Rond de kerkjes en het kasteel is er groenbeplanting die goed onderhouden wordt. De kwaliteit van woningen en wegen is er goed, en verbetert nog. Huizen worden gerenoveerd, nieuwe huizen worden gebouwd en straten worden heraangelegd. Het dorp ligt

rustig op het platteland, terwijl het toch niet "afgelegen" ligt voor wie een auto heeft. De verkeersonveiligheid in de dorpskom legt echter een ernstige hypotheek op de leefbaarheid van het dorp voor haar inwoners.

ROESBRUGGE

Citaat Roesbrugge: *"Er komen geen nieuwe huizen bij, en men wil niet in de oude wonen."*

Net zoals in Zandvoorde zijn er in Roesbrugge ongeveer 40 % woningen zonder klein comfort. Bovendien voldoen vele woningen niet aan de behoeften van gezinnen (bijvoorbeeld geen tuin of geen garage). Volgens de bewoners zijn de dorpskom, het dorpsplein en het woningbestand in het algemeen onaantrekkelijk. Ook de inrichting en de veiligheid van de wegen zijn ruim onvoldoende. De IJzer kan zuiverder, ook al is het veel verbeterd, en oevers en paden worden onvoldoende benut en onderhouden. De fysieke woonomgeving van het dorp Roesbrugge is een groot probleem volgens haar bewoners. Wel apprecieert men de landelijke ligging.

Tot nu toe is de woonfunctie en de toeristische en recreatieve functie in Roesbrugge te weinig uitgebouwd volgens de bewoners. Volgens hen kan de leefbaarheid van Roesbrugge toenemen als het dorp erin slaagt zich op deze domeinen te verbeteren.

De kwaliteit van het bestaand woningbestand vormt er een probleem. Meermaals kwam naar voor dat leegstaande huizen niet verkocht of verhuurd raken door de wanverhouding tussen de prijs en de kwaliteit. Bovendien is renovatie een dure aangelegenheid. De leegstaande huizen storen de bewoners. Men stelt belastingen op leegstand of renovatiepremies voor om huiseigenaars aan te sporen er iets aan te doen. Slopen en de vrijgekomen grond voor iets anders gebruiken, bijvoorbeeld parking, is ook een voorstel. Maar men is het niet eensgezind. In elk geval vindt men het belangrijk dat alle bewoners van het dorp hun eigen huis goed onderhouden.

In Bovekerke en Beauvoorde wordt de aantrekkelijkheid van de fysieke woonomgeving in de ruime zin van het woord positiever beoordeeld dan in Zandvoorde en Roesbrugge, die meer moeite hebben om de vroegere agrarische of industriële functies te ruilen voor een woonfunctie. Echter, ook in Bovekerke en Beauvoorde staan bewoners kritisch tegenover de woonkwaliteit van het dorp. Er kan nog veel verbeteren.

4) Aspect 4. Het sociaal klimaat.

Groot omschrijft in verband met het sociaal klimaat van dorpen het begrip "dorpsbinding" als *het verschijnsel dat mensen zich emotioneel verbonden voelen met de lokale samenleving waartoe zij behoren*. Hij maakt een onderscheid tussen traditionele dorpsbinding en moderne dorpsbinding.

De blijvende oriëntatie van bewoners op hun dorp kon vroeger nog worden toegeschreven aan 'traditionele dorpsbinding' (Saal, 1964). Sociale samenhang werd afgedwongen door economische noodzaak en lokale cultuur. Durkheim voorspelde rond de eeuwwisseling echter reeds dat deze vorm van 'dorpsbinding' door de algemene structuurvergroting van de samenleving snel zou verdwijnen. Nu blijkt in Nederland dorpsbinding niet verdwenen (Groot, 1972), maar wel veranderend.

'Traditionele dorpsbinding' is nog persoonlijk gericht, van meer permanente aard, karakteristiek voor autochtonen en vooral betrekking hebbend op het dorp in zijn sociale verschijningsvorm. 'Moderne dorpsbinding' zou vluchtiger zijn, veelal betrekking hebben op het dorp in zijn fysieke verschijningsvorm en op bewoners die zich recent (vanuit de stad) in het dorp gevestigd hebben.

In deze context introduceert Thissen (mei 1997) de termen "plaatstrouw" en "plaatszorg". Onder plaatstrouw verstaat men de binding aan de woonplaats die tot uiting komt in de woongeschiedenis. Plaatszorg wordt omschreven als het streven van bewoners van een dorp of buurt om samen met medebewoners met een overeenkomstige woonstijl, de belangrijk geachte woonkwaliteiten van dorp of buurt te behouden of te verbeteren. Een zekere eensgezindheid in woonstijl en denken over belangrijk geachte woonkwaliteiten onder de bewoners van een dorp is een voorwaarde wil plaatszorg bijdragen tot leefbaarheid.

BOVEKERKE

Citaat Bovekerke: *"Bovekerke, dat is énen ut."*

Bovekerke wordt gekenmerkt door het drukke verenigingsleven. In het dorp met minder dan 1000 inwoners zijn meer dan twintig lokale verenigingen actief. Enkele "trekkers" en sterke familiebanden in het dorp vormen de fundamente van dit uitgebreid vrijwilligersnetwerk. Bovekerkenaars ervaren de fusie met Koekelare als hoofdgemeente als een bedreiging voor hun eigen dorp. Hun zelfstandigheid is aangetast. De verhouding ligt dan ook moeilijk. Samen komt men op voor het behoud van de bibliotheek in het dorp.

Bovekerke is een relatief autonome dorpsgemeenschap door de familiebanden, vriendendiensten en burenhulp. Vroeger was dat nog sterker aanwezig dan nu. Bij jongere, autochtone Bovekerkenaars leeft een "heimat-gevoel". Ze willen dan ook liefst in het dorp blijven wonen. Dat is echter niet altijd mogelijk. Men waarschuwt ervoor niet teveel inwijkelingen en vreemdelingen aan te trekken in leegstaande of nieuwe woningen.

Het onderscheid tussen stad en dorp wordt er scherp gesteld.

Citaat: *"Het leven in de stad is onleefbaar volgens oude Bovekerkenaars."*

Inwijkelingen gaan voor sommige activiteiten graag ook eens buiten het dorp zien.

Citaat: *"Ik heb een vriendenkring nodig buiten het dorp voor bijvoorbeeld culturele activiteiten buiten het dorp."*

In Bovekerke is er een sterke dorpsbinding, op het eerste gezicht zeer traditioneel, gebaseerd op netwerken van verenigingen en families. Jongeren wensen er te blijven wonen, men komt samen op voor het behoud van de dorpsbibliotheek en voor het verbeteren van de lokale verkeersveiligheid. Dit kan plaatszorg genoemd worden. Inwijkelingen hebben het niet gemakkelijk om als échte Bovekerkenaars beschouwd te worden door de "oude Bovekerkenaars". Maar velen van hen zijn geëngageerd in één van de vele verenigingen in het dorp. Zij hebben vluchtiger contacten in het dorp, met name tijdens de vrije tijd. Maar daarom is het dorp voor hen niet minder belangrijk. Zij zetten zich in voor hun dorp en komen er voor op.

ZANDVOORDE

Citaat Zandvoorde: *"Om iets te bereiken in Zandvoorde, moet je "van" Zandvoorde zijn."*

Het netwerk van sociale relaties, met name het verenigingsleven, is beperkt in aantal, maar toch dynamisch en levendig. De traditionele lokale dorpsgemeenschap is er nog sterk aanwezig. Men betreurt er het verdwijnen van het dorpschooltje. De hele dorpsgemeenschap ervaart het als een mislukking. Ondertussen nemen jongere Zandvoordenaars stilaan de plaats in van de oude Zandvoordenaars, door de vergrijzing en de inwijking van nieuwkomers (in de koop- of huurwoningen). In die zin bevindt Zandvoorde zich in een overgangsfase. De spanningen tussen oudere Zandvoordenaars en nieuwe inwijkelingen komen aan de oppervlakte rond concrete knelpunten in het dorp, met name de nieuwe sauna, het jeugdhuis in de oude maalterij en het klokkengeluid.

Het is vermeldenswaard dat veel inwijkelingen betrokken en begaan zijn met hun dorp en bereid zijn zich ervoor in te zetten. Zandvoorde is ook hun dorp. Maar verjonging brengt verandering. Inwijkelingen staan positief tegenover de sauna en het jeugdhuis. Zij beschouwen die als tekenen van nieuw en jong leven. De oude

Zandvoordenaars staan er eerder sceptisch tegenover. Ze tolereren het, maar ze geloven er niet echt in. Ze staan eerder wantrouwig tegenover de "vreemdelingen" die dergelijke voorzieningen aantrekken. De polemiek over het luiden van de kerkklokken illustreert goed de situatie.

Een aantal nieuwe inwijkelingen wonend dicht bij het dorpskerkje komt op tegen het langdurig luiden van de kerkklokken 's morgens om 7.15 uur (het Angelus). De klokken luiden 45 keer op een kwartier tijd. Andere buurtbewoners werden daarover geïnterpelleerd. Sommige omwonenden worden er dagelijks wakker van. Zij storen zich eraan en willen dat het verandert. Het is echter niet evident daar voor uit -laat staan op- te komen. Anderen hebben er geen last van en willen zeker niet dat het verandert. Het blijkt in elk geval een delicate zaak in een traditioneel (katholiek) dorp. Deze zaak is nog niet uitgeklaard in het dorp.

Citaat Zandvoorde: *"Ik woon hier graag en ik woon graag aan de kerk, maar hier hangt men letterlijk serieus aan de klepel."*

In Zandvoorde is de dorpsbinding sterk, zowel bij autochtonen als bij inwijkelingen. De dorpsbinding is echter gedifferentieerder dan vroeger. Inwijkelingen geven vooral het belang van de woonkwaliteit aan. Men heeft er *"zijn hart verloren"*. Bij autochtonen is er het traditioneel belang van de parochiekerk en -priester, de klasieke verenigingen, en dergelijke.

Maar beide vormen van dorpsbinding roepen op tot inzet voor het dorp. "Plaatszorg" is in deze context echter niet zo evident, want vanuit verschillende woonstijlen, levensstijlen en woongeschiedenis gemotiveerd (zie bijvoorbeeld de polemiek over het al dan niet storend klokkengeluid in het dorp).

BEAUVOORDE

Citaat Beauvoorde: *"Er is nergens méér dynamiek dan in Beauvoorde."*

Citaat Beauvoorde: *"Je weet hoe gemakkelijk het is om een initiatief op gang te steken bij de bevolking. Als er iets te doen is, is het dikwijls van dezelfde dat het komt."*

In Beauvoorde heeft het netwerk van verenigingen een speciale structuur. Enerzijds zijn er de plaatselijke verenigingen voor de bewoners van het dorp, onder meer de Chiro, KAV, Landelijke Gilden, Feestraad, enz. Daarnaast functioneren een drietal verenigingen die zich richten tot toeristen en bezoekers, en die Beauvoorde buiten de grenzen van het dorp befaamd gemaakt hebben. Opbouwwerk IJzerstreek en VVV Veurne Ambacht organiseren samen cultuur-toeristische activiteiten. Ook de toneelgilde "Sint Omaar" en de tweedehandsboekenwinkel "De Snuffelhoek" trekken bezoekers naar Beauvoorde. Deze verenigingen doen een beroep op vele vrijwilligers, waarvan een deel niet in Beauvoorde wonen. Nu en dan valt de zin: "Beauvoorde is er meer voor de toerist dan voor haar bewoner." Dit duidt op enige discrepantie tussen wat belangrijk is voor de actievelingen in het dorp en de doorsnee bewoner. Ook al staan velen volledig achter de cultuur-toeristische bloei van het dorp, toch verwacht men de nodige aandacht voor bejaarden, de school, de verkeersveiligheid, en dergelijke meer.

De kleine omvang van deze kernen, gecombineerd met de behoefte om als lokale samenleving een eigen identiteit te hebben, kan hier een probleem veroorzaken. Het gedragspatroon van de nieuwkomers wijkt in sterke mate af van dat van de oorspronkelijke bevolking. In een kleine leefgemeenschap vallen de nieuwkomers en hun gedragingen de oorspronkelijke bewoners op. Sociale spanningen tussen autochtonen en inwijkelingen ontstaan ook omdat laatstgenoemden, zelfs wanneer zij betrekkelijk gering in aantal zijn, met hun afwijkende opvattingen en denkbeelden een grote invloed hebben in plaatselijke verenigingen, politieke partij, kerkraad en schoolbestuur. In die gevallen ervaren de oorspronkelijke bewoners dat gewoonlijk als een sterke verandering van het sociale klimaat in hun dorp. Zij vinden dat het dorp niet meer hun dorp is (Brunt, 1974; uit: Groot, 1979, blz 137.)

Impliciet vinden we dat terug in Beauvoorde. Zo zijn een aantal zaken moeilijker bespreekbaar, of worden gedomineerd door een bepaalde groep of lokale leiders. Bijvoorbeeld met betrekking tot het cultuurtoerisme voerden jongere inwijkelingen altijd het hoge woord, terwijl er toch veel oudere autochtonen aanwezig waren op de bijeenkomsten tijdens het onderzoek. De school wordt volledig gerund door mensen die niet in het dorp wonen. Men beschouwt het wel als een goede school. Maar de directe band met dorp is klein. Zo kwam niemand van de school naar de bijeenkomsten in het kader van het onderzoek.

In Beauvoorde is de moderne dorpsbinding ingeburgerd, terwijl de traditionele dorpsbinding verdrongen wordt. De moderne dorpsbinding neemt ondertussen steeds uiteenlopendere vormen aan. Sommige inwijkelingen voelen zich sterk betrokken tot het dorp en haar bewoners. Andere inwijkelingen komen in het dorp enkel om er te wonen, zonder meer betrokkenheid dan de kwaliteit van de eigen woonomgeving. Nog andere inwijkelingen zijn vooral geïnteresseerd in de faam en de positie van het dorp in de streek.

ROESBRUGGE

Citaat Roesbrugge: *"Het dorp hangt niet aan mekaar."*

Het netwerk van sociale relaties is nogal onsamenhangend. In Roesbrugge functioneert het verenigingsleven eerder op een laag pitje. Mensen zijn eerder gericht op burens en familie dan op het dorp. De dorpschool is ook belangrijk op sociaal vlak.

Roesbrugge-Haringe is een grotere deelgemeente met 1101 inwoners. Gezien haar verleden als handelscentrum is ze soms moeilijk een "plattelandsnederzetting" te noemen. Het wonen in een eigen huis, een nieuw huis, dicht bij familie, het hier geboren en getogen zijn, de landelijke omgeving, zijn belangrijk voor inwoners van Roesbrugge.

Citaat Roesbrugge: *"Mensen zijn hier rap content."*

Plaatselijke verenigingen ondernemen activiteiten en er zijn de jaarlijkse Oogstfeesten, waar veel mensen op af komen.

Citaat Roesbrugge: *"Ik ben hier zeer tevreden. In Roesbrugge zijn de activiteiten aantrekkelijk voor de eigen bewoners."*

De specifieke gemeentelijke situatie van Roesbrugge, Haringe en Beveren-Kalsijde vraagt om een woordje uitleg. Roesbrugge en Haringe fuseerden reeds vroeg (in 1965), maar zij hebben weinig affiniteiten met elkaar. Beveren-Kalsijde vormt ruimtelijk gezien één met Roesbrugge. Het is een doorlopende straat waar de gemeentegrens dwars door getrokken is net over de brug. Eens de brug over, bevindt men zich niet meer in Poperinge maar in Alveringem. Voor de bewoners van dat deel van de straat heeft dit vergaande en soms vervelende gevolgen. Zo moeten ze zich voor allerlei diensten verder verplaatsen. Zij kunnen geen beroep doen op de gemeentelijke diensten in Roesbrugge. Zij hebben bijvoorbeeld ook een ander zone-nummer bij de telefoonmaatschappij. Zij hebben het gevoel nergens echt bij te horen. Dit motiveert niet om deel te nemen aan het onderzoek, want "het is toch al voor de anderen".

In Roesbrugge vinden we een wegdeemsterende, traditionele vorm van stadsbinding. De tijd van Roesbrugge als centrum leeft nog bij de mensen. In Roesbrugge is ooit een sterke samenhang geweest, maar Roesbrugge was nooit een traditioneel "dorp".

Nu ontstaat een groep mensen die samen iets wil doen voor Roesbrugge. Tijdens de bijeenkomsten in het kader van het onderzoek werd het duidelijk dat een groep mensen het tij wil keren en daarvoor de handen in elkaar wil slaan. Is dit het begin van een vorm van "moderne dorpsbinding"? Maar "het dorp hangt niet aan elkaar". Meer solidariteit onder inwoners vraagt deze groep bewoners van de anderen. Zij hopen dat een dorpsforum voor het bespreken van dorpsaangelegenheden een eerste stap in de richting van een oplossing zal zijn.

5) Aspect 5. De mate waarin bewoners greep hebben op hun eigen omgeving.

In de relatie met de gemeentelijke overheid vraagt Bovekerke concrete en kleine verwezenlijkingen op maat van het dorp, en de verbetering van de communicatie tussen de gemeentelijke overheid en de bewoners van de deelgemeente. Men heeft moeite met het centralisatiebeleid zoals het nu gevoerd wordt.

Zandvoorde vraagt de erkenning als volwaardige deelgemeente en volwaardige burgers van de gemeente. Bewoners vragen dat initiatieven in het dorp meer kansen zouden krijgen, met de steun van de gemeentelijke overheid. Ondanks tegenstrijdige opvattingen in het dorp, wenst men daartoe samen te werken in een dorpsraad of een werkgroep.

Merkwaardig is dat in Zandvoorde en Bovekerke de discussies over de relatie met de hoofdgemeente (de gemeentelijke overheid) hoog oplaaien. De bespreking van de verhouding tussen hoofd- en deelgemeente lokt in Zandvoorde en Bovekerke hevige en verhitte reacties uit, helemaal los en onafhankelijk van de feitelijke politieke vertegenwoordiging bij de gemeentelijke overheid (zie tabel in bijlage 29).

In Beauvoorde levert de relatie met de gemeentelijke overheid geen grote problemen op. Toch vraagt men van het beleid meer aandacht voor de doorsnee bewoner van het dorp. Sommigen vinden een niet partijpolitiek gebonden dorpsraad wenselijk, maar bij de meerderheid is daar geen behoefte aan. Belangrijk is vernieuwing en verjonging in de verenigingen (onder meer de opvolging in de besturen), en dat ruimte gelaten wordt voor de lokale dynamiek.

De relatie tussen Roesbrugge en de gemeentelijke overheid levert soms nogal wat problemen op. Roesbrugge heeft geen kanalen naar de gemeentelijke overheid toe. Communicatie gebeurt langs administratieve weg, meestal door individuele bewoners. Samen voor het dorp opkomen kwam in het verleden een enkele keer voor. Naar aanleiding van het onderzoek troffen bewoners elkaar. Tijdens de laatste bijeenkomst werd beslist de handen in elkaar te slaan om iets te doen aan de leefbaarheid van het dorp.

De vier dorpen zijn sinds 1977 deelgemeente van een grotere fusiegemeente. Sedert de fusie voelen ze zich in min of meerdere mate achtergesteld door de hoofdgemeente. Dit gevoel leeft zowel in de stagnerende als in de dynamische dorpen, maar is in de stagnerende dorpen Zandvoorde en Roesbrugge sterker uitgesproken.

Sedert de fusies zijn de deelgemeenten hun autonomie kwijt, zowel bestuurlijk als financieel. Dit is de gemeenschappelijke frustratie in de vier dorpen. De huidige centralisatietendens inzake voorzieningen en diensten en wonen naar de hoofdgemeente toe, versterkt dit gevoel. Het wordt door de dorpsbewoners voor een stuk ervaren als "externe bevoogding". De kleine dorpen willen meer beleidsaandacht, meer medezeggenschap en middelen.

Op verschillende manieren proberen zij de positie van hun eigen dorp te versterken (zie tabel in bijlage 29). Ten eerste door politieke vertegenwoordiging in het gemeentebestuur. We zien dat de politieke kleur of partij veel minder relevant is voor de dorpsbewoners, dan wel of de politicus "één van ons is" of niet. De politici zelf identificeren zich vrij sterk met het dorp en komen ervoor op. Zo heeft Bovekerke een schepen en een raadslid, Beauvoorde heeft twee raadsleden, Zandvoorde één raadslid, maar Roesbrugge-Haringe heeft geen vertegenwoordiging in het gemeentebestuur van Poperinge. Deze lokale politici zijn bekend in het dorp, men spreekt ze aan met de voornaam, ze worden persoonlijk en rechtstreeks benaderd bij problemen.

Ten tweede zijn er de feestcommissies¹⁹. Feestcommissies zijn doorgaans zeer actief en spelen een centrale rol in het dorpsleven, maar zij vervullen geen politieke rol. Soms mobiliseren ze wel mensen rond een activiteit, festiviteit of heet hangijzer voor het dorp.

Ten derde zijn er de dorpsraden. Bovekerke heeft een jonge dorpsraad die een dorpskrant uitgeeft en verkeersproblemen bespreekbaar maakt. De dorpsraad van Beauvoorde werkt niet. Zandvoorde en Roesbrugge hebben geen dorpsraad (Haringe wel). Er is heel wat onduidelijkheid over de functies van dorpsraden, maar doorgaans wordt een dorpsraad door bewoners beschouwd als een niet partij-politiek gebonden orgaan in de relatie tussen bewoners van een deelgemeente en de gemeentelijke overheid.

Naar het einde toe van de open dorpsvergaderingen (fase 6 in het onderzoek) vroeg men zich af hoe bewoners de positie van het dorp als kleine deelgemeente kunnen versterken. In Bovekerke, Zandvoorde en Roesbrugge(-Haringe) besloot men het onderzoek met de afspraak een dorpsforum te houden om samen de belangrijkste knelpunten af te bakenen en aan te pakken. In Beauvoorde was daar geen behoefte aan, ook al werd er meer beleidsaandacht voor de doorsnee bewoner gevraagd.

In Beauvoorde zijn twee pogingen tot dorpsraden een stille dood gestorven. Momenteel blijkt weinig behoefte aan een dorpsraad te zijn. Daar zijn meerdere redenen voor, onder meer de partijpolitieke binding van de vorige dorpsraden, de lage betrokkenheid van een groot deel van de bevolking. Verenigingen nemen soms de rol van doorgeefluik over door problemen en vragen te signaleren aan de gemeenteraadsleden. Daarnaast contacteren bewoners rechtstreeks en individueel de bevoegde personen in het gemeentebestuur. Verenigingen kloppen zelf aan bij het gemeentebestuur. Met andere woorden, de eigen wegen zijn efficiënter.

Bedenkingen op de open dorpsvergadering waren de volgende. Is een dorpsraad louter een spreekbuis tussen bewoners en bestuur of kan die eigen initiatieven nemen? De problemen van bewoners zijn niet dezelfde als die van verenigingen. Bewonersinspraak en toegankelijkheid van politici kwamen ter sprake.

In Roesbrugge-Haringe, zonder politieke kanalen, wil men een forum creëren om dorpsproblemen te bespreken, te inventariseren en aan het gemeentebestuur te signaleren. Voor de problemen die bewoners zelf kunnen aanpakken, wil men samenwerken. In Zandvoorde verwacht men meer kansen, meer mogelijkheden tot lokale initiatieven en meer beleidsaandacht, desnoods als drukkingsgroep.

Citaat Zandvoorde: "Wij zijn te naïef en goedgelovig. Van de politiek zal het moeten komen. Zij hebben het geld. Wij zijn ervan afhankelijk."

In Bovekerke rijst de vraag: hoe kunnen bewoners meewerken aan zaken die hen aanbelangen? Door informatie, inspraak en overleg met het gemeentebestuur. Bewoners kunnen ook problemen inventariseren en signaleren, en reageren op beleidsvoorstellen (zonder manipulatie). Met andere woorden, het creëren van een cultuur van rechtstreekse communicatie tussen het gemeentebestuur en bewoners van deelgemeenten wordt er verdedigd.

We merken dus, zoals Groot het formuleert, de wens tot het opstarten van gezamenlijke acties in de dorpen met als motor de wil om als lokaal sociaal systeem te (blijven) bestaan. Men zou kunnen zeggen dat Bovekerke en Beauvoorde er beter in slagen zich te organiseren op dat vlak, terwijl men er in Roesbrugge en Zandvoorde vanzelf niet toe komt. Men heeft er een duwtje in de rug en ondersteuning van buitenaf nodig. Een verdere hypothese zou kunnen zijn, dat stagnerende dorpen in een moeilijkere situatie verkeren, omdat zij als deelgemeenten zonder troeven sterker afhankelijk zijn van de hoofdgemeente. Maar wat was er eerst, de kip of het ei?

¹⁹ In het voorzieningen-onderzoek bemerkt men een autonoom proces van schaalvergroting van voorzieningen, waar niet door groei van het aantal inwoners aan valt te ontkomen. Kleine plattelandsdorpen worden "afhankelijker" van voorzieningen buiten het dorp. Er zijn echter een aantal voorzieningen waarvoor dit proces niet opgaat, zoals voor de zogenaamde gemeenschapsinitiatieven. Dit zijn de dorpsraad, de dorpskrant en de feestcommissie, die een afwijkend karakter hebben in die zin dat ze niet zo zeer afhankelijk zijn van economisch geformuleerde drempelwaarden, maar van het sociaal draagvlak van de lokale samenleving. We zien in het onderzoek dat het absoluut aantal gemeenschapsinitiatieven toeneemt in de kleine dorpen van de Westhoek, ongeacht het aantal inwoners in die dorpen (zie voorzieningenonderzoek).

Besluit

Zowel werk als voorzieningen zijn en blijven belangrijke dimensies van de leefbaarheid volgens bewoners van kleine plattelandsdorpen. Maar het zijn niet langer louter plaatselijke knelpunten. Een proces van regionalisering van de werkgelegenheid en schaalvergroting van voorzieningen vindt plaats in heel de streek, en ook ruimer. Dat beseft men in de kleine dorpen in de Westhoek ook.

Voor werk vindt men dat eerder vanzelfsprekend. *"Ons dorp is een woondorp van pendelaars geworden."* Wel ziet men nog mogelijkheden tot creatie van werk in het toerisme en de recreatie, althans in de dorpen met troeven op dat vlak.

Het wegvallen van lokale voorzieningen stuit op meer weerstand, ook al rijden de meeste dorpsbewoners de lokale voorzieningen voorbij op weg naar hun werk, zonder er te stoppen. Voor huisvrouwen met kinderen en bejaarden zonder wagen is dit een ernstig probleem. Dat moet worden verholpen door specifieke initiatieven, enerzijds door de voorzieningen ter plaatse te brengen, anderzijds door het vervoer aan te passen.

Het wegvallen van voorzieningen is vooral bedreigend omdat mét de voorzieningen ook de ontmoetingsplaatsen in het dorp wegvallen. Belangrijk is dat in dorpen plaatsen zijn waar het sociaal leven zich kan ontplooiën. Dorpsbewoners voelen zich emotioneel verbonden met hun dorp, op één of andere manier willen ze dat beleven. Daarbij merken we een verschil tussen dorpen en binnen de dorpen tussen oorspronkelijke en ingeweken bewoners. We komen hier op terug.

Over het fysiek woonmilieu zijn de dorpsbewoners op het eerste gezicht tevreden. Maar bij nader inzien worden belangrijke knelpunten zoals verkeersveiligheid en het uitzicht van het dorpsplein aangewezen. Bewoners willen ook zelf bijdragen tot de aantrekkelijkheid van hun dorp, bijvoorbeeld door een bebloemingsactie.

Dorpen profileren zich als woondorpen. In elk dorp is een ander type woonmilieu herkenbaar. Roesbrugge kan worden opgevat als een "plattelandsnederzetting met stagnatie door verlies van centraliteit en/of nodaliteit". Roesbrugge lijkt in een "te ruime jas" te zitten. Leegstaande industriële en administratieve gebouwen en grote woonhuizen zijn typisch voor het dorp. De bevolking daalde er van 1991 tot 1996 met 10 %.

Zandvoorde kan worden opgevat als een "stagnerende kleine plattelandskern". Zoals in 3.2.2. vermeld, is Zandvoorde altijd klein en agrarisch geweest. Het dorp ligt *"ver van alles"*. De dorpschool is verdwenen. Er resten enkele winkels en twee cafés. Een actieve parochiekerk en een dynamische feestcommissie zorgen voor leven in het dorp. De bevolkingsafname stagneert sinds 1991. Het ontbreekt het dorp aan een sterk punt om te kunnen uitstralen.

In Bovekerke is een "plattelandsnederzetting met dynamiek vanwege de ligging ten opzichte van stedelijke gebieden en ruimtelijke mogelijkheden tot uitbreiding" herkenbaar. In de periode 1981-1991 nam het aantal inwoners toe met 4 %, en bleef in de daaropvolgende jaren ongeveer stabiel. Deze uitbreiding én de gunstige ligging van het dorp ten opzichte van de steden Oostende, Torhout en Roeselare, brachten in het dorp een nieuwe dynamiek op gang. De woonruimte en de woonomgeving (zoals veel plaats in en rond de woning, verkeersveiligheid en aantrekkelijkheid van het dorp) zijn belangrijk voor jonge gezinnen met kinderen. Hier kristalliseren zich dan ook de knelpunten inzake de leefbaarheid van het dorp.

In Beauvoorde herkennen we een "plattelandsnederzetting met dynamiek door een aantrekkelijke woonomgeving". Een bevolkingstoename van 8,9 % sinds 1991 ligt er niet om. Het aantal jongeren is er eerder hoog (27 % inwoners van 0 tot 19 jaar). Vijfentwintig jaar geleden legden enkele mensen de fundamenteën voor het cultuurtoerisme in het dorp. Hand in hand met die evolutie werd Beauvoorde ontdekt als een aantrekkelijk dorp om er te wonen. Het plattelandsdorp krijgt nieuwe functies.

We stellen dus vast dat in Beauvoorde en Bovekerke de woonfunctie het functieverlies op andere terreinen opvangt, terwijl in Roesbrugge en in Zandvoorde precies de invulling van de woonfunctie een probleem vormt.

In de vier dorpen komen in functie van verjonging (het aantrekken van jonge gezinnen om in het dorp te wonen) en uitbreiding (meer inwoners aantrekken) de aantrekkelijkheid van het woningbestand en de woonomgeving uitgebreid ter sprake.

In de eerste plaats vernoemt men in de vier dorpen het probleem van de verkeersveiligheid in het dorp, meer bepaald voor zwakke weggebruikers zoals fietsers, voetgangers, kinderen en bejaarden. De grote knelpunten zijn de snelheid van het verkeer en het zwaar verkeer. In Zandvoorde en Roesbrugge (stagnerende dorpen) komt daarbij de slechte staat en het slecht onderhoud van wegen.

Op de tweede plaats vernoemt men in drie van de vier dorpen het belang van de aantrekkelijkheid van de dorpskom en het dorpsplein. In Beauvoorde, dynamisch dorp, vormt dit geen enkel probleem, aangezien de renovatie ver gevorderd is (zowel van gebouwen, wegen als van huizen) en er veel nieuwbouw is. In Bovekerke, ook een dynamisch dorp, vormt de aantrekkelijkheid van de dorpskom en het dorpsplein een knelpunt, maar zowel bewoners als beleid werken aan verbetering. Ook al bevindt dit veranderingsproces zich nog in het stadium van plannen, discussiëren en proberen, toch is men er actief mee bezig - zowel de overheid als de bewoners. De bevolking vraagt meer inspraak in de beleidsplannen.

In Zandvoorde en Roesbrugge daarentegen, is er niet onmiddellijk een perspectief op verandering, ook al wordt het door de bewoners als prioritair aandachtspunt aangewezen. In stagnerende dorpen willen bewoners zich dan ook mobiliseren om aandacht, erkenning en kansen op te eisen. In de stagnerende dorpen Zandvoorde en Roesbrugge beleeft men de vergrijzing en de terugloop van de bevolking als een grotere bedreiging dan in de dynamische dorpen Bovekerke en Beauvoorde. Uit dat alles blijkt dat ook volgens de bewoners de kleine plattelandsdorpen zich profileren als woondorpen. De dynamische dorpen hebben op dit vlak meer perspectief en mogelijkheden dan de stagnerende dorpen.

Tot slot vragen we ons af of het traditioneel dorp nog altijd het referentiepunt vormt in bepaalde dorpen of bij bepaalde dorpsbewoners. Vertrekpunt voor de huidige differentiatie van de plattelandsdorpen in de Westhoek was "het traditioneel dorp" zoals het bestond in de agrarische en industriële samenleving van weleer. Een traditioneel dorp (zie 1.2) kenmerkt zich door haar autonoom karakter, de heterogeniteit van de bevolking naar leeftijd en sociaal-economische positie en korte woon-werk afstanden. Dit zorgt voor een grote mate van stabiliteit in het dorp. Het dorp is een gesloten samenleving met een op de lokale cultuur gebaseerde normen en waarden en daarmee gepaard gaande sterke sociale controle. De dorpsbinding was permanent van aard en ging samen met het geboren en getogen zijn in het dorp.

Citaat: "Vroeger kon je hier aan je frank geraken."

Deze situatie vormt het vertrekpunt voor een veranderingsproces dat vanaf de jaren zestig de plattelandsdorpen in de Westhoek heeft doen veranderen (zie 1.2). Differentiatie in dynamische en stagnerende dorpen vond plaats op basis van verschillen in woonmilieukenmerken. Dit onderzochten we eerder in dit hoofdstuk. In de definitie van een "traditioneel dorp" is duidelijk ook een sociale component aanwezig. Eén van de aspecten van leefbaarheid van Groot is het sociaal klimaat. We merkten dat de dorpen zich ook op deze dimensie differentiëren.

In Beauvoorde vindt men een reeds goed ingeburgerde vorm van moderne dorpsbinding, die steeds uiteenloper wordt ingevuld. In Zandvoorde maakt de traditionele dorpsbinding (met moeite) plaats voor modernere vormen bij inwijkelingen. In Bovekerke komen traditionele netwerken nog het meest voor, ook al is men in de functionele zin van het woord (voor werk en voorzieningen) niet afhankelijk van het dorp. In Roesbrugge getuigt de ontluikende interesse om "het dorp te redden" van een kiemend nieuw dorpsgevoel dat balanceert tussen "het hier geboren en getogen zijn" en "mijn kinderen gaan hier naar school".

SLOT

Een uitgangspunt van dit onderzoek was dat de kleine dorpen in de Westhoek onder te verdelen zijn in vier types op basis van de aantrekkelijkheid van de fysieke woonomgeving. Dynamische dorpen zijn dorpen met een verandering in de bevolkingssamenstelling (onder meer een bevolkingstoename sinds 1970) ten gevolge van het positief beoordelen van het woonmilieu.

Leefbaarheid van dorpen behelst naast de fysieke woonomgeving ook andere aspecten, zoals het sociaal klimaat, de werkgelegenheid, het voorzieningenniveau en de mate waarin men invloed kan uitoefenen op de eigen omgeving. In het collectief leefbaarheidsonderzoek bleek precies de wisselwerking tussen de vijf aspecten de leefbaarheid van een dorp te bepalen. Daarbij geeft vooral de combinatie van de fysieke woonomgeving en het sociaal klimaat een goed beeld van de leefbaarheid op lokaal dorpsniveau.

De vier dorpen kunnen worden opgevat als een bepaald type woonmilieu, waarbij een onderscheid kan gemaakt worden tussen dorpen die aantrekkelijk zijn op de regionale woningmarkt, en andere dorpen die er niet in slagen zich te profileren op vlak van woonkwaliteit. Maar de dynamiek van dorpen wordt mee bepaald door een combinatie van aspecten die in dit collectief leefbaarheidsonderzoek duidelijk in elk dorp naar voor kwamen. Daarbij is het sociaal klimaat van het dorp, hoe ongrijpbaar en moeilijk meetbaar ook, de motor van de lokale dynamiek.

Deze dimensie kan allerlei vormen aannemen tussen dorpen en binnen dorpen tussen verschillende groepen bewoners. Het beeld van het traditioneel dorp leeft nog bij de plattelandsbewoners. Vaak refereert men er impliciet naar. Maar ondertussen is de manier waarop bewoners zich oriënteren op hun dorp verandert. Het neemt vele vormen aan. Algemeen zou men kunnen stellen dat men kiest voor een bepaalde woonplaats, op basis van de aantrekkelijkheid van het woonmilieu, los van economische noodzaak of familiale binding ("er geboren en getogen zijn"). Van daar uit gaan modernere vormen van dorpsbinding groeien. Want men kan niet ontkennen dat vormen van lokale activiteit en sociaal contact in het dorp van essentieel belang zijn en blijven.

DEEL 7.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

1. Leefbaarheid van het dorp wordt door de bewoners ervaren als een complex en dynamisch gegeven. Het heeft volgens hen te maken met werkgelegenheid, voorzieningen, de woonomgeving, het sociaal klimaat en de lokale politieke invloed. Deze aspecten zijn belangrijk op zich. De onderlinge samenhang tussen deze aspecten is van grote betekenis. Op basis van deze dimensies meten de bewoners de leefbaarheid van hun dorp. Het leidt tot dan ook tot verschillende conclusies.

2. Toch blijkt er ook een **gemeenschappelijk** aanvoelen te bestaan.

Over de knelpunten die geformuleerd worden door bewoners waren er veel verschillende meningen, binnen en tussen de dorpen. Maar ze pasten telkens in een gemeenschappelijke erkenning van de problematiek.

Deze gemeenschappelijke erkenning vormde de basis om met ruime betrokkenheid mee te werken aan het dorpenonderzoek. Het leidde soms tot afspraken om verder te gaan op de ingeslagen weg.

3. Twee aspecten blijken bij beoordeling van de **lokale** leefbaarheid telkens **centraal** te staan.

De **kwaliteit van het wonen** wordt erkend als zeer belangrijk. Hierbij heeft men het zowel over elementen die te maken hebben met de huisvesting als met de woonomgeving. Opvallend hierbij is dat zgn. dynamische dorpen door hun aantrekkelijkheid of mogelijkheden duidelijk op de woningmarkt een aantal troeven hebben.

Tegelijkertijd wordt ook de **sociale component** benadrukt als belangrijk voor de leefbaarheid van een plattelandsdorp. Dit kan echter verschillend ingevuld worden. Tussen autochtonen en ingeweken bewoners bijvoorbeeld. Er is dan ook sprake van differentiatie met betrekking tot deze dorpsbinding. Ook al is het beeld van het traditioneel dorp nog aanwezig onder bewoners, er ontstaan en groeien nieuwe vormen van dorpsbinding, sociale netwerken en betrokkenheid op het dorp, vanuit een bewuste keuze voor een woonplaats.

4. Als verlengstuk van deze lokale belangstelling voor de woonkwaliteit en de sociale dynamiek, verwijzen dorpsbewoners ook frequent naar de **relatie met hun hoofdgemeente**. Ze willen zich als gemeenschap erkend en gewaardeerd weten. Ze willen betrokken worden bij beslissingen die hun dorp aanbelangen. Er overheerst soms een gevoel van achterstelling.

5. Terwijl de woonkwaliteit, de sociale dynamiek en de communicatie met de gemeentelijke overheid de lokale verscheidenheid in leefbaarheid bepalen voor de bewoners, zijn **werkgelegenheid en voorzieningen** - op zich ook van belang voor de leefbaarheid van een dorp - eerder regionaal van betekenis.

Dorpsbewoners beklemtonen dan ook dat er een **relatie is tussen dorpsontwikkeling en streekontwikkeling**. Er wordt in dit verband verwezen naar voorzieningen, tewerkstelling, regionale impulsen om de streek in zijn totaliteit op te waarderen... Essentieel is dat dit gebeurt over de grenzen van sectoren heen, dat het leidt tot een andere mentaliteit. Dorpsbewoners hebben daar ideeën rond.

Enerzijds vinden zij dat (onder meer in functie van werkgelegenheid) de sterke punten van de streek onvoldoende worden benut. Bewoners denken hier vooral aan toerisme en recreatie.

Anderzijds vinden bewoners het belangrijk dat 1) een aantal voorzieningen plaatselijk aanwezig zijn voor bewoners die niet kunnen beschikken over een auto; en 2) de voorzieningen die als ontmoetingsplaats een functie hebben in het dorp ondersteund worden.

6. Het dorpenonderzoek heeft een **proces van betrokkenheid** van bewoners op hun dorp en de leefbaarheid op gang gebracht. De bijeenkomsten met de bewoners verliepen geanimeerd. Bovendien biedt dit proces de mogelijkheid om een genuanceerde kijk op te bouwen op de problematiek. Het dorpenonderzoek heeft aangetoond dat er nood is aan en belangstelling voor deze collectieve werkvorm. Het geeft uitzicht op een beter georganiseerde communicatie met het gemeentelijk beleid.

Aanbevelingen

1. Er is voor de leefbaarheid van plattelandsdorpen nood aan een actief beleid inzake woonkwaliteit. Zowel huisvesting (nieuwbouw, vernieuwbouw, comfortverbetering - en betaalbaarheid) als omgevingskenmerken (inrichting en aankleding van het dorp, verkeersleefbaarheid, speelmogelijkheden, aantrekkelijke omgeving) moeten hierin aangepakt worden.
2. Er is voor de leefbaarheid van plattelandsdorpen nood aan een actief lokaal sociaal bewustzijn. De overheid heeft volgende instrumenten om dit mogelijk te maken : enerzijds door de noodzakelijke ruimte te voorzien (flexibel toegankelijke dorpszalen, ontmoetingsruimtes...) ²⁰ anderzijds door de dorpsgemeenschap als gesprekspartner tegemoet te treden (stimuleren van opmaak van dorpsplannen ²¹ door de bewoners, forum oprichten...)
3. Er is tegelijkertijd nood aan een dynamisch proces van streekontwikkeling. Dit moet gelijktijdig gebeuren met de opbouw van een nieuw 'imago' van de Westhoek. In plaats van zich blind te staren op wat verdwijnt, achteruitgaat en nooit meer zal terugkomen, moeten de sterke punten worden opgezocht, uitgebaat en in hun ontwikkeling ondersteund. Niet in het minst van onderuit.
4. Wezenlijk is een geïntegreerde aanpak op dorpsniveau. Dit staat voor een benadering waarbij de verschillende aspecten van leefbaarheid in hun onderlinge samenhang en in samenwerking met de verschillende betrokkenen worden bekeken. Het is aan te bevelen bewoners in een vroeg stadium te betrekken bij de voorbereiding, de planning en de uitvoering van beleidsinitiatieven die de leefbaarheid van hun dorp aangaan. Zij zijn ertoe gemotiveerd door hun betrokkenheid op hun dorp, of die nu traditioneel is dan wel modern.
5. Tenslotte moet de combinatie van een globale leefbaarheidsaanpak én een doelgroepgericht beleid tegemoet komen aan de specifieke situatie van kansarmen en vervoersafhankelijken op het platteland.

²⁰ Documentatie: Stichting Samenwerking van Dorpshuizen in Friesland (SDF), U. Twijnstrawei 17, 8491 CD Akkrum, Jaarverslag 1995.

²¹ Documentatie: Feriening Lytse Doarpen (FLD), Buorren 28, 9012 HD Raerd, Beleidsplan of toekomstvisie ontwikkeling

BIBLIOGRAFIE

- BRUNT, L. (1974), *Stedelingen op het platteland*. Meppel.
- CAMSTRA R. (1997), *Waar is Nederland nog leefbaar?* *Rooilijn*, 30, 2, p. 66-72.
- CONSTANDSE, A.K. (1960), *Het dorp in de IJsselmeerpolders*. Zwolle.
- DERDE NOTA OVER DE RUIMTELIJKE ORDENING (1977), *deel 3 Nota Landelijke Gebieden*, 's-Gravenhage.
- ENGELSDORP GASTELAARS, R. VAN & J. MAAS-DROOGLEEVER FORTUIN (1976), *Tijdsbesteding en ruimtelijk bereik van 'Groene weduwen'*. Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie, 67, 2, p. 114-118.
- ENGELSDORP GASTELAARS, R. VAN & W. OSTENDORF (1986), *The Dutch urban system in transition: from a productive to a consumptive order?* In: J.G. Borchert et al (eds.), *Urban systems in transition*. Netherlands Geographical Studies 16. KNAG / FRW RUU, Amsterdam/Utrecht, p. 231-242.
- FERIENING LYTSE DOARPEN (FLD), *Beleidsplan of toekomstvisie ontwikkeling*. Buorren 28, 9012 HD Raerd.
- FORUM STREEKBOUWWERK, *Opbouwwerk en het leefbaarheidsonderzoek in de Westhoek*. Verslag nr. 96/3-doc.a-5/11/96.
- GALL, J.C. (1978), *Dorpsleven; een onderzoek naar de leefbaarheid in kernen in Zuid-Holland-Zuid*. Vakgroep sociale en organisatiepsychologie Rijksuniversiteit Leiden, Leiden.
- GALL, J.C. (1983), *Welbevinden, attributie en migratie*. Proefschrift Rijksuniversiteit Leiden, Leiden.
- GALL, J.C. (1984), *A comparison between objective and subjective measures of quality of life*. In: G. Clark, J.G. Groenendijk & F. Thissen (eds.), *The changing countryside*. Geo Books, Norwich, p. 163-169.
- GROOT, J.P. (1972), *Kleine plattelandskernen in de Nederlandse samenleving; schaalvergroting en dorpsbinding*. Proefschrift Landbouwhogeschool Wageningen.
- GROOT, J.P. (1974), *Het kleine dorp. Overlevingskansen van en perspectieven voor dorpen en buurtschappen in Nederland*. Keuning, Baarn.
- GROOT, J.P. (1979), *Kleine rurale kernen*. In: F. Grönfeld (red.) *Gebouwde omgeving, neerslag van onze samenleving*. Alphen a/d Rijn, p. 120-142 en 214-220.
- KESTELOOT, CH. EN VANDENBROECKE, H. (1996), *Atlas van achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel*. I.o.v. Peeters L., Vlaams Ministerie van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting.
- THISSEN, F. (1995), *Bewoners en nederzettingen in Zeeland: op weg naar een nieuwe verscheidenheid*. Academisch proefschrift Universiteit van Amsterdam.
- Nederlandse Geografische Studies 191. KNAG/FRW UvA, Utrecht/Amsterdam, 237 p.
- HAAN, H. DE & A. NOOY (1985), *Rurale sociologie in Nederland; ontwikkelingen in de jaren zeventig*. Sociologisch Jaarboek p. 11-24.
- HENDERIKX, P.A. (1991), *Dorpen in de Schelde-delta van de vroege middeleeuwen tot circa 1300*. In: K. Bos, J. van Damme en A. de Klerk (red.), *Dorpen in Zeeland*. Stichting NRI, Middelburg, p. 14-34.
- HOHENBERG, P.M. & L.H. LEES (1985), *The making of urban Europe 1000-1950*. Harvard University Press, Cambridge (Mass.) / London.
- OSTENDORF, W.J.M. & J. VIJGEN (1982), *Segregatie en sociale integratie. De spreiding van bevolking binnen dynamische stadsgewesten*. In: *Geografisch Tijdschrift* pp 368-380.
- PROVINCIEBESTUUR WEST-VLAANDEREN (1996), *Projectindiening "Ondersteuning, visievorming en toetsing tot het verhogen van de leefbaarheid van de plattelandskernen in de Westhoek*. Brugge.
- RISO (1988), *De steden en dorpen van de Westhoek; in cijfers en kaarten*. Woumen.
- RISO WEST-VLAANDEREN, MEERJARENPLAN 1997-2001. RUIMTELIJK STRUCTUURPLAN VLAANDEREN (1996), *Ontwerp, document voor het openbaar onderzoek*. Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.
- STICHTING SAMENWERKING VAN DORPSHUISEN IN FRIESLAND (SDF), *Jaarverslag 1995*. U.Twijnstrawei 17, 8491 CD Akkrum.
- VANCE, J.E. JR (1966), *Housing the worker: the employment structure as a force in urban structure*. *Economic Geography*, p. 294-235.
- VERBEKE, L. EN BAERT, H. (1981), *Huisbezoek. Doorlichting van drie huisbezoektypes gerealiseerd in het kader van het onderzoek 'kreativiteit en emancipatie in een buurt'* door Centrum voor sociaal-agogisch onderzoek K.U.Leuven i.s.m. Leuven Opbouwwerk-Buurthuis 't Lampeke.
- VIBOSO (1997), *cursus "Kennismaken met participatiemethoden"*.
- VINEX, VIERDE NOTA OVER DE RUIMTELIJKE ORDENING EXTRA (1990), *deel I: ontwerp - planologische kernbeslissing*. Ministerie VROM, 's-Gravenhage.
- VRIES REILINGH, H.D. DE (1954), *België, Lotgenoot in de Lage landen*. J.A. Boom & Zn, Meppel.
- WESTVLAAMS ECONOMISCH STUDIEBUREAU (1997), *Ontwikkeling van een concept van monitoringsysteem in het kader van het onderzoek naar de leefbaarheid van de plattelandskernen in de Westhoek (drafrapport)*. Brugge.
- WESTVLAAMS ECONOMISCH STUDIEBUREAU (1997) *Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen, Deelgebied zone zuidwest; Voorontwerp*, Brugge.

BIJLAGE 1. Tabel 1. Statistieken voor de vier dorpen, 1996

	Zandvoorde	Bovekerke	Roesbrugge- Haringe	Beauvoorde
Aantal inwoners				
1970	653	1044	1479	898
1981	537	1026	1246	678
1991	499	985	1237	653
1996	499	966	1101	711
% groei inwoners				
1970-1981	-17.76	-1.72	-15.75	-24.50
1981-1991	-7.08	-4	-0.72	-3.69
1991-1996	0.00	-1.93	-11	+8.88
Aantal gezinnen				
1970	191	334	434	265
1981	187	330	429	238
1991	190	350	464	242
1996	190	350	464	252
% evolutie				
1970-1981	-2.09	-1.20	-1.15	-10.19
1981-1991	1.6	6.06	8.16	1.68
1991-1996	0.00	0.00	0.00	4.13
% leeftijd				
% geslacht				
0-19	21	25	27	27
65+	16.8	17.4	17.5	18.4
mannen	52.30	52.28	51.17	49.90
vrouwen	47.70	47.72	48.83	50.10

	Zandvoorde	Bovekerke	Roesbrugge- Haringe	Beauvoorde
Woningen (91)	187	346	450	239
zonder klein comfort	75	102	175	74
idem %	40.11	29.48	38.89	30.96
leegstand 1996	?	33	?	?
idem %	?	9.54		
zelfde woning in 1991 als in 1981				
aantal inwoners	270	592	673	355
idem %	54.11	60.10	54.41	54.36
% aktieven	94.4	92.4	91.6	95.2
% kern	37	41	57	50

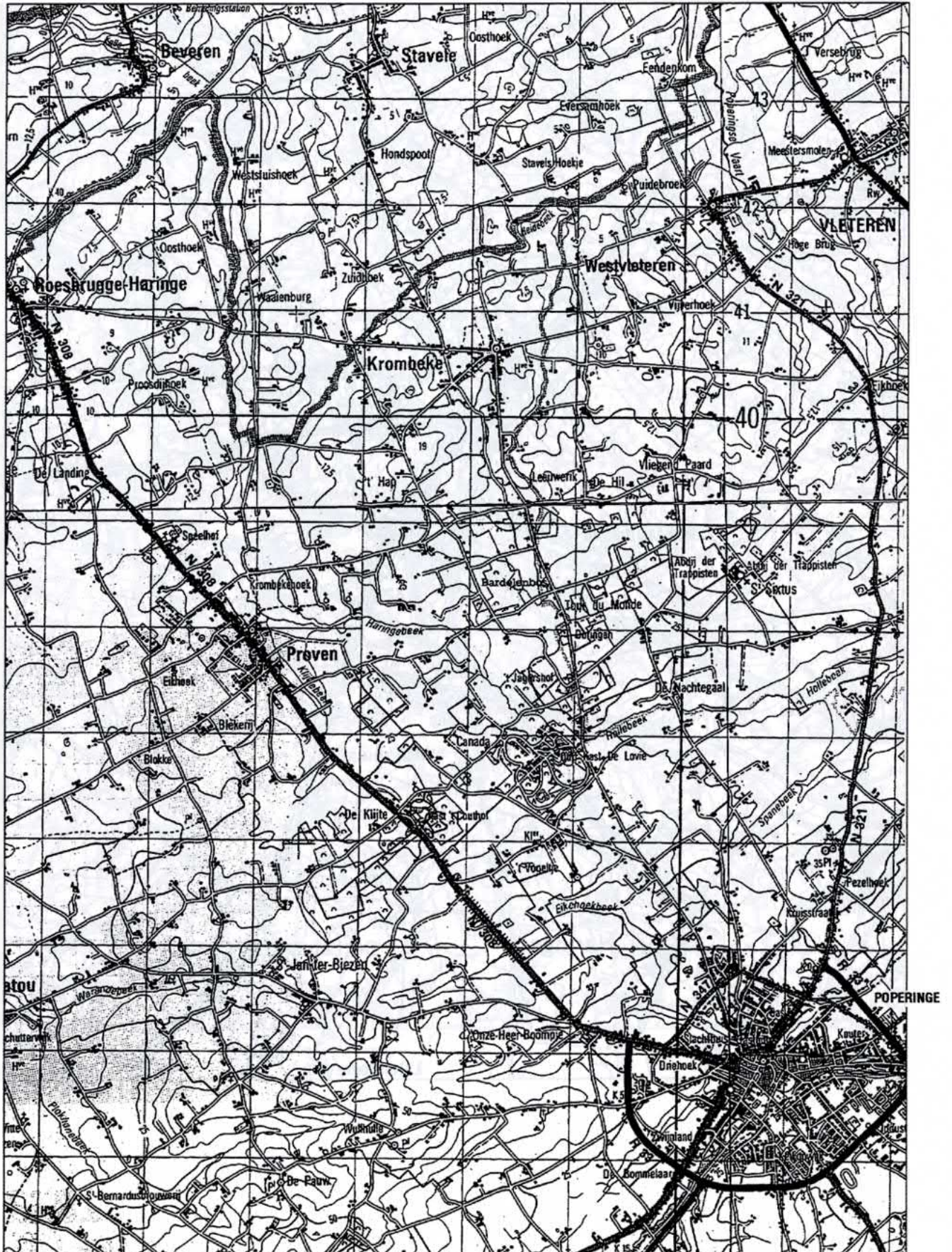
BIJLAGE 2. Tabel 2. Kansarmoede-indicatoren volgens Kesteloot, 1996.

Indicator	Zandvoorde	Bovekerke	Roesbrugge-Haringe	Beauvoorde
werkzoekenden	5.08	6.68	7.76	3.33
woning zonder klein comfort	41.21	29.82	39.68	31.76
bouwjaar voor 1945	78.98	40.57	63.88	76.58
gemiddelde oppervlakte in m ² per woning	83	92	89	89
WC met waterspoeling	63	73	65	79
badkamer	68	75	67	73
centrale verwarming	26	34	27	27
telefoon	79	85	80	84
woont meer dan één jaar in zelfde woning	92.18	92.00	91.19	93.26
huur appartement	0.54	0.58	1.40	1.26
zonder auto	21.93	15.61	25.78	19.25
scholingsgraad*	25	8	12	20
diploma enkel lager of lager sec. onderwijs	60	57.55	49.23	58.24
beroeps- of technisch onderwijs	55.56	66.67	59.18	52.00
universiteit	4	3	6	3
turks of marokkaans	0.0	0.1	0.0	0.0
alleenstaand	17.37	14.00	24.35	21.49
groot huishouden (+5)	8.42	8.86	13.15	11.57
gehuwd	70.00	76.86	66.38	70.66
gezinshoofd minder dan 25 jaar	0.53	2.86	3.02	2.07
arbeiders	39.76	39.25	22	-
dienstensector	28.05	19.63	15.79	-
inkomen	326 932	289 789	309 100	-

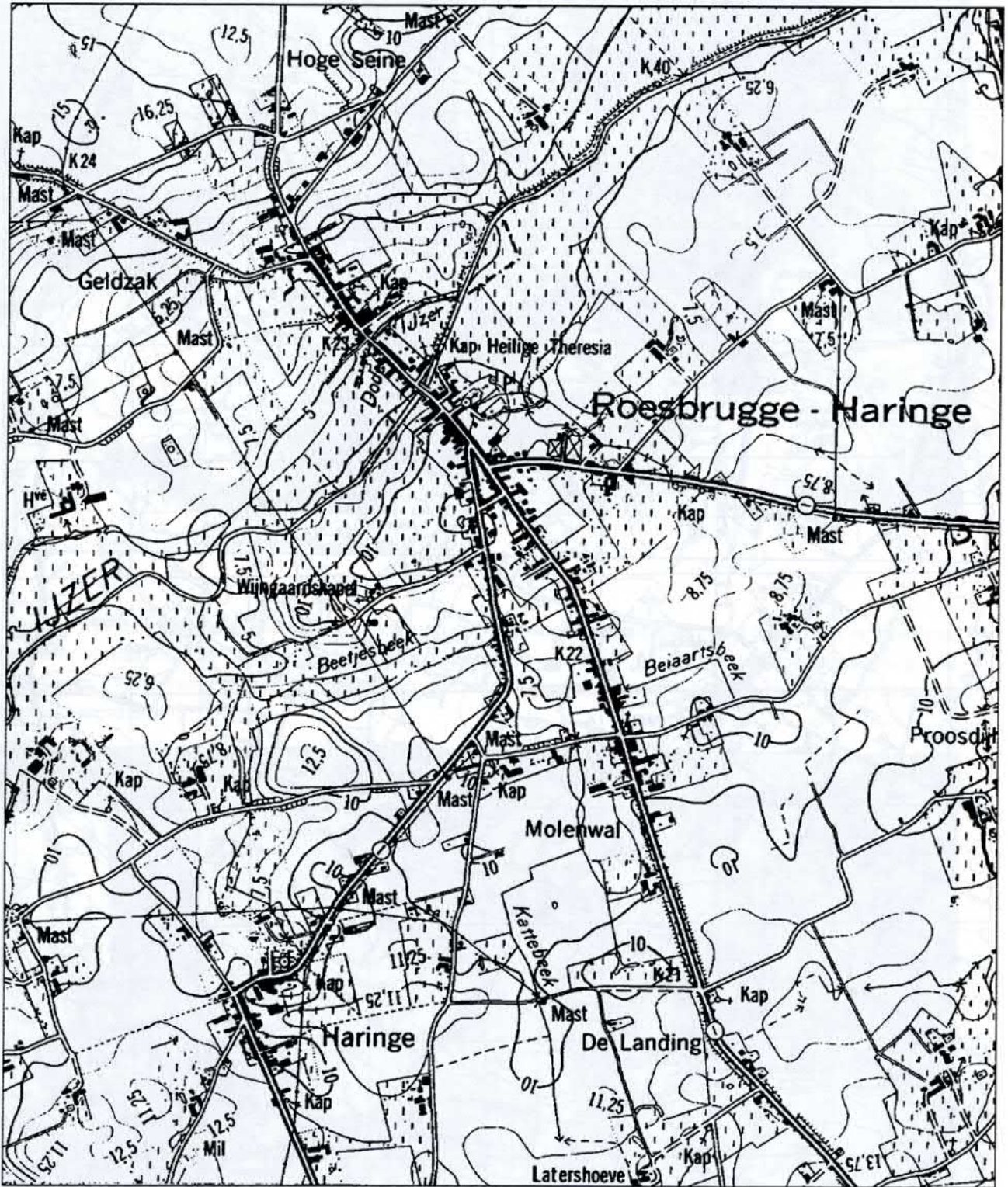
* Percentage schoolgaanden op de totale bevolking

BIJLAGE 3. Plan gemeente Poperinge en Plattegrond Roesbrugge-Haringe

De ligging van Roesbrugge-Haringe ten opzichte van Poperinge.

Plattegrond Roesbrugge-Haringe

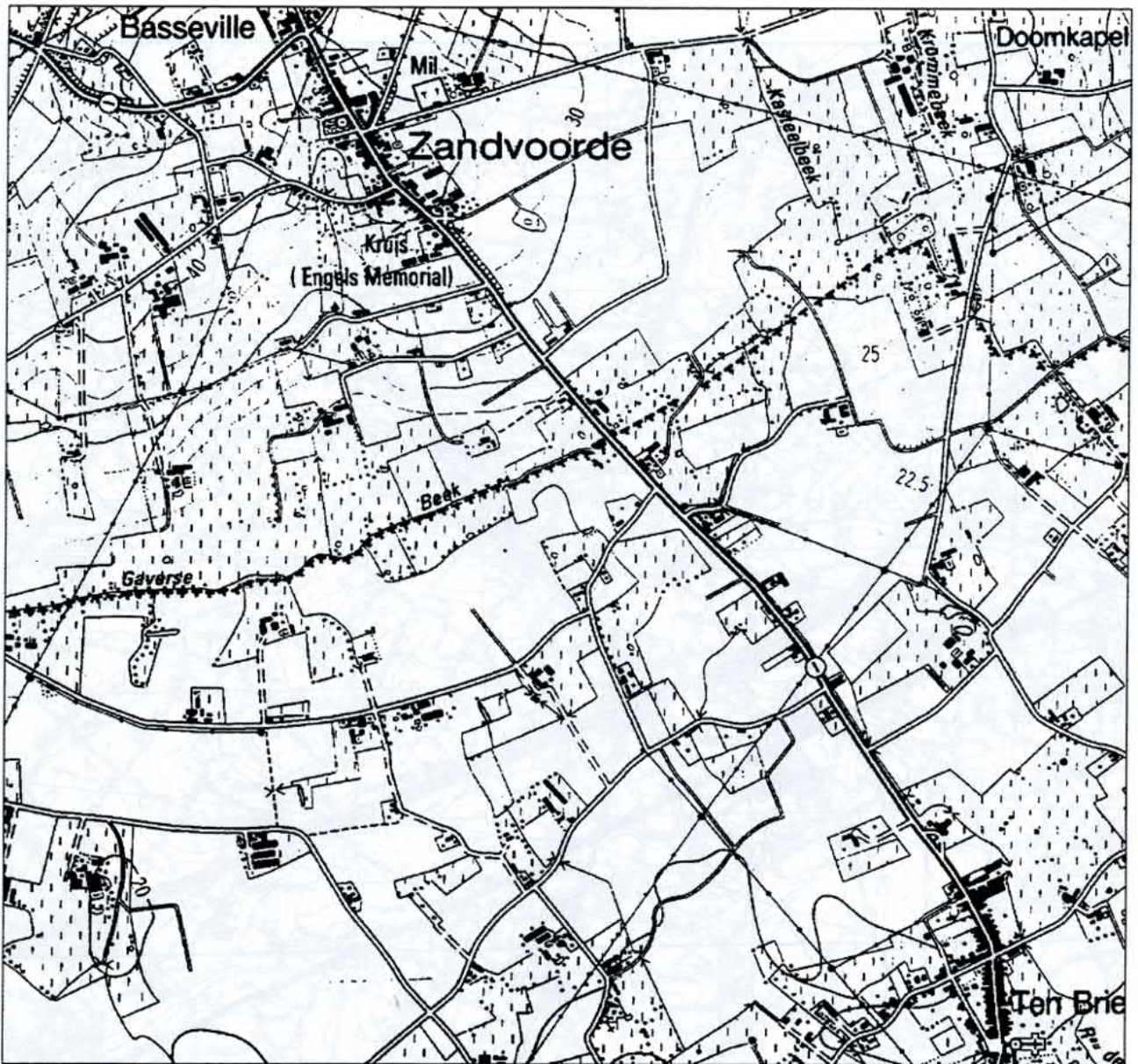

BIJLAGE 4. Plan gemeente Zonnebeke en Plattegrond Zandvoorde

De ligging van Zandvoorde ten opzichte van Zonnebeke

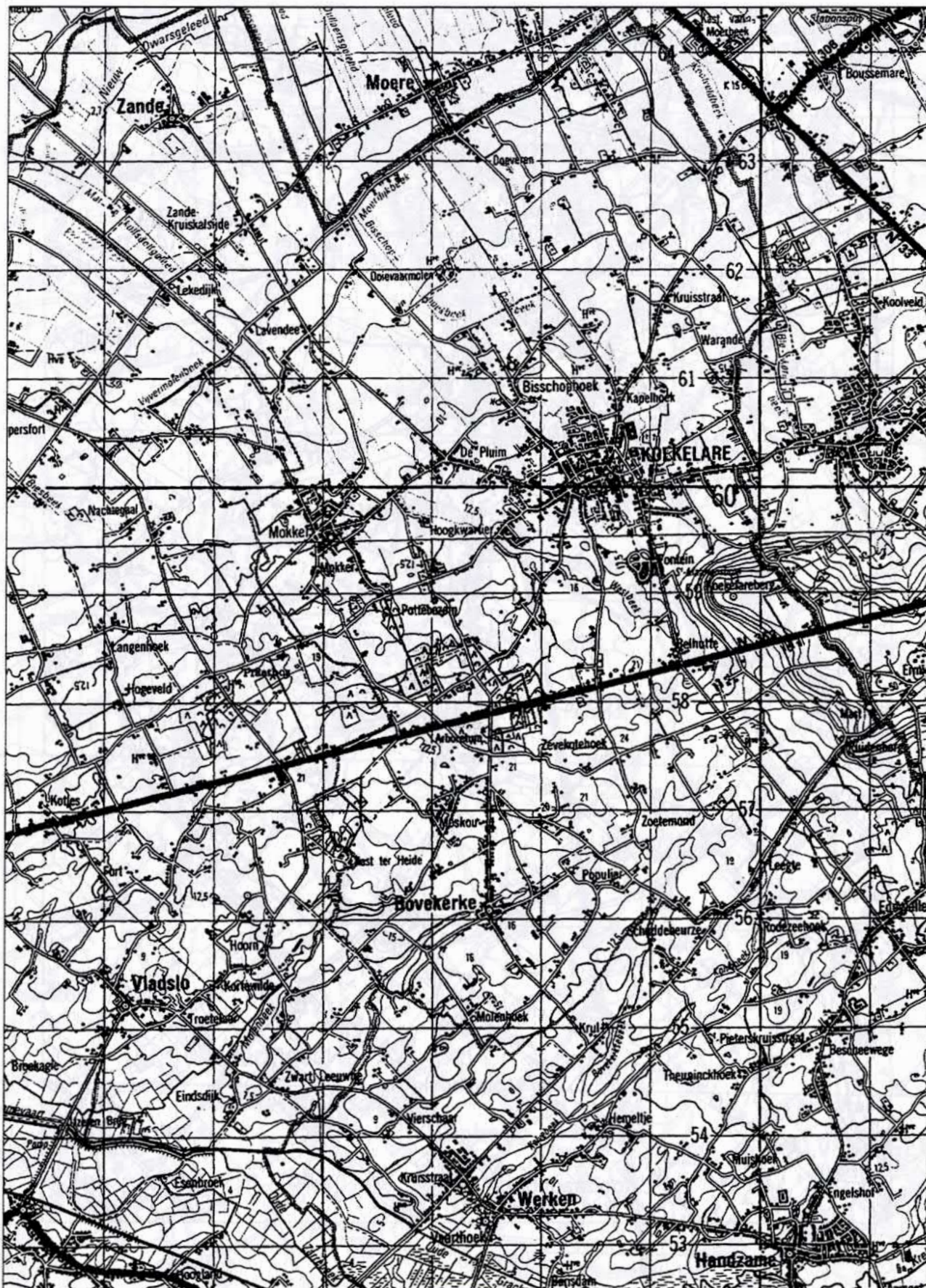

Plattegrond Zandvoorde

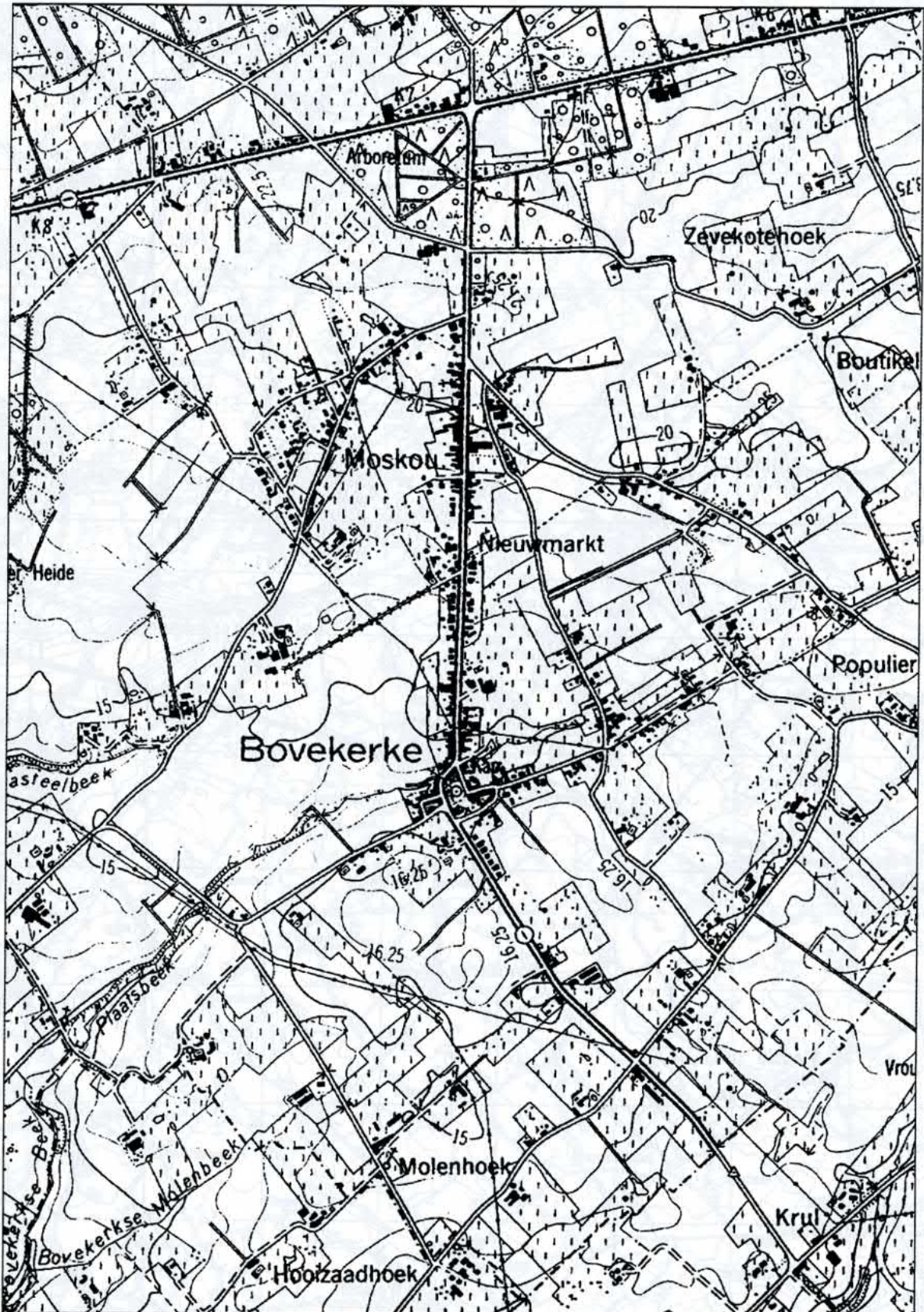

BIJLAGE 5. Plan gemeente Koekelare en Plattegrond Bovekerke

De ligging van bovekerke ten opzichte van Koekelare.

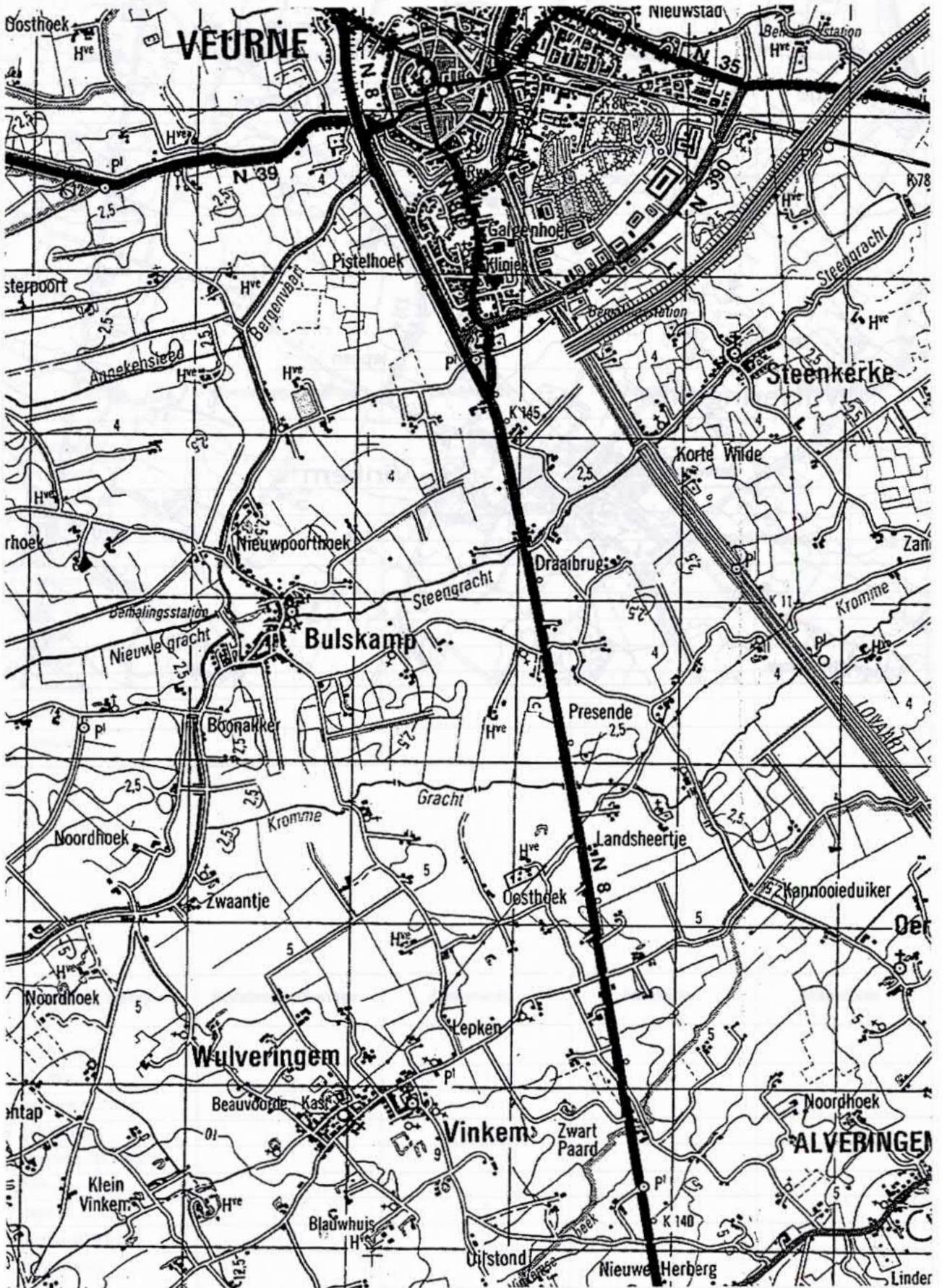

Plattegrond Bovekerke

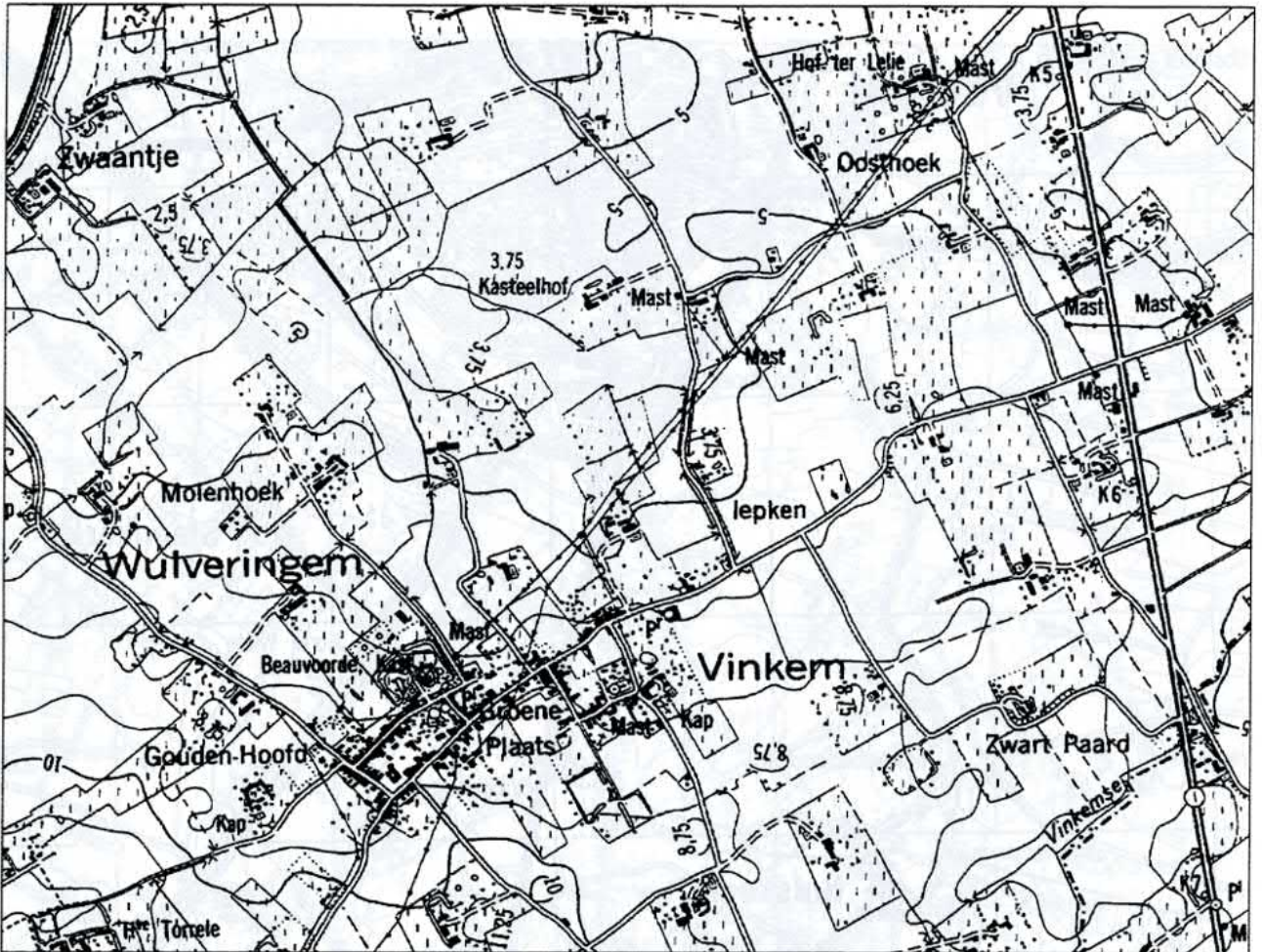

BIJLAGE 6. Plan gemeente Veurne en Plattegrond Beauvoorde

De ligging van Beauvoorde ten opzichte van Veurne.

Plattegrond van Beauvoorde (de fusie van Vinkem en Wulveringem).

BIJLAGE 7 . Tabel 3. Inventaris van de aanwezige voorzieningen in de vier dorpen
(uit: voorzieningenonderzoek)

welzijn	Roesbrugge-Haringe	Zandvoorde	Bovekerke	Beauvoorde
Huisarts	2	/	1	1
Apotheker	1	/	1	/
Loket mutualiteit	1	1	1	/
kinesist	1	/	1	1

cultuur	Roesbrugge-Haringe	Zandvoorde	Bovekerke	Beauvoorde
bibliotheek	1	/	1	1
vergaderzaal	4	1	1	2
polyvalente zaal	1	1	/	/
dorpsraad	/	/	1	1
dorpskrant	1	/	1	1
feestcommissie	1	1	/	1
sporthal	1	/	/	/
zwembad	/	/	/	/
atletiekpiste	/	/	/	/
voetbalveld	1	/	/	/
tennisplein	1	/	/	/
speelplein	1	/	/	1

openbare diensten	Roesbrugge-Haringe	Zandvoorde	Bovekerke	Beauvoorde
postkantoor	1	/	/	/
postbus	3	1	2	2
bushalte in centrum	4	1	2	1
telefooncel	1	1	1	1
gemeentelijke zitdag	1	/	/	/
stempelcontrole	1	/	/	1
priester	1	1	1	1
weekendkerkdienst	1	1	1	2
begraafplaats	1	1	1	2

winkels	Roesbrugge-Haringe	Zandvoorde	Bovekerke	Beauvoorde
postkantoor	1	/	/	/
bakker	2	2 (1)	2	2
slager	3	1	1	/
kruidenier	1	(1)	4	2
kapper	2	1	4	1
café	4	2	2	6
rijdende winkel :				
- vis	1	1	2	1
- melk	1	1	2	1
- groenten	1	1	1	/
- bakker	2	1	2	1
- andere	/	1	/	3
marktdag	/	/	/	/
bank-loket	4	/	/	2
bancontact	/	/	/	/
mogelijkheid tot nemen van copïes	2	/	1	/
andere winkels	electro pralines fietsen bloemen antiek garage + benzinepomp parfumerie	AVEVE	textiel	streek- specialiteiten garage bloemen hoeve- produkten

onderwijs	Roesbrugge-Haringe	Zandvoorde	Bovekerke	Beauvoorde
kleuterschool	1	/	1	1
basisschool	1	/	1	1
schoolbus	/	ja	ja	/
muziekonderwijs	ja	/	/	/
kunstonderwijs	ja	/	/	/

kinder/jeugd voorzieningen	Roesbrugge-Haringe	Zandvoorde	Bovekerke	Beauvoorde
opvang voor kinderen	1	/	1	1
onthaalmoeiders	2	/	3	ja
vakantiewerking	ja	/	ja	ja
jeugdbeweging	1	/	/	ja
OPENBAAR VERVOER	lijnbus belbus	lijnbus	lijnbus	lijnbus belbus

BIJLAGE 8

Stuurgroep leefbaarheid opbouwwerk-sector

Samenstelling:

Luk Verbeke
VIBOSO

Johan Vandenbussche
RISO

Stephaan Barbery
SORT

Mieke Claes
Johan Declercq
Janien Defieuw
Rik De Smet
SOW

Virginie Carlassara
Onderzoeksmedewerkster

Vergaderingen,

dd. 07/11, 21/11/1996, 08/01, 28/01, 25/02, 07/04, 07/05, 03/06, 19/08, 29/09, 14/10, 05/11/1997.

BIJLAGE 9

Wetenschappelijke stuurgroep

Samenstelling:

- Thissen Frans, *Universiteit Amsterdam Sociale Geografie*
- Martens Albert, *Katholieke Universiteit Leuven Departement Sociologie*
- Saey Piet, *Universiteit Gent Vakgroep Geografie, Maatschappij en Ruimte*
- De Roo Niek, *Projectcoördinator, Provincie West-Vlaanderen, Externe zaken*
- Coudenys Hilde, *Provinciehuis Boeverbos, Dienst Welzijn en Huisvesting*
- Carlassara Virginie, *Onderzoeksmedewerkster Samenlevingsopbouw Westhoek*
- Declercq Johan, *Coördinator Samenlevingsopbouw Westhoek*
- Vandenbussche Johan, *Educatief medewerker RISO West-Vlaanderen*
- Vandelannoote Sofie, *wetenschappelijk medewerkster Katholieke Universiteit Leuven Departement Sociologie*
- Kerkhove Greet, *wetenschappelijk medewerkster Universiteit Gent Vakgroep Geografie, Maatschappij en Ruimte*

Vergaderingen,

dd. 14-15/11/1996, 16-17/01, 11-12-13/03, 30/04, 24/06, 27/08, 02/10, 16/10/1997.

BIJLAGE 10. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 1 Vier dorpen in zicht

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze **Nieuwsbrief Leefbaarheid** wordt gratis verspreid in **Beauvoorde** (Veurne), **Bovkerke** (Koekelare), **Roesbrugge** (Poperinge), **Zandvoorde** (Zonnebeke).

Voor meer inlichtingen:

Virginie Carlassara
Samenlevingsopbouw
Westhoek (SOW)
Iepersesteenweg-60
8600 WOUVEN-DIKSMUIDE
tel: 051/ 54.58.13
fax: 051/ 54.58.12

elke werkdag
tussen 9 en 17 uur

afgiftekantoor:
Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever:
Hendrik PLYSER
Strandlaan 61
8670 KOKSLIDE

Een ONDERZOEK in KLEINE DORPEN op het PLATTELAND in de Westhoek

De Westhoek, officieel de arrondissementen Veurne, Ieper en Diksmuide, werd (ten dele) door de Europese Gemeenschap erkend als plattelandsgebied. In de loop van zes jaar (1994 - 1999) komt er extra geld vrij om de 'ontwikkeling van de Westhoek' te stimuleren. Het Provinciebestuur van West-Vlaanderen dient in dit kader een project in, een leefbaarheidsproject dat goedgekeurd werd. Hierdoor kon in november 1996 een onderzoek van start gaan.

Hoe leefbaar is de Westhoek voor haar bewoners anno 1997?

Dit is de vraag die wij op verschillende manieren en vanuit verschillende invalshoeken aan de bewoners zelf stellen. Op basis van de antwoorden op deze vraag en de gesprekken hierrond zal een plattelandsbeleid voor de Westhoek worden ontwikkeld.

Een goed beleid veronderstelt dat mensen die op het platteland wonen, betrokken worden bij dit ganse gebeuren. Daarom willen we u informeren over de vorderingen van het onderzoek. Deze Nieuwsbrief zal in het komende jaar nog 4 maal verschijnen.

Reacties op wat in deze Nieuwsbrief verschijnt, zijn welkom op het adres van Samenlevingsopbouw Westhoek.

De 18 gemeenten van de Westhoek.

Het onderzoek bestaat uit drie delen.

Meteen drie grote vragen waarop we een antwoord zoeken. Deze drie onderzoekshuiken vullen elkaar aan, maar verlopen los van elkaar. Wel is er grondig overleg over de werkgroepen heen. Professoren van verschillende universiteiten (van Gent, Leuven en Amsterdam) bewaken de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek. De resultaten zullen eind dit jaar (1997) bekendgemaakt worden.

1) Aan individuele gezinnen wordt gevraagd:

Waarom wonen gezinnen anno 1997 graag in een klein dorp in de Westhoek en welke problemen ondervinden bewoners zonder wagen in kleine dorpen op het platteland, en hoe proberen ze die op te lossen? Waar trekt men naartoe voor welke activiteiten en diensten?

Een mondelinge enquête wordt bij meer dan 500 gezinnen in de Westhoek gehouden. Ze wordt afgenomen in 59 dorpen waaronder uw dorp.

In maart 1997 trekken 26 vrijwillige enquêteurs op pad. Zij zijn allen zelf inwoners van de Westhoek.

De vragenlijst gaat over de woonsituatie en de woonomgeving, de bereikbaarheid van werk, school, sociale contacten en diensten en voorzieningen die men gebruikt.

2) Aan vertegenwoordigers van voorzieningen wordt gevraagd:

Welke mogelijkheden zien voorzieningen om bereikbaarder te zijn voor mensen zonder auto in kleine plattelandsdorpen?

Gesprekken met personeel van OCMW's, gezins- en bejaardenhulp, dienstencentra, jeugdcentra, ... in de regio zullen aantonen welke stappen deze voorzieningen (willen) zetten om meer en beter bereikbaar te zijn voor mensen die afhankelijk zijn van vervoer door derden (vooral jeugd, bejaarden en huisvrouwen).

3) Aan groepen dorpsbewoners vragen we:

Hoe zien bewoners de leefbaarheid van hun dorp, wat zijn volgens hen de positieve en de negatieve kanten? Wat zouden ze zelf willen doen om de leefsituatie ter plaatse te verbeteren en welke voorstellen willen ze naar het beleid toe formuleren?

In maart starten verkennende gesprekken met dorpsbewoners van Zandvoorde, Roesbrugge, Bovekerke en Beauvoorde, dus ... ook in uw dorp. Dit zal resulteren in een lijst met knelpunten en mogelijkheden ter verbetering van de leefbaarheid van het dorp.

Op ontmoetingsavonden met bewoners zal deze lijst verder aangevuld en besproken worden. Hieruit moeten prioriteiten volgen en oplossingen worden uitgewerkt.

Uiteindelijk zal dit leiden tot een plan ter verbetering van het leven in het dorp.

DORPEN IN ZICHT

vier dorpen

Als we de Westhoek in cijfers pogen vorm te geven, dan stellen we vast dat er nogal wat dorpen zijn die om en bij de 1 000 inwoners tellen. Het aantal inwoners dat in elk dorp blijft of komt wonen, verhuist, geboren wordt of overlijdt, verschilt danig tussen 1970 en 1996. Deze evolutie kan van dorp tot dorp sterk verschillen.

Rekening houdend hiermee hebben we - gespreid over de ganse Westhoek - vier dorpen gekozen.

Een staalkaart van het platteland?

doel

De enquêtes bij 520 gezinnen in 59 dorpen, peilen naar de persoonlijke mening van die gezinnen over de leefsituatie in hun dorp.

Als je dit aan mensen in groep vraagt, krijg je een ander aanvoelen van de leefbaarheid van datzelfde dorp.

In de vier dorpen willen we spreken over de tekorten en knelpunten ter plaatse, zoals dorpsbewoners die ervaren. We willen het verder hebben over de kwaliteiten van het dorp, de toekomstmogelijkheden...

Bovendien willen we samen met de bewoners van elk dorp afzonderlijk nadenken op welke manier de leefsituatie ter plaatse verbeterd of aangenaamer kan worden gemaakt. Hieraan kunnen zowel bewoners als beleidsverantwoordelijken meewerken.

Het onderzoek verloopt met medeweten van de gemeentebesturen van de Westhoek.

De leefbaarheid van een dorp omvat verschillende aspecten:

1. het wonen en de woonomgeving,
2. de dorpsbewoners en andere sociale contacten,
3. voorzieningen en diensten,
4. verkeer en vervoer,
5. het werken,
6. de relatie met het gemeentebestuur,
7. het milieu en
8. het sociaal leefklimaat

planning

In de vier genoemde dorpen vonden reeds een aantal verkennende gesprekken plaats, toevallig, op straat, bij mensen thuis... Dit wordt in april verdergezet.

In de komende maanden (mei en juni) volgen bijeenkomsten met een groep bewoners. Zij worden hiervoor aangesproken. Deze groep komt in die periode twee tot drie maal samen om de verzamelde gegevens te bespreken, van commentaar te voorzien, voorstellen in dit verband te formuleren, ...

Wie aanvullend interessante bemerkingen heeft mag ons die schriftelijk bezorgen op SOW.

De zomermaanden moeten de onderzoeksmedewerkster de tijd en kans geven om de ingewonnen informatie te verwerken.

Dit betekent dat de resultaten vanaf september kunnen worden voorgesteld aan gans het dorp.

Tegen eind november verschijnt het uiteindelijke onderzoeksrapport.

verwachtingen

Samenlevingsopbouw Westhoek wil weten hoe mensen het dagelijks leven in een klein dorp organiseren. We willen ook nagaan of er werk kan gemaakt worden van concrete veranderingen in het dorp en zoja: hoe en met wie. Dit betekent dat we de resultaten niet alleen in een onderzoeksrapport zullen publiceren, maar ook en vooral willen bespreken met de bewoners van de dorpen.

In een volgende stap zullen contacten gelegd worden met de betrokken gemeentebesturen evenals met het Provinciebestuur.

VIER DORPEN IN ZICHT

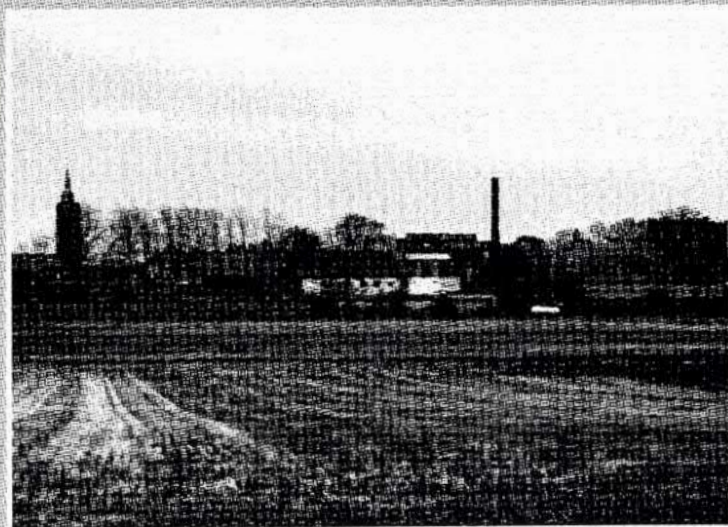
BOVEKERKE

is een deelgemeente van Koekelare,
met 966 inwoners in 350 gezinnen.

BEAUVOORDE

is een deelgemeente van Veurne,
met 711 inwoners in 252 gezinnen.

ROESBRUGGE

is een deelgemeente van Poperinge,
met 1 110 inwoners in 464 gezinnen.

ZANDVOORDE

is een deelgemeente van
Zonnebeke, met 499 inwoners in
190 gezinnen.

BIJLAGE 11. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 2 Roesbrugge-Haringe

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze

Nieuwsbrief Leefbaarheid

wordt gratis verspreid in

Beauvoorde (Veurne),

Bovekerke (Koekelare),

Roesbrugge-Haringe

(Poperinge),

Zandvoorde (Zonnebeke).

Nr. 2 - juni 1997

Voor meer inlichtingen:

Virginie Carlassara

Samenlevingsopbouw

Westhoek (SOW)

Ieperssteenweg 60

8600 WOUMEN-DIKSMUIDE

tel: 051/ 54.58.13

fax: 051/ 54.58.12

elke werkdag

tussen 9 en 17 uur

afgiftekantoor:

Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever:

Hendrik PLYYSER

p.a. SOW

Beste dorpsbewoners,

in deze tweede nieuwsbrief over het leefbaarheidsonderzoek in de Westhoek, willen wij u op de hoogte brengen van hoe de eerste bewonersbijeenkomsten verlopen zijn. Want ja, in de vier dorpen, nl. Zandvoorde, Bovekerke, Roesbrugge-Haringe en Beauvoorde, is de eerste bewonersbijeenkomst reeds voorbij. Hierop nodigden wij zowel mensen uit die we vooraf interviewden, als vertegenwoordigers van verenigingen, als sleutelfiguren van het dorp. In Bovekerke en in Beauvoorde waren 13 bewoners aanwezig, in Roesbrugge-Haringe kwamen 17 samen en in Zandvoorde 19 bewoners.

Om deze bijeenkomst voor te bereiden hadden we in elk dorp een twintigtal verkennende gesprekken over de leefbaarheid van het dorp, met mensen die we toevallig of via doorverwijzing aanspraken. Op basis van deze informatie formuleerden wij per dorp een 60 tot 90 stellingen. Deze stellingen geven kernachtig één leefbaarheids-element weer die specifiek is voor dat dorp. Deze stellingen zijn aangepast aan elk dorp afzonderlijk en werden gebruikt als basis-materiaal op de bewonersbijeenkomst.

De stellingen werden geordend per thema zoals : 1) wonen, 2) verkeer en vervoer, 3) sociaal leefklimaat, 4) relatie met gemeentebestuur, 5) werken, 6) voorzieningen en diensten en 7) milieu en toerisme.

Op de bijeenkomst hielden we vier rondes om de stellingen te bespreken en te komen tot een selectie waarrond verder kan worden gewerkt.

Op de binnenbladzijden vindt u de resultaten die de vier rondes:

- 1) Met welke stellingen ging gans de groep akkoord ?
- 2) Met welke ging niemand akkoord ?
- 3) Waar verschilden de aanwezigen van mening en waarom ?
- 4) Wat zijn prioriteiten ?

I. VERKEER EN VERVOER

1. Onderhoud van wegen laat te wensen over.
2. Door de afstand hebben kinderen minder kansen om buitenschoolse activiteiten te doen.
3. De hoofdweg is gevaarlijk.
4. Als je wil deelnemen aan activiteiten buiten het dorp heb je een wagen nodig.
5. De belbus biedt hejaarden meer mogelijkheden om zelfstandig hun verplaatsingen te doen.
6. Ouders van jonge kinderen zijn vooral "chauffeurs" op woensdagen en in het weekend.
7. Dorpsbewoners vinden het "normaal" dat je een wagen nodig hebt om deel te nemen aan allerhande culturele activiteiten, voor woon-werkverkeer, enz. ...

II. TOERISME/MILIEU

1. De IJzer wordt toeristisch en recreatief onderbenuut.
2. In Roesbrugge-Haringe kan meer gebeuren om toeristen aan te trekken.
3. Afvalwater van de patéfabriek van Roesbrugge vervult de beek.
4. Wie hier woont, woont hier graag omwille van de landelijke omgeving en de rust. Onder meer!
5. Aantrekkelijke zaken moeten meer verzorgd worden, vb. wandelpad langs de IJzer.
6. Het beleid moet meer doen om het uitzicht van het dorp te verbeteren.
7. De IJzer moet zuiverder worden.

III. RELATIE MET HET GEMEENTEBESTUUR

1. Haringe wordt achtergesteld door Poperinge.
2. Poperinge doet wel iets voor Roesbrugge, als je véél geduld hebt.
3. De polyvalente zaal is er gekomen om Roesbrugge ook iets te gunnen.
4. Roesbrugge wordt achtergesteld door Poperinge.
5. Poperinge voert geen doordacht woonbeleid.
6. Als Roesbrugge geen vertegenwoordiging heeft in de gemeenteraad, is dat door verdeeldheid in het dorp.
7. Er moet een dorpsraad komen in Roesbrugge. Haringe heeft een dorpsraad.
8. Stad doet niets voor de woonwijk Dr. Gyssestraat en Vandenbusschestraat, zelfs geen straatonderhoud.

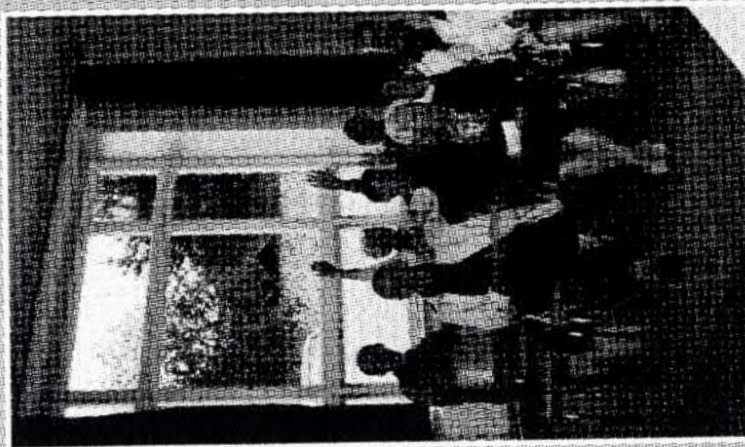
IV. WONEN

1. Leegstand is het grootste probleem.
2. Er is een nieuwe verkaveling nodig.
3. Verwaarloosde woningen worden enkel verhuurd aan mensen met een laag inkomen.
4. Er is nood aan renovatie.
5. Het dorp wenst de realisatie van een nieuwe woonwijk met goedkope, comfortabele woningen. Opmerking: als in de sociale woonwijk een huis vrij staat, blijft het lang leeg staan.
6. Er moet dringend iets gebeuren aan de verkrotting.
7. Het is hier rustig wonen in een landelijke omgeving.
8. Oude gebouwen vragen om een nieuwe bestemming.
9. Verwaarloosd, verouderd en onangepast woningbestand leidt tot toename van marginale bewoners.
10. Het dorp heeft nood aan jonge, nieuwe bewoners.
11. De Vandenbusschestraat is een "dultvenkot".

1. Het openbaar vervoer is voldoende uitgebouwd.

1. Naast de belbus zijn lijnbussen nodig. Gezien het huidige gebruik is het openbaar vervoer goed genoeg. De avonden kunnen een probleem vormen.

2. Er is te veel zwaar en doorgaand verkeer door het centrum. Geen plezierige situatie. Een probleem: ja - maar hoe aan te pakken? De straat is te smal, parkerende auto's, reclamepanelen op het voetpad, men rijdt veel te snel.

1. Het wandelpad langs de IJzer zou ook voor fietsers toegankelijk moeten zijn. Nu is het met fietsers heel vervelend - te weinig breed, niet onderhouden, overgangen naar bruggen...

2. Er zijn nog veel onuitgebaate toeristische troeven in het dorp. Een toeristisch info-kantoor is utopie, andere dingen zijn op dit ogenblik belangrijker. Troeven zijn mogelijke water-recreatie op de IJzer, fietsroutes, wandelen...

3. Landbouwers trekken zich weinig aan van de voorschriften die het uitzicht en de kwaliteit van de omgeving mee bepalen. Behaag het Landschap heeft weinig landbouwers kunnen bekoren.

4. Bewoners moeten meer zelf organiseren om het dorp aantrekkelijker te maken.

In het verleden werden verschillende initiatieven genomen (bebloeming, klompen). Vast staat dat de straat zich weinig leent tot verfraaiing.

5. De Heidebeek is zwaar vervuild. Vervulling is afkomstig van 1 boer en vanuit Steenvoorde. Waterzuivering. Watou draait op 1/3 van de capaciteit.

1. Poperinge gunt Roesbrugge geen economische vooruitgang. Toch wel te sterk uitgedrukt.

2. De bewoners hier trekken zich te weinig aan van de politiek.

Een aantal mensen hebben al eens het dekset op de neus gekregen. Toch is het zo dat als je iemand van het dorp in de gemeenteraad hebt, er ook aandacht van de gemeenteraad is voor het dorp.

3. Als alle bewoners van Roesbrugge aan hetzelfde zeel zouden trekken, zouden ze veel meer bereiken.

Blijkbaar is dit mogelijk als het echt nodig is (de zwarte vlaggen voor de zaal). Bovendien heb je een sterke figuur nodig, een trekker.

Roesbrugge heeft een andere mentaliteit hierin dan Haringe. Roesbrugge heeft veeleer een stadsmentaliteit: elk trekt zijn plan.

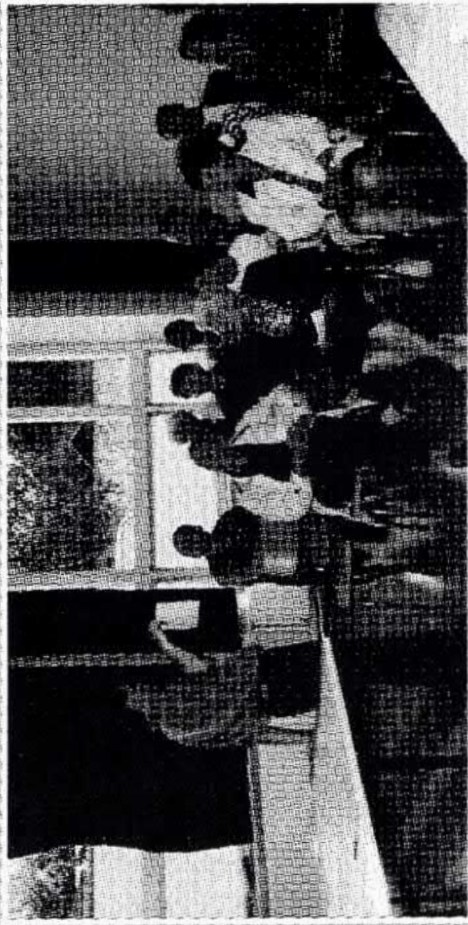
4. De ziel is uit het dorp verdwenen door de fusie.

Misschien... de tijden veranderen, mensen ook en de mentaliteit is anders.

V. VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

1. Er zijn te weinig winkels in het dorp.
2. Er is onvoldoende keuze in de dorpswinkels.
3. Er is nood aan meer speelpleinwerking tijdens de zomermaanden.
4. De school in Roesbrugge moet blijven.
5. Er is nood aan meer buitenschoolse opvang.
6. Het OCMW zou een ziddag moeten houden in het dorp.

1. De polyvalente sportzaal is geschikt voor allerlei zandsporten (niet alle).

VI. SOCIAAL LEEFKLIMAAT

1. De oudere bewoners zijn vaak ontmoedigd en berusten in de achteruitgang van Roesbrugge.
2. Voor 50% van de jeugd is er geen aanbod en daarom zoekt de jeugd haar activiteiten buiten het dorp.
3. Het dorp kent een sterke veroudering, jongeren trekken weg.
4. Alleenstaande marginalen zorgen in het dorp voor een onveilig klimaat.
5. Vroeger hadden we veel cafés, nu hebben we veel banken.
6. Voor 50% van de jeugd is er een kwalitatief goed aanbod: de Chiro.
7. Haringe heeft een bloeiend cultureel en verenigingsleven.
8. Het dorp hangt niet aan mekaar.
9. Er is vernieuwing nodig in het verenigingsleven van Roesbrugge.
10. Haringe en Roesbrugge zijn twee verschillende leefgemeenschappen.
11. Er is een probleem van eenzaamheid bij heel wat alleenstaande bejaarden.

1. De passage van veel Fransen wordt als storend ervaren.
2. De horecafeesten zijn voor buitenstaanders.
3. Nieuwe bewoners worden vlog aangevaard.

VII. WERKEN

1. Als er werk komt zou het dorp kunnen heropleven.
2. Nood aan een terrein voor KMO's.
3. Je hebt geluk als je dichtbij werkt.
4. Door gebrek aan werk trekken mensen met hogere studies weg.

1. Het is niet erg dat er weinig werk is in of dichtbij het dorp.

1. Er is nood aan een tearoom in het dorp. Het zou goed zijn een deftig dorpscafé te hebben of een jongerencafé, een praatcafé... Het zou plezierig zijn, maar ook leefbaar?
2. Het dorp is goed geschikt voor bejaarden. Roesbrugge is een lindorp met een gevaarlijke straat en dus niet interessant. Er zijn geen speciale voorzieningen voor bejaarden (bv. pleintje), geen rustoord... Toch is het nu beter dan zo'n 10 jaar terug (warme maaltijden, diensten aan huis). Speciale activiteiten voor deze groep trekken weinig volk (enkel kaarten).
3. Karel de Blauwer groit zaaf huren voor fessiet is te duur voor jongeren. De prijs is wettelijk vastgelegd, om zo geen concurrentie te vormen voor de plaatselijke middenstand. Toch wel spijtig voor een jeugdbeweging die zo wil zorgen voor wat geld in het bakje. Oplossing door elders een tent te zetten of de regeling aan te passen?
4. Het is belangrijk dat er voorzieningen zijn (school, vervoer, kinderopvang, winkels). Elke deelgemeente zou moeten kunnen beschikken over een wijkagent die terplekke woont en iedereen kent. Nu telt Roesbrugge meer banken dan cafés, dat is niet nodig. Andere belangrijke voorzieningen: Post, vuilnisdienst, een gemeentelijke werkmans (onderhoud van de bermen, straat, kerkhof, ...), fanfare, de gemeentesecretaris. Nu moeten we proberen te houden wat we hebben.
5. Als dorpsbewoner kan je voor de meeste levensnoodzakelijke aankopen terecht in het dorp. Levensnoodzakelijk niet (schoenen en kleren bijv.), wel de dagdagelijkse aankopen.
6. Ouders hebben geen vertrouwen meer in de Chiro. Dit klopt niet. Wel zie je dat het aantal kinderen dat meegaat op kamp, of naar de activiteiten komt, vermindert. Het is niet duidelijk of dit enkel te maken heeft met de activiteiten die worden georganiseerd. Daaronder zouden betere afspraken kunnen gemaakt worden. De jonge leiding zou best - naast het oudercomité - kunnen rekenen op de steun van een goede proost die meegaat op kamp, een kookploeg...
7. De winkels in het dorp zijn te duur. Dorpswinkels zijn inderdaad duurder dan een grootwarenhuis, maar ja... Als er een winkel mee ophoudt, komt er geen andere in de plaats.
8. De openingsuren van de gemeentelijke zitdag zijn niet aangepast aan de werkende bevolking. Het is inderdaad te overwegen om een zitdag te houden tijdens de avonden.
9. Dat gemeentelijke diensten afgebouwd of minder uitgebouwd worden, doet niets af aan de leefbaarheid van het dorp.
10. Er zou beter een optimaal sportaanbod uitgebouwd worden op een centrale plaats in de fustegemeente. Het is belangrijk dat er sportfaciliteiten zijn in de dorpen (goedkoper dan in de stad).
11. Elke deelgemeente moet zijn polyvalente zaal hebben. Zou dit niet van het goede teveel zijn? (belastingen verhogen, onderhoud, onderbezetting...). Een polyvalente zaal moet een antwoord kunnen geven op noden terplekke. Overig bij realisatie is wenselijk.

1. Het verenigingsleven in Roesbrugge brandt op een laag pitje. Het is moeilijk om mensen wakker te maken voor het een of het ander. Oververzadigd? Activiteiten opzétten kost geld en je bent niet zeker om veel volk op de been te brengen. Als je bovendien mensen van de eigen streek wil brengen, is het rijtje mogelijke mensen snel uitgeput. Samenwerking tussen verenigingen gebeurt niet zomaar. Vroegere ervaringen (Davidsfonds) tonen dat je door samen te werken niet meer volk op been brengt. Grootste concurrenten zijn de TV en het werk.
2. Er zijn voldoende uitgangsmogelijkheden in de streek voor jongeren. In gans Poperinge blijkt er niets te zijn voor jongeren. Een gewone disco is er niet.
3. Contacten met bureu en familiebanden zijn belangrijker dan het dorpsleven.
4. De bewoners van de Vandenbusschestraat worden met een scheef oog bekeken. Is dit wel zo? Klopt dit wel? Een aantal mensen wonen er al behoorlijk lang en hebben nog niemand gezien van de parochie bijv. nieuwe mensen zouden hoe dan ook moeten aangesproken worden. Maar ook de bewoners zelf moeten een stap naar buiten zetten. Roesbrugge-Haringe is een grensdorp. Fransen moeten aangetrokken worden. Misschien zou het goed zijn voor de middenstand om publiciteit te maken in Noord-Frankrijk. Toch 'floreerte het' als de grens toe was.

1. Het dorp is een woondorp van pendelaars geworden. Van pendelaars en ouderen, die hier hun huis hebben. Als er geen werk is, trekken mensen weg (voornamelijk gestudeerden). Bovendien wordt het leven heel duur voor gezinnen met kinderen (o.a. door verplaatsingskosten). Blijkbaar worden huizen vrij snel verkocht aan oudere mensen... een rustige oude dag.

PRIORITEITEN

VERKEER EN VERVOER

De hoofdweg is gevaarlijk.
Er moeten dringend verkeersdrempels komen in de hoofdstraat.
Te zwaar en te veel verkeer.
Onderhoud van wegen laat te wensen over.
Ouders van jonge kinderen zijn vooral chauffeurs (op woensdag en weekend)
De belbus biedt bejaarden meer mogelijkheden.

TOERISME MILIEU

Het wandelpad langs de Yzer zou ook voor fietsers moeten dienen.
Wandelpaden beter verzorgen en toegankelijker maken.
De Yzer wordt toeristisch en recreatief onderbenut.
De Yzer moet zuiverder worden.
De Heidebeek is zwaar vervuild.
Afwalwater van patéfabriek vervuult.
Toeristisch informatiekantoor in het dorp.
In Roesbrugge kan meer gebeuren om toeristen aan te trekken.
Landbouwers trekken zich weinig aan van de voorschriften.

RELATIE MET GEMEENTEBESTUUR

Roesbrugge wordt achtergesteld door Poperinge.
Het beleid moet meer doen om het uitzicht van het dorp te verbeteren.
Poperinge doet wel iets voor Roesbrugge als je veel geduld hebt.
De bewoners hier trekken zich te weinig aan van de politiek.
Poperinge gunt geen economische vooruitgang.
Voorwaarde is vertegenwoordiging in de gemeenteraad.
Woonbeleid Poperinge

WONEN

Nood aan renovatie van verkrotte woningen.
Er moet dringend iets gebeuren aan de verkrotting.
Verwaarloosd, verouderd woningbestand leidt tot toename van marginale bewoners.
Uitzicht van het dorp verbeteren.
Bewoners moeten het dorp aantrekkelijk maken.
Verfraaiing van het dorpsgezicht: onderhoud wegen, voetpaden, bloembakken.
Beter verzorgen van de aantrekkelijke zaken (bv. wandelpad).
Het is hier rustig wonen in een landelijke omgeving.

Er is een nieuwe verkaveling nodig.
Nood aan nieuwe woonwijk in het dorp.

VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

Aandacht voor Chiro-werking.
Ouders hebben geen vertrouwen meer in de Chiro.
Nood aan alternatieve ontspanningsmogelijkheden voor de jeugd naast de Chiro.
Grote zaal Karel De Blauwer is te duur voor jongeren.
Onvoldoende uitgangsmogelijkheden in de streek voor jongeren.
De school moet blijven.
Er is nood aan meer buitenschoolse kinderopvang.
Er is nood aan meer speelpleinwerking.
Het is belangrijk dat er voorzieningen zijn.
Afbouw van gemeentelijke diensten vermindert de leefbaarheid.
OCMW zou zitdag moeten hebben.
Er zijn te weinig winkels in het dorp.
Café.

SOCIAAL LEEFKLIJMAAT

Het dorp kent sterke veroudering, jongeren trekken weg.
Het dorp heeft nood aan nieuwe, jonge bewoners.
Het verenigingsleven in Roesbrugge brandt op een laag pitje.
Er is vernieuwing nodig in het verenigingsleven in Roesbrugge.
Nood aan verwelkomingscomité voor nieuwe bewoners.
Nood aan dorpsraad in Roesbrugge.
Het dorp hangt niet aan mekaar.
Haringe en Roesbrugge zijn twee verschillende leefgemeenschappen.
Bewoners van de Vandenbusschestraat worden scheef bekeken.

WERKEN

Meer werk in eigen streek.
Door gebrek aan werk trekken mensen met hogere studies weg.
Nood aan terrein voor KMO's.
Vroeger hadden we veel café's, nu hebben we veel banken.

In de tweede helft van juni komt de groep terug samen om mogelijke oplossingen uit te denken.
Een volgende nieuwsbrief zal hiervan verslag uitbrengen.

BIJLAGE 12. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 2 Zandvoorde

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze

Nieuwsbrief Leefbaarheid

wordt gratis verspreid in

Beauvoorde (Veurne),

Bovekerke (Koekelare),

Roesbrugge-Haringe

(Poperinge),

Zandvoorde (Zonnebeke).

Nr. 2 - juni 1997

Voor meer inlichtingen:

Virginie Carlassara

Samenlevingsopbouw

Westhoek (SOW)

Ieperssteenweg 60

8600 WOUMEN-DIKSMUIDE

tel: 051/ 54.58.13

fax: 051/ 54.58.12

elke werkdag

tussen 9 en 17 uur

afgiftekantoor:

Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever:

Hendrik PLYLSER

p.a. SOW

Beste dorpsbewoners,

in deze tweede nieuwsbrief over het leefbaarheidsonderzoek in de Westhoek, willen wij u op de hoogte brengen van hoe de eerste bewonersbijeenkomsten verlopen zijn. Want ja, in de vier dorpen, nl. Zandvoorde, Bovekerke, Roesbrugge-Haringe en Beauvoorde, is de eerste bewonersbijeenkomst reeds voorbij. Hierop nodigden wij zowel mensen uit die we vooraf interviewden, als vertegenwoordigers van verenigingen, als sleutelfiguren van het dorp. In Bovekerke en in Beauvoorde waren 13 bewoners aanwezig, in Roesbrugge-Haringe kwamen 17 samen en in Zandvoorde 19 bewoners.

Om deze bijeenkomst voor te bereiden hadden we in elk dorp een twintigtal verkennende gesprekken over de leefbaarheid van het dorp, met mensen die we toevallig of via doorverwijzing aanspraken. Op basis van deze informatie formuleerden wij per dorp een 60 tot 90 stellingen. Deze stellingen geven kernachtig één leefbaarheidselement weer die specifiek is voor dat dorp. Deze stellingen zijn aangepast aan elk dorp afzonderlijk en werden gebruikt als basis-materiaal op de bewonersbijeenkomst.

De stellingen werden geordend per thema zoals : 1) wonen, 2) verkeer en vervoer, 3) sociaal leefklimaat, 4) relatie met gemeentebestuur, 5) werken, 6) voorzieningen en diensten en 7) milieu en toerisme.

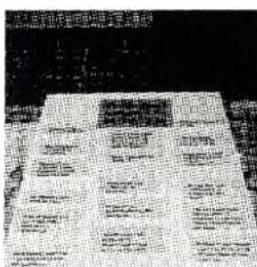
Op de bijeenkomst hielden we vier rondes om de stellingen te bespreken en te komen tot een selectie waarrond verder kan worden gewerkt.

Op de binnenbladzijden vindt u de resultaten die de vier rondes: 1) Met welke stellingen ging gans de groep akkoord ?

2) Met welke ging niemand akkoord ?

3) Waar verschilden de aanwezigen van mening en waarom ?

4) Wat zijn prioriteiten ?

I. RELATIE MET GEMEENTEBESTUUR

1. Door de fusie met Geluveld en Zonnebeke is Zandvoorde in de ver-geethoek gezet.
2. Zonnebeke moet méér organiseren in Zandvoorde dan een Kerstmarkt.
3. Als je geen binding hebt met de poli-tiek, krijg je er ook geen medewerking van.

II. SOCIAAL LEEFKLIJMAAT

1. Eens je politiek kleur bekennt, ben je op een rijtje gezet.
2. De verschillende verenigingen in Zandvoorde organiseren voldoende activiteiten in het dorp.
3. De verschillende verenigingen in Zandvoorde organiseren leuke activi-teiten in het dorp.
4. De verschillende verenigingen in Zandvoorde organiseren activiteiten voor iedereen in het dorp.
5. De school is weg. Daardoor is de plaats van ontmoeting voor jonge moeders weggefallen.
6. De zaal van het gemeentehuis is te klein voor de verenigingen.
7. Er heerst hier een goede mentaliteit.
8. Het feestcomité bracht leven in Zandvoorde.

1. We hebben een goede relatie met het gemeentebestuur te Zonnebeke.
2. De houding van Zonnebeke tegenover Zandvoorde is veel verbeterd.
3. Het gemeentebestuur stelt te strikte eisen aan de boerenbedrijven

III. VERKEER EN VERVOER

1. Het openbaar vervoer moet uitgebreid worden.
2. De toegangswegen zijn in slechte staat.
3. Er is nood aan een belbus in Zandvoorde.
4. Er moet een busverbinding komen tus-sen Geluveld en Zandvoorde.
5. De Zillebekerstraat moet dringend het-seld worden.
6. Mensen mét auto voeren dorpsgenoten zonder auto rond.
7. Het zwaar verkeer door Zandvoorde moet omgeleid worden.

1. Het openbaar vervoer is niet nodig.

IV. VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

1. Zonnegat is een goed aanbod voor de Zandvoordenaars.
2. De brandweer is te ver van het dorp.
3. Er moet terug een schooltje komen in Zandvoorde.
4. De sauna trekt vreemden aan.
5. Zandvoorde is voor bejaarden zonder auto niet leefbaar als ze geen hulp krij-gen van hun familie.

1. Dat er geen schooltje meer is in Zandvoorde is niets, want de school-bus komt toch de kinderen ophalen.
2. Er is niets méér in Zandvoorde.
3. Zonnegat moet gesloten worden
4. Geen probleem dat voorzieningen en diensten wegvallen in Zandvoorde, alles wordt toch aan huis gebracht voor bejaarden en zieken.

1. Vooral Zandvoorde wordt achteruitgesteld.

Commentaar: Zandvoorde is de meest achtergestelde van de gemeenten. Zandvoorde wordt zelfs niet meer als deelgemeente vermeld! Wordt Zandvoorde een gehucht van Geluveld?

2. Het gemeentebestuur stelt te strikte eisen voor bouwtoelatingen.

Commentaar: Men is niet té streng. Enerzijds verdringt landbouwgebied bouwgrond, anderzijds worden boerenbedrijven omgebouwd tot kastelen.

3. Een fusie met Wervik ware beter geweest.

Commentaar: We liggen ergens en nergens. We leunen meer aan bij Wervik dan niet zo ver af ligt.

4. Een fusie met Ieper ware beter geweest.

Commentaar: Vergelijk Zandvoorde met Hollebeke: Hollebeke werd beter bedield door Ieper dan Zandvoorde door Zonnebeke. Toch moeilijk in te schatten.

5. De mensen durven de burgemeester niet tegenspreken.

6. Je moet persoonlijk bij de burgemeester gaan als je iets wil gedaan krijgen van het gemeentebestuur.

7. De mensen zijn bang om hun mening te zeggen.

Commentaar: Positief: De burgemeester doet voor allemaal gelijk.

Negatief: Zandvoordenaars worden niet de deur gewezen.

1. Er is weinig jeugd in Zandvoorde.

2. De bevolking is verouderd.

Commentaar: De laatste 10 jaar komen voldoende jongeren bij. Maar het dorp is niet kindvriendelijk: er is niets voor hen, zelfs geen speeltuin. De jeugd die er is zit je niet; er is geen school, geen jeugdvereniging, geen speeltuin. De kinderen zijn, behalve op Sint Maartenfeest, onzichtbaar in Zandvoorde.

3. Er wordt hier veel geroddeld.

Commentaar: roddels heb je overal.

4. Nieuwe bewoners worden aanvaard, op voorwaarde dat ze zich aanpassen.

Commentaar: Dat ligt aan jezelf!

5. We zien niet graag mensen van een ander ras of huidskleur naar ons dorp komen.

Commentaar: Juist, men is ze niet gewoon en men moet ze nergens hebben.

6. De Zandvoordenaars krijgen voldoende de kans om zelf iets te ondernemen voor het dorp.

Akkoord: Geen probleem, maar alles kost geld!

Niet akkoord: We krijgen geen financiële middelen.

De voorwaarde is dat je de medewerking hebt van de burgemeester.

7. Dank zij de sauna en 't Zonnegat begint Zandvoorde te herleven.

1. Er zijn voldoende busverbindingen.

2. Het openbaar vervoer is gemakkelijk.

3. De toestand van de wegen in het dorp is problematisch.

Commentaar: De Zillebekestraat is een groot probleem, zeker voor fietsers.

4. Je hebt hier geen auto nodig: met de telefoon en de hulp van bureu kun je alles regelen.

5. Een gezin dat in Zandvoorde woont, heeft meer dan één auto nodig.

6. Als je hier komt wonen weet je dat je voor alles een auto nodig hebt.

Twee auto's zijn financieel niet haalbaar voor vele gezinnen! Er is dringend meer openbaar vervoer nodig, iemand die er op aangewezen is geraakt niet in Zonnebeke! By werkloze of werkende vrouwen.

7. Het dorp is een doorgangsweg voor Fransen (én voor zwaar verkeer) en dat is vervelend.

Commentaar:

- Ze rijden te rap.

- Kleine wegen worden beschadigd.

- Snelheidsremmers of meer controle nodig.

1. Het verenigingsleven sterft uit in Zandvoorde. Commentaar: Het verenigingsleven neemt af door de vergrijzing.

2. Het jeugdhuis 't Zonnegat moet uitgebreiden. Akkoord, de werking voor de jeugd kan uitgebreiden, maar niet ten allen prijze (geen geluidsoverlast). De Zandvoorde is niet het meest geschikte dorp voor een jeugdhuis, want er is hier geen jeugd. Maar de Oude Maalderij is het enige geschikte gebouw in gans groot-Zonnebeke.

3. De sauna past hier niet. Akkoord, past niet in landelijk kader. Het is een politiek cadeau aan Zandvoorde.

Niet akkoord, de sauna past in rustig kader van het platteland en brengt nieuwe mensen aan.

4. Een gemeentelijke zidag in Zandvoorde is onmisbaar. Akkoord, zeker na de werkuren (op zaterdagvoormiddag).

5. Er moet terug een post komen in het dorp. Akkoord, maar met openingsturen aangepast voor werkenden.

6. Er moeten meer winkels komen in Zandvoorde. Akkoord; banken; verzekerings; subsidiëren van laatste kleedwinkels; rijdende winkel.

Zandvoorde heeft genoeg winkels.

Akkoord, voldoende voor 500 inwoners.

8. Het OCMW is goed bereikbaar voor Zandvoordenaars.

9. De dienstverlening van het OCMW is goed (uitgebouwd) in het dorp.

Zidag heeft weinig zin (geen cliënteel). Als we bellen, komen ze op huisbezoek.

Mensen die er echt recht op hebben durven niet gaan aankloppen bij het OCMW.

Er zitten hier in de groep geen ocmw-klanten.

V.

WERKEN

1. In Zandvoorde zijn zeer weinig werklozen.
2. De bewoners zetten zich vrijwillig in in het dorp.

1. Het is rustig wonen in Zandvoorde.
2. Bouwverbod haalt de jeugd weg uit het dorp.
3. Zandvoorde is een mooi dorp.
4. De kwaliteit van de huizen is goed.
5. De plaats van Zandvoorde moet dringend opgefleurd worden.
6. In Zandvoorde is er ruimte om te leven.

VI.

WONEN

DOORD

1. Voor zelfstandigen bepaalt hun politieke kleur mee hun cliënteel.

1. Leegstaande huizen worden niet meer opgekocht.

AKK DOORD

1. Vroeger was hier werk, maar nu niet meer.
Vroeger was hier ook geen werk !
2. Fabrieken verhuizen naar Wallonie.
3. Grote boerenbedrijven "eten" de kleine op.
Dit is algemeen probleem in Vlaanderen.
4. In deze streek is er geen werk.

1. De container voor de kerk staat niet goed. Akkoord.
- Het is geen mooi zicht, het eerste wat je ziet als je Zandvoorde binnenrijdt.
- De passanten leggen er hun huisvuil neer.
- Er is reeds papierophaling.
2. In Zandvoorde is het wonen goedkoop.
Akkoord, in vergelijking met andere plaatsen is het nog goedkoop.
Niet akkoord: wat beschikbaar is, wordt opgekocht door buitenstaanders en wordt duurder.
3. De renovatie van de kerk was een goede zaak.
Akkoord, de kerk was aan renovatie toe, maar liefst met spreiding van de kosten over de tijd.
Niet akkoord:
- te hoge kostprijs. Er zijn andere zaken meer noodzakelijk.
- wordt als alibi voor andere doeleinden gebruikt.
- waarom moest dit met geld van de gemeente ?
4. De boeren overtreden de voorschriften.
Akkoord, sommige boeren (ook pluimveebedrijven) overtreden voorschriften.
5. Teveel mensen komen hier voorlopig huren tot hun huis elders gebouwd is.
De jeugd gaat wonen waar ze een huis goedkoop kunnen huren, de plaats doet niet ter zake.
6. De bosuitbreiding is een positieve zaak.
Akkoord voor de waardeloze percelen die in goed overleg met de boeren en goed gepland en vergoed zijn.
Niet akkoord, want er is al bos ! Liever het landschap behouden. Hagen planten zou ook goed zijn.
7. Er zijn te weinig woningen in Zandvoorde.
Nieuwe verkavelingen, meer bouwgrond nodig.
Nieuwbouw trekt jonge mensen aan. 200 inwoners erbij zou goed zijn. In 1907 waren er meer dan 1000 inwoners in Zandvoorde.
Er zijn ook wel wat nieuwe sociale woningen nodig, maar niet te veel.
Niet akkoord, wie zou willen dat die wijk achter zijn deur komt ? Een te grote bevolkingstoename brengt het landelijk dorp als klein rustig dorp in gevaar.
Voor landbouwers betekent het weer meer druk van de bewoners (oa. bij reukhinder).
8. Zandvoorde moet uitbreiden tot 1000 inwoners.
Niet akkoord.
- rustig wonen (400 is genoeg)
- geen lintbebouwing
- Akkoord.
- Jonge mensen moeten hier kunnen komen/blijven wonen. Al was het maar dat onze kinderen zouden kunnen blijven.
- We zouden meer politieke slagkracht hebben naar Zonnebeke toe. Alhoewel: als verst gelegen dorp altijd benadeeld.
- Als er geen uitbreiding komt, is daling van de bevolking mogelijk. Gevaar voor afsterven van de bevolking. Anderzijds is onbeperkt uitbreiden zeker niet gewenst.
9. Zandvoorde is gunstig gelegen voor handelszaken.
Akkoord: er is passage.
Niet akkoord: die passage stopt niet om te winkelen !

PRIORITEITEN

I. RELATIE MET HET GEMEENTEBESTUUR

Als je geen binding hebt met de politiek, krijg je geen medewerking.

Je moet persoonlijk bij de burgemeester gaan als je iets wil bekomen.

De mensen durven de burgemeester niet tegenwerken.

De mensen zijn bang hun mening te zeggen.

Een fusie met Ieper ware beter geweest.

Door de fusie met Geluveld en Zonnebke is Zandvoorde in de vergeethoek gezet.

Vooraf Zandvoorde wordt achtergesteld.

II. SOCIAAL LEEFKLIJMAAT

Er wordt teveel geroddeld.

Dank zij de sauna en 't Zonnegat herleeft Zandvoorde.

De bevolking is verouderd.

Er heerst hier een goede mentaliteit.

Er is weinig jeugd in Zandvoorde.

De school is weg. Daardoor is de plaats van ontmoeting voor jonge moeders weggevalen.

Het verenigingsleven sterft uit in Zandvoorde.

Het feestcomiteit bracht leven in Zandvoorde.

De zaal van het gemeentehuis is te klein voor verenigingen.

III. VERKEER EN VERVOER

Als je hier komt wonen weet je dat je voor alles een auto nodig hebt.

Het dorp is een doorgangsweg voor Fransen en dat is vervelend.

De toegangswegen zijn in slechte staat.

Een gezin dat in Zandvoorde woont heeft meer dan één auto nodig.

Er is nood aan een belbus in Zandvoorde.

Zandvoorde is voor bejaarden zonder auto niet leefbaar als ze geen hulp krijgen van hun familie.

Er moet een busverbinding komen tussen Geluveld en Zandvoorde.

Het zwaar verkeer door zandvoorde moet omgeleid worden.

Het openbaar vervoer moet uitgebreid worden.

De toestand van de wegen in het dorp is problematisch.

De Zillebkestraat moet dringend hersteld worden.

IV. VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

Er moeten meer winkels komen in Zandvoorde.

De school moet terugkomen.

't Zonnegat is een goed aanbod voor Zandvoordenaars.

Zandvoorde heeft genoeg winkels.

Een gemeentelijke zitdag in Zandvoorde is onmisbaar.

Het jeugdhuis 't Zonnegat moet uitbreiden.

Er moet terug een post komen in het dorp.

De brandweer is te ver weg van het dorp.

Er moet terug een schooltje komen in Zandvoorde.

V. WERKEN

Fabrieken verhuizen naar Wallonië.

In deze streek is er geen werk.

De bewoners zetten zich vrijwillig in in het dorp.

VI. WONEN

De huizen zijn van goede kwaliteit.

Zandvoorde moet uitbreiden tot 1 000 inwoners.

Het is rustig wonen in Zandvoorde.

Nieuwe verkaveling, meer bouwgrond.

De container voor de kerk staat niet goed.

De plaats van zandvoorde moet dringend opgefleurd worden.

Bouwverbod haalt de jeugd weg uit het dorp.

Zandvoorde is een mooi dorp.

VII. MILIEU

Bosuitbreiding is een goede zaak.

In de tweede helft van juni komt de groep terug samen om mogelijke oplossingen uit te denken.
Een volgende nieuwsbrief zal hiervan verslag uitbrengen.

BIJLAGE 13. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 2 Bovekerke

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze

Nieuwsbrief Leefbaarheid wordt gratis verspreid in

Beauvoorde (Veurne),

Bovekerke (Koekelare),

Roesbrugge-Haringe

(Poperinge),

Zandvoorde (Zonnebeke).

Nr. 2 - juni 1997

Voor meer inlichtingen:

Virginie Carlassara

Samenlevingsopbouw

Westhoek (SOW)

Ieperssteenweg 60

8600 WOUMEN-DIKSMUIDE

tel: 051/ 54.58.13

fax: 051/ 54.58.12

elke werkdag

tussen 9 en 17 uur

afgiftekantoor:

Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever:

Hendrik PLYLSER

p.a. SOW

Beste dorpsbewoners,

in deze tweede nieuwsbrief over het leefbaarheidsonderzoek in de Westhoek, willen wij u op de hoogte brengen van hoe de eerste bewonersbijeenkomsten verlopen zijn. Want ja, in de vier dorpen, nl. Zandvoorde, Bovekerke, Roesbrugge-Haringe en Beauvoorde, is de eerste bewonersbijeenkomst reeds voorbij. Hierop nodigden wij zowel mensen uit die we vooraf interviewden, als vertegenwoordigers van verenigingen, als sleutelfiguren van het dorp. In Bovekerke en in Beauvoorde waren 13 bewoners aanwezig, in Roesbrugge-Haringe kwamen 17 samen en in Zandvoorde 19 bewoners.

Om deze bijeenkomst voor te bereiden hadden we in elk dorp een twintigtal verkennende gesprekken over de leefbaarheid van het dorp, met mensen die we toevallig of via doorverwijzing aanspraken. Op basis van deze informatie formuleerden wij per dorp een 60 tot 90 stellingen. Deze stellingen geven kernachtig één leefbaarheidsselement weer die specifiek is voor dat dorp. Deze stellingen zijn aangepast aan elk dorp afzonderlijk en werden gebruikt als basis-materiaal op de bewonersbijeenkomst.

De stellingen werden geordend per thema zoals : 1) wonen, 2) verkeer en vervoer, 3) sociaal leefklimaat, 4) relatie met gemeentebestuur, 5) werken, 6) voorzieningen en diensten en 7) milieu en toerisme.

Op de bijeenkomst hielden we vier rondes om de stellingen te bespreken en te komen tot een selectie waarrond verder kan worden gewerkt.

Op de binnenbladzijden vindt u de resultaten die de vier rondes:

- 1) Met welke stellingen ging gans de groep akkoord ?
- 2) Met welke ging niemand akkoord ?
- 3) Waar verschilden de aanwezigen van mening en waarom ?
- 4) Wat zijn prioriteiten ?

I. WONEN

1. Bovekerke wordt een woondorp van pendelaars.
2. Nood aan nieuwe woningen, meer bouwgrond.
3. Dorpskern moet heraangelegd worden.
4. Moscou is niet bereikbaar voor brandweerwagens.
5. De woningen die te koop staan worden moeilijk verkocht.
6. Er is nood aan een nieuwe woonwijk.

II. VERKEER EN VERVOER

1. De kerkwegeltjes moeten opnieuw aangelegd worden voor fietsers.
2. Openbaar vervoer is een oplossing voor mensen zonder auto.
3. Om in Bovekerke te wonen moet je een auto hebben.
4. De Provinciebaan is gevaarlijker dan de Bovekerkestraat.
5. Het zwaar verkeer door Bovekerke moet omgeleid worden.
6. Aangepast openbaar vervoer ontbreekt voor scholieren en studenten.
7. Ouders moeten hun kinderen vaak vervoeren met de auto.
8. Verkeersproblemen zijn er niet alleen in de Bovekerkestraat maar ook in andere straten van het dorp.

1. Op Moscou moet meer parkeerplaatsen komen.
2. Teveel woningen worden aan "sociale gevallen" verhuurd.

III. SOCIAAL LEEFKLIMAAT

1. Familiebanden zijn zeer belangrijk in Bovekerke.
2. Er is een bruisend verenigingsleven.
3. Een groot deel van de bevolking is verouderd.
4. Er is een verjonging nodig.
5. Mensen werken goed samen, helpen elkaar.
6. De school is een bindmiddel. Als de school zou verdwijnen zouden contacten tussen kinderen en hun ouders verdwijnen.
7. Inwijkelingen worden aanvaard, als ze zich integreren.

1. De meeste activiteiten zijn voor ouderen.
2. Bovekerke Actief hitst de bewoners op.
3. Bovekerke ligt niet in de Westhoek maar in Houtland.
4. Het verenigingsleven wordt teveel beïnvloed door inwijkelingen.
5. Jong en oud kent elkaar niet en ontmoet elkaar niet meer.

IV. RELATIE MET GEMEENTEBESTUUR

1. De verenigingen in Bovekerke moeten meer subsidies krijgen.
2. Koekelare behandelt Bovekerke stiefmoederlijk.
3. Sinds de Schepen van Openbare Werken een Bovekerkenaar is, doet Koekelare meer voor Bovekerke.
4. Bovekerke vraagt geen grote realisaties, maar kleine verwezenlijkingen.
5. Hopelijk doet Bovekerke Actief verder.
6. Koekelare bouwt systematisch diensten af in deelgemeenten - vooral in Bovekerke.
7. Grote realisaties in hoofdgemeente ten koste van de realisaties in leefbaarheid van de deelgemeente.

1. Koekelare doet niets voor Bovekerke.

1. Bouwgrond duur.

Globaal gezien niet te duur ten aanzien van de andere gemeenten. De percelen op Moscou zijn wel te duur geweest en zijn dan ook lang niet verkocht geraakt. Typisch is dat niet iedereen op Moscou wil wonen.

2. De kwaliteit van de huizen is goed. Juist, in vergelijking met omliggende dorpen staan hier niet veel krotten. Op de plaatsen staan er een paar huizen te verkrotten omdat ze niet verkocht worden.

3. Dorp is niet aantrekkelijk.

Het dorp is landelijk, maar de wegen zijn te recht, waardoor te snel gereden wordt. De straten moeten versmalen en er moet meer groen komen.

Vergelijk met Zande: is een prachtig dorpje geworden. In Bovekerke is teveel beton. De dorpskern rond de kerk is niet mooi. Er zijn wel mooie gebouwen en huizen in Bovekerke.

4. Te veel mensen komen hier tijdelijk wonen (terwijl ze elders bouwen).

Dat is juist en normaal. Er is geen bouwgrond voor mensen die hier willen blijven.

1. De eerste autostrade is te ver weg.

2. Dé prioriteit voor de Bovekerkestraat is een fietspad.

Er moet alleszins prioritair iets voor fietsers gebeuren. Wat is een vraag voor deskundigen. De straten moeten uitnodigen om trager te rijden. Prioriteit is de veiligheid voor fietsers.

3. Snelheidsbeperking en politiecontrole zijn voor de Bovekerkestraat een voldoende oplossing.

Verkeersborden alleen zijn geen oplossing. Politiecontrole is efficiënter. Beroep doen op eigen gezond verstand werkt blijkbaar niet.

Er ontstaat een levendige discussie, want er zijn andere meningen in de groep.

4. Er moet een belbus komen in het dorp.

1. Bovekerkenaars zien niet graag dat er veel vreemdelingen of OCMW-klanten komen wonen in Bovekerke.

Men heeft schrik dat deze mensen verhoudingsgewijs teveel doorwegen in een klein dorp. Leefbaarheid van de huizen is belangrijk: mooie huizen trekken 'goed publiek' aan.

2. Nood aan een vriendenkring buiten het dorp. 'Da's persoonlijk.'

Het is gezond andere mensen buiten Bovekerke te kennen - maar zeker niet in Koekelare zoeken.

3. Het is makkelijk om een activiteit te organiseren in Bovekerke.

Vroeger was het beter. Nu zijn te veel en te vaak activiteiten. Afhankelijk van het soort activiteiten komt er volk op af, bijvoorbeeld als kinderopvang voorzien is.

4. De verschillende verenigingen werken goed samen, ongeacht hun politieke kleur.

Kleur speelt geen rol (er is maar één kleur) ... ze werken niet samen, maar ze werken mekaar ook niet tegen.

5. Het verenigingsleven is sterk verminderd de laatste jaren.

Negatief: TV is grootste vergif. Jongeren trekken zich ouderen niet meer aan.

Er zijn teveel activiteiten. Jongeren gingen vroeger meer samen uit.

Positief: Beter dan in welk ander dorp. Verjonging in bestuur van de KWB.

1. Koekelare houdt rekening met de mening van de bewoners van Bovekerke. Ze raadplegen ons, maar je ziet niet vaak resultaten (afhankelijk van wat je vraagt). Hoorzittingen worden te weinig gehouden. Nu dank zij vertegenwoordiging verplicht rekening te houden met Bovekerke.

2. We hebben een goede relatie met het gemeentebestuur. Veel verbeterd door vertegenwoordiging in Koekelare. Nood aan een OCMW-raadslid.

3. Bovekerke past goed bij Koekelare als hoofdgemeente.

Geen spontane relatie! Mee-leven is moeilijk.

4. Bovekerke hoort niet bij Koekelare, de Provinciebaan is een scheidslijn.

V. WERKEN

1. Bovekerkenaars willen in de buurt van hun werk wonen.
2. Er is genoeg werk/industrie in eigen streek.
3. Bovekerke is gunstig gelegen voor zelfstandigen.

VI. VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

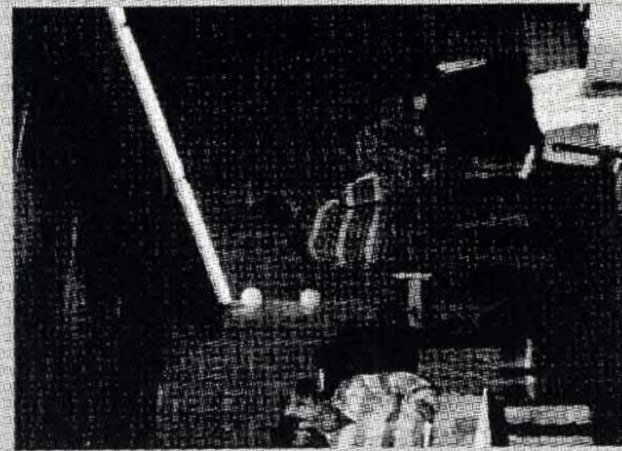
1. De post moet terug zitten houden in het dorp zelf.
2. Koekelare probeert alle voorzieningen en diensten te centraliseren.
3. Een dorp is leefbaar zolang je goed, gezond en jong bent. Als er problemen zijn, ben je van alles afhankelijk.
4. De bibliotheek moet behouden blijven.
5. Het OCMW verleent goede diensten aan Bovekerke.
6. Er is nood aan speelruimte voor kinderen.

1. Er zijn onvoldoende winkels in Bovekerke.
2. Behalve een apotheek en een dokter is hier niets. Ook al zijn we mobiel, toch hebben we er last van.
3. Bovekerke is onleefbaar voor alleenstaande, zieke bejaarden.
4. Bibliotheek beter in gemeentegebouw dan in basisschool.
5. De gemeentelijke zaal moet uitbreiden.
6. Tekort aan culturele activiteiten in het dorp.
7. Voor- en naschoolse kinderopvang moet uitgebreid worden.
8. Bovekerke mist een tearoom met terras.
9. Bovekerke heeft geen OCMW nodig. Buren en familie vangen elkaar op. (Commentaar: Drempeelvrees bij de inwoners; dus zeker geen zitdag in het dorp. Mensen die het OCMW nodig hebben, durven niet gaan.)
10. Voor de jeugd is er de Chiro in Koekelare. Meer hebben ze niet nodig.

VII. MILIEU

1. De voorschriften over het uitvoeren van mest worden niet correct toegepast.
2. De varkenswékerijen veroorzaken overlast.
3. Het dorp moet opgeleurd worden met bloemen en bomen.
4. De Plaatsbeek is vervuild.
5. Er is een probleem met de riolering.

1. Vroeger was hier meer werk dan nu.
2. Bedrijven of zelfstandigen verhuizen omdat ze hier niet kunnen uitbreiden. Juist. Er is geen industrie voorzien in het gewestplan.
3. Bovekerkenaars verhuizen uit het dorp voor meer werk. Een echte bovekerkenaar blijft in de buurt, komt terug. Jongeren verhuizen niet voor werk, maar omdat er geen bouwgrond is.

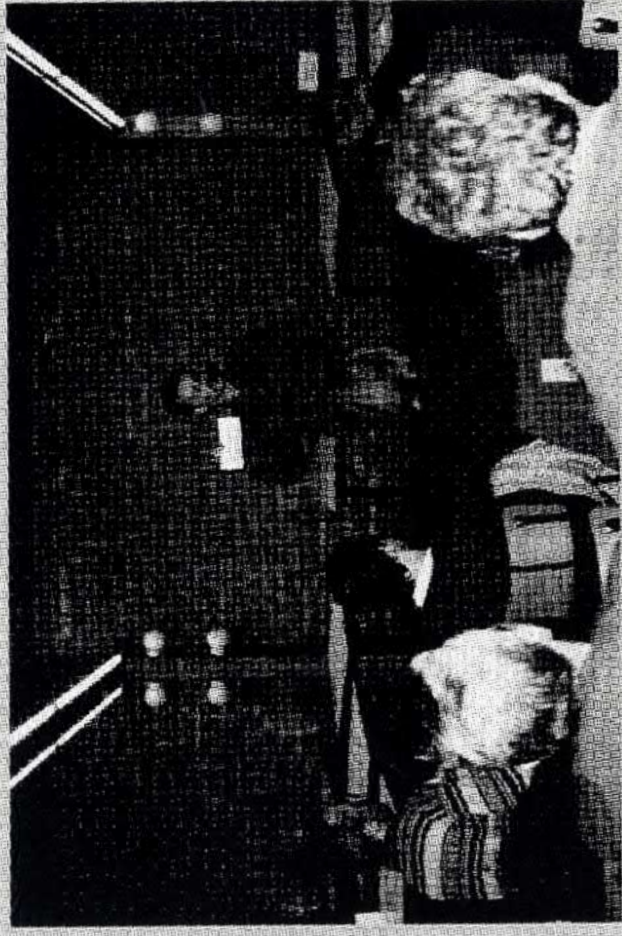

1. Er zou een voetbalterrein moeten komen op Moscou. Akkoord, op Moscou is geen verkeer en meer leugd dichtbij.

DOORSI

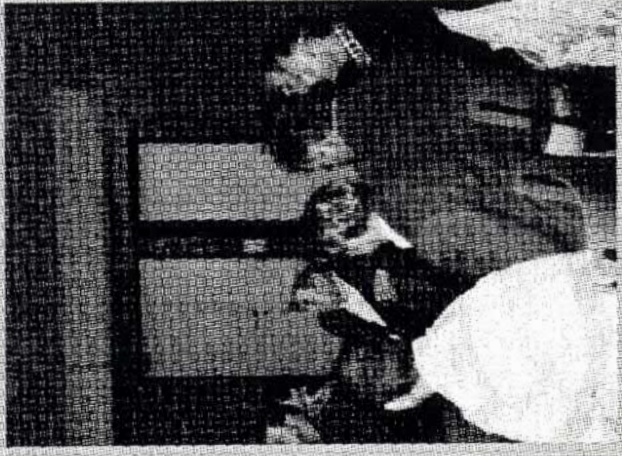
Het huidige plein ligt niet centraal in het dorp. Niet akkoord, er kunnen beter andere dingen gedaan worden, en het zou beter in de dorpskern liggen.

2. OCMW zou een zitdag moeten houden in Bovekerke. Zeker niet.
3. Er moeten weer activiteiten of verenigingen voor jongeren komen. Akkoord, er is niets meer. Vroeger was er de JKAJ, de Chiro-melsjes, majoretten. Maar moeilijk; gemiddeld 10 kinderen per (leer-)jaar. Niemand wil leiding/verantwoordelijkheid op zich nemen. Het trekt jongeren van buiten aan die alles afbreken. Hoé je het organiseert is belangrijk. Dat er niets is is extreem.
4. Er moeten bejaardenhuisjes of -flats komen. Akkoord, het is een vraag van de oudere bevolking. Nu moeten ze naar Koekelare. Niet akkoord: 75/100 bejaarden woont in eigen huis. Zij willen niet naar nieuwe gebouwtjes. Beter bestaande huisjes renoveren en onderhouden.
5. Aan-huis-diensten en leveringen zijn duurder (en een oplossing).

1. Er is veel groen in Bovekerke. Te weinig groen in de dorpskern en langs de straten.

2. Er zijn mensen die hun vuilnis in een ton opbranden. Dat veroorzaakt stovende stank. Er moet daar meer op gelet worden. Containerpark gebruiken. Er hangt een taboe-sfeer rond deze overtredding.

PRIORITEITEN

WONEN

De woningen die te koop staan worden moeilijk verkocht.

Er is een probleem met de renovering.

Er moeten bejaardenhuisjes komen.

Opfleuren van het dorp.

Nood aan nieuwe woningen, meer bouwgrond.

Dorp is niet aantrekkelijk.

Nood aan nieuwe woonwijk.

Dorpskern moet heraangelegd worden.

VERKEER EN VERVOER

De Provinciebaan is gevaarlijker dan de Bovekerkestraat.

Openbaar vervoer is een oplossing voor mensen zonder auto.

Snelheidsbeperking en controle in de Bovekerkestraat.

Aangepast openbaar vervoer ontbreekt voor scholieren en studenten.

Dé prioriteit voor de Bovekerkestraat is een fietspad.

Ouders moeten hun kinderen vaak ver voeren met de auto.

Om in Bovekerke te wonen moet je een auto hebben.

Kerkewegeltjes voor fietsers heraanleggen.

Verkeersproblemen niet alleen in Bovekerkestraat.

SOCIAAL LEEFKLIMAAT

De verschillende verenigingen werken goed samen, ongeacht hun politieke kleur.

Inwijkelingen worden aanvaard, als ze zich integreren.

Een groot deel van de bevolking is verouderd.

Bovekerkenaars zien niet graag vreemdelingen komen wonen.

Familiebanden zijn zeer belangrijk in Bovekerke.

Te veel mensen komen hier tijdelijk wonen.

Er is verjonging nodig.

School als bindmiddel voor contacten tussen ouders en tussen kinderen.

RELATIE MET GEMEENTEBESTUUR

Hopelijk doet Bovekerke Actief verder.

Koekelare behandelt Bovekerke stiefmoederlijk.

Grote realisaties in Koekelare gaan ten koste van Bovekerke.

Bovekerke past bij Koekelare.

Bovekerke vraagt geen grote realisaties, maar kleine verwezenlijkingen.

Koekelare bouwt systematisch alles af in de deelgemeenten.

Sinds de schepen van openbare werken een Bovekerkenaar is, is er veel veranderd.

De verenigingen in Bovekerke moeten (meer) subsidies krijgen.

WERKEN

Bedrijven verhuizen omdat ze hier niet kunnen uitbreiden.

Vroeger was hier meer werk dan nu.

Bovekerkenaars verhuizen uit het dorp voor meer werk.

VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

Moskou is niet bereikbaar voor brandweer.

Voetbalterrein.

Nood aan speelruimte voor kinderen.

Koekelare probeert alle voorzieningen en diensten te centraliseren.

De post moet terug zituren houden in het dorp.

De bibliotheek moet behouden blijven.

MILIEU

Er zijn mensen die hun vuilnis in een ton verbranden.

Er is een probleem met de riolering.

Er is veel groen in Bovekerke.

De Plaatsebeek is vervuild.

Varkenskwakerijen veroorzaken (reuk)overlast.

In de tweede helft van juni komt de groep terug samen om mogelijke oplossingen uit te denken.

Een volgende nieuwsbrief zal hiervan verslag uitbrengen.

BIJLAGE 14. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 2 Beauvoorde

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze

Nieuwsbrief Leefbaarheid

wordt gratis verspreid in

Beauvoorde (Veurne),

Bovekerke (Koekelare),

Roesbrugge-Haringe

(Poperinge),

Zandvoorde (Zonnebeke).

Nr. 2 - juni 1997

Voor meer inlichtingen:

Virginie Carlassara

Samenlevingsopbouw

Westhoek (SOW)

Ieperssteenweg 60

8600 WOUMEN-DIKSMUDE

tel: 051/ 54.58.13

fax: 051/ 54.58.12

elke werkdag

tussen 9 en 17 uur

afgiftekantoor:

Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever:

Hendrik PLYYSER

p.a. SOW

Beste dorpsbewoners,

in deze tweede nieuwsbrief over het leefbaarheidsonderzoek in de Westhoek, willen wij u op de hoogte brengen van hoe de eerste bewonersbijeenkomsten verlopen zijn. Want ja, in de vier dorpen, nl. Zandvoorde, Bovekerke, Roesbrugge-Haringe en Beauvoorde, is de eerste bewonersbijeenkomst reeds voorbij. Hierop nodigden wij zowel mensen uit die we vooraf interviewden, als vertegenwoordigers van verenigingen, als sleutelfiguren van het dorp. In Bovekerke en in Beauvoorde waren 13 bewoners aanwezig, in Roesbrugge-Haringe kwamen 17 samen en in Zandvoorde 19 bewoners.

Om deze bijeenkomst voor te bereiden hadden we in elk dorp een twintigtal verkennende gesprekken over de leefbaarheid van het dorp, met mensen die we toevallig of via doorverwijzing aanspraken. Op basis van deze informatie formuleerden wij per dorp een 60 tot 90 stellingen. Deze stellingen geven kernachtig één leefbaarheidselement weer die specifiek is voor dat dorp. Deze stellingen zijn aangepast aan elk dorp afzonderlijk en werden gebruikt als basis-materiaal op de bewonersbijeenkomst.

De stellingen werden geordend per thema zoals : 1) wonen, 2) verkeer en vervoer, 3) sociaal leefklimaat, 4) relatie met gemeentebestuur, 5) werken, 6) voorzieningen en diensten en 7) milieu en toerisme.

Op de bijeenkomst hielden we vier rondes om de stellingen te bespreken en te komen tot een selectie waarrond verder kan worden gewerkt.

Op de binnenbladzijden vindt u de resultaten die de vier rondes:

- 1) Met welke stellingen ging gans de groep akkoord ?
- 2) Met welke ging niemand akkoord ?
- 3) Waar verschilden de aanwezigen van mening en waarom ?
- 4) Wat zijn prioriteiten ?

I. SOCIAAL LEEFKLIMAAT

1. Als de school zou verdwijnen, zouden het verenigingsleven en de sociale contacten ook verdwijnen.
2. Er zijn te weinig jongeren (15 - 25 jaar) in Beauvoorde.
3. De verenigingen draaien te veel op enkele personen.
4. Beauvoorde wil een actieve dorpsraad.
5. Het culturele verenigingsleven heeft van Beauvoorde een dynamisch dorp gemaakt.
6. Als inwijking word je makkelijk opgenomen in de dorpsgemeenschap.
7. De andere verenigingen (KVLV, KAV, e.a.) zijn er voor de Beauvoordenaars.

II. WERKEN

1. Doordat er geen uitbreidingsmogelijkheid is, verdwijnt het werk (vb patebedrijf)
2. Beauvoorde is een woordorp.

III. VERKEER EN VERVOER

1. De heraanleg van de Gouden Hoofdstraat zorgt voor snel doorgaand verkeer.
2. Het openbaar vervoer moet beter aangepast zijn aan scholieren.
3. De fietspaden zijn onveilig.
4. De voetpaden zijn onveilig.
5. De belbus functioneert goed.
6. Het zwaar verkeer moet omgeleid worden.

IV. VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

1. Beauvoorde mist een apotheek.
2. Culturele activiteiten zijn er in Beauvoorde in overvloed en voor iedereen.
3. Kinderopvang in Beauvoorde is o.k.
4. Het speelplein is verouderd en gevaarlijk.
5. Mutualiteit en gemeente moeten dringend hier een ziddag voorzien.
6. Beauvoorde staat bol van activiteiten heel het jaar door.
7. De vakantiewoningen in Beauvoorde zijn een grote aanwinst voor het dorp (zeer goede bezetting).
8. Een dorpscafé is hier tekort.

1. Het bestaande verenigingsleven is niet aantrekkelijk voor jongeren.
2. Het opbouwwerk Yzerstreek houdt geen rekening met de lokale verenigingen.
3. Het culturele verenigingsleven, door en voor inwijkingen.
4. O je van Vinkem ziet, klap je nie mè de die van Wuilverdingem.
5. Groei kan niet blijven duren, want groei ondermijnt dorp.
6. Enkel als je je engageert in het verenigingsleven, word je aanvaard in Beauvoorde.
7. Al dat cultureel-toeristisch aanbod zorgt voor overbelasting (lawaai, vreemdeelingen). Beauvoordenaars hebben er weinig of niets aan.

1. Als alleenstaande bejaarde in Beauvoorde is het leven veel te duur.
2. De horéca in Beauvoorde eist alle ruimte op.
3. Beauvoorde is er enkel voor de toeristen.
4. Alle levensnoodzakelijke produkten (bakker, kruidenier) zijn te verkrijgen in het dorp.
5. Je kunt hier alles vinden maar je betaalt wel 30% meer.

1. Een pastoor is een spilfiguur in het dorpsleven.
een spilfiguur of een steen des aanstoots? In het verleden bleek misbruik van macht... Als er geen pastoor is, dan wordt dit als een gemis gevoeld.
2. Er is te weinig vernieuwing en verjonging in het bestuur van de verenigingen.
Jongeren engageren zich anders. Je krijgt te maken met 2-inkomensgezinnen die weinig nood hebben aan een verenigingsleven.

1. Cultuurtourisme in Beauvoorde heeft weinig tewerkstelling gebracht.
Alhoewel... onderzoek wijst het tegen-deel uit.
2. Vanuit Beauvoorde vind je makkelijk werk dicht bij huis.
Dit lijkt niet te kloppen; er is weinig werk binnen een vrij ruime schaal.
Wel wordt gezocht tot in Gent, Brussel. Het intellect trekt weg.

1. Het openbaar vervoer is voldoende uitgebouwd.
De Belbus wordt inderdaad veel gebruikt.
2. Afspraken tussen bewoners lossen mobiliteitsproblemen op.
Mobiliteitsproblemen moeten opgelost worden via openbaar vervoer. Er moet dus samenspraak zijn met het openbaar vervoer. Bij een grotere afhankelijkheid (zoals bij bejaarden) is burenhulp belangrijk.

1. De bibliotheek is nooit in orde.
De bibliotheek heeft een slecht registratie-systeem. Toch is er een mooi aanbod van boeken.
2. Voor de jeugd is er een uitgebreid aanbod van activiteiten.
voor +12-jarigen is er niets.
3. Beauvoorde is sterk achteruitgegaan op vlak van "Commercie".
4. Wie kan (eigen vervoer - Belbus) koopt in Veurne.
Niet enkel in Veurne natuurlijk.

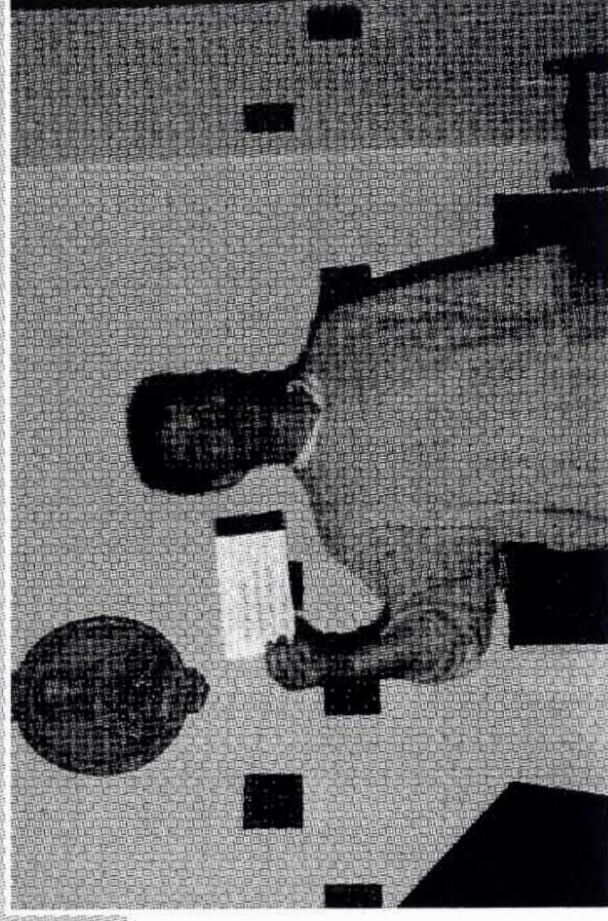
DISCUSSIE

V. WONEN

1. Stoepen en straten moeten aangepast zijn voor rolstoelen.
2. Dé troef van Beauvoorde is de rust.

DOOR

VI. RELATIE MET GEMEENTEBESTUUR

1. Bouwvallige huizen zijn een probleem in Beauvoorde.
2. Beauvoorde-dorp ligt geïsoleerd.
3. Als het om te geven is weet Veurne Beauvoorde niet liggen.
4. Als er niemand van het dorp in de gemeenteraad zit, ben je als dorp gezien.
5. Als er iets gebeurt vanuit 't stad, dan weten wij er niets van.
6. In de zomer is het veel gemakkelijker om faciliteiten te krijgen voor de geplande activiteiten.

1. Beauvoorde is geschikt voor bejaarden.
Er is contact mogelijk met leeftijdsgenoten, de kans bestaat om elkaar te betrekken bij allerhande soorten activiteiten.

2. Beauvoorde is ideaal voor jongeren.
Beschikken over een school is een belangrijke troef. Anderzijds is er een gebrek aan activiteiten voor +15 jarigen, voor niet georganiseerde jeugd. Toch wordt deze situatie verkozen, liever dan jongeren te laten rondhangen ergens op de Zeedijk. Een dorp kan een aantal andere waarden aanleren. Dit betekent niet dat er in de vakantieperiodes geen problemen zijn.

3. Beauvoorde is een verzorgd dorp.
Als je de baan bekijkt en de kerkhof, dan zie je dat het goed onderhouden is, geveils worden gerestaureerd... Toch zie je dat een aantal woningen aan het verkrotten zijn.

4. Nieuwe verkaveling, meer bouwgrond.
Alle bouwgrond is reeds 'weg', hoewel tussen de woningen in zijn er grote 'gaten'. Die kunnen eerst opgevuld worden. Een verkaveling in een waardevol gebied hoeft niet. Mensen worden veeltegend: ze willen bouwgrond met een voor- en een achtertuin...

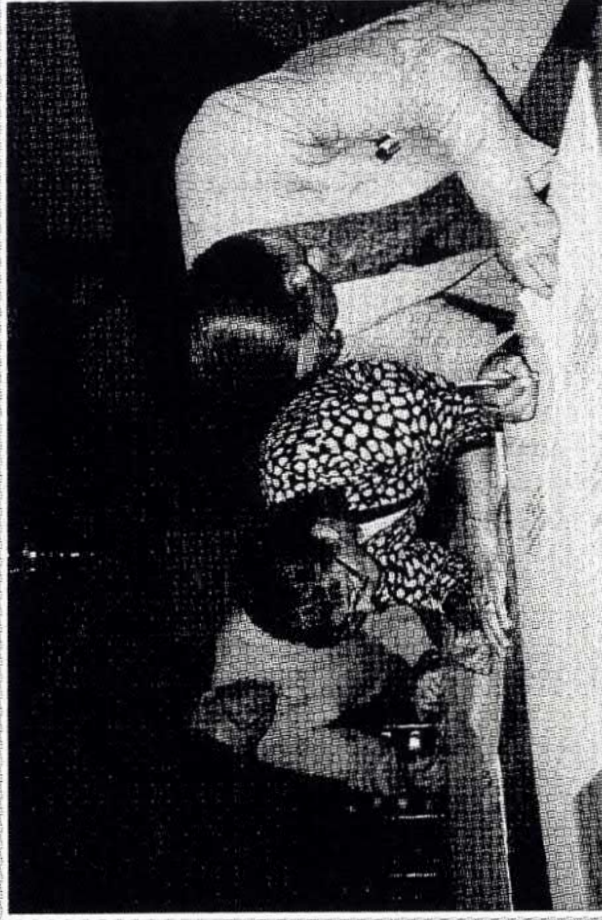
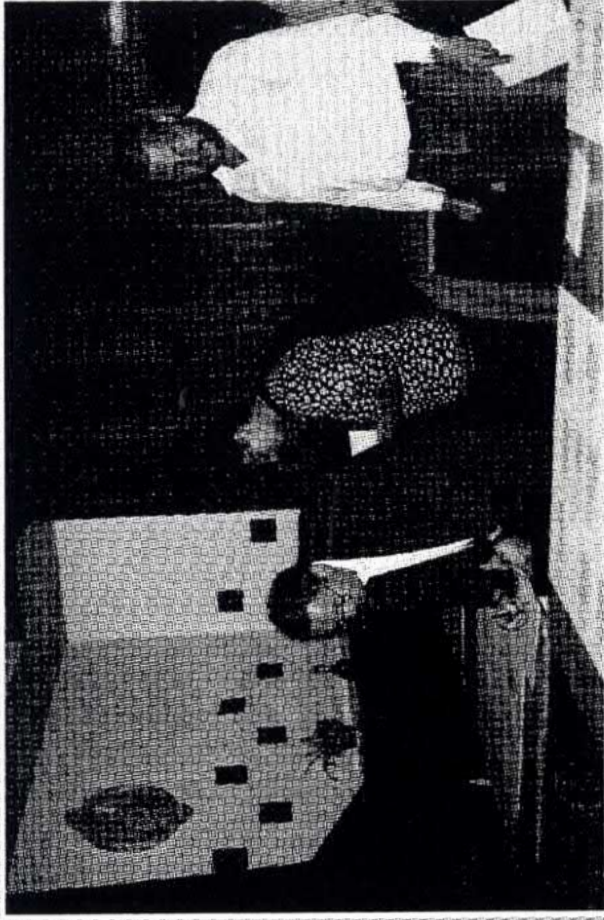
5. Boeren kunnen de bouwvoorschriften overtreden. Groenschermen ontbreken inderdaad vaak. Een strengere controle is noodzakelijk

1. Beauvoorde is geklasseerd. Niet iedereen moet zich houden aan de voorschriften.

2. Beauvoorde is schoon zoals het is, laten we het zo houden.
Toch moet je wat ruimte vrijhouden om dynamiek ter plaatse mogelijk te houden. Dit moet echter binnen een bepaald kader gehouden worden.

3. Als je iets nodig hebt, moet je maar bellen naar de juiste persoon in Veurne.
Voorspraak bestaat inderdaad nog. Toch is niet alles mogelijk. Er zijn nog een aantal voorschriften.

4. Als er mensen willen bouwen in Beauvoorde, mogen ze dat doen zoals ze zelf willen.
Er zijn natuurlijk de achterpoortjes. Toch evolueren ook de voorschriften.

PRIORITEITEN

SOCIAAL LEEFKLIAMAAT

Er zijn te weinig jongeren (15 - 25 jaar) in Beauvoorde.
 De verenigingen draaien te veel op enkele personen.
 Beauvoorde wil een actieve dorpsraad.
 Het culturele verenigingsleven heeft van Beauvoorde een dynamisch dorp gemaakt.
 Als inwijkeling wordt je makkelijk opgenomen in de dorpsgemeenschap.
 Een pastoor is een spilfiguur in het dorpsleven.
 Er is te weinig vernieuwing en verjonging in het bestuur van de verenigingen.

WERKEN

Doordat er geen uitbreidingsmogelijkheid is, verdwijnt het werk (vb patébedrijf).
 Beauvoorde is een woondorp.

VERKEER EN VERVOER

De heraanleg van de Gouden Hoofdstraat zorgt voor snel doorgaand verkeer.
 De fietspaden zijn onveilig.
 De voetpaden zijn onveilig.
 De belbus functioneert goed.
 Afspraken tussen bewoners lossen mobiliteitsproblemen op.

VOORZIENINGEN EN DIENSTEN

Kinderopvang in Beauvoorde is o.k.
 Het speelplein is verouderd en gevaarlijk.
 Mutualiteit en gemeente moeten dringend hier een zitdag voorzien.
 Beauvoorde staat bol van activiteiten heel het jaar door.
 De vakantiewoningen in Beauvoorde zijn een grote aanwinst voor het dorp (zeer goede bezetting).
 Een dorpscafé is hier tekort.
 Beauvoorde is sterk achteruitgegaan op vlak van "Commercie".

WONEN

Dé troef van Beauvoorde is de rust.
 Beauvoorde is geschikt voor bejaarden.
 Beauvoorde is ideaal voor jongeren.
 Beauvoorde is een verzorgd dorp.
 Nieuwe verkaveling, meer bouwgrond.
 Boeren kunnen de bouwvoorschriften overtreden.

RELATIE MET GEMEENTEBESTUUR

Beauvoorde is geklasseerd. Niet iedereen moet zich houden aan de voorschriften.
 Beauvoorde is schoon zoals het is, laten we het zo houden.
 Als je iets nodig hebt, moet je maar bellen naar de juiste persoon in Veurne.
 Als er mensen willen bouwen in Beauvoorde, mogen ze dat doen zoals ze zelf willen.

In de tweede helft van juni komt de groep terug samen om mogelijke oplossingen uit te denken.
 Een volgende nieuwsbrief zal hiervan verslag uitbrengen.

BIJLAGE 15. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3 Roesbrugge-Haringe

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze

Nieuwsbrief Leefbaarheid

wordt gratis verspreid in

Beauvoorde (Veurne).

Bovekerke (Koekelare).

Roesbrugge-Haringe

(Poperinge).

Zandvoorde (Zonnebeke).

Nr. 3 - 5 augustus 1997

Deze Nieuwsbrief verschijnt op
15 mei, 15 juni, 5 augustus,
1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen:

Virginie Carlassara

Samenlevingsopbouw

Westhoek (SOW)

Ieperssteenweg 60

8600 WOUMEN-DIKSMUIDE

tel: 051/ 54.58.13

fax: 051/ 54.58.12

elke werkdag

tussen 9 en 17 uur

afgiftekantoor:

8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever:

Hendrik PLYSER

p.a. SOW

Beste bewoners van Roesbrugge-Haringe,

in deze Nieuwsbrief Leefbaarheid krijgt u verslag van de tweede groepsbijeenkomst in uw dorp. Ditmaal hebben we een lijst gemaakt van mogelijke oplossingen rond problemen in het dorp. De probleemgebieden werden door ons samengevat aan de hand van de lijst met stellingen die in de vorige groepsbijeenkomst door de aanwezigen als zeer belangrijk aangegeven werden. Deze stellingen vindt u op de laatste bladzijde van de vorige Nieuwsbrief Leefbaarheid onder de "prioriteiten".

De oplossingen die u in deze Nieuwsbrief kunt lezen, zijn **VOORSTELLEN** tot oplossingen die door minstens één aanwezige vermeld werden. Deze oplossingsvoorstellen werden **NIET** beoordeeld door de groep. Alle voorstellen tot oplossing waren welkom, **ZONDER** te vragen of iedereen ermee akkoord ging of niet, **ZONDER** te bespeken of die oplossing wel realistisch is of niet. Onze enige bedoeling was te komen tot een lijst van oplossingsvoorstellen, door bewoners van het dorp zelf aangegeven.

In Zandvoorde waren op de tweede dorpsbijeenkomst 20 aanwezigen, in Bovekerke 23, in Beauvoorde 11 en in Roesbrugge-Haringe waren 26 bewoners aanwezig. Op de binnenbladzijden van deze Nieuwsbrief vindt u de resultaten van de tweede groepsbijeenkomst in uw dorp.

We willen ook graag nog wat uitleg geven over de inhoud van de vorige Nieuwsbrief Leefbaarheid. U hebt de vorige Nieuwsbrief grondig doorgenomen, en een paar mensen hebben ons hierrond gecontacteerd.

De stellingen en uitspraken die in de vorige Nieuwsbrief stonden, en die behandeld werden in de eerste groepsbijeenkomst, kwamen uit de interviews die in de dorpen werden afgenomen. Sommige uitspraken namen we letterlijk over, zoals bv. "de container op het dorpsplein moet weg". Andere uitspraken werden door ons als een probleem geformuleerd. We wilden immers in die eerste groepsbijeenkomst vooral weten of de inwoners akkoord of niet akkoord gingen met bepaalde problemen die gesignaleerd waren door andere bewoners. Uiteraard is niet iedereen akkoord met de gesignaleerde problemen.

Wat voor de éne een probleem is, is dit niet voor de andere. Dit is niet erg. Dit maakt deel uit van deze manier van werken. In elk geval zal iedere dorpsbewoner nog de kans krijgen om zich uit te spreken over de voorgestelde oplossingen. Dat zal gebeuren in september, in een open dorpsbijeenkomst.

We willen alle dorpsbewoners van harte hiervoor uitnodigen. Meer informatie hierover vindt u op de laatste bladzijde van deze nieuwsbrief.

VOORSTELLEN TOT OPLOSSINGEN VOOR LEEFBAARHEIDSPROBLEMEN

PROBLEEM:

HET DORP IS NIET AANTREKKELIJK GENOEG.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Bouwgrond.

De brug over de Yzer en de markt meer aantrekkelijker maken.

Meer bloemen.

Stimulans tot bebloeming.

Het aanbrengen van bloemen door stad Poperinge.

Beplantingen vanuit het stadsbestuur.

Binnen en buiten rijden van het dorp accentueren d.m.v. beplanting.

Meer bloembakken en die goed onderhouden.

Bebloeming via premies verder stimuleren

Meer groen

Er kan nog meer groen aangelegd worden; groen aanplant volgens bouwplan bij vergunning

Aanleggen van plaatsen waar rustig kan verpoosd worden zoals een park, zitplaatsen.

Dorpskern hernieuwing of renoveren

Het marktplein aantrekkelijker maken.

Heraanleg van de doortocht en beplantingszones op de doortocht.

Vernieuwing van straten en voetpaden.

Beter voetpaden.

De stoepen voor de huizen vrijmaken en in andere kleur.

Verkeersdrempels.

Trager verkeer.

Voetpaden in de dorpskern

Mooie kerstverlichting tijdens de kerstperiode.

Meer zithoeken. Voldoende zitbanken.

Pleintjes aantrekkelijk inrichten met terrassen, groen, zithoeken in Roesbrugge op de markt en de kaai. In Haringe bomen of struiken in centrum aanplanten (voor het klooster en de parking café St. Jozef) - brede rijweg versmallen - meer ruimte voor voetgangers en fietsers.

Gemeentebestuur aanzetten om openbare plaatsen te verzorgen (markt, kaai, langs de weg bvb. bloemperken)

Bevolking aansporen om eigen huizen te verzorgen met o.a. bloemen ... Landbouwers aanzetten boorden van velden te verzorgen (onkruid weg)

De riolen buiten de dorpskom zijn aan herstelling toe.

Het dorp is aantrekkelijk. Er komen vreemden op bezoek; maar er is weinig opvang:

- een gemeentelijke info-dienst
- bewaking voor een kerk met open deur
- eventueel een dorpsgids/een folder aanbieden/een persoon van de gemeente.

PROBLEEM:

TE VEEL EN TE SNEL VERKEER DOOR HET CENTRUM.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Aangekondigde controle op snelheid (aanleren).

Meer politiecontrole.

Politie en rijkswacht moeten consequent de wet toepassen en verbaliseren.

Het stadsbestuur stimuleren dat ze hun politiedienst meer aanzetten om de snelheden door het dorp te controleren.

Toegangen tot het dorp: versmalling van de weg.

Heraanleggen van de weg (meteen kan het dorp aantrekkelijker gemaakt worden ook).

Verkeersdrempels/ bij het binnenkomen van het dorp/ op de Moenaerdestraat bij het binnen rijden van Haringe.

Zelf trager rijden

Fietsen door Roesbrugge is gevaarlijk.

Verkeersbord + knipperlicht "U rijdt te snel".

Of registratie en signalisatie van het aantal km/uur dat je rijdt

Geen doorgaand verkeer door het dorp, alleen plaatselijk verkeer
Omleiding rond Roesbrugge, zeker niet via Haringe.

Radio's stiller in de auto's.

Er is nooit teveel verkeer, de middenstander leeft ermee.

Te veel verkeer is geen probleem. Veel verkeer brengt leefbaarheid mee in het dorp.

PROBLEEM:

DE BEWONERS VAN ROESBRUGGE-HARINGE SLAGEN ER MOEILIK IN OP TE KOMEN VOOR DE BELANGEN VAN HUN DORP.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Zitdag burgemeester of schepenen in Roesbrugge en Haringe.

Roesbrugge en Haringe moeten samen hun belangen verdedigen.

Daar moeten ze wat aan doen! Zelf verantwoordelijkheid opnemen.

Meer samenwerking door bewoners.

Samenwerking tussen de verenigingen.

Nood aan sympathiek figuur die iets te zeggen heeft in de politiek en zo kan op komen en iets bereiken voor ons klein dorp!

Een vertegenwoordiger in het stadsbestuur, liefst de burgemeestersjerp. Zoals de andere deelgemeenten.

Iemand steunen die bekwaam is om aan het gemeentebestuur in Poperinge onze belangen te verdedigen.

Iemand moet in de politiek stappen om Roesbrugge en Haringe te vertegenwoordigen, zijn stem laten horen.

Oprichten van een eenheidspartij bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen.

Indien er geen politieke mandataris is, kan een eventuele dorpsraad de grieven formuleren.

Een ombudsman verkiezen om de belangen van de bevolking aan te kaarten in stad.

Wanneer iets gevraagd wordt voor bepaalde werken aan de technische dienst, hebben zij nooit tijd om uit te voeren, het wordt enkel 'genoteerd'.

Eén week voor het begin van de speelpleinwerking is er nog niets in orde (glijbaan, balvangnetten, opknappen omheining). Een fax en telefoontjes helpen niet. Wat moeten we nog meer doen?

PROBLEEM:

ER IS EEN VEROUDERD, VERWAARLOOSD EN ONAANGEPAST WONINGBESTAND.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

In Haringe staan er geen huizen leeg. Er is bouwgrond tekort.

Voor Roesbrugge zou de gemeente subsidies moeten geven voor renovatie.

Subsidie voor herstellingen om oudere woningen bewoonbaar te maken.

Vanuit Poperinge speciale premies voor herstellen en aanpassen van woningen.

Gemeentelijke premies (subsidies) voor renovatie en stimuleren door folder met informatie over de mogelijkheden.

Aanpassingen uitvoeren voor bv. tehuis voor bejaarden.

Grote huizen veranderen in flats.

Indien de huizen te klein zijn, drie huizen samenvoegen tot twee.

Oude huizen slopen

VAN ROESBRUGGE-HARINGE

Sanering van oude onaangepaste woningen-desnoods afbraak en nieuwbouw.

Oude huizen slopen voor parking.

Oude en verwaarloosde huizen restaureren.

Vernieuwing van de woningen en aanpassing aan de bewoners.

Eigenaars van lege en verwaarloosde huizen verplichten tot herstelling of verkoop.

Belastingen op leegstand en verwaarlozing.

Werk in eigen streek.

PROBLEEM:

ER ZIJN ONVOLDOENDE ACTIVITEITEN VOOR JONGEREN EN OPVANG VOOR KINDEREN IN HET DORP.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Meer activiteiten organiseren voor 16-plussers, bv. fuiven (maar dan moet zaal goedkoper).

Activiteiten in te richten door jongeren, financieel gesteund door stad Poperinge.

De jongeren moeten zich kunnen uitleven in de sport en vereniging voor jongeren. Er is nood aan een sportvereniging in het dorp.

Er zijn voldoende activiteiten voor de jongeren: om de 2 weken is er Chiro, in de grote vakantie is er de speelpleinwerking en tien dagen op kamp met de Chiro.

Meer ruimte openstellen voor jongeren (zoals bv. de nieuwe zaal), dan wel onder toezicht van volwassenen. Ruimte om te sporten voor allerlei activiteiten, als praatbijeenkomst.

Voorzieningen voor opvang van kinderen.

Naschoolse opvang nodig. Voor- en naschoolse opvang voorzien.

Naschoolse opvang door opvoeders.

Betere speeltuigen op het speelplein. Of beter onderhouden van de oude. Ook medewerking van vastbenoemde leerkrachten in vakantiewerking (speelplein).

Volwassenen moeten zich ook verantwoordelijk voelen voor begeleiding van jongeren en via bepaalde verenigingen.

Betere leiding in de Chiro, o.a. volwassenen.

Onvoldoende opvang van kinderen is gemakkelijk oplosbaar. Als er voldoende volwassen personen zich willen inzetten in de vakantie is dat opgelost. Nu zijn we met 3 personen voor 6 weken speelplein. Gelukkig zijn er de jongeren die zich inzetten.

Meer inzet van jongeren zelf. En ouders meer mogelijkheden vragen aan stadsbestuur.

Jongeren moeten zich ook zelf willen inzetten om iets te doen. Er worden kansen geboden maar ze moeten er ook willen op ingaan. Jongeren moeten zelf initiatief nemen. Als je zelf iets aanbiedt, komen ze er veel minder vlug op af.

Jeugdcafé - met voldoende begeleiding.

Skatebaan

Meer speeltuigen op het speelplein

Zwembad.

Watersport op de IJzer uitwerken, bvb. kano's.

Jongeren een kans geven in bestuur van verenigingen.

PROBLEEM:

DE TOERISTISCHE EN RECREATIEVE MOGELIJKHEDEN VAN ROESBRUGGE - HARINGE WORDEN ONDERBENUT.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Wandelpad langs de IJzer volledig in orde brengen/onderhouden.

Wandelpad langs de IJzer promoten.

Wandelingen (bewegwijzerd) met hier en daar een rustbank.

Bij de hoge brug moet er een leuning komen in het bijzonder voor de kinderen.

Het jaagpad moet worden hersteld en geschikt gemaakt voor fietsers! Toelaten van te fietsen langs de IJzer.

Betere fietspaden. Fietsroute aanleggen!

Watersporten promoten.

Mogelijkheid creëren voor toeristen om aan huurwatersport te doen.

IJzer uitbaten door pedalo's, roeiboten, kano's

Overnachtmogelijkheden (bv. Bed en breakfast) creëren.

Trekshutten

Roesbrugge en Haringe SAMEN als toeristisch aanbod naar voor brengen en dit vanuit Poperinge promoten.

Een comité oprichten dat mogelijkheden onderzoekt in samenwerking met het stadsbestuur.

- Wandelweg langs IJzer naar Frankrijk.
- Brugje circuit maken via Korte Lindenstraat.
- Toeristische begeleiding
- Beter onthaal toeristen
- Aantrekkelijke mogelijkheid om iets te eten of te drinken.

Wandelpaden langs de IJzer en IJzerstreek beter onderhouden. Kenbaar maken aan toerisme.

Fiets-, wandel- en watersport langs de IJzer door betere infrastructuur + reclame folders.

Toeristische folder maken over Roesbrugge - Haringe.

- Betere begeleiding en stimulans vanuit de stedelijke toeristische dienst!
- Stimuleren IJzertoerisme (boten, ev. zwemmen).
- Toeristische mogelijkheden in de stedelijke folder en brochures opnemen.

Kerkewegels opnieuw bewandelen.

PROBLEEM:

DE LEEFBAARHEID VAN ROESBRUGGE - HARINGE KAN VERBETEREN.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Roesbrugge aantrekkelijker maken voor industrie.

Grond voorzien voor aantrekken van een bedrijf, fabriek, atelier.

Ambachtelijke zone voor werk in eigen streek.

Werk in eigen streek.

Mensen die gestudeerd hebben in de streek houden.

Meer werkgelegenheid creëren in Roesbrugge.

Samenwerking tussen verenigingen voor het organiseren van grote activiteiten.

Inwoners moeten verantwoordelijkheid opnemen voor het stimuleren van een dorpsfeest!

De verenigingen in Roesbrugge aansporen om creatiever te werken. Haringe is op dat gebied actiever.

Feestcomité openstellen voor jongeren en creatieve personen.

Meer financiële steun aan de verenigingen vanwege de stad Poperinge.

K.A.V. kan geen gebruik maken van cultureel centrum voor haar kook- en nailessen. Onvoldoende stopcontacten in kleine zaal en er is geen leskeuken.

We willen een leskeuken voor kooklessen in onze verenigingen.

Meer bouwgronden te koop. Nieuwe wijken.

Jonge gezinnen aantrekken.

Familiale drankgelegenheid.

Oprichten van een dorpsraad waar alle verenigingen in betrokken zijn.

Beter openbaar verkeer (vervoer).

De som van alle vorige punten + werk = leefbaarheid van Roesbrugge - Haringe.

AANKONDIGING OPEN DORPSBIJENKOMST:

IEDEREEN VAN HARTE WELKOM !!!

ROESBRUGGE-HARINGE:
WOENSDAG 3 SEPTEMBER VANAF 18 UUR
IN DE VERGADERZAAL VAN HET O.C. KAREL DE BLAUWER

De bedoeling van deze avond is de problemen en de oplossingsvoorstellen rond de leefbaarheid van uw dorp af te wegen. Wat is van prioritair belang ? Wat is minder belangrijk ? Wat is haalbaar op korte termijn ? Wat is haalbaar op lange termijn ? Wat is niet mogelijk ? Dit zijn de vragen die we ons zullen stellen.

Dit is een unieke kans om uw stem te laten horen ! Komen jullie er met zoveel mogelijk bewoners van Roesbrugge-Haringe op af om jullie mening te zeggen. Spreek erover met de andere dorpsbewoners en kom samen af ! Wij zorgen voor een aangename bijeenkomst met een hapje en een drankje.

Voor meer informatie kunt u vanaf 5 augustus terecht bij:
Samenlevingsopbouw Westhoek • Virginie Carlassara • 051/54.58.13

Graag tot dan !

BIJLAGE 16. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3 Zandvoorde

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze

Nieuwsbrief Leefbaarheid wordt gratis verspreid in

Beauvoorde (Veurne),

Bovekerke (Kockelare),

Roesbrugge-Haringe (Poperinge),

Zandvoorde (Zonnebeke).

Nr. 3 - 5 augustus 1997

Deze Nieuwsbrief verschijnt op 15 mei, 15 juni, 5 augustus, 1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen:

Virginie Carlassara

Samenlevingsopbouw

Westhoek (SOW)

Ieperssteenweg 60

8600 WOUMEN-DIKSMUIDE

tel: 051/54.58.13

fax: 051/54.58.12

elke werkdag

tussen 9 en 17 uur

afgiftekantoor:

8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever:

Hendrik PYLYSER

p.a. SOW

Beste bewoners van Zandvoorde,

in deze Nieuwsbrief Leefbaarheid krijgt u verslag van de tweede groepsbijeenkomst in uw dorp. Ditmaal hebben we een lijst gemaakt van mogelijke oplossingen rond problemen in het dorp. De probleemgebieden werden door ons samengevat aan de hand van de lijst met stellingen die in de vorige groepsbijeenkomst door de aanwezigen als zeer belangrijk aangegeven werden. Deze stellingen vindt u op de laatste bladzijde van de vorige Nieuwsbrief Leefbaarheid onder de "prioriteiten".

De oplossingen die u in deze Nieuwsbrief kunt lezen, zijn **VOORSTELLEN** tot oplossingen die door minstens één aanwezige vermeld werden. Deze oplossingsvoorstellen werden **NIET** beoordeeld door de groep. Alle voorstellen tot oplossing waren welkom, **ZONDER** te vragen of iedereen ermee akkoord ging of niet, **ZONDER** te bespeken of die oplossing wel realistisch is of niet. Onze enige bedoeling was te komen tot een lijst van oplossingsvoorstellen, door bewoners van het dorp zelf aangegeven.

In Zandvoorde waren op de tweede dorpsbijeenkomst 20 aanwezigen, in Bovekerke 23, in Beauvoorde 11 en in Roesbrugge-Haringe waren 26 bewoners aanwezig. Op de binnenbladzijden van deze Nieuwsbrief vindt u de resultaten van de tweede groepsbijeenkomst in uw dorp.

We willen ook graag nog wat uitleg geven over de inhoud van de vorige Nieuwsbrief Leefbaarheid. U hebt de vorige Nieuwsbrief grondig doorgenomen, en een paar mensen hebben ons hierrond gecontacteerd.

De stellingen en uitspraken die in de vorige Nieuwsbrief stonden, en die behandeld werden in de eerste groepsbijeenkomst, kwamen uit de interviews die in de dorpen werden afgenomen. Sommige uitspraken namen we letterlijk over, zoals bv. "de container op het dorpsplein moet weg". Andere uitspraken werden door ons als een probleem geformuleerd. We wilden immers in die eerste groepsbijeenkomst vooral weten of de inwoners akkoord of niet akkoord gingen met bepaalde problemen die gesignaleerd waren door andere bewoners. Uiteraard is niet iedereen akkoord met de gesignaleerde problemen.

Wat voor de éne een probleem is, is dit niet voor de andere. Dit is niet erg. Dit maakt deel uit van deze manier van werken. In elk geval zal iedere dorpsbewoner nog de kans krijgen om zich uit te spreken over de voorgestelde oplossingen. Dat zal gebeuren in september, in een open dorpsbijeenkomst.

We willen alle dorpsbewoners van harte hiervoor uitnodigen. Meer informatie hierover vindt u op de laatste bladzijde van deze nieuwsbrief.

VOORSTELLEN TOT OPLOSSINGEN VOOR LEEFBAARHEIDSPROBLEMEN

PROBLEEM:

HET OPENBAAR VERVOER IS NIET AANGEPAST AAN DE BEHOEFTE VAN DE BEWONERS VAN ZANDVOORDE

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

- . Beter busverbindingen naar omliggende steden en gemeenten en deelgemeenten.
o.a. Zonnebeke, Geluvelde, Beselare, Wervik, Geluwe.
- . Meer flexibele uurregeling, rekening houdend met begin- en eind-uren van het werk.
- . Meer haltes, o.a. in het centrum van Zandvoorde en voor de lijnbussen Ieper-Zandvoorde-Komen.
- . Belbus invoeren.
- . Carpooling, afspraken maken met anderen om samen te rijden.

PROBLEEM

HET CENTRUM VAN HET DORP MOET AANTREKKELIJKER GEMAAKT WORDEN

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN

- . Bebloeming. Bloembakken plaatsen, afwisselend links en rechts van de straat.
- . Groen beplanting langs wegen en dorpsplein, op vluchtheuvels.
- . De container op het dorpsplein:
 - Moet blijven in het centrum, zoniet volledig weg.
 - Moet een vaste plaats krijgen, maar niet op het dorpsplein.
 - Verfraaiing rond de containers, bv. sierstruiken rond de container.
 - Wekelijkse controle.
 - Verwijderen containers (voor glas en papier).
- . Beter onderhoud van de dorpskom door een gemeentewerkman aan te stellen.
- . Zandvoordeplaats:
 - Uitbreiden door aankoop van land met verbreden toegang achter de kerk.
 - Kerkhof verplaatsen naar achter de kerk. Rondom de kerk een nieuw plein aanleggen met veel groen.
 - Nieuwe verharding van het dorpsplein met klinkers, kasseistenen. Niveauverschillen.
 - Bomen en struiken op de parking.
 - Een fonteintje op het dorpsplein.
 - Vuile straathoeken moeten verdwijnen.
 - Enkele onaantrekkelijke plaatsen laten opruimen en aantrekkelijker maken, bv. met bloembakken.
 - Speelpleintje voor de kinderen in het dorp.
 - Bredere voetpaden richting Zillebeke.
 - Zebrapaden.
 - Kapelletjes onderhouden.
 - Zitbanken.

PROBLEEM

ER ZIJN STEEDS MINDER INWONERS IN ZANDVOORDE - BOUWVERBOD - LEEGSTAND EN VERKROTING

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN

- . Meer inwoners: naar 800 inwoners, maar niet meer dan 1000.
- . Verkaveling:
 - Kleine verkaveling.
 - Verkaveling van een 50-tal woningen rond het centrum.
 - Gemeentelijke verkaveling door aanpassing van het gewestplan.
- . Bouwgrond:
 - In (en rond) het centrum aan redelijke prijs.
 - Aan de rand van de gemeentegrens.
 - Voor bejaardenwoningen.
- . Leegstand:
 - Huizen opknappen, maar huurprijzen moeten redelijk blijven.
 - Eigenaars doen verbouwen of verkopen.
 - Premie voorzien om oude huizen te herstellen en bewoonbaar te maken.
 - Belasting op leegstand tot 50000 fr per jaar.
- . Sociale woningen.
- . Zandvoorde aantrekkelijker maken voor gezinnen via speelpleintje, schooltje.

PROBLEEM

BINNEN ZONNEBEKE WORDT VOORAL ZANDVOORDE ACHTERGESTELD

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN

- . Goede en nieuwe initiatieven moeten kansen krijgen, ook in Zandvoorde. Een duwtje in de rug van de gemeente kan geen kwaad.
- . Goede politici die hun mannetje goed kunnen staan en zich niet laten doen door de groten. En meer samenhang in de gemeenten.
- . De burgemeester moet meer respect tonen tegenover Zandvoorde.
- . Andere burgemeester.
- . Méér inwoners.
- . Laat bepaalde beslissingen gebeuren op Zandvoorde-niveau. De kleine gemeenten een minimum aantal mandaten geven.
- . Oprichten van werkgroep(en) die "knelpunten" naar voor brengen en proberen druk uit te oefenen op de gemeente.
- . Er zou een dorpsraad moeten komen die problemen signaleert naar gemeentebestuur toe.
- . Een protestmars houden in Zonnebeke bij iedere tekortkoming.
- . Allen samen werken en ons niet laten doen.
- . Zelfde behandeling van Zandvoorde als Zonnebeke en Passendale.

IN ZANDVOORDE

PROBLEEM

ER IS NOOD AAN LAGER ONDERWIJS IN ZANDVOORDE ZELF. SINDS DE SCHOOL IS WEGGEVALLEN, IS EEN ONVERVANGBAAR STUKJE SOCIAAL LEVEN VERDWENEN

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN

- . Er moet dringend een groot speelplein komen voor de kinderen. Dan komt automatisch meer contact tussen jongvolwassenen.
- . Een school is niet meer haalbaar, maar een kinderopvang misschien wel.
- . Opvang voor de kinderen en een kleuterschool plus busvervoer.
- . Regelmatig komen kinderen spelen op de binnenplaats in 't Zonnegat (veilig weg van de straat). Misschien kan er via een kinderopvang terug een kleuter-afdeling opgestart worden?
- . Proberen met een jeugdbeweging.
- . Uitnodigen tot het bijwonen van de activiteiten van de verenigingen om andere mensen te leren kennen en zo contacten te leggen.
- . Meer samenwerking tussen verenigingen.
- . Zonder Feestkomiteit geen kermis, geen Sint Maartenfeest meer. Meer steun van de inwoners van Zandvoorde.
- . Op zondag samen met vrouw en kinderen een pintje gaan drinken, en er zal wel sociaal contact zijn.

PROBLEEM

DE STAAT VAN DE WEGEN IN HET DORP IS PROBLEMATISCH

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN

- . Alle problemen en ongemakken (groot en klein) bundelen en indienen bij de bevoegde overheid (over een bepaalde periode en door alle inwoners van Zandvoorde).
- . Zillebkestraat in erbarmelijke staat. De andere wegen in tamelijk goede staat. Zillebkestraat moet dringend hersteld worden.
- . Zillebkestraat herstellen maar niet terug met kasseien.
- . Betoging. Pers uitnodigen.
- . De straat afzetten.
- . Geen vluchtheuvels meer.
- . Grasboorden afmaaien.
- . Betere wegwijzers naar autostrade.
- . Wegen vernieuwen zoals in Zonnebeke en Passendale.
- . De wegen regelmatig controleren en tijdig herstellen.
- . Verkeersborden zijn afgebleekt door zon en staan verkeerd. De bomen ervoor tijdig snoeien.
- . Herinrichten van Zandvoordeplaats om snelheid te minderen - duidelijker verkeerssignalisatie.
- . Meer snelheidscontroles en minder verkeersborden.

- . Verkeer mijden in de dorpskern en afremmen door vernauwingen.
- . Vooral nadruk op de verkeersveiligheid. Dringend snelheidsremmers.

PROBLEEM

VOOR BEJAARDEN ZONDER AUTO ZIJN DIENSTEN EN WINKELS MOELIJK TE GEBRUIKEN

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN

- . Betreft diensten: beroep doen op diensten die aan huis komen bv. Wit-Gele Kruis.
- . Coördinatie dringende oproepen via lokale politie (paspoort, aangetekend schrijven, belastingsformulier).
- . OCMW - Klusjesdienst. Gemeentediensten: zitdagen in het gemeentehuis. Meer diensten in de gemeente zelf: zitdagen post, bank, CM, enz.
- . Familie kan helpen.
- . Vrienden of kennissen kunnen misschien bijspringen ?
- . Iedere winkelier bezorgt aan huis. Zoniet kan men beroep doen op buur.
- . Dienstbaar openstaan voor de burens of bejaarden.
- . Beroep doen op vrijwilligers.
- . Beter openbaar vervoer.
- . Systeem belbus invoeren.
- . Groep mensen aanduiden die rondgaan bij mensen thuis om informatie te geven, om te weten wat de mensen willen.

PROBLEEM

DE ZAAL VAN HET GEMEENTEHUIS IS TE KLEIN VOOR DE VERENIGINGEN

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN

- . De bestaande zaal zou praktischer moeten zijn, vooral 2 WC's en meer ruimte voor koele berging.
- . Veranda aanbouwen vooraan.
- . Gemeentehuis uitbreiden.
- . Een nieuw complex bouwen (voor sport, vergaderingen, enz.)
- . Volledig afbreken van het gemeentehuis, en vernieuwen met veel betere, grotere zaal en aangepaste lokalen met zo weinig mogelijk treden.
- . (Vergader-)ruimte zat in 't Zonnegat (steeds welkom)
- . Er moet een nauwere samenwerking komen tussen de gemeente en het Zonnegat, daar is plaats genoeg om een zaal in te richten, maar nu ontbreken de financiële middelen.
- . Zaal in de meisjesschool zou ideaal geweest zijn.
- . Opkopen loods in het centrum. Herinrichten als cultureel centrum.
- . Herstel zaaltje Dupont uitbreiding Kruseikstraat.

AANKONDIGING OPEN DORPSBIJENKOMST:

IEDEREEN VAN HARTE WELKOM !!!

ZANDVOORDE:

VRIJDAG 26 SEPTEMBER VANAF 18 UUR IN HET OUD GEMEENTEHUIS

De bedoeling van deze avond is de problemen en de oplossingsvoorstellen rond de leefbaarheid van uw dorp af te wegen. Wat is van prioritair belang? Wat is minder belangrijk? Wat is haalbaar op korte termijn? Wat is haalbaar op lange termijn? Wat is niet mogelijk? Dit zijn de vragen die we ons zullen stellen.

Dit is een unieke kans om uw stem te laten horen! Komen jullie er met zoveel mogelijk bewoners van Zandvoorde op af om jullie mening te zeggen. Spreek erover met de andere dorpsbewoners en kom samen af! Wij zorgen voor een aangename bijeenkomst met een hapje en een drankje.

Voor meer informatie kunt u vanaf 5 augustus terecht bij:
 Samenlevingsopbouw Westhoek • Virginie Carlassara • 051/54.58.13

Graag tot dan!

BIJLAGE 17. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3 Bovekerke

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze

Nieuwsbrief Leefbaarheid wordt gratis verspreid in

Beauvoorde (Veurne),
Bovekerke (Koekelare),
Roesbrugge-Haringe (Popeninge),
Zandvoorde (Zonnebeke).

Nr. 3 - 5 augustus 1997

Deze Nieuwsbrief verschijnt op
15 mei, 15 juni, 5 augustus,
1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen:

Virginie Carlassara
Samenlevingsopbouw
Westhoek (SOW)
Iepersessesteenweg 60
8600 WOUMEN-DIKSMUIDE
tel: 051/ 54.58.13
fax: 051/ 54.58.12

elke werkdag
tussen 9 en 17 uur

afgiftekantoor:
8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever:
Hendrik PLYLSER
p.a. SOW

Beste bewoners van Bovekerke,

in deze Nieuwsbrief Leefbaarheid krijgt u verslag van de tweede groepsbijeenkomst in uw dorp. Ditmaal hebben we een lijst gemaakt van mogelijke oplossingen rond problemen in het dorp. De probleemgebieden werden door ons samengevat aan de hand van de lijst met stellingen die in de vorige groepsbijeenkomst door de aanwezigen als zeer belangrijk aangegeven werden. Deze stellingen vindt u op de laatste bladzijde van de vorige Nieuwsbrief Leefbaarheid onder de "prioriteiten".

De oplossingen die u in deze Nieuwsbrief kunt lezen, zijn **VOORSTELLEN** tot oplossingen die door minstens één aanwezige vermeld werden. Deze oplossingsvoorstellen werden **NIET** beoordeeld door de groep. Alle voorstellen tot oplossing waren welkom, **ZONDER** te vragen of iedereen ermee akkoord ging of niet, **ZONDER** te bespeken of die oplossing wel realistisch is of niet. Onze enige bedoeling was te komen tot een lijst van oplossingsvoorstellen, door bewoners van het dorp zelf aangegeven.

In Zandvoorde waren op de tweede dorpsbijeenkomst 20 aanwezigen, in Bovekerke 23, in Beauvoorde 11 en in Roesbrugge-Haringe waren 26 bewoners aanwezig. Op de binnenbladzijden van deze Nieuwsbrief vindt u de resultaten van de tweede groepsbijeenkomst in uw dorp.

We willen ook graag nog wat uitleg geven over de inhoud van de vorige Nieuwsbrief Leefbaarheid. U hebt de vorige Nieuwsbrief grondig doorgenomen, en een paar mensen hebben ons hierrond gecontacteerd.

De stellingen en uitspraken die in de vorige Nieuwsbrief stonden, en die behandeld werden in de eerste groepsbijeenkomst, kwamen uit de interviews die in de dorpen werden afgenomen. Sommige uitspraken namen we letterlijk over, zoals bv. "de container op het dorpsplein moet weg". Andere uitspraken werden door ons als een probleem geformuleerd. We wilden immers in die eerste groepsbijeenkomst vooral weten of de inwoners akkoord of niet akkoord gingen met bepaalde problemen die gesignaleerd waren door andere bewoners. Uiteraard is niet iedereen akkoord met de gesignaleerde problemen.

Wat voor de éne een probleem is, is dit niet voor de andere. Dit is niet erg. Dit maakt deel uit van deze manier van werken. In elk geval zal iedere dorpsbewoner nog de kans krijgen om zich uit te spreken over de voorgestelde oplossingen. Dat zal gebeuren in september, in een open dorpsbijeenkomst.

We willen alle dorpsbewoners van harte hiervoor uitnodigen. Meer informatie hierover vindt u op de laatste bladzijde van deze nieuwsbrief.

VOORSTELLEN TOT OPLOSSINGEN VOOR LEEFBAARHEIDSPROBLEMEN

PROBLEEM:

HET DORP IS NIET AANTREKkelijk GENOEG

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Meer groen, bebloeming, beplanting
 Meer groen rond kerk, misschien (deels) ter vervanging van het kerkhof.
 Meer groen langs landwegen.
 Meer groen en bebloeming in de straten, nl. geplaatste bloembakken of afgemaakte stukken in de berm.
 Plaveien, aanbreng van groen. Verfraaiing stimuleert ook tot verzoeken van de eigen woning van de dorpsbewoners.

Dorpskern, rond de kerk:

- verfrissende opknopbeurt
- verfraaiing
- heraanleg o.a.
 - met bomen en struiken
 - op basis van een plan opgemaakt door deskundigen
 - groener en trager maken
 - rustbanken
- Groene verkeersarme dorpskern.

Bovekerkestraat

- verfrissende opknopbeurt
- groener en trager maken

Meer aangelegd groen op "dode" punten, zoals bv. begroeide elektriciteitspalen. Vluchtheuvels beplanten. Bij eventuele verkeerswijzigingen, deze door bloembakken (onderhouden) te plaatsen.

Geen stad van maken.

Jeugdbeweging.

Speelplein(tje) voor kinderen.

Nood aan nieuwe woningen, meer bouwgrond.

Het dorp aantrekkelijk te maken door de oude huizen op te ruimen of te vernieuwen of op te knappen.

Meer mogelijkheden creëren m.b.t. wonen, uitzicht, verkeersveiligheid, ... en daarna Bovekerke "verkopen".

PROBLEEM:

ER ZIJN VERKEERSPROBLEMEN IN HET DORP.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Fietspaden.

De kern van de zaak is de onveiligheid voor fietsers, zeker voor de kinderen!

Een fietspad zou niet misstaan langs sommige wegen.

De kinderen kunnen hier niet veilig naar school.

- fietspaden
- voetpaden

Fiets en voetganger centraal in heel het dorp.

In de Vladslostraat fietst bijna iedereen langs de verkeerde kant.

Verkeersborden en fietspad aanleggen.

De Werkenstraat is ook een verkeersprobleem !!

Fietspaden afgescheiden van de baan.

Snelheidsremmende middelen, ook langs de smallere wegen, bv. Moscou, Populiereweg.

Voor het doorgaand verkeer Bovekerkestraat-Werkenstraat zorgt voor problemen. Bij aanpassingen moet de fietser vooral meer "beveiligd" worden. Als het dorp aantrekkelijker zou zijn, als de aanleg van de straten duidelijker zou maken dat er wel degelijk mensen wonen in die straat, zou er misschien wat trager gereden worden.

Fietspaden aanleggen die afgebakend zijn.

Rond het dorp en de school snelheidsbeperking.

Meer verkeersborden plaatsen.

Bovekerkestraat:

- fietspad
- zebrapad aan de apotheek
- plateau's aanleggen
- eventueel asverschuivingen
- Voetpaden in de Bovekerkestraat doorlopend begaanbaar maken voor kinderwagens e.a.

Ik zie geen verkeersproblemen in het dorp. Snelheid aanpassen! - De verkeersproblemen mogen niet overroepen worden. Snelheidsbeperkingen tot 70 km/uur lossen reeds heel wat op. - De bestuurders van voertuigen moeten de verkeersstoestand zelf inschatten en hun snelheid aanpassen! - Snelheidsbeperking van 50 km/uur. Flitsen is enige oplossing. - Controle uitoefenen op de naleving van de verkeersreglementen door de bevoegde diensten. - Snelheidsbeperking naleven en ook controleren. - Er zijn in Bovekerke nog nooit ernstige ongevallen gebeurd, maar men moet de snelheid beperken maar aan redelijke snelheid (70 km/uur) en dan ook beboeten en dat zou alle grote problemen oplossen. - En speciale aanleg van de straten. (bv. Bovekerkestraat veranderde terug van 50 naar 70 km/uur op bepaalde plaatsen.)

PROBLEEM: TEKORT AAN WOONGEGEGENHEID.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Bouwgrond creëren. bv. 20-tal loten bv. Vladslostraat.

Maar wie biedt bouwgrond te koop aan ?

Bouwgrond moet betaalbaar blijven.

Bouwgrond moet uit de privé komen.

In straten waar meerdere huizen staan eventueel de grond ertussen aanbieden als bouwgrond.

Tussen de verschillende huizen zijn er nog veel open ruimtes (langs de pare kant).

Verlenging van de straten, bv. Populiereweg bouwen tot einde van de straat.

Voor de huidige inwoners waarschijnlijk geen probleem. Voor eventuele toekomstige inwoners misschien wel. Maar te veel en te dicht kan toch ook niet ? Moeilijk punt.

Gezien de oudere bevolking, komen binnen een aantal jaren vele woningen leeg. Willen jonge mensen daar dan wel wonen (nieuw huis, verbouwd huis ?)

Dat is geen probleem. Er staan hier genoeg woningen. De gezelligheid van het kleine dorpje is weg.

Liever het probleem anders formuleren: "Hoe jonge gezinnen hier krijgen ?" Rekening houdend met bestaande woningen.

Verskillende vormen van wonen moeten mogelijk worden:

- bouwgrond
- woningen die te huur worden aangeboden aan betaalbare prijzen
- enkele kleine, aangepaste woningen voor bejaarden

Blijvend moet bij het gemeentebestuur aangedrongen worden tot het zoeken, creëren van woongegelegenheid, woonwijken.

Te weinig bouwgrond en goede (gezond, niet wak, ...) huurwoningen voorhanden. Momenteel zijn er hier vnl. krotten te huur of te koop.

Zoveel mogelijk oude huizen renoveren of opknappen zou al veel oplossen.

PROBLEEM:

ER IS REGELMATIG GEURHINDER IS BOVEKERKE.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Het is een feit wanneer je op de buiten woont dat het kan ruiken

Varkensstallen liever buiten het centrum

Beperking van het aantal varkensstallen.

VAN BOVEKERKE

Het zijn altijd dezelfde die voor geurhinder zorgen en dat is niet in Bovekerke alleen, er is overal geurhinder, zelfs in de stad.

Ik heb acht jaar in de stad gewoond. Er zal altijd wel reukhinder zijn, die reukhinder in de stad is zelfs nog ongezonder, dus ik zou zeggen laat het maar eens goed stinken in een dorp want dat is van voorbijgaande aard. In de stad stinkt het alle dagen, naar uitlaatgassen enz.

Waar niet ???

Zie mestdecreet!

Brandjes van huishoudelijk afval mijden.

Dierlijke geuren zijn op het platteland niet te vermijden.

Soms is er meer lawaaihinder. 's Nachts pikdorsen e.a. op het dorp is even erg.

PROBLEEM:

DIENSTEN, VOORZIENINGEN EN REALISATIES WORDEN HOE LANGER HOE MEER IN KOEKELARE GECENTRALISEERD, TEN KOSTE VAN BOVEKERKE. VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

De boekuitlendendienst moet blijven (bibliotheek).

De bibliotheek mag een eigen lokaal of woonplaats krijgen te Bovekerke.

Vakantiewerking is zeer nodig in Bovekerke. Al was het maar een voormiddag of namiddag. Een jeugdbeweging.

Meer winkels.

Post:

- Postkantoor opnieuw een aantal uren open in de plaats van het kaartje aan het raam, want ze rijden toch meestal voorbij.
- Er mag opnieuw een post-brievensbus komen te Moscou.
- Met meer gemeentedruk was het postkantoor/ de postbus misschien gebleven.
- Postbus op Moscou is bv. verdwenen. Oudere of minder mobiele mensen hebben hulp nodig om hun blijkbaar te weinige post, te versturen. Misschien kan het gemeentebestuur hier iets aan doen ?
- Door de fusies is Bovekerke niet meer zelfstandig, en kan het waarschijnlijk niet anders dan te centraliseren. Misschien met meer inspraak van de Bovekerkenaars.

Een tearoom met speelplein.

Alle belangrijke openbare diensten zouden moeten zitdagen hebben in Bovekerke, bv. om de 14 dagen.

Post, gemeente, OCMW, ... zouden zitdagen moeten hebben in Bovekerke. De "bouwwoede" van het Koekelaars gemeentebestuur mag niet ten koste gaan van de randgemeenten.

Bovekerkenaars moeten meer reageren tegen de diensten die uit Bovekerke weggaan.

De fusie heeft daartoe geleid. Terug naar een zelfstandig Bovekerke. (Waarschijnlijk niet realistisch.)

Fusie is daar de oorzaak van ! Een oplossing daar aan geven is niet zo eenvoudig.

Meer vertegenwoordiging én zeggingskracht in de gemeentepolitiek.

Samen er tegen op komen.

Alle luxe-projecten voor Koekelare, Bovekerke blijft "verweesd" achter! Wij betalen ook allerhande belastingen en taxen.

We zijn reeds tevreden met kleine verbeteringen, grootse projecten moeten mensen aantrekken naar Koekelare. Maar hier moet het leefbaar zijn.

Bovekerkenaars moeten zich groeperen tijdens de verkiezingen i.p.v. op verschillende lijsten te staan. Wanneer er meer mensen van Bovekerke iets te zeggen hebben in Koekelare, dan zullen er veel problemen opgelost worden. Bovekerke verenig u!

Openbaar vervoer moet hier blijven. Deelgemeente mag niet vergeten worden.

Selectieve ophaling van afval, ondanks het containerpark. Drempelvrees voor bepaalde mensen, voornamelijk derde leeftijd, geen eigen vervoer.

PROBLEEM:

DE LEEFBAARHEID VAN BOVEKERKE IS VOOR KINDEREN, JEUGD EN BEJAARDEN NIET OPTIMAAL.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Er moeten meer initiatieven komen van de Bovekerkenaars zelf.

Bejaarden:

- Nood aan een paar kleine bejaardenhuisjes.
- Een vijftal kleinere woningen voor bejaarden in de dorpskern, bv. op gronden eigendom van de gemeente.
- Flats voor de bejaarden.
- Niemand verlaat graag Bovekerke ? Is het dan elders zo veel beter ? Men kan toch niet in iedere gemeente een rusthuis bouwen.
- Ik denk dat iedere groep of de verantwoordelijke voor die groep moet zorgen dat het goed is om wonen in de gemeente. Ik denk dat de bejaarden geen reden hebben om te klagen.
- Voor bejaarden is er de KBG, maar misschien iets meer verschillende activiteiten bv. biljarten, petanque, ...

Kinderen:

Op grasplein van d'Oude Schole animatiemogelijkheden voor de kinderen.

Inrichten van een speelplein voor kinderen op een verkeersarme plaats, volledig afgebakend. Bv. achter d'Oude Schole.

Fietspaden, speelplein, vakantiewerking. Te combineren met d'Oude Schole. Misschien kan d'Oude Schole uitgebaat worden zoals De Mote in Koekelare.

Vakantiewerking voor de kinderen tijdens de vakantie.

Kinderopvang: onthaalmoeders, voor o.a. tijdens de vakanties, ...

Jongeren:

Er is een plaats nodig waar jongeren kunnen samenkomen. Moeilijk als er geen controle is.

Jeugdlokaal met ontspanningsmogelijkheden.

De gemeente voorziet een plaats waar de jeugd kan samenkomen bv. een jeugdhuis.

Het grootste probleem voor deze oplossing is waar ruimte te vinden voor speelplein, bejaarden, enz. ?

Filmavond voor jongeren in aangepast lokaal.

Aangepaste matten voor turnen voor jeugd en bejaarden.

Jeugdbewegingen.

Opnieuw een jeugdvereniging zou niet slecht zijn, het zou de jongeren de kans geven om na de lagere school elkaar te blijven ontmoeten.

Een soort Chiro of iets dergelijks - nu trekken sommigen naar andere gemeenten onder veilige oppas of begeleiding.

Moeilijk voor iedereen goed te doen. Speelplein, jeugdbeweging, verkeer (en/of snelheid), diensten, woongegelegenheid zijn soms moeilijk te realiseren. In een kleine landelijke gemeente zijn de mogelijkheden van de stad er niet. Mits degelijke begeleiding moet één en ander te doen zijn.

Het gemeentebestuur mag dit probleem niet schuwen. Met overleg komt men tot een oplossing.

Onaangepast en afwezigheid van openbaar vervoer is een groot probleem. Meer bussen, ook in het weekend en meer aangepaste uren (bv. niet elke dag 5 minuten te laat in de school met DE LIJN.)

Willen onze kinderen/jeugd zich wel IN Bovekerke "ontspannen"? Zijn onze bejaarden hier wel zo ongelukkig ?

AANKONDIGING OPEN DORPSBIJENKOMST:

IEDEREEN VAN HARTE WELKOM !!!

BOVEKERKE:

DONDERDAG 18 SEPTEMBER VANAF 20 UUR IN D'OUDE SCHOLE

De bedoeling van deze avond is de problemen en de oplossingsvoorstellen rond de leefbaarheid van uw dorp af te wegen. Wat is van priorair belang ? Wat is minder belangrijk ? Wat is haalbaar op korte termijn ? Wat is haalbaar op lange termijn ? Wat is niet mogelijk ? Dit zijn de vragen die we ons zullen stellen.

Dit is een unieke kans om uw stem te laten horen ! Komen jullie er met zoveel mogelijk bewoners van Bovekerke op af om jullie mening te zeggen. Spreek erover met de andere dorpsbewoners en kom samen af ! Wij zorgen voor een aangename bijeenkomst met een hapje en een drankje.

Voor meer informatie kunt u vanaf 5 augustus terecht bij:
 Samenlevingsopbouw Westhoek • Virginie Carlassara • 051/54.58.13

Graag tot dan !

BIJLAGE 18. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 3 Beauvoorde

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze

Nieuwsbrief Leefbaarheid wordt gratis verspreid in

Beauvoorde (Veurne),

Bovekerke (Koekelare),

Roesbrugge-Haringe

(Poperinge),

Zandvoorde (Zonnebeke).

Nr. 3 - 5 augustus 1997

Deze Nieuwsbrief verschijnt op
15 mei, 15 juni, 5 augustus,
1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen:

Virginie Carlassara

Samenlevingsopbouw

Westhoek (SOW)

Ieperssteenweg 60

8600 WOUMEN-DIKSMUIDE

tel: 051/54.58.13

fax: 051/54.58.12

elke werkdag

tussen 9 en 17 uur

afgiftekantoor:

8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever:

Hendrik PLYSER

p.a. SOW

Beste bewoners van Beauvoorde,

in deze Nieuwsbrief Leefbaarheid krijgt u verslag van de tweede groepsbijeenkomst in uw dorp. Ditmaal hebben we een lijst gemaakt van mogelijke oplossingen rond problemen in het dorp. De probleemgebieden werden door ons samengevat aan de hand van de lijst met stellingen die in de vorige groepsbijeenkomst door de aanwezigen als zeer belangrijk aangegeven werden. Deze stellingen vindt u op de laatste bladzijde van de vorige Nieuwsbrief Leefbaarheid onder de "prioriteiten".

De oplossingen die u in deze Nieuwsbrief kunt lezen, zijn **VOORSTELLEN** tot oplossingen die door minstens één aanwezige vermeld werden. Deze oplossingsvoorstellen werden **NIET** beoordeeld door de groep. Alle voorstellen tot oplossing waren welkom, **ZONDER** te vragen of iedereen ermee akkoord ging of niet, **ZONDER** te bespeken of die oplossing wel realistisch is of niet. Onze enige bedoeling was te komen tot een lijst van oplossingsvoorstellen, door bewoners van het dorp zelf aangegeven.

In Zandvoorde waren op de tweede dorpsbijeenkomst 20 aanwezigen, in Bovekerke 23, in Beauvoorde 11 en in Roesbrugge-Haringe waren 26 bewoners aanwezig. Op de binnenbladzijden van deze Nieuwsbrief vindt u de resultaten van de tweede groepsbijeenkomst in uw dorp.

We willen ook graag nog wat uitleg geven over de inhoud van de vorige Nieuwsbrief Leefbaarheid. U hebt de vorige Nieuwsbrief grondig doorgenomen, en een paar mensen hebben ons hierrond gecontacteerd.

De stellingen en uitspraken die in de vorige Nieuwsbrief stonden, en die behandeld werden in de eerste groepsbijeenkomst, kwamen uit de interviews die in de dorpen werden afgenomen. Sommige uitspraken namen we letterlijk over, zoals bv. "de container op het dorpsplein moet weg". Andere uitspraken werden door ons als een probleem geformuleerd. We wilden immers in die eerste groepsbijeenkomst vooral weten of de inwoners akkoord of niet akkoord gingen met bepaalde problemen die gesignaleerd waren door andere bewoners. Uiteraard is niet iedereen akkoord met de gesignaleerde problemen.

Wat voor de éne een probleem is, is dit niet voor de andere. Dit is niet erg. Dit maakt deel uit van deze manier van werken. In elk geval zal iedere dorpsbewoner nog de kans krijgen om zich uit te spreken over de voorgestelde oplossingen. Dat zal gebeuren in september, in een open dorpsbijeenkomst.

We willen alle dorpsbewoners van harte hiervoor uitnodigen. Meer informatie hierover vindt u op de laatste bladzijde van deze nieuwsbrief.

VOORSTELLEN TOT OPLOSSINGEN VOOR LEEFBAARHEIDSPROBLEMEN

PROBLEEM:

DE BOUWVOORSCHRIFTEN ZIJN TE STRENG IN BEAUVOORDE.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Zijn de bouwvoorschriften zo streng? Als men alles toelaat, zal dan de charme van een dorp als Beauvoorde daar niet onder lijden?

Bouwvoorschriften zijn er nodig. Het karakter van de gemeente mag niet verbroken worden. Er moet een bepaalde stijl gevolgd worden. Maar het moet betaalbaar blijven.

Wie langs achter wil aanbouwen moet rekening houden met zijn burens alhoewel niemand er iets van kan zien. Huizen mogen ze afbreken in een geklasseerde straat en er zelf een nieuw zetten. Van een huis mogen ze zelfs een garage maken alhoewel die in een rij staat en in een geklasseerde straat. Iemand die een veluks steekt zonder een aanvraag krijgt een boete ook al zie je er niets van op straat.

Bepaalde bouwvoorschriften aanpassen aan de plaatselijke toestanden maar rekening houden met de basisregels. Gaten in het dorp opvullen. Situatie ter plaatse bekijken.

Geklasseerd zijn als dorp is niet altijd positief.
De wetten van iedere burger liggen niet gelijk.
2 maten en 2 gewichten uitschakelen (een utopie).
Geld opent vele achterpoortjes.

PROBLEEM:

DE RELATIE MET HET GEMEENTEBESTUUR IS NIET DENDEREND. MAAR OOK GEEN PROBLEEM.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Dat is juist. Aansporen van het bestuur om wat meer interesse te hebben voor ons dorp (en de bijbehorende problemen).

Deze bewering is juist maar een oplossing hangt in de eerste plaats af van goede wil en de belangstelling van de Veurnse gezagsdragers voor de gemeente Beauvoorde. De Veurnaars zijn dikwijls afgunstig van het succes van Beauvoorde. Als zij deze mentaliteit laten varen is er wellicht hoop ...

Fusies herzien!

Fusies afschaffen!

Gemeentebestuur - interactie Dorpsraden - deelgemeente(n).

Dé oplossing is een goed draaiende dorpsraad maar die blijkt moeilijk van de grond te komen bij gebrek aan ideeën en aan gemotiveerde leden.

Een a-politieke dorpsraad.

Als er problemen zijn spreekt men gemakkelijk de plaatselijk verkozen aan.

Een vertegenwoordigde in de gemeenteraad op het dorp kan veel goedmaken.

Beauvoorde en de andere randgemeenten worden meestal ondergeschikt beschouwd t.o.v. Veurne.

Eventuele gemeentelijke voorzieningen voor de buitendorpen bestaan niet.

Het gemeentebestuur werkt als een ministerie. Traag en met de overbodige papieren.

Het stadsbestuur van Veurne doet zijn best voor een goede relatie naar ons toe, maar door prestigieuze projecten in Veurne staan we hier in Beauvoorde soms in de wind.

Men vraagt iets op te lossen. Voor verkiezingen antwoordt men ervoor te zullen zorgen, na de verkiezingen geen resultaat. Wij vragen alleen de kasseien weg te doen in het dorp, voor rolstoelen. Kasseien zijn voor sommigen mooi, maar is dan ook alles.

PROBLEEM:

HET SPEELPLEIN IS VEROUDERD EN GEVAARLIJK.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Vernieuwing is noodzakelijk. Alleen een nieuw speelplein is de oplossing.

Verantwoorde begeleiding.

Strikte afspraken.

Toestellen uit duurzaam materiaal die weinig onderhoud en herstel vragen.

Toestellen laten keuren door erkend keuringsorganisatie. Daarna de eventuele opmerkingen laten verbeteren door gemeentebestuur.

De ouders in de keuze van de speeltuigen betrekken.

Aanpassen van het speelplein.

PROBLEEM:

VOOR DE BEWONERS VAN BEAUVOORDE ZELF ZIJN ER WINKELS EN GEMEENTELIJKE DIENSTEN TEKORT. EEN DORPSCAFÉ, ...

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Steunen van privé initiatief voor uitbaten winkel, café.

Enkele uren per week een bediende van het stad laten zetelen in het dorp.

Een postkantoor ontbreekt

Een beenhouwerij ontbreekt

We missen een apotheek

Jammer genoeg is een dorpscafé of een dorpswinkel niet meer rendabel in Beauvoorde. Bijna alles wordt gericht naar toerisme.

Groentewinkel zou welkom zijn

Een overeenkomst tussen de bestaande restaurant of snacks dat ze niet op de zelfde dag gesloten zijn.

Burgerlijk huwelijk in eigen gemeente een kans geven.

Veldwachter als ambt opnieuw invoeren.

PROBLEEM:

HET TOERISTISCH EN CULTUREEL LEVEN IN BEAUVOORDE HEEFT INFRASTRUCTURELE PROBLEMEN.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Parking voor bussen en vrachtwagens.

Opslagruimte voor decorstukken, tentoonstellingsmateriaal en materiaal van andere verenigingen. Eventueel in de niet gebruikte schoolgebouwen.

Dorpshuis tot cultureel centrum ombouwen (o.m. toneel- en andere voorstellingen te realiseren, filmvoorstellingen e.a. ...).

Dorpshuis voldoet niet aan ruimte voor verschillende verenigingen onder andere stockage voor onderdelen voor feestelijkheden.

Voorzien van uitvoeringszaal op dorpsmaat met eventueel een ruimte voor berging van allerhande materialen.

Gebruik van dorpshuis: goede afspraken maken en ze nakomen, bv. opkuis;

Vast bemand toerismebureau.

VAN BEAUVOORDE

PROBLEEM:

ER ZIJN PROBLEMEN MET DE VERKEERSVEILIGHEID IN BEAUVOORDE.

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Meer controle op snelrijders (ook op vreemden, niet enkel op Beauvoordenaars)

Snelheidsbeperkingen (drempels.).

Voorrang van rechts in de 30 km-zone moet au sérieux genomen worden.

Opfrissing verkeersreglement.

Weten dat naast controle ook wel degelijk geverbaliseerd wordt.

Borden Graag traag .

Meer verkeersborden voor de veiligheid.

Een betere belijning van de banen.

Doorlopende witte lijn

Straatkanten beter onderhouden.

Skeelen op afzonderlijk terrein.

Doorgaand verkeer omleiden

Omleiding zwaar vervoer?

Stationeren op voetpaden afraden, en misschien op termijn sanctioneren. Gevolg: versmalling rijweg bij correct parkeren op vernieuwde rijweg

Zomerweg (Scheurvliet - Kapelhof) verkeersdrempels wegens gevaar voor spelende kinderen

Rotonde in de plaats van de splitsing bij het binnenkomen in Beauvoorde juist voorbij de melkerij

In de Kwadestraat rijden ze gewoon door in plaats van er rond.

PROBLEEM:

OVERWICHT INWIJKELINGEN - DORPSVERBINDING WEG

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN:

Moeizaam contact met nieuwe inwijkelingen. Vaak zoeken ze zelf geen contact.

* Mentaliteit ?

* Contact via scholen!

* Vaak niet onmiddellijk geïntegreerd in gemeenschap, maar wel op langere termijn.

Bij oude inwijkelingen heb je dat probleem niet.

AANKONDIGING OPEN DORPSBIJENKOMST:

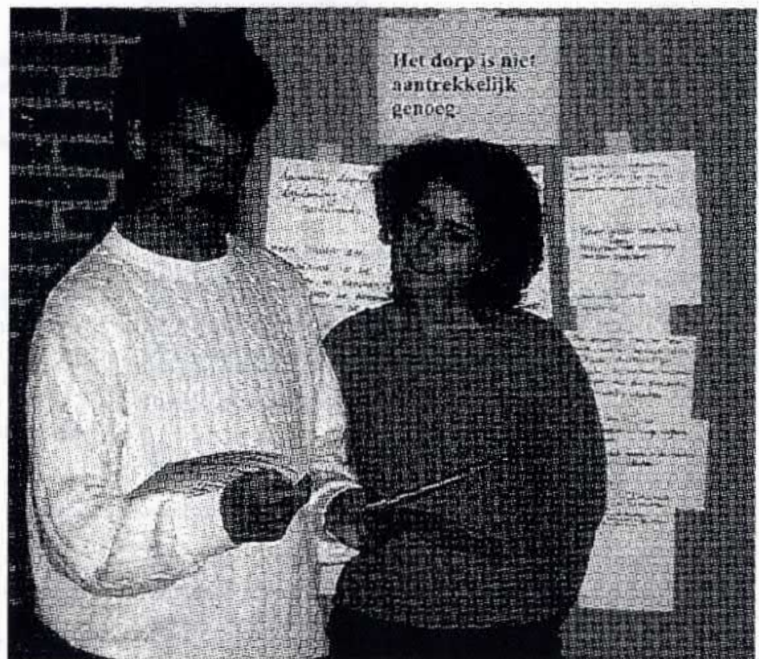
IEDEREEN VAN HARTE WELKOM !!!

BEAUVOORDE:

VRIJDAG 12 SEPTEMBER VANAF 18 UUR IN DE VERGADERZAAL
VAN HET RESTAURANT «T SCHEURVLIET»

De bedoeling van deze avond is de problemen en de oplossingsvoorstellen rond de leefbaarheid van uw dorp af te wegen. Wat is van prioritair belang ? Wat is minder belangrijk ? Wat is haalbaar op korte termijn ? Wat is haalbaar op lange termijn ? Wat is niet mogelijk ? Dit zijn de vragen die we ons zullen stellen.

Dit is een unieke kans om uw stem te laten horen ! Komen jullie er met zoveel mogelijk bewoners van Beauvoorde op af om jullie mening te zeggen. Spreek erover met de andere dorpsbewoners en kom samen af ! Wij zorgen voor een aangename bijeenkomst met een hapje en een drankje.

Voor meer informatie kunt u vanaf 5 augustus terecht bij:
Samenlevingsopbouw Westhoek • Virginie Carlassara • 051/54.58.13

Graag tot dan !

BIJLAGE 19. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 4 Roesbrugge-Haringe

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze **Nieuwsbrief Leefbaarheid** wordt gratis verspreid in **Beauvoorde** (Veurne) **Bovekerke** (Koekelare) **Roesbrugge-Haringe** (Poperinge) **Zandvoorde** (Zonnebeke).

Nummer 4 - 1 september 1997

Deze Nieuwsbrief verschijnt op 15 mei, 15 juni, 5 augustus, 1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen

Virginie Carlassara
Samenlevingsopbouw Westhoek (SOW)
Iepersteenweg 60
8600 WOUMEN-Diksmuide
tel. 051/54.58.13
fax 051/54.58.12

elke werkdag tussen 9 en 17 u.

afgifftekantoor

8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever

Hendrik PLYSER
Iepersteenweg 60
8600 WOUMEN

Wat scheelt er eigenlijk aan Roesbrugge-Haringe ?

Roesbrugge is geen mooi dorp !?

Oude huizen moeten weg en vervangen worden door nieuwe !

Wie in Roesbrugge-Haringe woont, trekt zich niets aan van zijn dorp

Doorgaand verkeer !

De middenstand leeft ermee ?!

Jongeren kunnen zich hier steendoed vervelen

De IJzer,
een open riool of
een toeristische trekpleister ?

Hoe denkt u hierover ?

Laat uw mening horen op de open dorpsvergadering van woensdag 3 september.

De bespreking begint om 19 uur. Afspraak: OC - Karel De Blauwer.

Wij verwachten u !

BIJLAGE 20. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 4 Zandvoorde

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze **Nieuwsbrief Leefbaarheid** wordt gratis verspreid in **Beauvoorde** (Veurne) **Bovekerke** (Koekelare) **Roesbrugge-Haringe** (Poperinge) **Zandvoorde** (Zonnebeke).

Nummer 4 - 1 september 1997

Deze Nieuwsbrief verschijnt op 15 mei, 15 juni, 5 augustus, 1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen

Virginie Carlassara
Samenlevingsopbouw Westhoek (SOW)
Iepersteenweg 60
8600 WOUMEN-Diksmuide
tel. 051/54.58.13
fax 051/54.58.12

elke werkdag tussen 9 en 17 u.

afgiftekantoor
8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever
Hendrik PYLYSER
Iepersteenweg 60
8600 WOUMEN

ZANDVOORDE !?

Van God verlaten
en
van de duivel niet gewild... ?

Er gebeurt hier nooit iets ?!

De Zillebekerstraat vernieuwen met oude
kasseien ?

Is Zandvoorde een kindvriendelijk dorp ?

en nog veel meer...

**Hoe denkt u hierover ?
Laat uw mening horen op de open
dorpsvergadering van
vrijdag 26 september.
De bespreking begint om 19u30.
Afspraak: zaal achter feestzaal Edelweiss.**

Wij verwachten u !

BIJLAGE 21. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 4 Bovekerke

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze **Nieuwsbrief Leefbaarheid** wordt gratis verspreid in
Beauvoorde (Veurne)
Bovekerke (Koekelare)
Roesbrugge-Haringe (Poperinge)
Zandvoorde (Zonnebeke).

Nummer 4 - 1 september 1997

Deze Nieuwsbrief verschijnt op 15 mei, 15 juni, 5 augustus, 1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen

Virginie Carlassara
 Samenlevingsopbouw Westhoek (SOW)
 Iepersteenweg 60
 8600 WOUMEN-Diksmuide
 tel. 051/54.58.13
 fax 051/54.58.12

elke werkdag tussen 9 en 17 u.

afgiftekantoor
 8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever
 Hendrik PYLYSER
 Iepersteenweg 60
 8600 WOUMEN

BOVEKERKE !?

Bovekerke is een dorp als een ander,
 het is een dorp als geen één

geen woorden maar daden:
 de Plaats moet heraangelegd

Geraak je met de bus waar he moet zijn ?...
 op tijd ?

Waar mogen kinderen (veilig) spelen ?
 Waar kunnen jongeren terecht ?

In Bovekerke staan genoeg huizen...

en nog veel meer...

**Hoe denkt u hierover ?
 Laat uw mening horen op de open
 dorpsvergadering van
 donderdag 18 september.
 De bespreking begint om 20 uur.
 Afspraak: d' Oude Schole.**

Wij verwachten u !

BIJLAGE 22. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 4 Beauvoorde

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Deze **Nieuwsbrief Leefbaarheid** wordt gratis verspreid in **Beauvoorde** (Veurne) **Bovekerke** (Koekelare) **Roesbrugge-Haringe** (Poperinge) **Zandvoorde** (Zonnebeke).

Nummer 4 - 1 september 1997

Deze Nieuwsbrief verschijnt op 15 mei, 15 juni, 5 augustus, 1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen

Virginie Carlassara
Samenlevingsopbouw Westhoek (SOW)
Iepersteenweg 60
8600 WOUMEN-Diksmuide
tel. 051/54.58.13
fax 051/54.58.12

elke werkdag tussen 9 en 17 u.

afgiftekantoor
8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever
Hendrik PLYSER
Iepersteenweg 60
8600 WOUMEN

BEAUVOORDE ?!

Spelen is gevaarlijk:
zowel op het speelplein
als vanwege het verkeer

Beauvoorde is een geklasseerd dorp:
mooi
het moet zo blijven

Beauvoorde is er enkel
voor de toerist

Het succes van Beauvoorde
maakt anderen jaloers

en nog veel meer ...

Hoe denkt u hierover ?
Laat uw mening horen op de open
dorpsvergadering van
vrijdag 12 september.
Welkom vanaf 18 uur,
De bespreking begint om 19 uur.
Afspraak: restaurant 't SCHEURVLIET

Wij verwachten u !

BIJLAGE 23. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 5 Roesbrugge-Haringe

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Nieuwsbrief Leefbaarheid wordt gratis verspreid in **Beauvoorde** (Veume) **Bovekerke** (Koekelare) **Roesbrugge-Haringe** (Poperinge) **Zandvoorde** (Zonnebeke).

Nummer 5 - 1 oktober '97

Deze Nieuwsbrief verschijnt op 15 mei, 15 juni, 5 augustus, 1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen
Samenlevingsopbouw
Westhoek (SOW)
Woumenweg 100
8600 Diksmuide
tel. 051/54.58.13
fax 051/54.58.12

elke werkdag
van 9 en 17 u.

afgiftekantoor
8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever
Hendrik PYLYSER
Woumenweg 100
8600 DIKSMUIDE

AAN DE BEWONERS VAN ROESBRUGGE-HARINGE

Op de open dorpsvergadering van 3 september werd afgesproken opnieuw samen te komen op woensdag 8 oktober (19u30 - nieuwe parochiezaal te Haringe).

Deze bijeenkomst is de eerste NA het 'leefbaarheidsonderzoek'.

Hiermee willen bewoners van Roesbrugge-Haringe samen iets doen aan de problemen die tijdens de verschillende vergaderingen naar boven kwamen.

Er is nog geen definitieve keuze gemaakt welk probleem eerst aangepakt wordt. Wel is duidelijk dat de belangrijkste problemen de volgende zijn:

- 1. Verkeersveiligheid:** de hoofdstraat, de voetpaden, té snel verkeer, veel zwaar verkeer. Mogelijke oplossingen zijn: zeer regelmatige controles, verkeer afremmen, voetpaden heraanleggen...
- 2. De dorpskom** is (voorzichtig gezegd) niet aantrekkelijk. Hieraan kan iets verbeteren. Renovatie van leegstaande huizen, taks op leegstand, subsidie voor renovatie, bloemen en planten, maatregelen die tegelijk de verkeersveiligheid en de aantrekkelijkheid van de dorpskom verbeteren.
- 3. Roesbrugge-Haringe** is niet vertegenwoordigd in Poperinge en men voelt zich **achteruitgesteld**... Hoe kan hieraan iets gedaan worden ?
- 4. Wonen in Roesbrugge:** er is nood aan bouwgrond, maar aangepaste renovatie van bestaande woningen zou een eerste stap kunnen zijn.
- 5. Gebrek aan werk** heeft ervoor gezorgd dat de ontvolking verder gaat. Kan de leegloop gestopt worden via toeristische uitbating van de troeven die Roesbrugge-Haringe rijk is... ?

JE LEEST HET GOED:

Verskillende problemen hebben met elkaar te maken. Hierrond moet duidelijkheid komen.

Op al deze vragen willen we in de komende maanden een antwoord zoeken en concreet aanpakken. De eerste steen leggen we daarvoor **op woensdag 8 oktober om 19u30** in de nieuwe parochiezaal (Haringe)

Elke bewoner van Roesbrugge-Haringe moet erbij zijn.

KOM OP VOOR JE DORP !

BIJLAGE 24. Nieuwsbrief Leefbaarheid nr. 5 Zandvoorde

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Nieuwsbrief Leefbaarheid wordt gratis verspreid in
Beauvoorde (Veurne)
Bovekerke (Koekelare)
Roesbrugge-Haringe
 (Poperinge)
Zandvoorde (Zonnebeke).

Nummer 5 - 15 oktober '97

Deze Nieuwsbrief verschijnt op
 15 mei, 15 juni, 5 augustus, 1
 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen

Samenlevingsopbouw
 Westhoek (SOW)
 Woumenweg 100
 8600 Diksmuide
 tel. 051/54.58.13
 fax 051/54.58.12

elke werkdag
 van 9 en 17 u.

afgiftekantoor
 8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever
 Hendrik PYLYSER
 Woumenweg 100
 8600 DIKSMUIDE

AAN ALLE BEWONERS VAN ZANDVOORDE

Op vrijdag 26 september 1997 ging de dorpsvergadering door in zaal Edelweiss.

Er werd stevig gediscuteerd: over wonen, of er grond voor nieuwbouw moet komen of niet, hoe de leegstaande huizen opknappen, wat te doen met de 'platse', het oud-gemeentehuis, het verkeer dat door Zandvoorde raast, de staat van de wegen, voorzieningen voor bejaarden ...

De deelnemers aan de bijeenkomst engageerde zich ook om een *'plant een bloem voor je huis'*-actie te beginnen.

Belangrijk hierbij blijkt de informatie tussen de dorpsbewoner en het gemeentebestuur.

Is de informatie-uitwisseling tussen gemeentebestuur en dorpsbewoners optimaal ?

Zou het mogelijk zijn de mening van de dorpsbewoners beter vorm te geven ?

Zou inspraak van bewoners in de toekomst van Zandvoorde zo georganiseerd kunnen worden dat iedereen er wel bij vaart ?

Op **donderdag 23 oktober in het Oud-Gemeentehuis om 19u30** komen we samen om af te spreken aan welke problemen er verder gewerkt zal worden. We zullen een eerste keuze moeten maken. Eens gekozen, moeten wij het ook concreet maken: wie doet wat, wanneer, en hoe doen wij het? ...

Wij verwachten je !

**Donderdag 23 oktober
 om 19u30
 in het Oud-Gemeentehuis.**

nieuwsbrief leefbaarheid

Het leefbaarheidsproject is een **gezamenlijk initiatief** van de Provincie West-Vlaanderen, het Westhoekoverleg en Samenlevingsopbouw Westhoek.

Nieuwsbrief Leefbaarheid wordt gratis verspreid in
Beauvoorde (Veurne)
Bovekerke (Koekelare)
Roesbrugge-Haringe (Poperinge)
Zandvoorde (Zonnebeke)

Nummer 5 - 15 oktober '97

Deze Nieuwsbrief verschijnt op 15 mei, 15 juni, 5 augustus, 1 september en 15 oktober 1997.

Voor meer inlichtingen
 Samenlevingsopbouw
 Westhoek (SOW)
 Woumenweg 100
 8600 Diksmuide
 tel. 051/54.58.13
 fax 051/54.58.12

elke werkdag
 van 9 en 17 u.

afgifftekantoor
 8600 - Diksmuide 1

verantwoordelijke uitgever
 Hendrik PLYSER
 Woumenweg 100
 8600 DIKSMUIDE

AAN DE BEWONERS VAN BOVEKERKE

Op donderdag 18 september 1997 ging de open dorpsvergadering door in d'Oude Schole.

Er werd gediscuteerd over wonen, over de verfraaiing van de dorpskom, over het verkeer en ook over de verdwenen zitdag van de gemeente, net als deze van het ziekenfonds en de post-bus op Moscou.

De ouderkring van de school startte ooit met een kinderopvang op school, die nu goed loopt. 'Je moet met iets beginnen...' Om geld in het bakje te krijgen organiseerde men een pannenkoekenbak. Privé-initiatief naast overheidsinitiatief ?

Meteen de grote vraag van 18 september:

Is de informatie-uitwisseling tussen gemeentebestuur en dorpsbewoners optimaal ?

Zou het mogelijk zijn de mening van de dorpsbewoners beter vorm te geven ?

Zou inspraak van bewoners in de plannen voor Bovekerke zo georganiseerd kunnen worden dat iedereen er wel bij vaart ?

Op **woensdag 22 oktober in d' Oude Schole** wil de Burgemeester van Koekelare samen met een aantal Schepenen de plannen voor Bovekerke toelichten.

Meteen ook een kans om een open en positief gesprek te houden over de problemen en mogelijke oplossingen die in het leefbaarheidsonderzoek naar voor kwamen.

Wil je er iets aan doen ?

Dan ben je erbij

op woensdag 22 oktober '97

om 20 uur

in d' Oude Schole.

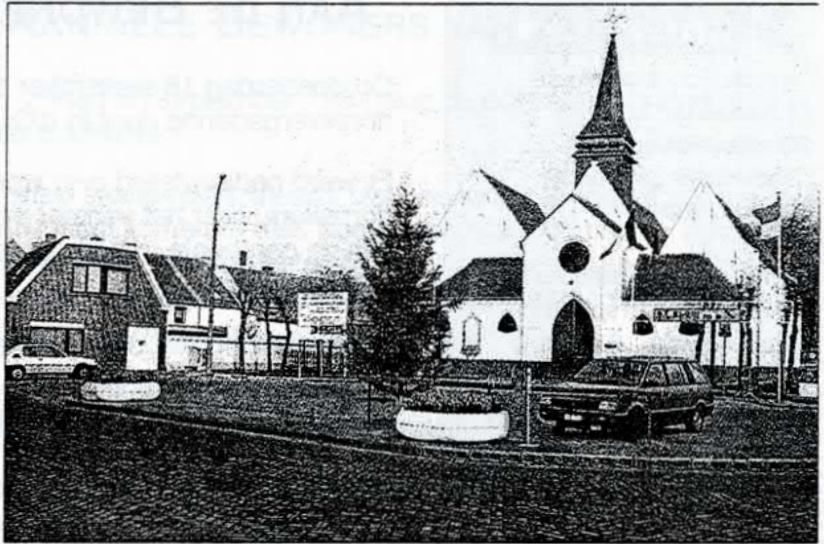
BIJLAGE 26. Artikel Streekkrant, 13/03/1997.

Verkennde gesprekken

Goed in je huid, goed in je dorp

De Scheelhouw
131031P7
4.2.1.

Samenlevingsopbouw Westhoek (SOW) start een onderzoek dat de verbetering van de lokale leefsituatie als onderwerp heeft. Het project wil de leefbaarheid van dorpen in de Westhoek verhogen. Anderzijds en parallel aan het eerste onderzoek contacteren 25 enquêteurs deze maand 520 gezinnen omtrent woonsituatie en woonomgeving, bereikbaarheid en voorzieningen. Eind 1997 weten we of de mensen in de Westhoekdorpen gelukkige mensen zijn...

Er werden vier dorpen geselecteerd : Bovekerke, Roesbrugge, Zandvoorde en Beauvoorde. Deze maand starten de eerste gesprekken in de dorpen. De opbouwwerkers van Sow zullen mensen op straat om hun mening vragen en er zijn ook huisbezoeken gepland. Op die manier wil Sow te weten komen wat de inwoners vinden over de leefbaarheid in het dorp.

Na de verkennende gesprekken zal SOW de inwoners uitnodigen om in groepsbijeenkomsten volgende vragen te beantwoorden : 'Hoe zien dorpsbewoners de

leefbaarheid in het dorp, wat zijn de positieve en negatieve kanten ? Wat zouden ze zelf willen doen om de leefsituatie ter plaatse te verbeteren en welke voorstellen willen ze naar het beleid richten ? '. Dit groepsproces wordt op een methodisch verantwoorde manier begeleid door SOW.

De resultaten van het onderzoek zullen

in september bekend gemaakt worden aan alle inwoners van het dorp, en zullen in november gepubliceerd worden in een wetenschappelijk onderzoeksrapport waaraan verschillende universiteiten meewerken. Daarbij is het niet uitgesloten dat het onderzoeksproces een blijvende dynamiek op gang kan brengen.

(HRS)

BIJLAGE 27. Het verkennend interview

REGISTRATIEFORMULIER

DATUM:

Interviewer:

Dorp:

Plaats, adres, ruimtelijke situering:

.....

Begin van gesprek om uur

Duur van het gesprek: minuten

Omschrijf zo nauwkeurig mogelijk de respondent(en) en geef nuttige achtergrondinformatie over de respondent(en):

.....

.....

.....

Omgeving of omstandigheden:

.....

Kanaal: gevonden via

Geschikt voor panel?

0 nee

0 ja

Waarom?

Indien ja, bereid om deel te nemen?

0 nee

0 eventueel wel

0 ja

Indien eventueel wel of ja, vraag naam, adres en telefoon kandidaat:

.....

.....

.....

.....

TABEL: Vul de tabel in zo snel mogelijk na het gesprek. Zeker de dag zelf!

1. Nummer de positieve en negatieve uitspraken en de voorgestelde oplossingen, en geef aan bijhorende citaten dezelfde nummers.
2. V = op vraag geantwoord
S = spontaan vermeld
3. Indien onvoldoende plaats in de tabel, schrijf verder op de achterzijde van het registratieformulier, en nummer duidelijk.

Bespro- ken	Aspecten van leefbaarheid	Positieve uitspraken	Negatieve uitspraken	Voor- gestelde oplossingen
	Wonen en omgeving			
	Chtaten Illustraties Voorbeelden			
	Dorpsbewo- ners e.a. sociale con- tacten			
	Chtaten Illustraties Voorbeelden			

V = op vraag gevraagd
S = spontaan vermeld

Beproe- ken	Aspecten van leefbaarheid	Positieve uitspraken	Negatieve uitspraken	Voorgestelde oplossingen
	Voorziening- en			
	Citatien Illustraties Voorbeelden			
	Verkeer en vervoer			
	Citaten Illustraties Voorbeelden			

V = op vraag gevraagd
S = spontaan vermeld

Bespro- ken	Aspecten van leefbaarheid	Positieve uitspraken	Negatieve uitspraken	Voor- gestelde oplossingen
	Werken			
	Ciaten, vbn.			
	Relatie met gemeente- bestuur			
	Ciaten, vbn.			
	Milieu			
	Ciaten, vbn.			

V = op Vraag gerantwoord
S = speltalen vermeld

Bespro- ken	Aspecten van leefbaarheid	Positieve uitspraken	Negatieve uitspraken	Voorgestelde oplossingen
	Sociaal leefklimaat			
	Ciaten Illustraties Voorbeelden			
	Overige			
	Ciaten Illustraties Voorbeelden			

BIJLAGE 28: Prioriteitenlijst per dorp (fase 4, eerste panelbijeenkomst)

De som van de individuele prioriteiten resulteerde in een prioriteitenlijst per dorp op basis van het aantal punten van elke uitspraak.

Voor Roesbrugge-Haringe waren de prioritaire uitspraken de volgende:

1. De school moet blijven.
2. Het dorp heeft nood aan nieuwe jonge bewoners.
3. Onderhoud van de wegen laat te wensen over.
4. Nood aan renovatie van verkrotte woningen.
5. Als er werk komt, zou het dorp kunnen herleven.
6. De IJzer wordt toeristisch en recreatief onderbenut.
7. De hoofdweg is gevaarlijk.
8. Door gebrek aan werk trekken mensen met hogere studies weg.
9. De grote zaal O.C. Karel De Blauwer is te duur voor jongeren.
10. Het wandelpad langs de IJzer zou ook voor fietsers toegankelijk moeten zijn.

Voor Zandvoorde waren de prioritaire uitspraken de volgende:

1. De Zillebekastraat moet dringend hersteld worden.
2. Vooral Zandvoorde wordt achtergesteld.
3. De zaal van het gemeentehuis is te klein voor verenigingen.
4. De toestand van de wegen in het dorp is problematisch.
5. Er moet terug een schooltje komen in Zandvoorde.
6. Het openbaar vervoer moet uitgebreid worden.
7. Zandvoorde is een mooi dorp.
8. Door de fusie met Geluvelde en Zonnebeke is Zandvoorde in de vergeethoek gezet.
9. Het feestcomitee bracht leven in Zandvoorde.
10. Het zwaar verkeer door Zandvoorde moet omgeleid worden.

In Bovekerke waren de uitspraken met de meeste punten de volgende:

1. De dorpskern moet heraangelegd worden.
2. Er is nood aan een nieuwe woonwijk.
3. De bibliotheek moet behouden blijven.
4. Het dorp is niet aantrekkelijk genoeg.
5. Er is nood aan nieuwe woningen, meer bouwgrond.
6. De school als bindmiddel voor contacten tussen ouders en tussen kinderen.
7. Er zijn verkeersproblemen, niet alleen in de Bovekerkestraat.
8. Opfleuren van het dorp.
9. Terug zituren van de post in het dorp.
10. (Meer) subsidies voor de verenigingen in Bovekerke.

In Beauvoorde waren de uitspraken met de meeste punten de volgende:

1. Dé troef van Beauvoorde is de rust.
2. Er is een dorpscafé tekort.
3. Het culturele leven heeft van Beauvoorde een dynamisch dorp gemaakt.
4. De verenigingen draaien teveel op enkele personen.
5. De heraangelegde Gouden Hoofdstraat zorgt voor snel doorgaand verkeer.
6. Beauvoorde is een woondorp.
7. Beauvoorde is achteruitgegaan op vlak van "commercie".
8. Het speelplein is verouderd en gevaarlijk.
9. Beauvoorde is geschikt voor bejaarden.
10. Meer bouwgrond / consequent toepassen van (ver-)bouwvoorschriften.

BIJLAGE 29: Indicatoren betreffende de mate waarin bewoners greep hebben op hun eigen omgeving

Indicator	Roesbrugge-Haringe	Zandvoorde	Bovekerke	Beauvoorde
politiek	geen vertegenwoordiging	1 raadslid	1 schepen	2 raadsleden 1 raadslid
dorpsraad	Roesbrugge geen Haringe wel	geen	wel - dorpskrant - verkeer	2 pogingen
feestcommissie	beide	feestcommissie	geen	feestcommissie
vervolg onderzoek	wergroep (Roesbrugge)	wergroep	wergroep	geen vervolg
relatie hoofd-deelgemeente	geen politieke kanalen	het dorp meer aandacht en kansen geven	wens naar meer en rechtstreekse communicatie	meer aandacht voor dorpsbewoner